

גְּדֻלַּת מַעֲלֵתָם שֶׁל סִיפּוּרֵי צַדִּיקִים

עַל-יְדֵי סִפּוּרֵי מַעֲשֵׂי־זוֹת מִצַּדִּיקִים נִתְעוֹרָר וְנִתְלַחֵב הַלֵּב בְּהִתְעוֹרְרוֹת גְּדוּלָּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּחֶשֶׁק נִמְרָץ מְאֹד. וְכַמָּה צַדִּיקִים גְּדוּלָּים וְנוֹרְאִים מְאֹד סִפְרוּ שֶׁעָקַר הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁלָּהֶם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ הָיָה עַל יְדֵי סִפּוּרֵי מַעֲשֵׂי־זוֹת מִצַּדִּיקִים, וְזֶה הִכְעִיר לָבָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, עַד שֶׁיִּגְעוּ בְּעִבּוּדָתוֹ, וְזָכוּ לְמָה שֶׁזָּכוּ אֲשֶׁרֵי לָהֶם. (לְקוּמֵי עֲצוֹת צַדִּיק צֵא).

שָׂמַעְתִּי מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּעֵת שֶׁדִּבֶּר עִמָּנוּ מִגְּדֹל הָעֲנָן שֶׁל סִפּוּרֵי מַעֲשֵׂי־זוֹת מִצַּדִּיקִים, שֶׁנִּדְרָשׁ בְּסִפְרֵי הַקְּדוֹשִׁים (בְּסִמְּנוֹרֵי־חֵלֶק א'), וְאָמַר אֲזִי שֶׁהוּא בְּעֵצְמוֹ וְכְרוֹנוֹ לְבָרְכָהּ, עָקַר הַתְּעוֹרְרוֹתוֹ לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּאֵמַת הָיָה עַל-יְדֵי סִפּוּרֵי מַעֲשֵׂי־זוֹת מִצַּדִּיקִים. וְסֵפֶר שֶׁבְּבֵית אֲבִיו וְאִמּוֹ הַצַּדִּיקִים וְכְרוֹנָם לְבָרְכָהּ, הָיוּ

שְׂבִיחִים שָׁם כָּל הַצְּדִיקִים כִּי כָּל הַצְּדִיקִים הָיוּ מְצוּיִים בְּקִהְלַת
 מֵעַז/בוֹז/מִתְחַמֵּת שֶׁהוּא מְקוּם הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב וְכָרוֹנוֹ לְבָרְכָה וְרָבָם
 כְּכֹלם הַתְּאֵכְסֵנוּ בְּבֵית אָבִיו וְכָרוֹנוֹ לְבָרְכָה, וְשָׁמַע הַרְבֵּה
 מֵעֲשִׂיּוֹת מַצְדִּיקִים וְעַל-יְדֵי־זֶה הָיָה עָמַר הַתְּעוֹרְרוֹתוֹ לְהַשִּׁים
 יִתְבָּרַךְ עַד שְׂוֹכָה לְמָה שְׂוֹכָה (שיחות הר"ן קלח).

וְזֶהוּ בְּחִינַת מַה שְׂפָתַי רַבְּנוּ וְכָרוֹנוֹ לְבָרְכָה בְּהַתּוֹרָה (בְּסִימָן ס חֲלָק
 א) שֶׁהַצְּדִיקִים אֵינָם יְכוּלִין לְעוֹרֵר וּלְהַקְיִין אֶת בְּנֵי אָדָם
 מִשְׁנָתָם וּנְפִילָתָם כִּי אִם עַל-יְדֵי סְפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת שְׂמֵלְבִישֵׁן
 וּמַעֲלִימִין בָּהֶם אֶת הַפְּנִים שֶׁל תּוֹרָה... שֶׁזֶּהוּ הַתְּעוֹרְרוֹת הַשְּׁנָה
 עַל-יְדֵי סְפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת שְׂעַל-יְדֵי זֶה מִתּוֹרֵינָם בְּמָה בְּנֵי אָדָם
 בְּתִשׁוּבָה עַל-יְדֵי שְׂמֵעוֹרְרוֹן אוֹתָם מִשְׁנָתָם עַל-יְדֵי סְפוּרֵי
 מַעֲשִׂיּוֹת דִּיקָא בְּנ"ל. (לקוטי הלכות - גנבה הלכה ג-ב).

...נִמְצָא שֶׁהַצְּדִיק מַעֲלִים עֲצָמוֹ בְּסְפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת שְׂנִדְמִים כְּאֵלוֹ
 הֵם רְחוּקִים מִתּוֹרָה וּבָהֶם דִּיקָא מַעֲלִים אֶת תּוֹרָה
 וְעַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא מוֹצִיא אֶת הַנּוֹפְלִים מְאֹד מִבֵּין שְׁנֵי הֵם "מֵאֲפֵלוֹ
 אֵלוֹ שְׂנִפְלוּ מִכָּל הַשְּׂבָעִים פְּנִים שֶׁל תּוֹרָה שְׂאִי אֶפְשָׁר לְהוֹצִיאָם
 בְּשׁוּם פְּנִים, הוּא מוֹצִיא אוֹתָם עַל-יְדֵי סְפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת הַנ"ל עַד
 שְׂזוֹכִין אַחַר כֵּן שִׁיתְּהַפְּכוּ עוֹנוֹתֵיהֶם לְזִכִּיּוֹת וְנַעֲשֶׂה מֵהֶם
 תּוֹרָה... (לקוטי הלכות - גנבה הלכה ג-ג).

...הַתְּעוֹרְרוֹת הַשְּׁנָה עַל-יְדֵי סְפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת דִּיקָא שֶׁהוּא נִסְמָךְ
 בְּחִינַת הַמְּתַקֵּת הַדִּין בְּשָׂרְשׁוֹ שֶׁהַצְּדִיק מוֹרִיד אֶת

הַקְדָּמָה

ג

עֲצֹמוֹ וּמִלְבִּישׁ אֶת עֲצֹמוֹ וְאֵת הַתּוֹרָה בְּסִפּוּרֵי מַעֲשֵׂי־זוֹת שֶׁל
הָעוֹלָם וּבְמַלְיָן דָּחַל וּמְדַבֵּר עִם הָעוֹלָם שִׂיחַת חֲלִיץ. וְכָל זֶה כִּדְרֵי
לְעוֹרְרֵם וּלְהַקְיָצֵם כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהִתְחַבֵּר עִמָּהֶם וּלְעוֹרְרֵם כִּי אִם
כְּשִׁמוּרֵי עֲצֹמוֹ אֵלֵיהֶם לְדַבֵּר עִמָּהֶם מֵעֲנִינֵיהֶם שֶׁהֵם עֲנִינֵי חַל
וּסְפּוּרֵי מַעֲשֵׂי־זוֹת וְעַל־יְדֵי זֶה דִּיְקָא מְעוֹרְרֵם מִשְׁנֵתָם וּמְחַזְרֵם
בְּתַשׁוּבָה ... נִמְצָא שֶׁהַצְּדִיק מְתַקֵּן וּמְחַזְרֵם בְּתַשׁוּבָה בְּמַה
שֶׁקִּלְקְלוּ דִּיְקָא דִּתְנִינֵוּ בְּעֲנִינֵי חַל וּבְמַלְיָן דְּעַלְמָא שְׂבֻחַה בְּעֲצֹמוֹ
מְחַזְרֵם בְּתַשׁוּבָה עַל־יְדֵי שְׁעוֹסֵק עִמָּהֶם בְּסִפּוּרֵי מַעֲשֵׂי־זוֹת שֶׁל
עֲנִינֵי חַל דִּיְקָא. (לקושי חלכות - גנבה חלכה ג-ט).

וְעוֹד וְעוֹד...

הבעל-שם-טוב ותדרשן שאכל הרבה

קדם שאמר רבנו זכרוננו לברכה התורה הנדפסת בלקוטי תניינא
בסימן ל"ב המתחלת יש צדיקים גנוזים, ונאמרה בשבת
פרשת יתרו תקם"ט לפ"ק [לפרט קמן]. וספר מעשה מקדם
שהבעל-שם-טוב זכרוננו לברכה הנה בקהלת-קדש פראד
ונתאכסן אצל גביר אחד והיו מסבין שם על השלחן אנשים
רבים מכבדים לכבודו פנהוג, והיה יושב שם למטה אצל השלחן
בעל דרשיר אחד תינו דרשן. והיה אוכל הרבה, והסתכלו עליו
שאוכל הרבה מאד, והתחילו לתן לו ולהושיט לו אכילה הרבה
בשביל ליצנות. ותדרשן עשה את שלו, ואכל הרבה כל מה
שהושיטו לו כגון דגים שהיו אוכלים שני אנשים חתיכה אחת
ותדרשן אכל בעצמו שתי חתיכות דגים, וכן רטב שהיה אוכל

בַּעֲצָמוֹ קָעָרָה מְלֵאָה וּבֵן בְּשָׂאֵר תַּמְאֲכָלִים וְהֵם הוֹשִׁימוּ לוֹ בְּכָל
 פַּעַם בְּשִׁבִיל לַיְצָנוֹת מִחַמַּת שָׂרָאוּ שְׂאוֹכֵל תְּרִבָּה.
 אַחֲר־כֵּן הִתְחִילוּ לְהַפְצִיר אוֹתוֹ שִׂיאֲמַר לְפָנֵיהֶם תּוֹרָה. וּבִנְיָתָם
 הִיְתָה גַם בֵּן בְּשִׁבִיל לַיְצָנוֹת שִׂיאֲמַר תּוֹרָה עַל הַשְּׁלֶחַן
 שֶׁהַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב זָכְרוֹנוֹ לְבָרְכָה מִסֵּב שָׁם פְּרָאֲשׁ. וְהוּא נָהַג
 בְּתַמְיֹמוֹתָיו וְהִתְחִיל לֹאמַר בְּפָנֵיהֶם תּוֹרָה, וְהִתְחִילוּ לְשַׁחֵק מִמֶּנּוּ
 בְּתוֹךְ פֶּסֶת יְדֵיהֶם וְהָיָה בְּעֵינֵיהֶם לְאַחוּבָא וְאַמְלוּלָא [לְשַׁחֵק
 וְלַיְצָנוֹת]. וְהָבִין הַדְּרָשָׁן שֶׁהֵם מִתְלוֹצְצִים מִמֶּנּוּ בְּשִׁבִיל שְׂאוֹכֵל
 תְּרִבָּה עָנָה הַדְּרָשָׁן וְאָמַר וְכִי אִם אֵין יְכוּלִים לֹאמַר תּוֹרָה אֲסוּר
 לְאָכַל חֲתִיבָה דְּגַ. אַחֲר־כֵּן הִסְתַּכֵּל הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב וְרָאָה כֹּל
 הָעֲנָנִין וְהַקְּפִיד וְכַעַם עָלֵיהֶם, וְשָׁמַע תּוֹרָתוֹ שֶׁל הַדְּרָשָׁן וְהוֹמַב
 בְּעֵינָיו מְאֹד. וְאָמַר הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב שְׁוִיהַ דְּרָשָׁן אוֹמַר תּוֹרָה מִפִּי
 אֵלֵיהֶוּ זָכְרוֹנוֹ לְבָרְכָה כֹּל זֶה סֵפֶר רַבֵּנוּ זָכְרוֹנוֹ לְבָרְכָה.
 וְאַחֲר־כֵּן אָמַר רַבֵּנוּ זָכְרוֹנוֹ לְבָרְכָה שְׁדַבֵּר זֶה הוֹמַב בְּעֵינָיו מְאֹד
 מַה שֶׁאֲמַר הַדְּרָשָׁן וְכִי אִם אֵינָם יְכוּלִים לֹאמַר תּוֹרָה
 אֲסוּר לְאָכַל חֲתִיבָה דְּגַ. אַחֲר־כֵּן אָמַר רַבֵּנוּ זָכְרוֹנוֹ לְבָרְכָה
 הַתּוֹרָה תַּנְ"ל, לְעֲנָנִין הַצְּדִיקִים הַגְּנוּזִים שִׁיּוֹדְעִים תּוֹרָה נִפְלְאָה
 וְהֵם גְּנוּזִים מִן הָעוֹלָם, כְּמוֹ הַדְּרָשָׁן שֶׁהָיָה יוֹדֵעַ תּוֹרָה נִפְלְאָה
 אֲךָ הָיָה צְדִיק גְּנוּז וְהָעוֹלָם הִתְלוֹצְצוּ מִמֶּנּוּ. (חיי מוהר"ן נב).

הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב וְהַחוּלָה שְׁעָשָׂה תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה

מַעֲשֵׂה בָאִישׁ אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב וְכָרוֹנוֹ לְבָרָכָה שֶׁתָּיִתּוּ
 חוּלָה וְנִחַלֵּשׁ מְאֹד וְשָׁלַח אִישׁ אֶחָד לְהַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב
 וְכָרוֹנוֹ לְבָרָכָה שְׂיִבְקֶשׂ אֶת הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב וְכָרוֹנוֹ לְבָרָכָה שְׂיִסַּע
 אֱלֹיוֹ. הִינּוּ שֶׁהַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב וְכָרוֹנוֹ לְבָרָכָה יִסַּע לְהַחוּלָה. וְכֵן
 הָיָה. וּבָא הָאִישׁ הַשְּׁלִיחַ הַזֶּה לְהַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב וְכָרוֹנוֹ לְבָרָכָה
 וְסִפֵּר לוֹ כָּל הַזֵּה לְשׁוֹה הָאִישׁ הוּא חוּלָה, וְשִׁבְקֶשׂ מִמֶּנּוּ שְׂיִסַּע
 אֱלֹיוֹ וְנִסַּע אֱלֹיוֹ הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב וְכָרוֹנוֹ לְבָרָכָה.
 בְּדֶרֶךְ שָׂאֵל הָאִישׁ הַשְּׁלִיחַ לְהַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב וְכָרוֹנוֹ לְבָרָכָה, אֵיךְ
 שְׂשִׁמְעֵתִי מִכֶּם שְׂכַשְׂאָדָם עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה בְּיָדָי
 לֹא יָמוּת קֶדֶם וְמִנּוּ. וְזֶה הָאִישׁ הַחוּלָה בְּמִדְּמָה שְׁעָשָׂה תְּשׁוּבָה
 שְׁלֵמָה בְּאֵמֶת וְהוּא אִישׁ כָּשֵׁר בְּאֵמֶת, וְעַדִּין לֹא בָּא בְּיָמָיו

כַּל-כֶּךָ, וּמִפְּנֵי מָה לֹא יִתְרַפֵּא מִחֲלִיו. הַשֵּׁיב הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב
 זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה לְהַשְׁלִיחַ אֶמֶת כֶּךָ אֲמַרְתִּי וּבְנוֹדַי כֵּן הוּא וְזֶה
 הָאִישׁ תְּחִלָּה הִנֵּ"ל גַּם-כֵּן עָשָׂה תְּשׁוּבָה שְׁלָמָה בְּאֵמֶת עַל כָּל
 חַטָּאָיו. וְזֶה שְׁלֹא נִתְרַפֵּא עַד־יָן הוּא מִחַמַּת שְׁלֹא הִתְוַדָּה חַטָּאָיו
 לְפָנַי צַדִּיק אֲמַתִּי וְזֶה שְׁאֵנִי נוֹסֵעַ אֵלָיו בְּכִרְי שִׁיתְוַדָּה, וּבָאֵם
 שִׁיתְוַדָּה לְפָנַי תִּתְקַף יִתְרַפֵּא, וּבָאֵם שְׁלֹא יִרְצָה לְהִתְוַדָּת לְפָנַי
 תִּתְקַף יִכְבַּד עָלָיו חֲלָיו וַיִּתְחִיל לְצַעֵק אֹי וְאִבּוֹי עַל כָּל אֵיבָרָיו
 וַיִּדְרוּ וַרְגָּלָיו וַיָּמוּת.

כִּי בְּאֵמֶת בְּעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים הִינּוּ בְּבֵית-דִין שָׁל מַעֲלָה אֵין עָלָיו
 שׁוֹם חַטָּא וְעִבְרָה כָּלֵל, כִּי עָשָׂה תְּשׁוּבָה שְׁלָמָה עַל כָּל
 הַחַטָּאִים כְּמוֹ שְׁצַרִּיכִין לַעֲשׂוֹת. וְאַחַר הַסְּתַלְקוֹתָו לֹא יִהְיֶה
 לְהִתְקַלְפוֹת וְהַחִיצוֹנִים שׁוֹם אֲחִיזָה בּוֹ כִּי כֶּכֶר תִּקַּן כָּל מַה שְׁפָנָם.
 וּבָאֵם שִׁיתְוַדָּה לְפָנַי אֹי תִתְקַף יִתְרַפֵּא, וּבָאֵם שְׁלֹא יִתְוַדָּה אֹי יֵשׁ
 עוֹד כַּח לְהַחִיצוֹנִים שְׁיִנְקָמוּ בּוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּכָל גּוֹפוֹ וְאֵיבָרָיו
 עַד שְׁיָמוּת.

וְכֵן הָיָה שְׂבָא אֵלָיו הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה וְאָמַר
 לְתְּחִלָּה בְּנֵה הַלְשׁוֹן אֲמַר מַה שְׁאַתָּה יוֹדֵעַ, וְתִקְדוּשׁ-כְּרוֹדֵד
 הוּא יוֹדֵעַ וְאֵנִי יוֹדֵעַ גַּם-כֵּן, הִינּוּ שִׁיתְוַדָּה לְפָנָיו כָּל הַחַטָּאִים.
 וְאָמַר לוֹ כֶּךָ שְׁלֵשָׁה פְּעָמִים וְלֹא רָצָה לוֹמַר. וְתִתְקַף הִתְחִיל לְצַעֵק
 אֹי וְאִבּוֹי עַל גְּדֹל כְּאֵב כָּל אֵיבָרָיו וְצַעֵק בְּתַמְרוּרִים בְּפִרוּטְרוּט
 עַל כְּאֵב כָּל אֵיבָר וְאֵיבָר מֵאֵיבָרָיו, כִּי הִתְחִילוּ לְהַשְׁבֵּר שְׁקוֹרִין

ספורים משלים ותלומות

ח

בְּרַעְבִּין כָּל עֲצָמוֹתַיִךְ שֶׁל כָּל אֵיבֶר וְאֵיבֶר, וְצַעֲקַת כָּדָּ מִתּוֹךְ חֲלִיִּי
אֵינָהּ זְמַן עַד שְׁמִתָּ כִּמוֹ שֶׁאָמַר הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב וְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָּהּ.
(חיי מוהר"ן נח).

מעשה במלך אחר שהיה קטן

מעשה במלך אחר שהיה קטן וכבש אותו מלך גדול ונעשה נכנע אליו. והמלך הגדול כבש עוד מלכים ומדינות. לאחר זמן נתחזק המלך הקטן ונתעזר עם שאר מלכים נגד המלך הגדול שכבש אותם וחזרו וכבשו את ארצם מידו וגם אצלו כבשו מדינות.

ונתישב המלך הקטן הנ"ל מאחר שרואה שהנלגל חוזר. לפעמים זה כובש. ולפעמים חוזר תכרו וכובש אצלו ומי יודע מה ילד יום אולי יחזר ויתהפך תדבר. והלך ועשה חומה אצל הים וגנז שם בתוך אותו המבצר כל החזן והממון שקבץ מכל מדינתו. ועשה שם תדרים תדרים ובכל תדר וחדר גנז שם מטבע מיוחדת. ותלה דף (שקורין טאפליצע) [שלט]

על הפתח והיה כתוב שם המטבע המנחת בתוך אותו התדר. ותפתח של כלל המבצר היה נעשה שם באמנות, שקורין "מאשין", שלא היה אפשר לזכור לשם, מתמת שמי שלא היה יודע תדרך והנתיב והנטייה לכל צד בשעת הכניסה, היה המאשין חותך את ראשו. והיה תלוי שם טאבליצע [שלט] שהיה כתוב עליה בכמה לשונות תדרך והחכמה איך לזכור לשם ואיך לנמות לכל צד באופן שיוכל לזכור ולא יזיק לו המאשין הנ"ל.

לאחר זמן שטף הים את האי עם המבצר הנ"ל ונשתכח התדר. לאחר כמה מאות שנים חזר מלך אחד וכבש אותו האקלים ונתגלה האי הנ"ל. והמלך הנה היה קטן ורצה לעשות שם ישוב. והלך והושיב שם מן היהודים ומן שאר אמות. ומן הסתם נתישבו שם עניים ואביונים בדרך המקומות התדשים. והיה שם עני אחד שעשה לעצמו בית קטן אצל הים. והיה ביום ששי הלך לחפור טיט ומצא הטאבליצע הנ"ל ולא היה יודע מה כתוב בה והלך ושאל וחקר אצל הערלים הזקנים אם יודעים אם היה שם איזה פעם ישוב ולא היה אחד מהם שהיה יודע וזכר אם היה שם ישוב. ובא עני אחד שהיה צריך לזכור לו מקום לאכל בשבת והלך אצל העני הנ"ל וספר לו את אשר מצא הטאבליצע ואין יודע מה כתוב בה. השיב לו אקרא את

מה שכתוב בה, ונתן לו וקרא כל הכתוב בה. והלך העני היהודי
תזה ולקח כל האוצרות וטהון שתייה שם. (חיי מוהר"ן צט).

היהודי והשלאחטציין

פעם אחת היה מלך אחד ונסע המלך למדינה אחת וראה שם
 בנינים נאים מאד שקורין פאלאצין [ארמונות]. והוטבו
 בעיניו הבנינים מאד ונסע לביתו ושכר תקף בעלי מלאכות
 שיבנו לו פאלאצן כמו שראה במדינה הנ"ל. ובנו לו אותם
 הפאלאצן וצירו אותם בצירים נפלאים מאד.
 ואחר כך כשפנו אותם וצירו אותם עשה משתה גדול מאד,
 ושלח גיועטין [הזמנות] בכל מדינתו שכל מי שרוצה
 לראות אותן הפאלאצן ילך ויראה. ונסעו מכל המדינה לראות.
 ובעיר אחת נתחברו יחד שני אנשים אחד היה יהודי ואחד
 היה ערל שקורין שלאחטציין [שר] ונסעו יחדו לראות
 אותן הפאלאצן שפנה המלך.

ובשכאן להשער של הפאלאצן ראו שמציר שם דרך על השער
 של הפאלאצן, דרך נפלא מאד. ומשני הצדדים של
 הדרך עומדים מעינות עם מים, ועל כל מעין ומים מונח מלאך
 אחד. ומצד הדרך הולך פעטליר [קבצן] אחד, והפעטליר הנה
 צמא למים מאד מאד. והממנים הנ"ל לא רצו לתן לו מעט מים
 לשותות ובאמצע הדרך נסע ארון אחד עם עגלה אחת עם
 עגלת צב, ואמר להממנה שיתן לו מעט מים על ידיו והלך
 ממנה אחד ונתן לו, והלך הממנה השני ונתן להפעטליר הנ"ל
 מים לשותות, והלך הממנה שנתן מים להארון הנ"ל ונתן רמץ
 [אפר] על הממנה שנתן מים להפעטליר הנ"ל.

כל זה ראו השנים הנ"ל הינו היהודי והשלאחטציין ואמר
 השלאחטציין על זה קעפסטווע [אינו ישר] ונתן לו היהודי
 הבאה על הלחי (שקורין פאמיש), ונעשה שם גישלעג [קמטה].
 עד ששמע המלך מזה ושלח המלך אחריהם. ושאל בתחלה
 את היהודי מפני מה הבית אותו על הלחי, השיב באשר שיאמר
 על מעשה המלך קעפסטווע. אמר המלך להערל השלאחטציין
 מפני מה אמרת כך, והשיב וכי זה הוא לא קעפסטווע שזה
 רוצה לשותות ואינם רוצים לתן לו לשותות, וזה רצה שיתנו על
 ידו ונתן לו, ויתר שאת כשהלך השני ונתן לו לשותות, נתן עליו
 רמץ זה שנתן להארון מים על ידיו.

אַחֲר־כֵּן אָמַר שׁוֹב הַמֶּלֶךְ לְתִּיהוּדֵי וְלָמָּה הִבִּיתָ אוֹתוֹ. וְאָמַר
 תִּיהוּדֵי שִׁכַּל לָמָּה הָיוּ נוֹתְנִין מִיָּמָּה לְהֶאֱדוֹן וְלְהַפְעֵטְלִיר
 לֹא נָתַנוּ. כִּי לָזֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת תִּינּוּ לְהֶאֱדוֹן, וְלְהַפְעֵטְלִיר לֹא צָרִיךְ
 לִהְיוֹת. וְתוֹ לֹא אָמַר תִּינּוּ הַשִּׁכַּל שְׂאֵמַר תִּיהוּדֵי שְׁלֹזָה צָרִיךְ לִהְיוֹת
 וְלָזֶה לֹא צָרִיךְ לִהְיוֹת. וְאַחֲר־כֵּן עָנָה וְאָמַר שְׂאֵיִשׁ צָרִיךְ לִילְךָ בְּכָל
 עֶרֶב שֶׁבֶת כָּל הָאֲרָבָעָה עוֹלָמוֹת תִּינּוּ עֲשִׂיהָ וְצִירָהּ בְּרִיאָהּ
 אֲצִילוֹת וְעוֹלָם הָעֲשִׂיהָ לְבַד קָשָׁה מְאֹד לִילְךָ וּבִפְרָט וְכוּ' כָּל זֶה
 סֵפֶר פָּעַם אַחַת בְּלַיִל שֶׁבֶת אַחַר בְּרַכַּת הַמוֹצֵיא. (חיי מוהר"ן קג).

מעשיות קטנות

וְאֵלֶּשׁם אֵיזָה מַעֲשִׂיֹת קַטְנוֹת שְׁשִׁמְעֵתִי מִפִּי הַקְדוֹשׁ זְכוֹרֵנוּ
 לְבָרְכָה, שְׁסַפֵּר שְׁבוֹיִמי נְעוּרָיו בְּעַת עֶסְקוֹ בְּעַבְדוֹת
 הַשֵּׁם בִּיגִיעָה גְדוֹלָה, הָיָה חֶפֶץ מְאֹד שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יִהְיֶה מְרֹאָה
 לוֹ מוֹפֵת לְמַעַן תִּתְחַוֵּק אֱמוּנָתוֹ יוֹתֵר וְהָיָה מַעֲתִיר וּמַפְצִיר
 וּמְרַבָּה בְּתַפְלוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַל זֶה.
 וְסַפֵּר שְׁלֹשָׁה מוֹפְתִים שֶׁנִּעְשׂוּ לוֹ אֵז.
 אֶחָד. כִּי בְּמִקּוֹם שֶׁהָיָה רְגִיל לֵילֵךְ בַּחוּץ אָנָּה וְאָנָּה, וְעַסֵּק
 בְּהַתְבוֹדְדוֹת וּדְבָקוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, הָיָה עוֹמֵד בְּאוֹתוֹ
 הַדָּרֵךְ צֶלֶם גְּדוֹל שְׁלָהֶם, הִינּוּ שְׁתֵּי וְעָרַב בְּדַרְכָּם, בְּפָרֵט בְּכַפְרִים.
 וְהָיָה מְבַלְבֵּל אוֹתוֹ מְאֹד כִּי הָיוּ לוֹ יְסוּרִים עַל שֶׁהִשְׁתִּי וְעָרַב
 עוֹמֵד לְנִגְדוֹ בְּעַת הַלּוֹכוֹ בְּדְבָקוֹת וְהַתְבוֹדְדוֹת. וְהַתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם

ספורים משלים ותלומות

יתברך שיעשה לו מופת זה שיהיה נעקר הצלם. ויגזר אמר ויקם, ופתאום נעקר הצלם ונפל לארץ.

השני. מענין הדגים שהיה הולך לפני הנחל ורצה שיבואו לו דגים לידו פלי מצודה ונתקנים בך.

והשלישי שבחתו, במדמה שהיה מה שחפץ שיראה מת והפציר להשם יתברך על זה, ונתקנים בך שבא אליו

פתאום מת אחד, והוא היה שוכב בחדרו הינו בחדר הקיר שלו בבית חותנו. ונפתח רגלו וברונו לברכה אז מאד מאד, כי אז היה אצלו פעם הראשון שראה בעיניו את המת, כי זה היה בתחלת ימי נעוריו. וגם אמר אחר-כך שאותו המת היה רשע, על-כן נפל עליו פחד גדול עצום מאד פלי שעור.

והתחיל לצעק מאד בצעקה משנה מאד ובאו במרוצה אנשי הבית ורצו לבנם לחדרו. ולא יכלו לבנם מחמת

שרגלו וברונו לברכה סגר מתחלה את החדר מבפנים. והכרחו לעשות תחבולות לבנם, ואיני זוכר אם ספר שפטרנו הכתל, או שנכנסו מלמעלה מן הכתל האלקיר ובאו אליו, ואחר-כך נח מפחדו. ואמר שאותו המת היה רשע ובשביל זה נפתח כל בך.

ואחר-כך ראה כמה וכמה מתים ולא נפתח עוד, מכל-שכן בסוף ימיו שאז נעשה פעל השדה שאז באו אליו

לאלפים ולרבבות פלי שעור בשביל תקונו. כי בזה היה עוסק

ביותר לתקן נשמות המתים ונשמות ערטילאין שעדין לא נכנסו
בגוף כלל וכו' במבאר במקום אחר.

וספר שהיה עני שבוע אחד, ופעם אחת לא היה לו מה לאכל
בערב, והלך בשדה בדרך ומוצא פאטיילע אחת עם
גרויפן [בעין מטפחת עם גריסים] והביא לביתו לבשל. וכפי
הנשמע מפיו שזה הדבר היה יקר בעיניו כמוצא שלל רב, על
שהיה לו בטחון בהשם יתברך, והשם יתברך תומין לו פרנסה
בשדה.

כי שמעתי מפיו הקדוש שאמר שהוא יודע מבטחון שאפלו אם
היה יושב בשדה ממש היה לו בטחון בהשם יתברך שיזמין
לו פרנסתו. אך זה הדבר קשה וכבד יותר, הינו שהצדיק האמתי
יחזיק המעות אצלו, ולא יפזר מיד זה קשה וכבד יותר וכו'.
וספר לפני שהיו לו שלש מאות אדמים גרן שלו והיה אוכל
מאותו המעות עד שקלו, ואחר כך עבר עליו הנ"ל שהיה עני
וכו' כנ"ל אבל בתחלה לא חשב כלל רק עסק בעבודתו ואכל
מתוך הנ"ל וכו' כנ"ל. (חיי מוהר"ן קי).

עֲבוֹב שָׁל רַבְּנֵנוּ ז"ל בְּעֵת שְׁנַסַּע עַל שֵׁבֶת שִׁירָה

פַּעַם אֶחָד נָסַע לְמַעַדְוֵעַדְיוֹקַע וְנִתְעַכַּב בְּדַרְךָ וְלֹא הִגִּיעַ עַל
 שֵׁבֶת וְהִכְרַח לְשָׁבוֹת בְּכַפֵּר הַאֲלֵאוֹקְיוֹקָא סְמוּךְ
 לְמַעַדְוֵעַדְיוֹקַע. כִּי הַסּוּסִים נִתְיַנְעוּ וְלֹא הָיוּ יְכוּלִים לֵילֵךְ
 וְנִתְאַחַר עַד שָׁפָא סְמוּךְ לְהַדְלֵקַת גִּירוֹת מִמֶּשׁ לְכַפֵּר הַנִּ"ל.
 וְאַחֲרֵיכֵן בְּשָׁפָא לְבֵיתוֹ לְכָאן סִפֵּר לְפָנֵינוּ כָּל הַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה
 בְּאַרְיבוֹת גְּדוּל.

וְאָמַר שְׁבַעַת שְׁהֲלִכוּ הַסּוּסִים סְמוּךְ לְעָרַב וְהוּא הָיָה רוֹצֵה
 שִׁירוֹצוֹ בְּמַהֲירוֹת גְּדוּל אֲבָל הֵם לֹא רָצוּ לֵילֵךְ וְאָמַר
 שְׁתִּיחַ דוֹמָה כְּמוֹ שְׁבוֹרְחִין בְּחֵלוֹם שְׁנַדְמָה לְהֶאָדָם שְׁצָרִיךְ לְבָרַח
 וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְבָרַח בְּשׁוּם אֶפֶן כִּידוּעַ בְּחוּשׁ שְׁכָךְ דַּרְךְ הַחֵלוֹם.
 כִּי הָיָה לוֹ אִזוּ וְהָיָה לוֹ צָעַר גְּדוּל מְאֹד שְׁלֹא יָבוֹא לִידֵי חֵלוֹל

שַׁבַּת חַס וְשָׁלוֹם. וְנִדְמָה לוֹ בַשָּׁעַת נְסִיעָתוֹ כְּמוֹ שְׁמוּלִיכִין אֶת
הָאָדָם לְגִיהֲנָם שָׂאוּ בְּנֵדְאֵי הַפֶּחַד גְּדוֹל עַד אֵין סוּף, בֵּן מְמַשׁ
פֶּחַד זֶה הָיָה עָלָיו מִחֲשַׁשׁ חֲלוּל שַׁבַּת חַס וְשָׁלוֹם.

וּמִכָּלֵל דְּבָרָיו הִבְנֵתִי קִצֵּת מְלִשְׁוֹנוֹ עֵצִים הַפֶּחַד שֶׁל הָאָדָם
בַּשָּׁעָה שְׁמוּלִיכִין אוֹתוֹ לְגִיהֲנָם חַס וְשָׁלוֹם. וְאֵי אֶפְשָׁר
לְצִיר זֹאת בְּכֶתֶב כִּי כָּפַל דְּבָרָיו פְּעַמִּים וְהִפְלִיג מֵעֵצִים הַפֶּחַד
הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא עַד אֵין סוּף וְאֵין תְּכֵלִית שְׁנוּפֵל עַל הָאָדָם בְּעַת
שְׁמוּלִיכִין אוֹתוֹ לְגִיהֲנָם חַס וְשָׁלוֹם. וּמְמַשׁ פֶּחַד זֶה הָיָה עָלָיו אִז
מִחֲמַת שְׁתֵּיהֶם מִתְּיָרָא שְׁלֵא יָבּוּא לִיְדֵי חֲלוּל שַׁבַּת חַס וְשָׁלוֹם,
וְהַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה הָיָה בַּחֲרָף קִדְּם שַׁבַּת שִׁירָה.

וַיֵּשׁ בְּזֶה סְפּוּר שָׁלֵם. כִּי עָכּוּב שֶׁל רַבְּנּוֹ וְכַרוֹנּוֹ לְבָרְכָה לֹא הָיָה
דְּבָר רִיק בַּפֶּרֶט בְּעַת שְׁנִסְמַע עַל שַׁבַּת שִׁירָה, וְכִבֵּר הָיוּ
אֲנָשָׁיו מְקַבְּצִים שֵׁם מִכְּמַה עֵירוֹת וְהוּא הָיָה צָרִיד לֹאמֹר תּוֹרָתוֹ
הַקְּדוּשָׁה וְהַנּוֹרָאָה מְאֹד וְלַעֲשׂוֹת וּלְתַקֵּן מַה שְׁתֵּיהֶם עוֹשֶׂה וּמְתַקֵּן
בְּתוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה וְעִסְקוּ עִם אֲנָשָׁיו. וְאָמַר שְׂבָכָל עַת הַקְּבוּץ
שֶׁהוּא צָרִיד לֹאמֹר תּוֹרָה לְפָנַי אֲנָשָׁיו, אִזִּי מְמַשׁ הַרְעַשׁ וְהַפֶּחַד
שִׁישׁ עַל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל בְּעָרֵב יוֹם-כְּפּוּר לְעַת עָרֵב בְּעַת שְׁהוֹלְכִין
לְבֵית-הַכְּנֶסֶת, מְמַשׁ פֶּחַד וְרַעַשׁ זֶה נּוֹפֵל עָלָיו בְּאוֹתוֹ הַשַּׁבַּת אוֹ
יוֹם-טוֹב שֶׁהוּא צָרִיד לֹאמֹר תּוֹרָה בְּרַבִּים.

וְאַחַר הַרְעַשׁ הַגְּדוֹל הַזֶּה שְׂבָכָר הָיָה מוֹכֵן לְבוֹא עַל שַׁבַּת שִׁירָה
בְּדַרְכּוֹ מִכְּמַה שְׁנִים וּפְתֵאוֹם נִתְעַכֵּב וְשַׁבַּת בְּכָפָר הוּא

ספורים משלים ותלומות

וְאֲנָשָׁיו שָׁנְסְעוּ עִמּוֹ, וְעוֹד קָצַת אֲנָשִׁים שָׁכְבָר בָּאוּ לְקִרְאָתוֹ, בְּלֶם
הִכְרַחוּ לְשַׁבֵּת בַּבֶּכָר הַנִּ"ל. וְלֹא הָיָה לָהֶם מַה לֶּאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת,
וְהִכְרַחוּ לֶאֱכֹל חֶלֶה שֶׁל דָּגָן וְלִקְדָּשׁ עַל תַּחֲלָה. כִּי לֹא הָיָה שָׁם
כּוֹס לְקְדָּשׁ עַל חֵיזוֹן שְׂרָף, וְאֶפְלוּ סָבִין וְשׁוֹם כְּלֵי אֲכִילָה לֹא הָיוּ
לָהֶם. וְהוּא זְכוּרָנוּ לְבִרְכָה סֵפֶר אַחֲר־כֶּךָ כֹּל סֵדֶר הַשַּׁבָּת שֶׁתִּהְיֶה
שָׁם בְּאַרְיֵכוֹת.

אַחַר שַׁבָּת נָסַע לְמַעֲדוֹ וְעֵדִיו וְנִקְעוּ, וּבְיוֹם שְׁנֵי הָיָה תַּמְשָׁחָה עֲשֶׂר
בְּשִׁבְטָם וְעָשׂוּ סְעוּדָה וַיֵּשֶׁב אִזְּ עִם אֲנָשָׁיו וְאָמַר אִזְּ תַּתּוֹרָה
שֶׁתִּהְיֶה צָרִיד לֹאמַר לְפָנֵיהֶם. אֲשֶׁרֵי הַזִּזְכָּה לִידַע דְּבַר אֶחָד מִמֶּה
שֶׁעָבַר עַל רַפְּנוּ זְכוּרָנוּ לְבִרְכָה כָּכָל פַּעַם, כִּי כָּכָל מְאָרְעוֹתָיו הָיוּ
סוּדוֹת נוֹרְאוֹת נִפְלְאוֹת וְעֲצוּמוֹת מְאֹד. (חיי מוהר"ן קבו).

מעשה מהפעל שם-טוב ז"ל שהיה במרה שחורה

בדרך נסיעתו קדם שנכנס לאומין סמוך לעיר ספר מעשה
מהפעל שם-טוב זכרוננו לברכה, שפעם אחת בא
הפעל-שם-טוב זכרוננו לברכה לאיזה מקום, והיה שם במרה
שחורה ועצבות גדול מאד והכירו בו שיש לו מרה שחורה. אף
מי יפתח פיו לשאל אותו על זה. והיה כך יום וחצי. אחר-כך
בערב-שבת אחר חצות צוה הפעל-שם-טוב זכרוננו לברכה
שיבקשו כל האורחים הנמצאים בעיר להביאם אצלו שיאכלו
עמו בשבת, ולא היה שם הרבה אורחים רק מצאו שני אורחים
הולכי רגל והביאום אליו. אחר-כך שמעו ששען עמהם

הפעל-שם-טוב וברונו לברכה, ואמר רבנו וברונו לברכה שאינו
זוכר היטב את המעשה אוף הנה.

אך תמצית הענין הנה שבאותו המקום היו שם נשמות משלש
מאות שנים שלא הנה להם עליה, וכשבא הפעל-שם-טוב
וברונו לברכה לשם נתקבצו כלם אליו כי הם מצפים תמיד על
איש פנה שיוכל לתקנם, ומחמת זה היתה לו עצבות כי הנה
כבד עליו ענין זה מאד. והענין הנה כי הנה בלתי אפשרי לתקנם
ביאם על-ידי פטירתו וזה הנה קשה לו מאד. על-כן הנה
בעצבות והזמין לו השם יתברך אלו השנים ועל-ידי-זה נצול
הפעל-שם-טוב וברונו לברכה. וכמדומה שלא-אלו השנים הנ"ל
הגיע להם הזק על-ידי-זה. (חיי מוהר"ן קצ).

היין אוֹנְגְרִי

אָמַר מְשָׁל שְׁפַעַם אַחַת נָסַע סוּחַר גְּדוֹל עִם יֵינ מוֹב אִיִּנְגְרִישְׁעַר
 [אוֹנְגְרִי]. פַּעַם אַחַת אָמַר הַמְשָׁרֶת וְהַבְּעַל-עֲגָלָה לְהַבְּעַל-
 הַבֵּית הֵלֵא אָנּוּ נוֹסְעִים בְּדֶרֶךְ תְּוָה עִם הַיֵּינ תְּוָה, וְאָנּוּ סוּבְלִים
 הַצְּעַר כָּל כֶּךְ תָּנּוּ לָנּוּ לְמַעַם מְעַט. וְנָתַן לָהֶם לְמַעַם מְוָה הַיֵּינ
 הַטּוֹב. לְאַחַר יָמִים נִתְנַלְגַּל שְׁוָה הַמְשָׁרֶת נִתְוַעַד יַחַד עִם שְׁוָתִי
 יֵינ בְּעִיר קַטְנָה וְשְׁתּוּ יֵינ וְשִׁבְחוּ אוֹתוֹ מְאֹד, וְאָמְרוּ שְׁהוּא יֵינ
 אוֹנְגְרִישְׁעַר. אָמַר הַמְשָׁרֶת הַנִּ"ל תָּנּוּ לִי לְמַעַם וְנָתַנּוּ לוֹ. וְאָמַר
 אָנִי יוֹדֵעַ שְׁאִין זֶה יֵינ מוֹב אוֹנְגְרִישְׁעַר כָּלָל, וְנָעְרוּ בּוֹ וְדַחְפוּ
 אוֹתוֹ. וְהוּא אָמַר הֵלֵא אָנִי יוֹדֵעַ שְׁאִין זֶה יֵינ אוֹנְגְרִישְׁעַר כָּלָל,
 כִּי הֵלֵא אָנִי הָיִיתִי אֶצֶל סוּחַר גְּדוֹל כְּוָה וְכוּ' וְהֵם לֹא הִשְׁנִיחוּ
 עָלָיו. וְאָמַר, אֲבָל לְעֵתִיד כְּשִׁיבּוֹא מְשִׁיחַ אֲזִי יִדְעוּ כְּשִׁיתָנּוּ יֵינ

המשמר, אזי לאחרים יוכלו להטעות ויתנו להם יין וואליהשין
 סטראוויצטיר ויאמרו להם שהוא יין הטוב המשמר, אבל לאנשי
 שלומנו לא יוכלו להטעות כי אנתנו טעמנו היין הטוב וכו'. (חיי

מוהר"ן רס).

פעם אחת אמר רבנו ז"ל שלשה דברים פעלתי אצל השם
 יתברך. א) [דאם גדלות האב איך שוין פון איך
 צובראכען; ווי אזוי איהר וועט דאווינען וועט מען זאגען,
 איי ער איז אבראסליווער] את הגדלות כבר שכרתי מכם, איך
 שבתפללו יגידו, אי, הוא פרסלבר. ב) [איין עברה וועט איך
 קרענקען, עם וועט איך שוין ניט פאקומען, אפלו איהר
 וועט טאהן וועט דאס זיין אהן הענט און אהן פיס] עברה
 תציק לכם היא כבר לא תקבל אתכם, אפילו אם תעשו, זה
 יהיה בלי ידים וכלי רגלים. ג) [מפרסמים של שקר וועט איהר
 זייער פנים ניט אן קוקען, איהר האט שוין פארזיכט
 אונגארשען וויין] מפרסמים של שקר לא תוכלו להביט
 בפרצופם, אתם כבר טעמתם מהיין תהונגרי: (אבני"ה ברול כו).

האורח והפעל הבית

תקם"ט א' דתננה אחר הדלקת נר תננה בלילה, אורח נכנס
 לבעל הבית. ושאל לבעל-הבית מאין פרנסתך. והשיב
 לו אין לי פרנסה קבועה בביתי רק מחיתי מן העולם. ושאל לו
 מה אתה לומד והשיב לו.

והיו משיחים יחד. עד שנכנסו פתוך שיחת דברים היוצאים מן
 הלב, והתחיל הפעל הבית להשתוקק ולהתגעגע מאד איך
 משיגים ומגיעים לאיזה דבר מעלה שבקדשה. אמר לו האורח
 אני אלמד עמך ותמה הפעל הבית והתחיל לחשב אולי אינו כן
 אדם כלל. אך חזר וראה שהוא מדבר עמו בדרך בני אדם.
 אך תקף נתחוק האמונה אצלו להאמין בו. והתחיל תקף לקרוא
 רבי, ואמר לו קדם כל אני מבקש ללמד מכם איך להתנהג

בכבודכם ואין צריך לומר שאפגם ממש בכבודכם חס ושלום רק אף-על-פי-כן בן אדם קשה לו להתחר לנגמרי כראוי, על-כן אני רוצה שתלמדוני איך לנהוג בכבודכם. והשיב לו פצת אין לי פנאי, פצת אחר אבוא אצלך ואלמדך זאת, וכצת אני צריך לילך מכאן.

ואמר לו גם על זה אני צריך ללמד מכם פמה אני צריך ללזות אתכם, ואמר לו עד אחר הפתח והתחיל לחשב איך איצא עמו כי פצת אני עמו בין הפריות ואם איצא עמו לברו מי יודע מי הוא ושאל לו ואמר לו יש לי פחד לצאת עמכם השיב לו אם אני יכול פואת ללמד עמך. גם עתה אם ארצה לעשות לך איזה דבר מי ימחה בנדי. ויצא עמו מן הפתח.

ואזי תקף חטף אותו והתחיל לפרח עמו, והיה קר לו ולקח מלבוש ונתן לו, ואמר לו קח זה המלבוש וייטב לך ויהיה לך אכילה ושתייה וכל טוב ותשב בביתך ופרח עמו.

בתוך כך הסתפל והנה הוא בביתו. ולא היה מאמין בעצמו שהוא בביתו, אך הסתפל והנה הוא מדבר עם בני אדם ואוכל ושותה כדרך העולם, בתוך כך חזר והסתפל והנה הוא פורח בבתחלה, חזר והסתפל והנה הוא בביתו, חזר והסתפל והנה הוא פורח, וכן היה מתנהג זמן רב.

אחר-כך הוריד אותו בין שני חרים בניא ומצא שם ספר והיו בו צרופי אותיות אז"ח הוא ד' וכו' והיה מציד

בְּהִסְפָּר כְּלִים וּבְתוֹךְ הַכְּלִים הָיוּ אוֹתֵיזוֹת. גַּם הָיָה בְּתוֹךְ הַכְּלִים אוֹתֵיזוֹת שֶׁל הַכְּלִים שֶׁיִּכְוֹלוּן לַעֲשׂוֹת עַל יָדָם אֱלוֹ הַכְּלִים וְהָיָה לוֹ חֲשֶׁק מְאֹד לְלַמֵּד אֶת הַסְּפָר.

בְּתוֹךְ כָּךְ הִסְתַּכַּל וְהִנֵּה הוּא בְּבֵיתוֹ, חֲזַר וְהִסְתַּכַּל וְהִנֵּה הוּא שָׁם, וְהִתְיַשֵּׁב עֲצָמוֹ לַעֲלוֹת אֶל הַהָר אוֹלֵי יַמְצֵא שָׁם אֵיזָה יָשׁוּב.

וּבְשָׂבֵא אֶל הַהָר רָאָה עוֹמֵד שָׁם אֵילָן שֶׁל זָהָב עִם עֲנָפִים שֶׁל זָהָב וְעַל הָעֲנָפִים תְּלוּיִים כְּלִים כְּמוֹ אֱלוֹ הַכְּלִים הַמְצַיְרִין בַּסְּפָר, וּבְתוֹךְ הַכְּלִים הָיוּ כְּלִים שֶׁעַל יָדָם עוֹשִׂים אֱלוֹ הַכְּלִים. וְהָיָה חֲפִיץ לְקַח מִשָּׁם הַכְּלִים וְלֹא הָיָה יָכוֹל, מִחֲמַת שֶׁהָיוּ נִסְכָּכִים שָׁם עַל הָעֲנָפִים שֶׁהָיוּ בְּעַקְמוּמֵיזוֹת. בְּתוֹךְ כָּךְ הִסְתַּכַּל וְהִנֵּה הוּא בְּבֵיתוֹ.

וְהָיָה לוֹ פְּלִיאָה גְּדוֹלָה מַה זֹאת שֶׁהוּא פֶּעַם בְּכֹאן וּפֶעַם שָׁם. וְהָיָה חֲפִיץ לְסַפֵּר זֹאת לְבְנֵי אָדָם אֲךֹּ אֵיךְ מִסְפָּרִין פְּלִיאָה כִּזֹּו לְבְנֵי אָדָם מַה שֶׁאֵין רְאוּי לְהֶאֱמִין. בְּתוֹךְ כָּךְ הִסְתַּכַּל מִן הַחֲלוֹן וְרָאָה אֶת הָאוֹרֵחַ הַגָּזֵל וְהִתְחִיל לְבַקֵּשׁ אוֹתוֹ מְאֹד שֶׁיָּבֹוא אֵצֶלוֹ, וְאָמַר לוֹ אֵין לִי פְּנָאֵי כִי אֲנִי הוֹלֵךְ אֵצֶלְךָ.

אָמַר לוֹ זֶה בְּעֲצָמוֹ נִפְלְאָה בְּעֵינַי, הֲרִי אֲנִי כֹאן וְהִנֵּה שָׂאתָם הוֹלְכִים אֵצֶלִי. הֲשִׁיב לוֹ בְּשִׁעָה שְׁנֵתְרֵצִית לִילְךָ עִמִּי לְלוֹזֹת אוֹתִי מִן הַפֶּתַח אֲזִי לְקַחְתִּי מִמֶּךָ הַנְּשֻׁמָּה וְנִתְתִּי לָהּ לְבוֹשׁ מִן הַגִּזְעָדִין הַתְּחִתּוֹן וְהַנְּפֶשׁ רוּחַ נִשְׁאָר אֵצֶלְךָ. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁאֲתָה

ספורים משלים ותלומות

מִדְּבַק מִחֲשַׁבְתְּךָ לְשֵׁם אֶתָּה שָׁם וְאַתָּה מִמְּשִׁיךְ הָאָרֶה בְּמִנּוּ
אֱלֹהִי, וּבְשִׁאֲתָה חוֹזֵר לְכֹאֵן אֶתָּה כָּאֵן.
וְאִינִי יוֹדֵעַ מֵאִיזָה עוֹלָם הוּא, מֵעוֹלָם טוֹב הוּא כְּוֹדֵאִי וְעֵדִין לֹא
נִגְמַר וְלֹא נִסְתַּיִם. (חיי מוהר"ן פה).

היער בלי קץ וסוף

שָׁמַעְתִּי מֵאִישׁ אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁסָּפַר לּוֹ רַבְּנוֹ וְכָרוֹנוֹ
 לְבָרָכָה בְּעָרֵב יוֹם־כַּפּוֹר אַחַר הַכַּפָּרוֹת מִעֲשָׂה.
 שָׂרָאָה שֶׁהָלַךְ בְּיַעַר אֶחָד, וְהִיעַר הָיָה גָדוֹל בְּלִי קֵץ וְסוּף וְרָצָה
 לָשׁוּב אֶל עַקְבוֹ, וּבָא אֵלָיו אֶחָד וְאָמַר לוֹ שֶׁבִּזְמַן הִיעַר
 אִי אֶפְשָׁר לָבוֹא לְסוּפוֹ וְקִצּוֹ, כִּי הִיעַר הַזֶּה הֵיא בְּלִי קֵץ וְסוּף
 וְכָל הַפְּלִים שֶׁפְּעוּלָם כָּלָם נַעֲשׂוּ מִזֶּה הִיעַר וְהִרְאָה לוֹ דֶּרֶךְ אֵיךְ
 שֶׁיֵּצֵא מִזֶּה הִיעַר.

אַחֲר־כֵּן בָּא לְנֶחֱד אֶחָד וְרָצָה לְהַגִּיעַ לְסוּף הַנֶּחֱד, וּבָא אֵלָיו
 שׁוֹב אֶחָד וְאָמַר לוֹ גַּם־כֵּן שֶׁבִּזְמַן הַנֶּחֱד אִי אֶפְשָׁר
 לָבוֹא לְסוּפוֹ, כִּי זֶה הַנֶּחֱד אֵינּוּ לוֹ קִצָּה וְסוּף, וְכָל פְּנֵי הָעוֹלָם
 שׁוֹתֵינׁן מֵאֵלוֹ הַיָּמִים שֶׁל זֶה הַנֶּחֱד. וְהִרְאָה לוֹ גַּם־כֵּן דֶּרֶךְ וְכוּ'.

ספורים משלים ותלומות

אחר־כך בא אל רחמים אחת שהיתה עומדת על אותו הנקר.
 ובא אליו גם־כן אחד ואמר לו שזאת הרחמים מוחנת
 מחינה על כל העולם כּלוּ.

ואחר־כך חזר ובא אל היער הנ"ל וראה שם נפח אחד שקורין
 קאויל, שישב שם פּיער ועשה מלאכתו ואמרו לו
 שזה הנפח עושה כלים בשביל כל העולם כּלוּ והדברים
 סתומים מאד.

(גם לא נרשם בשלמות כראוי כי הרבה נשפח בי לא נכתב
 בזמנו) ואמר אז שהעולם מספרין מעשה, ואני ראיתי מעשה.
 השם יתברך יזכנו להבין דבריו הקדושים הנוראים. (חיי מוהר"ן צה).

הַבֵּית־הַכְּנֶסֶת שֶׁמִּבֵּיאִין לְשֵׁם כָּל הַמֵּתִים שֶׁבְּעוֹלָם

שָׁמַעְתִּי בְּשִׁמּוֹ שְׁסֵפֶר, בִּירוּשָׁלַיִם יֵשׁ בֵּית־הַכְּנֶסֶת שֶׁמִּבֵּיאִין לְשֵׁם
כָּל הַמֵּתִים שֶׁבְּעוֹלָם, וְתַכְּף שְׁמַת אֶחָד בְּעוֹלָם מִבֵּיאִין
לְשֵׁם תַּכְּף אוֹתוֹ הַמֵּת, וְשֵׁם דְּנִין אוֹתוֹ הַיֵּכֶן יִהְיֶה מְקוֹמוֹ, כִּי יֵשׁ
מֵתִים בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שֶׁנּוֹשְׂאִין אוֹתָן לְחוּץ לְאֶרֶץ וְכֵן לְהַפְּדָה
בְּמוֹכָא. (זאר תרומה קמא).

וְשֵׁם בְּאוֹתוֹ בֵּית־הַכְּנֶסֶת יוֹשְׁבֵינֵי הַבֵּית־דִּין שֶׁדְּנִין כָּל אֶחָד וְאֶחָד
וְנוֹתְנִין לוֹ מְקוֹמוֹ הָרְאוּי לוֹ. וַיֵּשׁ אֶחָד שֶׁדְּנִין אוֹתוֹ שְׁלֹא
יִהְיֶה לוֹ שׁוּם מְקוֹם, וַיִּהְיֶה נֶאֱבָד וְנִשְׁלָף בְּכַף תְּקִלָּע, וּבְשֶׁמִּבֵּיאִין
אֶת הַמֵּת לְשֵׁם אֲזִי מִבֵּיאִין אוֹתוֹ בְּמִלְבוּשִׁים. וַיֵּשׁ אֶחָד שֶׁחֲסַד

לו מהמלבוש שלו איזה חסרון. כגון לאחד נחסר בית יד אחד מהמלבוש שלו (שקורין ארביל) ויש אחד שחסר לו חלק אחד מכנף בגדו (שקורין פאלע) וכיוצא בזה הכל לפי מעשה האדם (שכן זוהי ללבושין אחר מותו) בידוע, וכפי הלבושין שלו שמביאין אותו לשם בן דנין אותו ונותנין לו מקומו כנ"ל. פעם אחת הביאו לשם מת אחד ערום לגמרי בלי שום לבוש רחמנא לצלן. ודנו אותו שיהיה נשלה ונאבד בכף הקלע רחמנא לצלן כי היה ערום לגמרי. ובא צדיק אחד ולקח מלבוש אחד ממלבושין שלו והשליך עליו. ושאלו אותו הבית דין דשם למה אתה נותן לו מלבוש שליך והקפידו על זה, כי מדוע יתלבש זה המת וינצל על ידי לבוש שאינו שלו.

השיב הצדיק הנ"ל אני צריך לשלח זה האיש למחוז חפצני ובשביל זה יש לי רשות להלבישו במלבוש שלי. וכי לא ראיתם שלפעמים שר גדול שולח את עבדו לאיזה שר אחר, ונתעבב העבד קצת מלילך בשליחותו. ושאל אותו השר מדוע לא הלכת עדין בשליחותי השיב העבד כי אין לי מלבוש הראוי לילך בו לאותו השר. כי הוא שר גדול ואי אפשר לילך לשם במלבוש כזו. ענה השר ואמר. קח מהרה מלבוש אחד ממלבושי ולבוש אותו ורוץ מהרה להשר בשליחותי.

כך מחמת שאני צריך לשלח זה המת בשליחותי, על-כן אני נותן לו אחד ממלבושין שלי והציל הצדיק את המת מענש

הַמֵּר שֶׁל כֶּף הַקֹּלֶעַ. וְסִפֵּר וְזֹאת לְעֵינֵי עֶצֶם בַּת הַצַּדִּיק הָאֵמֶת
לְהַצִּיל אֲנָשָׁיו בְּעֶלְמָא דְקִשּׁוּמַ. (חיי מוהר"ן קב).

הפעל-שם-טוב ותולקע אצל גר של חלב

לְעֵינֵינוּ הַמְּרָחֶ-שְׁחֹרֹת שְׁמֵבִלְבָּלִין אֶת הָאָדָם וּבְפָרְטָא בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה, וּמְכַנְיָסִים סְפִקוֹת וּבְלִבּוּלִים בְּמַחְשְׁבֹתָיו בְּאִשְׁרֵי שְׁוֵה הַדְּבָר עֲשֵׂה שְׁלֵא בְּהֶגֶן, וְנִבְשָׁל בְּאִיזָה אִסּוּר חֵם וְשָׁלוֹם. סֵפֶר לִי רַבְּנוּ זְכָרוֹנוּ לְבָרְכָה מְעֲשֵׂה מִהַפְעֵל-שֵׁם-טוֹב זְכָרוֹנוּ לְבָרְכָה, שְׁפַעֵם אַחַת עָמַד הַפְעֵל-שֵׁם-טוֹב זְכָרוֹנוּ לְבָרְכָה לְהַתְּפַלֵּל וְלֹא תִּיְהִי יָכוֹל לְהַתְּפַלֵּל כִּי נִפְלַ בְּלִבּוֹל בְּמַחְשְׁבֹתָיו, בְּאִשְׁרֵי שֶׁתִּיְהִי מְעֵשֵׂן אֶת תּוֹלְקֵע [מְקַטְרֵת] אִצֵּל גֵּר שֶׁל חֵלֶב נִמְצָא שְׁנִבְשָׁל בְּאִסּוּר חֵלֶב, וּמַחְמַת זֶה לֹא תִּיְהִי יָכוֹל לְהַתְּפַלֵּל. וְכֹל מֵה שְׁרָצָה לְהַתְּפַלֵּל וְלִדְחוֹת אֶת הַמַּחְשְׁבָה הַזֹּאת וְלְהַעֲבִירָה מִדַּעְתּוֹ לֹא תִּיְהִי יָכוֹל בְּשׁוֹם אַפֵּן, כִּי בְּלִבֵּל אוֹתוֹ בְּכֹל פַּעַם בְּאִשְׁרֵי שְׁנִבְשָׁל בְּאִסּוּר כּוֹת, בְּאִסּוּר חֵלֶב, עַד שְׁלֵא תִּיְהִי

לה

ספורים

אֲפֹשֶׁר לוֹ לְהִתְחִיל לְהִתְפַּלֵּל. עֹמֵד הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב וְקַפֵּץ וְנִשְׁבַּע
שְׂיַעֲשֶׂן לְעוֹלָם הַלּוֹלְקֶע אֵצֶל גֵּר שֶׁל חֵלֶב. וְכֵן הָיָה בְּאִשְׁרֵי
מִסְפָּרִים הָעוֹלָם שֶׁהַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הָיָה מְעַשֵּׂן הַלּוֹלְקֶע אֵצֶל גֵּר
שֶׁל חֵלֶב. (חיי מוהר"ן תקנ"ב).

מעשה המתנגד על הפעל-שם-טוב ז"ל

מעשה בימי הפעל-שם-טוב הקדוש וְכַר צַדִּיק וְקַדוֹשׁ לְבָרָכָה
 לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבֵּא, שְׁהִיָּה אִישׁ אֶחָד רַדְּ בַּשָּׁנִים וְהִיָּה
 מְפֻלָּג מְאֹד וְחָרִיף גָּדוֹל וְהִיָּה מַתְנַגֵּד מְאֹד עַל הַפְּעֵל-שֵׁם-טוֹב
 הַקַּדוֹשׁ וְכַר צַדִּיק וְקַדוֹשׁ לְבָרָכָה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבֵּא וְצוּהָ
 הַפְּעֵל-שֵׁם-טוֹב הַקַּדוֹשׁ וְכַרְוֹנוּ לְבָרָכָה לְאַנְשֵׁיוֹ, שִׁישְׁתַּדְּלוּ לְקָרֵב
 אוֹתוֹ אֵלָיו, וְכֵן עָשׂוּ וְהִשְׁתַּדְּלוּ וְהִבִּיאוּ אוֹתוֹ לְהַפְּעֵל-שֵׁם-טוֹב
 וְכַרְוֹנוּ לְבָרָכָה. וּבְתַחֲלָה רַחֵק אוֹתוֹ הַפְּעֵל-שֵׁם-טוֹב וְכַרְוֹנוּ
 לְבָרָכָה מְאֹד, וְלֹא דִבֵּר אוֹתוֹ מְאוּמָה, וְלֹא קִבֵּל מִמֶּנּוּ שְׁלוֹם.
 וּבְשָׂרָאָה הָאִישׁ הַנִּזְכָּר שֶׁהוּא מְרַחֵקוֹ, הַצִּמְעָר מְאֹד וְדַחֵק עֲצָמוֹ
 וְנִכְנַם אֵלָיו פְּמָה פְּעָמִים. וְהַפְּעֵל-שֵׁם-טוֹב וְכַרְוֹנוּ לְבָרָכָה הִיָּה
 מְרַחֵקוֹ בְּכָל פְּעַם. פְּעַם אַחַת נִתְעוֹרַר מְאֹד וּבָא לְפָנָי הַפְּעֵל-

שֵׁם־טוֹב וְזָרוּנוּ לְבָרְכָהּ בְּהַכְנֵעָה גְדוּלָהּ וּבְכִבְיָהּ רַבָּה, וְהִתְחִיל
 לְקָרְבוֹ. וְאָמַר לוֹ, שְׂיַעֲמְדוּ עָלָיו מִחֲלַקַּת הַרְבֵּה, מִתְחַלְחֵה
 מִבְּנֵי־בֵיתוֹ וְאַחֲר־כֵּן מִשְׁכַּנָּיו, אַחֲר־כֵּן מִכָּל הָעִיר וְכָל הָעוֹלָם,
 וְאָפְלוּ עוֹפוֹת יַחְלְקוּ עָלָיו. וְחֹזֵר לְבֵיתוֹ. וְכֵן הָיָה, שְׁבַת־חֲלָה
 הִתְחִילוּ בְּנֵי־בֵיתוֹ לְהִתְנַרְוֹת בּוֹ וּלְחַלֵּק עִמּוֹ, אֲשֶׁר מִקִּדְּם הָיָה
 חָשׁוּב בְּעֵינֵיהֶם וְנִחְמָד בְּעֵינֵי כָל מִחְמַת שְׁתֵּיהָ אִישׁ טוֹב וְכָאִשֶׁר,
 וְעַתָּה הִתְחִילוּ לְחַלֵּק עִמּוֹ בְּתַחֲלָה בְּנֵי־בֵיתוֹ, וְאַחֲר־כֵּן חֲלְקוּ עִמּוֹ
 הַשְּׂכָנִים, וְאַחֲר־כֵּן כָּל הָעִיר. וְכֵן גַּם הַסְּבִיבוֹת בְּלֶם חֲלְקוּ עָלָיו.
 פַּעַם אַחַת הָיָה עוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל, וְהָיָה מִתְפַּלֵּל בְּרָאוּי בְּהִתְלַהֲבוֹת
 וּבִתְוֹךְ תְּפִלָּתוֹ וְהִתְלַהֲבוֹתוֹ פָּרַח עָלָיו עוֹף אֶחָד שְׁקוֹרֵין אֵינְדִּיק
 [תְּרַנְנוּל הַדוֹ] וּבִלְבָל אוֹתוֹ בְּאִמְצַע הִתְלַהֲבוֹתוֹ, וְחָרָה לוֹ מְאֹד
 וְהָיָה מִפְּרִיחַ אוֹתוֹ וְחֹזֵר לְתַפִּלָּתוֹ וְהִתְלַהֲבוֹתוֹ בְּבִתְחִלָּה, וּפָרַח
 עוֹד הַפַּעַם הָעוֹף הַזֶּה וְכֵן אוֹתוֹ שְׁנִית בְּאִמְצַע הִתְלַהֲבוֹתוֹ,
 וְחָרָה לוֹ בְּיוֹתֵר וְהִפְרִיחַ אוֹתוֹ פַּעַם שְׁנִית וְחֹזֵר לְתַפִּלָּתוֹ. בְּתוֹךְ
 תְּפִלָּתוֹ וְהִתְלַהֲבוֹתוֹ חֹזֵר עוֹד הָעוֹף הַזֶּה וְכֵן אוֹתוֹ עוֹד, וְחָרָה
 לוֹ מְאֹד וְהָיָה רָץ וְחָטַף גְּרִזָּן וְרָצָה לְהִתִּיז רֹאשׁ הָעוֹף מִחֲמַת רִגְזוֹ
 שְׁבִלְבָל אוֹתוֹ כָּל כָּךְ. בְּתוֹךְ כֵּן נִזְכַּר מֵה שְׂאֵמַר לוֹ הַבַּעַל־שֵׁם־
 טוֹב שְׂאֵפְלוּ עוֹפוֹת יַחְלְקוּ עָלָיו וְעַל יְדֵי זֶה נָח רִגְזוֹ, וְהִנִּיחַ הָעוֹף
 וְנִמְנַע מִלְּהִתִּיז רֹאשׁוֹ.

וְכֵלל בְּזִמְת מַעֲשֵׂה זֹאת לִידַע כִּפְּהָה וְכִפְּהָה עֲנִינִים וְנִסְיוֹנוֹת צָרִיכִין
 לַעֲבֹר עַל כָּל מִי שְׂרוֹצָה לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלִילָךְ

בְּדַרְכֵי יִתְבַרֵךְ. כִּי זֶה הָאִישׁ הַנַּ"ל הָיָה צָרִיךְ לְנִסְיוֹן כְּזֶה שְׂיִתְנַסֶּה
עַל-יְדֵי הַפְּעַל-שֵׁם-טוֹב וְזָרוֹנוֹ לְבִרְכָה בְּעֲצָמוֹ דִּיקָא, שְׂהַפְּעַל-
שֵׁם-טוֹב וְזָרוֹנוֹ לְבִרְכָה בְּעֲצָמוֹ יִהְיֶה מְדַחָה אוֹתוֹ וַיִּרְחִיק אוֹתוֹ
וַיְבַזֶּה אוֹתוֹ כָּל כָּךְ. וַיִּהְיֶה צָרִיךְ לְעֹמֵד בְּנִסְיוֹן זֶה לְבָלִי לְהַשְׁגִּיחַ
עַל הַתְּרַחֲקוֹת הַפְּעַל-שֵׁם-טוֹב וְזָרוֹנוֹ לְבִרְכָה, רַק אֲדַרְבָּא יְבִיתת
עֲצָמוֹ תַּחַת רַגְלָיו וַיִּסַּע אַחֲרָיו כָּל כָּךְ. וְגַם לְסַבֵּל כָּל מַה שְׂסַבֵּל
אַחֲרֵי-כֵן מִרַבּוּי הַמַּחְלָקֶת שְׁעָלָיו כָּל-כָּךְ. וְעַל-יְדֵי שְׂעֹמֵד בְּכָל זֶה
וְזָכָה לְהִיּוֹת צַדִּיק גָּדוֹל אֲשֶׁרֵי לוֹ. גַּם הִבְנַתִּי מִמֶּנּוּ וְזָרוֹנוֹ לְבִרְכָה
שְׁגַם זֶה הָיָה לוֹ לִישׁוּעָה גְדוֹלָה מַה שְׁנַתְּאִיִּק עַל כְּעִסּוֹ וְלֹא תִּרְגַּ
אֶת הָעוֹף עַל יְדֵי שְׂזָכַר שְׂהַפְּעַל-שֵׁם-טוֹב וְזָרוֹנוֹ לְבִרְכָה אָמַר
לוֹ שְׁגַם הָעוֹפוֹת יִחְלְקוּ עִמּוֹ. כִּי אִם הָיָה הוֹרֵג אֶת הָעוֹף הָיָה
מַזִּיק לוֹ תְּרַבָּה לְעַבּוֹדָתוֹ, אִךְ הַפְּעַל-שֵׁם-טוֹב וְזָרוֹנוֹ לְבִרְכָה
הַקְּנִיִּים לוֹ רְפוּאָה שְׂרָמּוֹ לוֹ תַּחֲלָה זֹאת שְׁגַם עוֹפוֹת יִחְלְקוּ עִלָּיו,
וְאַחֲרֵי-כֵן הָיָה בֵּן שְׂכַמְעַט תִּרְגַּ אֶת הָעוֹף וּבְחֻמְלַת ה' עָלָיו נִזְכַּר
מַה שְׂאָמַר לוֹ הַפְּעַל-שֵׁם-טוֹב וְזָרוֹנוֹ לְבִרְכָה, וְעַל יְדֵי זֶה פָּסַק
כְּעִסּוֹ וְנִצַּל וְזָכָה אַחֵר כָּךְ לְמַה שְׂזָכָה. (ח"י מוהר"ן תרח).

המלבוש ללבנה

הלבנה באת בקבלנא לפני תחמה, באשר שחתמה משמשת
 עקרה ביום ובימות החמה, והיא צריכה לשמש בתרף
 ובלילות הארבים ובקר. והיתה תחמה מפיסתה, שתעשה לה
 מלבוש, וקראו לכל החיטים, בולשבוני גלאוונא (מילה רוסית),
 רצונו לומר גדולים וחשובים, לעשות לה מלבוש, ורצו גם
 החיטים הקטנים לילך ואמרו: מאחר שאין קוראין אותנו, אין
 לנו לילך. ובאו החיטים הנ"ל והשיבו, שאי אפשר לקח לה
 מלבוש, כי היא לפעמים קטנה ולפעמים גדולה, על-כן אי
 אפשר לבנו מדתה. ובאו החיטים הקטנים ואמרו, שהם יבנו
 מדתה ויעשו המלבוש. השיבו להם: אם החיטים הגדולים אין
 יכולים, איך תוכלו אתם: (חיי מוהר"ן תפא).

הַעוֹף שְׂאִינוֹ נִבְרָא בְּעוֹלָם אֱלֹהִים אֶחָד

יֵשׁ עוֹף אֶחָד בְּעוֹלָם, שְׂאִינוֹ נִבְרָא בְּעוֹלָם אֱלֹהִים אֶחָד. וְכִשְׁהוּא
מִזְקִין, אֵיזִי הוּא נִחְלָשׁ, וְכִשְׁרוּאָה שְׁהוּא חָלוּשׁ, אֵיזִי הוּא
פּוֹרֵחַ עַל הַר אֶחָד, וְלוֹקֵט לוֹ עֲשָׂבִים שֶׁל כָּל מִינֵי בְּשָׂמִים,
וְעוֹשֶׂה לוֹ קֶן מֵהֶם, וַיּוֹשֵׁב בְּקֶן עַד שְׁהוּא מְרַגֵּשׁ בְּעֶצְמוֹ שְׂיֵשׁ
לוֹ בַּת, וּמִתְחִיל לָעוֹף וְלִפְרֹחַ לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה, עַד שְׁהוּא בָּא
תַּחַת הַשָּׁמַשׁ, וְשׂוֹרֵף אוֹתוֹ הַשָּׁמַשׁ, וְנוֹפֵל לְיָם וְנִמְכָּע, וְנִבְרָא מִיַּד
אַחַר תַּחֲתָיו: (ימי מוֹתֵרֵנָּה בְּהַשְׁמָטוֹת שׁוֹנוֹת ג).

התולעת שיש לו כמו בית

יש תולעת אחת, שנברא על אילן, ויושב תמיד על האילן. ויש לזה התולעת כמו בית של רפוש וטיט, שקורין בלשון אשכנז "בלאטע". וחקרו המחקרים מהיכן בא זה הבית שיש לו. ואמרו, שזה אינו אלא מעשה שדים, שהשדים עושים לו הבית. ואמר רבנו זכרוננו לברכה שאינו כן, אלא שהתולעת יש לו במבוע קרירות, ומתקרירות בא לחלוחית, ומחמת העקרירות של העולם שנופל עליו תמיד על החלוחית נעשה עליו כמו בית

(ימי מוהרנ"ת בהשקמות שונות ד).

מעשה משני נערים קטנים שהיו אוהבים זה לזה מאד

ספר רבנו ז"ל מעשה משני נערים קטנים שהיו אוהבים זה לזה מאד, עד שלא היו יכולין לחיות זה בלא זה, ופעם אחד נחלש אחד מהם והיה השני בצער גדול עד למאד, ושאל מה לעשות שיבריא חברי, ואמרו לו שיאמר תהלים, והוא בתמימות התחיל לומר תהלים, ובכל פעם שאמר כמה קפיטלאך שאל את חברו אם הבריא, והיה כך כמה פעמים, ואמרו שעדין הוא חולה, ואמר עוד עד שהיתה לו רפואה בשלמות, וכל מה שספר רבנו ז"ל בזה הורה לנו דרך התפלה בתמימות, שאריבין אנו להתפלל, ולהתפלל בתמימות, עד שתמשך הישועה

ספורים

מג

בשְׁלֵמוֹת, וּלְהַאֲמִין שֶׁבְּכָל תְּפִלָּה מְמַתִּיקִין מְעַט מְעַט הַדִּינִים,
עַד שֶׁיִּמְתִּיקוּ כָּל הַדִּינִים בְּשֵׁלֵמוֹת (נְתִיב צַדִּיק מִכְתָּב-טו).

דרכי ה' הנעלמים

פעם בְּשֹׁדְבָר רַבְּנוּ מִדְרָכֵי ה' הַנִּעְלָמִים, וּמַעֲנִינֵי שְׂאִין שׁוֹם שׁוֹבֵל
 לְהַבִּין נִפְלְאוֹת דְרָכֵי ה' - סֵפֶר, שֶׁהִיא יְהוּדֵי אֶחָד מִמְּטָל
 בִּילָדִים, שֶׁהִיא שׁוֹבֵר כָּל שְׁלֹשׁ שָׁנִים אֶת בֵּית הַמְרוֹזַח "רַעְנָדָר"
 מִתְפָּרֵיץ, וְהִיא דֶר שָׁם וּמִתְפָּרֵגִם מִמְּנָה, וְכֹךְ הִיא שׁוֹבֵרוֹ שָׁנִים
 רַבּוֹת, וּבְכָל שְׁלֹשׁ שָׁנִים, בְּשִׁנְגֻמָּה הַשְׁכִּירוֹת וְהַכְרִיז הַפְּרִיץ עַל
 שְׁכִירוֹת הַמְרוֹזַח, לֹא שׁוֹבֵרוֹ אֶפְלוֹ מִתְנַכְרִים, כִּי יִדְעוּ שִׁיְהוּדֵי זֶה
 הוּא עָנִי וּמְטָל בִּילָדִים וְרַחֲמוּ עָלָיו, כִּי יִדְעוּ, שֶׁמִּזֶּה מְקוֹר
 פְּרִנְסָתוֹ. אוֹלָם שָׁנָה אַחַת בָּא יְהוּדֵי אֶחָד וְהַפְּרִיז עַל הַסְּבוּם
 וְשׁוֹבֵר הוּא אֶת בֵּית הַמְרוֹזַח, וְנֶאֱלָץ הִיְהוּדֵי הָעָנִי לְצֵאת מִשָּׁם
 בְּאִמְצַע הַחֶרֶף עִם בְּנָיו הַקְּטָנִים. הִיְהוּדֵי הַזֶּה, שֶׁשׁוֹבֵרוֹ לֹא הָיוּ
 לוֹ שָׁנִים רַבּוֹת יְלָדִים, וּבְאוֹתָהּ שָׁנָה שֶׁשׁוֹבֵר אֶת בֵּית-הַמְרוֹזַח

ספורים

מה

וְקַפַּח אֶת הָעֵנִי, נוֹלַד לוֹ בֶּן זָכָר, וְהָיָה הַדְּבָר לְפָלֵא, שְׁלֵא דֵי
שְׁעִשְׂה עוֹלָה לְעֵנִי כְּזֶה, עוֹד זָכָה לְבֵן זָכָר לְאַחַר שְׁנַיִם רַבּוֹת
שְׁלֵא הָיוּ לוֹ בָּנִים... וְסִיִּים רַבִּינוּ וְאָמְרוּ: "וְכֵן מִנְהִיג תְּקַדּוּשׁ-כְּרוֹן"
הוּא אֶת עוֹלָמוֹ... "אֲוֹן אֲזוּי פִּירַט גָּאֵט דֵּי וָוַעֲלֵט... " וּמְזֵה רוּאִים,
אִיךְ שְׂאִי-אֶפְשָׁר לְהַכִּין אֶת דִּרְכֵי ה' הַנְּעֻלְמוֹם תְּפִלָּאִים לְמַעַלָּה
מִשְׁכְּלָנוּ.

המגיד מן הסטרא אחרא

(אמר המעתיק) שמעתי איך נתגלגל הדבר שזכינו ברחמי
הגדולים שנמסר לנו הספר הקדוש הוא
ספר המדות הזה מרבנו ז"ל. כי נתגלגל תובת הזה על ידי
זכאי הוא הרב רבי דב חיי'לים ז"ל, ובאמת היה איש זכאי,
לאשר שמעתי שנתקרב לרבנו ז"ל במסירות נפש ממש, כי הרב
הנ"ל היה משמש בכתר הרבנות זמן הרבה בעיר לאדיוז'שין
ברוסיה ובזמן הזה היה כבר מקרב לרבנו ז"ל ופתאם נתלהב
לבו מאד לעזוב את המשנה של הרבנות ולתקע אהלו באהל
של תורה של רבנו ז"ל בכרסלב ותכה עשה מעשה ועשה כרוז
בבית הכנסת של עירו שהוא עוזב את הרבנות ושם דרכו עם
כל בני ביתו לעיר כרסלב, אשר שם משפן כבוד רבנו ז"ל ושם

מִצָּא מְרֻנָּע לְנַפְשׁוֹ שְׂוָכָה לְרֵאוֹת אֶת רַבְּנוּ ו"ל בְּכָל יוֹם. וְגַם
הָיָה דָרְבּוֹ בְּכָל יוֹם לַיְלֵךְ לְרַבְּנוּ ו"ל וּלְסַפֵּר לְפָנָיו סְפוּרֵי מַעֲשֵׂי־וֵת
וְחִדּוּשֵׁי תוֹרָה שֶׁנִּמְצָא בְּאִיזָה סְפָרִים מִקְדָּמוֹנִים, וּלְפַעְמִים הַגְּבִיחַ
רַבְּנוּ יָדוּ הַקְדוּשָׁה וְאָמַר עַל אִיזָה חִדּוּשֵׁי תוֹרָה שֶׁשָּׁמַע מִתְּרַב
הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּאֵמֶת רוּחַ הַקִּדְּשׁ וְהָיָה זֹאת לְתֵרַב הַנִּי"ל לְמַשִּׁיבַת
נֶפֶשׁ לִידַע אִיזָה דְבוּרֵי תוֹרָה הֵם רוּחַ הַקִּדְּשׁ וְרַבְּנוּ ו"ל כִּי בָּזָה
מֵה שֶׁכִּינּוּן בְּדָרְבּוֹ בְּקִדְּשׁ, וּפַעַם אַחַת סִפֵּר תְּרַב רַבִּי דָב הַנִּי"ל
לְפָנָיו רַבְּנוּ ו"ל מַעֲשֵׂה מֵרֵאשׁ יְשִׁיבָה אֶחָד שֶׁהִשְׂיָא אֶת בְּתוֹ
לְבַחֲוֹר אֶחָד מִתְּיִשִּׁיבָה שֶׁהָיָה לְמָדָן מִפְּלָג וְעַסְק יוֹם וְלַיְלָה
בְּתוֹרָה וּבְלַיְלָה הָיָה לוֹמֵד בְּבֵית הַמְּדָרְשׁ, וְהִתְחִיל לְבֵא אֵלָיו
מִגִּיד מִן הַשָּׁמַיִם וְהָיָה לוֹמֵד עִמּוֹ בְּכָל לַיְלָה אֲךָ זֶה הַמְּגִיד הָיָה
מִן הַסְּטָרָא אַחְרָא וְלֹא הָיָה מִן הַקְּדוּשָׁה (כִּי מִסְתַּמָּא נִכְשָׁל
בְּאִיזָה דְבָר אֲשֶׁר עַל יְדֵי זֶה הָיָה כִּחַ לְהַסְטָרָא אַחְרָא לְהִתְאַחֲזוּ
בּוֹ). וְהֵאֲבָרְךָ תְּזַה לֹא גָלָה זֹאת לְשׁוּם אָדָם וְלֹא יָדַע שֶׁהַמְּגִיד
הוּא מִן הַסְּטָרָא אַחְרָא, פַּעַם אַחַת הִתְחִיל הַמְּגִיד הַנִּי"ל לְפַתּוֹת
אוֹתוֹ שֶׁיָּבֵא אֵל אֲשֶׁתּוֹ בִּימֵי נְדָתָהּ וְהוֹכִיחַ לּוֹ כִּי מִן הַשָּׁמַיִם הוּא,
וְעַל יְדֵי זֶה תִּתְעַבֵּר אֲשֶׁתּוֹ עִם נְשֻׁמַת מְשִׁיחַ, וְהֵאֲבָרְךָ הַאֲמִין לוֹ
וְהִתְחִיל לְדַבֵּר עִם אֲשֶׁתּוֹ שֶׁתִּשְׁמַע אֵלָיו לָזֶה וְאָמַר לָהּ כִּי כֹּא
אֵלָיו מִגִּיד מִן הַשָּׁמַיִם וְצָוָה עָלָיו שֶׁיַּעֲשֶׂה כֵּן, כִּי מִן הַשָּׁמַיִם הוּא
זֶה, אֲךָ אֲשֶׁתּוֹ הָיְתָה יִרְאֵת שָׁמַיִם מְאֹד וְאִמְרָה לוֹ שֶׁתִּשְׁאַל
מִקְדָּם אֶת אֲבִיחָה וְעֲשֵׂתָהּ כֵּן וְתִסְפֵּר לְאֲבִיחָה זֹאת, וְנִבְהַל מְאֹד

אביה מזה, כי תבין תבנה שתמגיד הוא מן הספרא אחרא. ויקרא
 תבנה לתתנו ויאמר אליו, תדע שזה המגיד הוא מן הספרא
 אחרא ותסימן הוא כי אצל מגיד דקנשה נרשמים כל א"ב על
 מצחו והאותיות של שם הויה פרוץ הוא מאירים על מצחו,
 ואצל מגיד מן הספרא אחרא נרשמים גם כן אותיות הא"ב על
 מצחו, אך האותיות של שם הויה אינם מאירים, וכשיבא אליך
 המגיד ותראה כי האותיות של שם הויה פרוץ הוא אינם
 מאירים על מצחו תדע שהוא מן הספרא אחרא ותזהר מאד
 להשמר ממנו, וכפח ירצה לתווקה, על כן אני מוסר לך שמות
 וקמיעות ואז לא יוכל לתווקה. ויהי פלילה בא אליו המגיד
 והאברה פשראה שאין מאירים אצלו האותיות של השם הויה
 פרוץ הוא ידע שהוא מן הספרא אחרא ועשה ככל אשר צוה
 עליו חותנו ונצל ממנו. ואדוננו מורנו ורבונו וצ"ל פששמע
 המעשה הזאת נתלהב מאד ויאמר לרבי דב הנ"ל: אבל אצלנו
 ב"ה מאירים כל אותיות הא"ב ותבנה מסר אז לאנשיו ספר
 הא"ב שלו. (מהקדמת - ספר המידות).

המלאך המות העמיד לו עוזרים

אמר רבנו ז"ל, על מלאך המות להמית כל העולם בנשמות וברוחניות וכבר עליו הדבר, ובכן העמיד לו עוזרים בכל מקום הרופאים להמית בנשמות, והמפרסמים של שקר להמית ברוחניות. (ופעם אחת כשהיה מוהרנ"ת ז"ל בטעפליק, ונפל לערש דני. ובלא שאלת פיו הביאו לו את הרופא, כשבא הרופא הסב מוהרנ"ת את פניו אל הקיר, ואמר הבאתם לי שליח המלאך המות, [איהר האט מיר גיברענגט דעם שליח פון מלאך המות]. ופעם אחת היה נתחב למוהרנ"ת ז"ל מסמר של ברזל ברגלו. והיה לו פאב גדול מזה, והביאו לו עלה אחד שמסגל לזה, ואמרו לו שהוא רק מצד הסגלה ולא מצד רפואה ולא רצה. ענה ואמר אם יש פכחו לרפאות יש פכחו לקלקל גם כן,

ספורים משלים ותלומות

ונתרפא כלי זה בעזרת השם יתברך). ועוד אמר רבנו ז"ל: [אז די דאקטורים פאריבטען יא אמאהל, איז נאר ווי מען פארלאטעט אזוי ווי מען לייגט א לאטע] פשהרופאים כפר בן מתקנים פעם, זה כמו שמטליאים ששמים איהו מלאי. גם אמר: [פאר צווי האב איך מורא, פאר איין גוי אין פאר איין פאלשין גוטין יודין, זיי וויסין נאר ניט אזוי ווייט פון זייער פת, זיי זאלן דאס וויסין, וואלטין זייא נאך ערנער גיווען ה' ישמרנו] משננים אני מפתח מגוי ומאדמו"ר רמאי, הם לא יודעים כלל מכתם, אם הם רק היו יודעים הם היו עוד יותר גרועים ה' ישמרנו. רבנו ז"ל אמר [אז מען איז גיוונד דארף מען טוהן און טוהן און טוהן (בעבודת השם) און אז מען ווערט ניט גיוונט איז אנועק גילייגט שער און אייזין] פשבראים צריך לעשות ולעשות, וכשנהיים חולים צריך לעזוב את המספרים והברזלים (ורק לעסק בעבודת השם המכרח על פי השלחן ערוך לפי מצב בריאותו) וצריכים לקיים מצות "ושמרתם את נפשותיכם" וכו': (אבני"ה ברול סד).

הַמְטַפַּחַת שְׁנַעֲשֶׂה נְחֹשׁ

פַּעַם אַחַת דִּבֶּר רַבֵּנוּ ז"ל עִם רַבֵּי תִּיקוּל, וְרַבֵּי תִּיקוּל הִסְבִּיר
 לַרַבֵּנוּ ז"ל עַל פִּי חֲכָמָה שְׂיִכּוּלִים לְאַחַז נְחֹשׁ בְּרֹאשׁוֹ וְלֹא
 יִזְיֵק. וְרַק רַבֵּנוּ ז"ל אֶת הַמְטַפַּחַת שְׁלוֹ לְאַרְצָן וְנַעֲשֶׂה נְחֹשׁ, וְאָמַר
 לַרַבֵּי תִּיקוּל אַחַז אוֹתָהּ בְּיָדָהּ, וְאַחַז אוֹתָהּ בְּיָדוֹ וְאָמַר לוֹ אַחַז
 אוֹתָהּ בְּיָדָהּ [נִישׁ וְיִיל אִיךָ חַיִּים דִּיר] לֹא בְּגִלָּל שְׂאֵנִי מְצַוֶּה
 אוֹתָהּ, רַק מְחַמֵּת חֲכָמָה, וְלֹא רָצָה (אֲבַנִּי"ה בְּרוֹל עֵג).

מעשה מר' שמואל יצחק מטעפליק

ר' שמואל יצחק מטעפליק ספר שפעם אחת כשתייה בלעמבערג עם רבנו ז"ל, וראו שתינו מוליכים ראטע [גדוד] אנשי חיל. אמר לו רבנו ז"ל שילך ויספר כך וכך שורות ובשורה הזאת יספר כך וכך אנשים, [אין זאל איהם ארוף ריקען דעם ארביל] ושסיט לו כלפי מעלה את השרוול וכן עשה. וראה שהוא מלבש פתכריכים, ואמר רבנו ז"ל שפה תדרך שהמלאכי חבלה מוליכין את האדם להניחם, ועוד ספר ר' שמואל הנ"ל, שפעם אחת נסע עם רבנו ז"ל ודרכו היה אז שצונה להעגלון שיניח הסוסים לילך בעצמם. ופעם אחת נכנסו לאיזה יער ור' שמואל יצחק ראה מרחוק איזה בית והיו שם תדרים ריקים. ונכנסו לתדר אחד והיה שם איש אחד יושב ומשחק בש"ך

[שְׁחַמַּט] עִם אִשָּׁה אַחַת. וְאָמַר לוֹ רַבֵּנוּ ו"ל אֵיחָר קָעַנְט מִיָּד
 [אַתָּה מְכִיר אֹתִי], וְעָנָה שְׂאִינוּ מְכִירוֹ. שָׁאַל אוֹתוֹ רַבֵּנוּ ו"ל הֲלֹא
 סְחַרְתָּ כֶּדֶד וְכָדֶד חֲטִים אֲצֶל זֶה תְּפָרִיץ. עָנָה, חֲטִים סְחַרְתִּי וְאַתְּכֶם
 אֵינְנִי מְכִיר. וְכֵן תּוֹפִיר לוֹ רַבֵּנוּ ו"ל פְּמָה וְכַמָּה סִימָנִים וְהוּא
 בְּאַחַת שְׂאִינוּ מְכִירוֹ. אַחַר כֶּדֶד נָתַן עֵינָיו בּוֹ וּבָזָה הַמְּשִׁיךְ אוֹתוֹ
 אֲצֵלוֹ. וּכְשִׁיזָא רַבֵּנוּ ו"ל הֲלֹךְ אַחֲרָיו עַד שָׁר' שְׂמוּאֵל יִצְחָק הִפָּה
 אֶת עַצְמוֹ מְעַט לְצַד אַחַר, נִגְשׁ הוּא אֶל רַבֵּנוּ ו"ל. וְרַבֵּנוּ ו"ל
 דִּבֶּר עִמוֹ אֵיזָה דְּבוּרִים, וְהוּא כָּכָה תְּרַבֵּה מְאֹד בְּדַמְעוֹת שְׁלִישׁ.
 וְאַחַר כֶּדֶד יָשְׁבוּ רַבֵּנוּ ו"ל וְר' שְׂמוּאֵל יִצְחָק עַל הָעֲנָלָה וְנִסְעוּ
 לְדִרְכָּם: (אבני"ה ברזל עד).

אחד שאל למוֹתֵרנ"ת מי גדול?

תורה א' מציא מוֹתֵרנ"ת אחר הדפסה הראשונה בסגנון אחר, לא כמו שנדפס בהדפסה הראשונה, ונראה לו מה שמיציא אחר כך. ועל כן בשתדפים הספורי מעשיות ואחר כך הדפים את התורה א' אצל הספורי מעשיות, ואחר כך הדפים אותה בלעמפרג כמו שנדפס עכשו. רב אחד היה לו קנאה על רבנו ז"ל על שהמגיד מטיא וויצע נוסע אליו, והיה רגיל לשלח אנשים להמגיד ודברו מלשינות על רבנו ז"ל וכו'. והלך המגיד אצל חתנו ר' יצחק, שהיה מקרב לרבנו ז"ל, ושאל אותו אם יש לו כתבים מרבנו ז"ל. והראה לו התורה ב' אמר אל הכתבים. ונתפעל המגיד מאד ואמר מה אמר על התורה שהוא זחר – הם גבוהים מוֹתֵר; הם תקונים הם גבוהים מתקונים; וכזה מאד

ספורים

נה

המלשינים הנ"ל. אחד שאל למוהרנ"ת מי גדול! הקטן שמקרב
לצדיק, או הגדול שאינו מקרב, אמר לו הלא בימי משה רבנו
עליו השלום, שאם אחד היה עושה דבר גדול לתמשכן ולא
הביאו למשה רבנו פודאי לא היה שום חשיבות כלל, אבל מי
שעשה דבר קטן והביאו אל משה פודאי היה חשוב מאד. ואמר
אז התורה ב' הנ"ל, שדיקא משה יוכל לעילא שייפא בשייפא:

(אבני"ה ברזל שיחות וספורים ממוהרנט וצ"ל סב).

מעשה בעת הנעקריטין

פעם אחת ספרו למוהרנ"ת שר' נפתלי הוא בעסן. ואמר
מוהרנ"ת לא ידעתי שהוא גדול כל כך, שעל כל אלה
הוא ר' נפתלי, שהפעל דבר אינו יכול להפילו על ידי פעם.
ופעם אחת היו מספרים איזה אנשים זה עם זה, ושאל אחד
את השני מפני מה עשה השם יתברך גזרות נעקריטין פה
ברוסיא, בשלמא בקיר"ה היתה ענש הוזה מפני שקרעו את ספרי
התולדות ז"ל. והשיב השני אפשר מפני שקרעו ספרי ר' נחמן
מברסלב. ור' נפתלי ספר מזה ואמר, מפני שהעולם היו חולקים
על האר"י הקדוש נגזר על העולם גזרת ת"ח. ומפני שהיו
מתנגדים על הפעל שם טוב ז"ל נגזר על העולם גזרת נאנטי
(שהיה אחר פטירת הפעל שם טוב בשנת תק"ד). ובשכיל

שְׁתִּיחַה הַתְּנַגְדוֹת עַל רַבְּנוֹ ו"ל, נִגְנַר עַל הָעוֹלָם גְּזֵרַת נַעֲקָרְעִינָא
וְכָל הַגְּזֵרוֹת עַד בִּיאַת מְשִׁיחַ צְדִקְנוֹ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן. וּפְעַם
אַחַת סִפֵּר רַבְּנוֹ ו"ל, רְאִיתִי בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן שְׁמַת־פֶּלֶל אֶחָד אֵיזָה
תְּפִלָּה וְכו' (וְשִׁבַּח מְאֹד אֶת הַתְּפִלָּה) [הָאֵב אִיךְ אִוִּיף גִּידְעָקְט
דָּאָם פְּנִים הָאֵב אִיךְ גִּיזְעָהֵן אִו דָּאָם אִיז מִיִּין נִפְתָּלִי] גְּלִיתִי
אֶת פְּנֵי וְרֵאִיתִי שְׁוֹה נִפְתָּלִי שְׁלִי. וּפְעַם אַחַת הָיָה מַעֲשֵׂה בְּעַת
הַנַּעֲקָרְיָטִין שְׁתַּדְרָךְ הָיָה אֶפְלוֹ מִי שְׁתִּיחַה לוֹ בִּילְעַם חֲרוֹת [תַּעֲוִדַת
שְׁחֲרוּר], הָיוּ מִתְּפָשִׁין וְלוֹקְחִים הַבִּילְעַם וְקוֹרְעִים אוֹתוֹ וּמַעֲלִילִים
שְׂאִין לוֹ בִּילְעַם, כְּרִי לְקַח אוֹתוֹ לְאִישׁ חֵיל. וְהָיָה אֶחָד שֶׁהַשְּׂפִיר
אֶת פָּנָיו שְׁתִּיחַה אֶצֶל ר' נִפְתָּלִי. וּפְעַם אַחַת כָּאוּ אֶצֶל רַבִּי נִפְתָּלִי
וּמִצָּאוּ אֶת הַכְּחוּר וְשָׂאֵלוּ בִּילְעַם. וַיִּירָא אָבִיו שֶׁיִּקְרְעוּ הַבִּילְעַם,
עַל כֵּן עָשָׂה קוֹלוֹת עַד שֶׁהִתְקַבְּצוּ כָּל הָעִיר, וְאִז לֹא יָרָא עוֹד
לְהִרְאוֹת הַבִּילְעַם כִּי בָּלָם יִהְיוּ עֲדִים. וְרַבִּי נִפְתָּלִי הַתְּפִלָּל אִז
מִנְחָה, וַיִּירָא הָאִישׁ הַנַּ"ל שֶׁרַבִּי נִפְתָּלִי לֹא יִקְפִיד עַל שְׁבִלְבָלוֹ
מִתְּפִלָּתוֹ. וּבְשַׁעַת הַסַּעֲדָה בְּקִשׁ מִמֶּנּוּ שֶׁיִּמְחַל לוֹ. וְרַבִּי נִפְתָּלִי
הָשִׁיב לוֹ שְׂאִינוֹ יוֹדֵעַ כָּלֵל מִכָּל הַמַּעֲשֵׂה, כִּי תְּפִלָּתוֹ הִיָּתָה
בְּהַתְּפָשְׁטוֹת הַנְּשִׁמְיוֹת, עַד שֶׁהֲרַעַשׂ מִכָּל הָעִיר שְׁתִּיחַה בְּבֵיתוֹ
וְהוּא לֹא שָׁמַע כָּלֵל: (אבני"ה ברזל שיחות וספורים ממוהרנט וצ"ל סג).

המת שפא בתלום לספר מה שעבר עליו

שְׁמַעְתִּי מִר' יִשְׁעִיָּה שְׁלוֹם שִׁשְׁמַע מֵאֲבִיו שִׁפְעָם אַחַת סֵפֶר רַבֵּנוּ
 ו"ל עִמָּהֶם מֵעַנְיָן עוֹלָם הִתְחַו. וְאִז אָמַר עֲצָה לְזֶה
 שִׁישְׁבַע בְּנִקְיֻטַּת חֶפְזָן בְּשֵׁר שְׁכָל יָמֵי חַיָּיו לֹא יַעֲבֹר עָלָיו אֶחָד
 מִשְׁלֹשָׁה זְמַנִּים תְּקַבּוּעִים לְהִיּוֹת אֶצְלוֹ. הֵינּוּ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְעַל
 שְׁבוּעוֹת וְעַל שַׁבַּת חֲנֻכָּה, כִּי אִז הָיָה זְמַן קַהֲלָה לְכָל. וְהַשְּׁנִי
 זְמַנִּים אַחֲרֵים הָיָה תְּחִיבָה רַק עַל אוֹתָם שְׁאִינָם רְחוּקִים מִמְּקוֹמוֹ
 כָּל כָּד. וְהַרְחוּקִים הָיָה לָהֶם זְמַנִּים אַחֲרֵים, הֵינּוּ שַׁבַּת שִׁירָה,
 וְשַׁבַּת נְחֻמוֹ כִּי אִז הָיָה ו"ל נוֹסֵעַ אֵלֵיהֶם. וְגַם לְשַׁבַּע שְׁתַּכְּפָה אַחַר
 הַמִּיתָה וְהַהֲסַתְּ לְקוֹת הוּא מְכַרְח לְבֵא אֵלָיו ו"ל, וְאִז יִתְּיָה הַכֹּל
 עַל נְכוֹן. וְסֵפֶר לְעַנְיָן זֶה מֵעֲשֵׂה (בְּמִדְבָּרָה שֶׁאֵמַר שַׁבַּתוֹב בְּאִיּוֹה
 פְּנִקָּם) שֶׁפְּעִיר אַחַת הָיָה שֵׁם אִיּוֹה רַב שֶׁהָיָה לוֹ אֶהְבָּה גְּדוֹלָה

עם בעל הבית אחד מהעיר. פעם אחת נתקשרו בתקיעת כף
 שכל מי שישתלק קדם יבוא ויספר לחברו מהנעשה עמו.
 ונסתלק הרב מקדם ונשתתה הדבר אשר שנים. והגיע את
 הסתלקות הבעל הבית הנ"ל, וספר את הדבר לבנו ומסר לו
 פח התקיעת כף, ונשתתה עוד עשרה שנים, ונסתלק גם הפן
 ומסר התקיעת כף לבנו ונשתתה עוד שמונה שנים, וכא הרב
 הנ"ל בחלום לבן בנו הנ"ל וספר לו מה שעבר עליו. בעת
 שהניחו אותו בקבר נדמה לו שהוא חזק ובריא על כל אבריו,
 ומה זאת שיעשו עול כזה לקח אדם חי ובריא ולקברו בחייו,
 רק מה לעשות, אחר כך בא על דעתו לנסות את עצמו אולי
 יוכל לעלות מקברו. ונדמה לו שחרים את הגולל עם עפר הקבר
 ויצא מקברו. רק איך אפשר לבנים לעיר הלא הוא מלבש
 בתכריכין של מתים. והיה בדעתו להמתין עד תשבת לילה בין
 השמשות, ואז יבנם לביתו, ומרחוק הסתכל על העיר והכיר את
 הכתים, וגם את ביתו הכיר. אחר כך בא על דעתו כי אי אפשר
 לו לבנם כך אף לביתו, כי יפחדו בני ביתו. בתוך כך נדמה לו
 שהולך סרסור (טענדלער) ונושא מלבושים, ויש לו גם
 מלבושים ששייכים לו כמלבושי הרבנים. ודבר עמו אולי יעשה
 עמו חלוף על התכריכים כי הם מוכים וחדשים עדין, וזה יום
 אחד שלבשם. והסכים הסרסור ונתן לו המלבושים ונכנס לעיר.
 כשנכנס ראה שאין זה העיר שלו, כי יש שם בתים אחרים.

וסבר בְּדַעְתּוֹ אוֹלֵי טַעַה וְנִתְעָה לְאִיזָה עִיר אַחֲרַת קְרוּבָה. בְּתוֹךְ
 כֶּף נִשְׁתַּתְּהָה קִנְצַת לְתוֹךְ הַלְיָלָה וּבְכָל בֵּית הָעִיר כִּבּוּ אֶת הַנְּרוֹת
 בְּנִהוּג, רַק בְּבֵית אַחַד הָאִיר עֲדִין. וְנִכְנַם לְבֵית זֶה וְהוּא רָעַב
 מְאֹד כְּשֶׁנִּכְנַם רָאָה שְׁשָׁם הוּא (נְאֻרְקֶעֶד) בֵּית תְּבִשִׁיל. וְשָׂאֵל יֵשׁ
 כָּאֵן מַה לְאֹכֵל וְהִשִּׁיבוּ לוֹ יֵשׁ, אֲכָל יֵשׁ לָךְ מְעוֹת הַשִּׁיב אֵין לִי.
 אָמְרוּ לוֹ כְּכֹאֵן אֵין אֲכָל כְּלֵי מְעוֹת כִּי הוּא נְאֻרְקֶעֶד, וַיֵּצֵא כְּפִחֵי
 נֶפֶשׁ. בְּתוֹךְ כֶּף הָאִיר הַיּוֹם, כִּי אִז תִּהְיֶה לִילוֹת תִּקְנִץ וְרָאָה מִרְחוֹק
 שְׁנֵי אַנְשִׁים וַיֵּשׁ לָהֶם אִיזָה דִין וּדְבָרִים בִּינֵיהֶם. וְנִתְקַרַב אֲלֵיהֶם
 וּפְסַק לָהֶם דִין תּוֹרַת אֱמֶתִי (כֶּף סֵפֶר ו"ל), וְנָתַן לוֹ אַחַד שְׁנֵי
 זָהָב וְנִכְנַם לְנְאֻרְקֶעֶד וְצָוָה לָתֵת לוֹ אֲכָל וּמְזוּגוֹ לוֹ קִנְצַת יֵי"ש
 וְרָצָה לְשִׁתּוֹת. בְּתוֹךְ כֶּף כָּאוּ שְׁנֵי שְׁלִיחִים וְאָמְרוּ הַבַּיִת דִּין שְׁלַח
 אַחֲרֶיךָ לִילָךְ תִּכְרַף וּמִכְרַח לִילָךְ עֲמָהֶם. כְּשֶׁפָּא אֶל הַבַּיִת דִּין,
 נִתְרַגְּזוּ עָלָיו הַבַּיִת דִּין מְאֹד וְשָׂאֵלוּ אוֹתוֹ מִדּוּעַ כָּאֵת לְכֹאֵן אִישׁ
 זָר לְפָסַק כְּכֹאֵן דִּין תּוֹרַת אֱמֶתִי. כְּמָה זְמַן מִמְתִּינִים אֲנִיחְנוּ לָךְ
 שְׁיָבוּא לְפָנֵינוּ דִין תּוֹרַת אֱמֶתִי, וְעֲכָשׁוּ כָּאֵת לְכֹאֵן וּפְסַקְתָּ דִין
 תּוֹרַת אֱמֶתִי. וְצָוּ לְחַפֵּשׂ אוֹתוֹ אוֹלֵי לְקַח שַׁחַד וְחַפְּשׁוּ אֶצְלוֹ
 וּמִצָּאוּ שְׁנֵי זְהוּבִים הֵנ"ל וּפְסַקוּ הַבַּיִת דִּין עָלָיו לְהַעֲבִיר וּלְהַפְּשִׁיט
 מֵעָלָיו כָּל הַמְּלִבוּשִׁים וּלְדַחֵף אוֹתוֹ לַחוּץ עָרֶם, וְעָשׂוּ כֶּף. וְתִיחָה
 לוֹ לְהִרְבֵּה הֵנ"ל צַעַר גְּדוֹל מְזָה וְאָמַר בְּדַעְתּוֹ שְׁטוּב לְפָנָיו לִילָךְ
 וּלְחֹזֵר אֶל קִבְרוֹ כִּי מַחֲיִים כְּאֵלוֹ טוֹב מֵהֶם הַמָּוֹת. אֲכָל אֵיךְ
 חוֹזְרִים אֶל הַקִּבְרֵי הֵלֵא אֵין לוֹ תְּכַרִּיכִים, בְּתוֹךְ כֶּף הַתְּחִיל אַחַד

לְטַעַן בְּשִׁבְלֵי עַד מָתִי יִצְעְרוּ אוֹתוֹ כָּךְ, יִקְחוּ אוֹתוֹ לְמִשְׁפָּט
 וַיִּקְבַּל אֶת דֵּינֵו וַיִּפְטַר (וְאָמַר רַבֵּנוּ וְ"ל מִסְתַּמָּא הַזְּכוּיֹת שְׁלוֹ
 טַעֲנוּ כָּךְ בְּשִׁבְלֵי), וְהִשִּׁיבוּ כִּי אִי אֶפְשָׁר לְקַרֵּב אוֹתוֹ עַד־יֵן אֶל
 הַמִּשְׁפָּט מִחַמַּת הַתְּקִיעַת כַּף שְׁנַתֵּן בְּזֶה הָעוֹלָם, וּמִכָּרַח מִקֶּדֶם
 לִילָךְ וּלְהוֹדִיעַ וּלְהַפְטִיר מִהַתְּקִיעַת כַּף. וְאִז הָלַךְ וְהוֹדִיעַ לְכֵן בְּנוֹ
 אַחַר עֶשְׂרִים וְשִׁמּוֹנָה שָׁנִים בְּנ"ל. (אָמַר הַמוֹצִיא לְאוֹר שְׁמַעְתִּי
 בְּאוֹמֵין מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שְׂרַבְנוּ וְ"ל סִיִּם כָּךְ, אֲכַל מִי שְׂזָכָה
 לְהִיּוֹת אֲצִלֵי הַשְּׁלֵשָׁה פְּעָמִים בַּשָּׁנָה, הֵינּוּ רֵאשׁ הַשָּׁנָה שְׁבוּעוֹת
 שֶׁבֶת חֲנֻכָּה יִנְצַל מֵעוֹלָם הַתְּהוּ. ה' יִצְיָלְנוּ אָמֵן): (כּוּכְבֵי אוֹר עֲמוּד

ש"צ כתב יד הרב ממשעריין ו"ל).

הרופא והתלמיד

וּבֵעֵת הַמַּחְלָקָת עַל מוֹהַר־נ"ת ו"ל נָתַנוּ לוֹ הַתְּחִיּוֹת שְׁלֵא יִפֹּל
 בְּדַעְתּוֹ. וְסָפְרוּ לוֹ אֵיזָה מַעֲשֵׂה שְׁתִּיחַ בְּעוֹלָם, שְׁתִּיחַ
 רוֹפֵא וְהִיחַ לוֹ תִּלְמִיד הָעוֹזֵר לוֹ. וּבְרִבּוֹת הַיָּמִים הַהֵמוֹן עִם
 הַתְּחִילוֹ לַעֲשׂוֹת עֶסֶק וּפְרָסוֹם מִהָעוֹזֵר יוֹתֵר מִהָרוֹפֵא, עַד שֶׁהוּא
 נִתְּפָרֵס בְּעוֹלָם וְנִתְּכַבֵּר יוֹתֵר. וּפְעַם אַחַת עָשָׂה הַמֶּלֶךְ סְעֻדָּה
 (בָּאֵל) וַיֵּשְׁבוּ כָּל אֶחָד לְפִי כְבוֹדוֹ וַיֵּשֶׁב הַתִּלְמִיד הָעוֹזֵר קִדְּם
 וְאַחַר כֵּן הָרוֹפֵא. עָנָה הָרוֹפֵא וְאָמַר [לְהָעוֹזֵר הִיוּ וּוַיִּסַּט דָּאָךְ
 יֵא דָעַם חֲלוֹק פִּינ מִיר בִּיז דִּיר] אַתָּה הָרִי כֵּן יוֹדַע אֶת הַחֲלוֹק
 בִּינִי לְבִינְךָ. עָנָה וְאָמַר אֱלִיּוֹ, אֵל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ וְאַל יִהְיֶה לְךָ
 חֲלִישַׁת הַדַּעַת, כִּי כֵּן מְנַהֵג הָעוֹלָם שֶׁכָּבֹל דוֹר וָדוֹר, תִּשְׁעִים

וְשִׁמוּנָה אָחוֹזוּ אֵינָם יוֹדְעִים מִן הָאֵמֶת, וְהִשְׁנִי אָחוֹזוּ יוֹדְעִים, וְכֵן
עֲנִין מוֹתֵרֵנִי"ת וְ"ל. (כוכבי אור ספורים נפלאים עמוד רו).

העני שמולו הוא שיהיה גנב

מעשה בעני אחד שהיה יושב בבית המדרש ולומד. פעם אחת בא חוזה בפוכבים שקורין (ראש ביט) אל העיר ורצו כל העיר אליו, והעני יושב בבית המדרש ולא הלך אליו. באתה אשתו אליו לתוך הבית המדרש, ולא מצאה שם שום אדם כי אם בעלה, כי כלם הלכו אל החוזה. וצעקה עליו אתה עני עצל רע מול מדוע אין אתה הולך אל החוזה בפוכבים, ולא רצה לילך, והפצירה בו עוד עד שהכרח לילך אליו. ובא אל החוזה בפוכבים ואמר לו שמולו הוא שיהיה גנב.

ושב לבית המדרש אל למודו, ובאתה אשתו ואמרה לו מה אמר לך אמר לה הוא אמר לי קבצן נשאר קבצן. לערב בא לביתו ואכל סעדתו הגדולה הינו חתיבת לחם. בתוך שהיה

אוכל התחיל לשחק מעט, ושאלה אותו אשתו מה אתה שחק בנדאי אתה יודע איזה דבר ואין אתה רוצה להגיד לי. אמר לה לא, לא אמר לי כלום, סתם אני שחק. ואכל יותר, שוב שנית התחיל לשחק, ושאלה אותו הנ"ל והשיב לה כנ"ל. בתוך כך נתמלא פיו שחוק ושחק מאד עד שיצא ריח מפיו. אמרה לו עוד, ראה בנדאי אתה יודע דבר, אמר לה שתחזיק בכוכבים אמר לו שמולו הוא שיתיה גנב, השיבה שאינה רוצה שיתיה גנב, וטוב שנתיה עניים איך שיתיה פאשר יתן ה' ולא תתיה גנב.

אחר כך הגיע שבת מן הסתם היה להם כל השבת יפה בסדר דהינו חלה של לחם דגן ושאר הסדר כראוי. וישבו לאכל, והיה לו מן הסתם ארבע חמש פנות וקטפו זה מזה חתיכת לחם, כי גם הלחם הנ"ל לא היה לו די ספוקו. וענתה אשתו ואמרה רבוננו של עולם כבר נמאס לי מאד העניות עד שהייתי רוצה שתהיה גנב ולא נסבל דחק הנה. והכרח למלאות רצונה [יא גיוואלט און ניט גיוואלט אין פארט גנאנגען] בן רצה ולא רצה ובכל זאת הלך, (ובן בכל פעם אמר רבנו בנה תלשון) והלך לגנב וישיב עצמו לילך לגנב אל הנגיד הגדול שבקעיר. והלך לגנב ומצא השומרים ישנים ואין שואל אותו כלל, והלך אל החנות והיה המנעול פתוח כי בן היה מולו, ובן הלך אל התבה ומצא מנעולה פתוח גם בן. ולקח לו ארבעה חמשה אדמים רק כרי

להתפרנס. והביא לאשתו ואמר לה, ראי שפלאתי רצונך
 ותתפרנס מזה כי לא אוסיף עוד לגנב. השיבה לו כי בודאי גם
 היא אינה רוצה בזה רק שהכרח לזה מחמת הדחק.
 אחר כך פעם אחת התחילה לצעק עליו קבצן רע מזל היית
 בחנות מדוע לא לקחת לי על יופא [בגד עליון] והכרח
 לילך עוד לגנב הלך אל החנות ומצא שעומד שם גנב אחד
 ושאל אותו מי אתה, ואמר לו אני גנב, וכן שאל הוא אותו
 ואמר גם כן שהוא גנב. אמר לו העני הנ"ל נשתתף עוד בגנבות
 אני פר מזל לזה ונתרצה לזה. אמר העני בדיעתו אם גנב כאן
 נעמיד עני את הפעל הפית כי אני לבדי הייתי גנב רק מה
 שהייתי צריך על יופא, אבל עכשו יגנב הרבה וישאר הפעל בית
 ריקם. ואמר להגנב למה לנו להפסיד את ישראל טוב יותר
 שגלך לגנב אצל עכו"ם. ונתרצה לזה ונתישבו לילך לגנב אצל
 המלך (שהיה דר בעיר הזאת) כי בודאי יוכל לגנב שם כי מזלו
 כן כנ"ל. ואמר הגנב טוב שנגנב תזוג בגדים של המלך שהוא
 לבוש בהם בעת שמכתירין אותו, ובודאי יהיה די לנו לדורי
 דורות כי אני יודע היכן הם מנחים. והספים העני כי בודאי
 יוכל לגנבם כי מזלו כן, והלכו לשם והלכו לחדר לפנים מחדר
 ומצאו הבגדים והיה הפיסים של הבגדים יקר מאד, ולקחו
 אותם. אחר כך התחילו להתקוטט ביניהם כי היה בגד אחד
 גדול ובגד אחד קטן. הגנב אמר אשר לו מגיע הגדול כי הוא

הָיָה יוֹדֵעַ מֵהֶם. וְהֶעֱנִי אָמַר אֲשֶׁר לוֹ מִגִּיעַ הַגְּדוֹל כִּי הוּא הוּא
הַבֵּר מוֹל וּבְמוֹלוֹ גָּנְבָם, אָמַר הֶעֱנִי שְׂיִלְךָ לְשֵׂאל אֶת הַמֶּלֶךְ. אָמַר
הַגָּנֵב אֵיךְ אֶפְשָׁר, אָמַר לוֹ אַף עַל פִּי כֵן אֵלֶיךָ וְאֲשֵׂאל אוֹתוֹ. אָמַר
הַגָּנֵב אִם תּוּכַל זֹאת שְׂתִלְךָ וְתִשְׂאֵל אֶת הַמֶּלֶךְ אִזְּ אֲנִי בְּעֶצְמִי
אֶתֵּן לְךָ אֶת הַפְּגַד הַגְּדוֹל.

הַלֵּךְ עִמּוֹ אֶל הַמֶּלֶךְ, וְהָיָה שׁוֹכֵב שָׁם אֶצֶל הַמֶּלֶךְ אֶחָד שְׁתֵּיחָה
מִסֵּפֶר לְמֶלֶךְ מַעֲשִׂיֹת בְּדִי שִׁישֵׁן. וּבָאוּ וְאָחֳזוּ שְׁנֵיהֶם
בְּהַמָּטָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ שְׁתֵּיחָה יָשָׁן שָׁם וְנִשְׂאוּ הַמָּטָה עִם הַמֶּלֶךְ
לְחֶדֶר אֶחָד. בְּתוֹךְ כֶּף הַקִּיץ הַמֶּלֶךְ וְסִבּוֹר שֶׁהוּא עַל מְקוֹמוֹ,
וְהִתְחִיל זֶה הַגָּנֵב וְסִפֵּר לוֹ הַמַּעֲשֵׂה הַנִּ"ל מִשְׁנֵי גָנְבִים הַנִּ"ל,
וְשֵׂאל אֶת הַמֶּלֶךְ לְמִי מִגִּיעַ הַפְּגַד הַגְּדוֹל. תָּרַח עָלָיו הַמֶּלֶךְ כִּי
אֵתָּה שׁוֹאֵל אוֹתִי בְּיָדָי מִגִּיעַ לְעֵנִי כִּי בְּמוֹלוֹ גָּנְבָם. מִזֵּב שְׁתֵּם סֵפֶר
לִי מַעֲשֵׂה, וְסִפֵּר לוֹ מַעֲשֵׂה וְיָשָׁן הַמֶּלֶךְ, עָמְדוּ וְנִשְׂאוּ אֶת הַמָּטָה
וְחִזְרוּ אוֹתוֹ לְחֶדֶר תְּרֵאשׁוֹן. בְּכֶקֶר נוֹדֵעַ שֶׁנִּגְנְבוּ בְּגִדֵי מֶלֶךְ הַנִּ"ל
וְנִזְכָּר הַמֶּלֶךְ שֶׁהִשׁוּכָב אֶצְלוֹ סֵפֶר לוֹ הַמַּעֲשֵׂה הַנִּ"ל, וְשֵׂאל לְמִי
מִגִּיעַ הַפְּגַד הַגְּדוֹל. וְאָמַר שְׁבִיבֵי הוּא יוֹדֵעַ מֵהַגָּנְבָת. וְהִבּוּ אוֹתוֹ
וְאָמַר שִׂאִינוּ יוֹדֵעַ, וְהִרְבּוּ לְהַכּוֹת אוֹתוֹ וּלְעַנּוֹת אוֹתוֹ מְאֹד, וְהוּא
מִזְעֵן אֵינִי יוֹדֵעַ. שָׁלַח הַמֶּלֶךְ אֶל שַׂר הַכּוֹמְרִים הַנִּקְרָא אֶרְחִירִינָא
לְשֵׂאל עַל הַמַּעֲשֵׂה הַנִּ"ל, אִם הוּא אֶפְשָׁר שֶׁאֵף עַל פִּי כֵן לֹא
גָּנְבָם הָאִישׁ הַנִּ"ל. וְאָמַר הַכּוֹמֵר שֶׁאֶפְשָׁר שֶׁלֹּא יוֹדֵעַ, וְאָמַר הַכּוֹמֵר
שֶׁהוּא שְׂטוּת מִהַמֶּלֶךְ שֶׁפָּסַק שֶׁמִּגִּיעַ הַפְּגַד הַגְּדוֹל לְהֶעֱנִי, וְתָרַח

להמלך מאד על הכמר על שהוא מחזיקו לשוטה ויהיה רוצה
לעשות לו דבר ולא היה יכול.

והיו מחפשים מאד אחרי הגנבה ולא מצאו. צוה המלך לתכרז
שכל מי שגנב יבא ויודיע כי בודאי לא יעשו לו שום דבר,
כי חפץ המלך לידע איך אפשר לגנב בנדים אלו, והיו מסבבים
סבוב סבוב של אנשים והיו מספרים מזה. ובא העני הנ"ל ושאל
אותם מה זה אתם מספרים והודיעו לו. ענה ואמר מה רעש,
מי שגנב יחזיר, וצעקו עליו. וכן בא עוד ושאל וצעקו עליו קבצן
הלא אתה מתיב ראשך כי יאמרו עליך שאתה יודע מהגנבה,
אמר כן אני יודע מהגנבה, אמרו לו אם אתה יודע לך ותגיד,
אמר אגיד. ובא העני להמלך ואמר אני יודע מהגנבה, אמר
המלך שחפץ מאד לראות את הגנב, השיב אני הוא, ונשקו
המלך, ושאל לו איך גנבת, וספר לו כל המעשה הנ"ל ובקשו
את הגנב והחזירו גם הכנר השני שהיה אצלו. אמר המלך
להעני עשה תחבולות להשר הבומרים הנ"ל כי אני פרנז עליו,
אמר כן אעשה, וצוה העני לעשות לו זוג בנדים כמו שר
הבומרים שלבוש בעת שעורף תפלתם, ושיצודו לו שרצי דגים
הרבה (שקורין ראקים), ושיהנו לו גרות הרבה, והלך ולבש
עצמו בהבנדים הנ"ל, ודבק גר לכל שרץ ושרץ, והדליק הגרות
הנ"ל, והניח השרצים הנ"ל לרוץ ולפרח בתוך הבית תפלתו,
והוא עמד על המקום שמעריכין שם, והתחיל לצעק ונתקבצו

וּבָאוּ בָלֵם לְשֵׁם, וּבָא גַם הַכֹּמֵר הַנִּזְלָה וְנִבְהַל מְאֹד כִּי רָאָה
 שְׁלֵהֶבֶת וְקוֹל קוֹרָא וְלֹא יָדַע מַה זֶה. אָמַר הוּא אֵל הַכֹּמֵר
 שְׁנִתְנַגְּלָה עֲבוּרוֹ כִּי הוּא רוֹצֵה לְהַכְנִיסוֹ מִיַּד אֵל גֵּן עֵדֶן. וְנִפְלַ
 הַכֹּמֵר עַל פְּנָיו וְאָמַר לוֹ הָעֵנִי שְׁפַטְרֵם שְׂיִכְנַם לְגַן עֵדֶן הוּא צָרִיף
 לִילָף מִקֵּדָם קֶצֶת אֵל תְּגִיחֵנָם וְאַחַר כֵּךְ יִכְנִיסוּ לְגַן עֵדֶן. וְצִוָּה
 לְהַכֹּמֵר שְׂיִכְנַם לְתוֹךְ הַשֶּׁקֶל, וְנִכְנַם. הִלָּף וְקָשַׁר אוֹתוֹ וַיִּנְשָׂאוּ
 לְהַמְלֶךְ וַתֵּלְאוּ לְפָנָיו הַחֲצֵר הַמְּלָךְ וְהוֹדִיעוּ. וַיִּצְאוּ הָעוֹלָם וּרְאוּ
 אֶחָד תָּלוּי בְּשֶׁקֶל וְלֹא יָדָעוּ מַה זֶה, וְהִתְחִילוּ לְזַרֵּק בּוֹ אֲבָנִים וְזָרְקוּ
 בּוֹ הַרְבֵּה מְאֹד עַד שֶׁהִכּוּ אוֹתוֹ הַכֵּה וּפְצוּעַ וְשָׁבְרוּ כָּל שְׁנָיו.
 וְהַכֹּמֵר לֹא יָדַע מַה זֶה אִם זֶה הוּא תְּגִיחֵנָם שְׁאָמַר לוֹ שְׁצָרִיף
 לִילָף מִקֵּדָם אוֹ זֶה עֲרָמָה. אַחַר כֵּךְ בִּשְׁהִכּוֹ אוֹתוֹ אָמַר הַמְּלָךְ
 לְהַשְׁלִיף אוֹתוֹ, וְהַשְׁלִיכוּ אוֹתוֹ וְהִתִּירוּ אֶת הַשֶּׁקֶל וַיִּצְא מִשָּׁם
 בְּחֶרֶף רַבָּה.

[וּבְנִסַּח אַחַר שְׁמַעְתִּי הַסּוּף הָיָה שֶׁהוֹלִיכוּהוּ לְתַלְיָה כִּי סוּף גָּנַב
 לְתַלְיָה, וּבָעַת הַהִלִּיכָה הִלָּף אֶחָד (הַבְּעַל דְּבָר) עִם שֶׁקֶ
 נִעְלָם וְאָמַר לוֹ כָּל כֵּךְ יִגִּיעוֹת יִגְעֵתִי וְכָל כֵּךְ נִעְלָם קָרַעְתִּי עַד
 שֶׁהִבְאִתִּי לְיָדֵי כֵּךְ וְכוּ'] (אָמַר הַמַּעֲתִיק כִּי כֵּן דָּרָף הַבְּעַל דְּבָר
 לְפִתּוֹת וְאַחַר כֵּךְ רִיִּצָט עַר זִיף [הוּא מִתְנַגֵּר] כַּמּוּבָא בְּסִפּוּרֵי
 מַעֲשִׂיּוֹת מִעֲנִין חָרָב וּבֵן יָחִיד וְכוּ'): מַה שְׁמוּבָא בְּשִׁיחוֹת הַר"ן
 שְׁאָמַר עִם דְּבָר אֶחָד הַצְּלַחְתִּי וְעַל יָדֵי זֶה זְכִיתִי לְמַה שְׁזָכִיתִי,
 וְאָמַר בְּזֶה הַלְשׁוֹן: מִיט אֵיין וְאֵךְ אֵיז מִיר גְּעֵרְאטִין וְלֹא נִתְפָּרַשׁ

שם מהו הדבר, ושמעתי שאמר כי איתא בדברי המקבליים אשר
אדם הראשון בעת שאכל מעץ הדעת טעמו כל הנשמות, אבל
נשמתו תקדושה וכתה שלא טעמה כלל מעץ הדעת. (כוכבי אור

ספורים נפלאים א).

הספר אליהם

נמצא במגילת סתרים זה המעשה, מענין ספר אליהם. והוא ספר יקר מאד שחברו איש אלקים רבי יוסף קאנדיא ז"ל. ביומו נתקבצו חמש מאות תלמידים מפלגי תורה, והתחילו ללמד בספרי תקירה ובמורה נבוכים עד שנתפקרו וכפרו באלקים חיים ואמרו שחעולם וכו' ואין השגחת אלקים על העולם חס ושלום. ויבאו כל התלמידים הנ"ל להצדיק רבי יוסף קאנדיא ז"ל שגם הוא יסכים עמהם על הדבר הרע הזה. והצדיק הנ"ל בששמע הדבר הזה אחזתו פלצות. והתחילו להראות ראיות ולהתנבח עמו, ולא היה יכול להשיבם מדבר הזה. ויען ויאמר להם תנו לי איזה זמן ואשיב אתכם. ויתנו לו איזה זמן והלכו להם. והצדיק הנ"ל שלח אנרות לכל הרפנים

הגדולים שִׁיבֹאוּ אֵלָיו מִהֶרָה. וַיְבֹאוּ אֵלָיו. וַיְסַפֵּר לָהֶם הַדָּבָר
הַנִּזְכָּר, וַיִּתְפַּלְלוּ בְּכֹל אֵל ה' וַיִּצְוּמוּ לַיְלָה וַיּוֹם, וְגַם הַצַּדִּיק הַנִּזְכָּר
נָפַל עַל פָּנָיו אַרְצָה שְׁלֹשָׁה יָמִים וְשָׁלֹשׁ לַיְלוֹת לָחֵם לֹא אָכַל
וַיָּמִים לֹא שָׁתָה. אַחֲרַיִם הַשְּׁלֹשָׁה יָמִים וַיָּקָם מִהֶרָה מֵעַל הָאָרֶץ,
וַיֹּאמֶר: "עַתָּה לַעֲשׂוֹת לְחַיֵּי הַיָּרֵךְ הַזֶּה", וַיִּקַּח עִט סוּפֵר בְּיָדוֹ
וַיִּכְתֹּב בְּלִי מַרְגּוּעַ לֹא אָכַל וְלֹא שָׁתָה לֹא לָמַד וְלֹא הִתְפַּלֵּל רַק
כָּתַב בְּעֵט סוּפֵר, וַיַּחְפֵּר אֶת הַסֵּפֶר הַנִּזְכָּר הַנִּקְרָא סֵפֶר אֱלֹהִים,
וְאַחֲרַיִם כָּדוֹ בְּשִׁבְאוֹ כָּל הַתְּלָמִידִים וַיִּקַּח אֶת הַסֵּפֶר הַנִּזְכָּר וַיִּתֵּן
בְּיָדָם. וְעַם הַסֵּפֶר הַזֶּה נִצְחָה אוֹתָם (כִּי שָׁם יֵשׁ כָּל הַחֲכָמוֹת וְרֵאוּ
חֲכָמָתוֹ וְאֵף עַל פִּי בֵּן מֵאֲמִיּוֹן בֶּן גֵּרָאָה לִי) וְנַעֲשׂוּ בְּכֹל צַדִּיקִים

גְּמוּרִים. (כּוּכְבֵי אור ספורים נפלאים עמוד רל).

מעשה ראשון מהמרש"א ז"ל

המַהְרֵשׁ"א ז"ל הָיָה רַב בְּאַיִזָּה קְהֵלָה וְהָיָה יוֹשֵׁב וְלוֹמֵד עִם הַיְשִׁיבָה שָׁלוֹ כָּל הַיּוֹם כְּלוּ. וְהָיָה אִזּוֹ רַב דְּמַדִּינָה בְּאוֹתוֹ [הָאֵינְקְלִים] אִזּוֹר שְׁתָּיִתָּה הַמַּהְרֵשׁ"א ז"ל תַּחַת מְמֻשָּׁלָה אוֹתוֹ הָרַב דְּמַדִּינָה, וְהָיוּ מְכַרְחִים כָּל הָרַבָּנִים שָׁל הַקְּהֵלוֹת שְׁשִׁיבִים לְהָרַב דְּמַדִּינָה לְבוֹא לְפָנָי הָרַב דְּמַדִּינָה לְקַבֵּל פְּנָיו וְלִטֹּל מִמֶּנּוּ רְשׁוֹת, כְּנִתּוּג כְּדוֹרוֹת שְׁלִפְנֵינוּ. וְכֵן הָיָה, שְׁכַּאֲוֹ כָּל הָרַבָּנִים כְּלָם שָׁל כָּל הַקְּהֵלוֹת לְהָרַב דְּמַדִּינָה לְקַבֵּל פְּנָיו. וְהָרַב הַמַּהְרֵשׁ"א ז"ל לֹא בָּא אֵלָיו רַק הָיָה יוֹשֵׁב וְלוֹמֵד תְּמִיד. וְדָן אוֹתוֹ הָרַב דְּמַדִּינָה לְכַף זְכוּת וְאָמַר, אוֹלֵי מִחֲמַת שְׁטָרוֹד כְּגַרְסָה עַל כֵּן לֹא בָּא אֵל שְׁלֹתֵן הַמְּלָךְ. וְנִתְיָשֵׁב הָרַב דְּמַדִּינָה וְנִסְעֵ אֶצְלוֹ אֵל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר הָיָה חוֹנָה שָׁם הָרַב הַקְּדוֹשׁ הַמַּהְרֵשׁ"א ז"ל,

ובא אל העיר ויחדרו כל העיר לקראתו בנהוג, ובאו כלם לקבל
 פניו, והרב המהרש"א ו"ל לא אבה ללכת אליו. ודנו הרב
 דמדינה גם כן לבח זכות, ותלה גם זאת בכטול תורה שאינו
 רוצה לביטל מלמודו. ואמר הרב דמדינה אני אלך אליו, ועמד
 הרב דמדינה וחלף אל בית הכנסת שהיה יושב שם המהרש"א
 ו"ל עם תלמידיו, ובא אל הבית הכנסת. והרב המהרש"א לא
 זו במקומו ולא הפסיק מלמודו, ולא נתן לו שלום כלל. אף על
 פי כן דנו לבח זכות גם עכשו, ואמר אולי גם זה מחמת שאינו
 רוצה לפסק הוימה מגרסה, בתוך כך בא פחור אחד יפה עינים
 לבית הכנסת, ומיד חרד המהרש"א לקראתו וקם מלפניו מלא
 קומתו וחלק לו כבוד, ודבר עמו הרבה מאד.

אז קצף הרב דמדינה מאד על המהרש"א ו"ל וכעס עליו מאד
 ובוה אותו, ואמר, בתחלה בשלא באתם אלי למקומי דנתי
 אתכם לבח זכות. ותליתי בכטול תורה; אחר כך בשפאתי
 למקומכם ולא באתם אלי, דנתי אתכם גם כן לבח זכות, ותליתי
 גם כן בכטול תורה. אחר כך בשפאתי לבית הכנסת ולא נתתם
 לי שלום, דנתי גם כן לבח זכות, ותליתי גם כן בכטול תורה,
 שאין אתם רוצים להפסיק מן התורה כלל. עכשו אני רוצה
 ששקר הוא, כי הלא את הפחור בפדתם ודברתם עמו הרבה
 באמצע הלמוד. וכעס עליו מאד. ואמר המהרש"א לאות ולמופת
 שהפחור הזה בעוד שתי שעות ירג, ולא רצה הרב להאמין

וְלָקַח אֶת הַבְּחֹר הַנֶּזֶל וְהִלֵּךְ עִמּוֹ אַחַת הַנָּה וְאַחַת הַנָּה, וְדַבֵּר עִמּוֹ תְּרַבָּה תְּרַבָּה לְבַל יִנְיָחֵנוּ לְהִתְעַלֵּם מִן הָעֵינַן עַד עֶבֶר הַשְּׂתִי שְׁעוֹת לְהִבְחִישׁ דְּבָרֵי הַמֶּרְשָׁא ו"ל. וַיְהִי מִיַּד עֲבָרָם בָּעִיר וְחִלְפָה וְהִלֵּךְ אֶצְלָם אֵיזָה אֲדוֹן, וְהָיָה מוֹשֵׁד בְּקִנְיָה שְׂרָפָה [רוֹזְכָה] לְפִי תַמּוֹ לִירוֹת אֵיזָה עוֹף וְכִיּוֹצֵא בְּדָרְכָם, וַיֵּךְ אֶת הַבְּחֹר הַנֶּזֶל וַנְּהַרְגוּ אַחֵר שְׂתִי שְׁעוֹת מִיַּד בְּדָבָרֵי הַמֶּרְשָׁא ו"ל, לֹא נָפַל דְּבָר. וְרִץ תְּרַב דְּמַדִּינָה הַנֶּזֶל וּבָא אֶל הַמֶּרְשָׁא ו"ל וְאָמַר לוֹ הַמֶּרְשָׁא ו"ל שְׂבָבְסִמוּךְ יָבִיאוּ תְּרוּג לְפָת. בְּתוֹךְ כֶּךָ שְׁהִיוּ מְדַבְּרִים נִשְׁמַע מִיַּד שְׁהִבִּיאוּ אֵיזָה תְּרוּג אֶל הָעִיר.

אִז נִתְּפַחַל תְּרַב דְּמַדִּינָה הַנֶּזֶל, וְשָׂאֵל לְהַמְתָּרְשָׁא מַה זֹאת. אִז סֵפֶר הַמֶּרְשָׁא וְנִלְחָה לוֹ כָּל הָעֵנִינָן, הַיּוֹת שְׁוֹהַ הַבְּחֹר הָיָה גִלְגּוּל אֲחָאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וּמַחְמַת זֶה חֵלֶק לוֹ כְּבוֹד כָּל כֶּךָ. וּמַחְמַת שְׂאֲחָאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל נִהַרְגַּת הָיָה מִכָּרַח זֶה הַבְּחֹר לְהַיּוֹת נִהַרְגַּת גַּם כֵּן. וְתַכְּף שְׂיָצֵא לְעוֹלָם זֶה הַבְּחֹר אִזִּי תַכְּף נִכְרָא מִשְׁחִית אַחַד בְּשִׁבִיל לְהַרְגַּת אֶת אוֹתוֹ הַבְּחֹר הַנֶּזֶל וְהָיָה עוֹמֵד בְּמִקּוֹם תְּהוּא דְּהִינּוּ סִמוּךְ לְעִיר הַזֹּאת וְהָיָה מְצַפָּה עַד שְׂיִנְיָע זְמַנּוֹ שֶׁל זֶה הַבְּחֹר הַנֶּזֶל שְׂיִתְּיָה נִהַרְגַּת עַל יְדוֹ. וּמַחְמַת שְׂאֲתָם עַכְבָּתָם אוֹתוֹ כֵּן"ל, עַד שְׂנִיָּהַרְגַּת בְּכָאֵן עַל יְדֵי הָאֲדוֹן הַנֶּזֶל, עַל יְדֵי זֶה הָיוּ מִכָּרְחִים לְתַנּוּ לְהַמְשִׁחִית הַנֶּזֶל אִישׁ אַחֵר בְּמִקּוֹמוֹ, וְזֶה תְּהַרְוֵג שְׂנִיָּהַרְגַּת עַל יְדוֹ. עַל כֵּן צְרִיכִים אַתֶּם לְקַבֵּל תְּשׁוּבָה, כִּי עַל יְדִכֶם נִהַרְגַּת זֶה תְּהַרְוֵג, כִּי אַתֶּם סַבְבָּתָם זֹאת עַל יְדֵי

העבוב שעבבתם את הכחור פה כנ"ל. אז נפל הרב דמדינה
לפני רגלי המרש"א ופנים אותו והתחנן לפניו שימחל לו. ובקש
אותו שייתן לו תשובה. ואמר לו המרש"א, שתשובתך שתם לק
מידך את פתך הרבנות ותהיה בעל עגלה. וקבל על עצמו פה,
ונעשה בעל עגלה: ודבר אלהינו יקום לעולם. (כוכבי אור ספורים
נפלאים עמוד רלא).

מעשה שני מהמרש"א ז"ל

מעשה מבית רבנו ז"ל, שבא רבנו הקדוש לביתה והיתה חולה מאוד. וישב רבנו בצער גדול ונרדם ובא אליו הפעל שם טוב ז"ל ואמר לו מה אתה כל כך בצער. אמר אליו הלא בתי כל כך חולה, אמר לו הפעל שם טוב, הלא מה שכתוב בתהלים פסוק "מגדיל ישועות מלבו ועושה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם" (פרוש מגדיל ישועות מלבו 'מאן מלכי רבנן'. ועושה חסד השם יתברך עושה חסד למשיחו למי שמשית ומספר מהם "לדוד ולזרעו עד עולם", והו רבנו ויוצאי חלציו שבאים מודע דוד המלך עליו השלום) וספר אז רבנו ז"ל המעשה מהמרש"א לבתו אדיל והיה לה רפואה. (נראה לי המעשה שחובילו אותו לקבורה והיה שם פאוסטרה טמאה וכו')

שָׁבַל מִי שֶׁהֵלֵךְ דָּרָךְ שָׁם הַמִּיר דָּתוֹ, וְכָל מֵת וְכוּ' וּבָעֵת שֶׁהוֹלִיכוֹ
הַמַּהְרֵשׁ"א דָּרָךְ שָׁם וְכוּ' וְנִבְלָעָה הַבֵּית תַּפְלָה שֶׁלָּהֶם וְכוּ' וְסִיִּים
אֹז "מַגְדִּיל" וְכוּ'). וְהִיא סִפְרָה לְכַמָּה חוֹלִים וְהָיָה לָהֶם רַפּוּאָה,
וְכֵן רַבִּי נַחֲמָן מִטּוּלְמִישִׁין ו"ל גַּם בֵּן סִפְרָה וְהָיָה בֵּן וְכוּ': (אבנ"ה
ברזל נג).

מַעֲשֵׂה שְׁנֵי מַהְרֵשׁ"א ו"ל. בְּאוֹסְטְרָה מְקוֹם הַמְרֵשׁ"א ו"ל הָיָה
טְמֵאָה לְהַגּוּיִים, כְּשֶׁהָיוּ הִיְהוּדִים צָרִיכִים לִילָךְ עִם נִפְטָר
דָּרָךְ הַמְקוֹם הַזֶּה (כִּי לֹא הָיָה לָהֶם דָּרָךְ אַחֲרַת) אֹז הָיוּ
מַצְלִצְלִים וְכוּ', וְכָל מִי שֶׁהֵלֵךְ דָּרָךְ שָׁם הַמִּיר דָּתוֹ רַחֲמָנָא לְצַלָּן.
וְצוּהַ הַמְרֵשׁ"א ו"ל, שֶׁפֶּאֶשֶׁר יִהְיֶה נִפְטָר מִהָעוֹלָם וַיִּשְׂאוּ דָּרָךְ
שָׁם, וַיִּיחַו עָלָיו חֲבוּר הַמַּהְרֵשׁ"א שְׁעֵשֶׂה. וְעָשׂוּ בֵּן. וְשָׁם
הִתְאַסְּפוּ כָּל הַכּוֹמְרִים וְהִתְחִילוּ לְצַלְצֹל. וְהִעֲמִידוּ אֶת מִטָּתוֹ,
וַיּוֹשֶׁב הַמַּהְרֵשׁ"א ו"ל אֶת עֲצָמוֹ וְהִתְחִיל לְרַפְּדָה אֶת הַדְּפִים,
וְהִתְחִילָה הַטְּמֵאָה עִם הָאֲנָשִׁים לְהִבְלַע בְּאֶרֶץ, וְנִבְלָעוּ בָּלָם
בְּאֶרֶץ. וְעַד הַיּוֹם יֵשׁ סִמָּן מְזוּהָ שֶׁנִּבְלָעָה בְּאֶרֶץ. (בוכני אור ספורים
נפלאים עמוד רלד).

מעשה שלישי מהמרש"א ז"ל

מעשה שלישי מהמרש"א ז"ל. בעת שפנו בית הפנסת באוסטרה והיו צריכים כסף רב לבנותו, ועל כן עשו הנחת אבן הפנה בקהל רב. והכריזו למכר את הנחת אבן הפנה, עד שגביר אחד קנה את זה בשק מלא זהובים. ואחר כך פיר את המרש"א ז"ל שהוא יניח את האבן. ואמר לו המרש"א שייבקש ממנו איזה דבר בשביל זה ובקש שיהיה לו פן בהמרש"א, וענה לו המרש"א שזה קשה מאד ושיבקש דבר אחר, והוא התעקש דוקא בזה הדבר. ואמר לו המרש"א אם פן בשפתהר אשתד תמות אפה, וכשתלך תמות היא גם פן. ואני אקבל את תלך ואגדלו אצלי. והספיקו על זה. ובן הנה, ונתגדל אצל המרש"א ז"ל. והיה נסתר, שלא ראו אצלו שום גדלות.

וּלְפָנַי פְּטִירַת הַמַּהְרָשׁ"א צְוֶה שֶׁהוּא יִמְלֵא מְקוֹמוֹ, וּבֵן הַזֶּה. וְהָרַב
הַזֶּה לֹא יֵצֵא לְשׁוֹם לְוִיָּה מִחֲשׁוּבֵי הָעִיר, וְהָיָה קְנֻשָׁה בְּעֵינַי תִּקְהַל
וְהוֹכִיחוּ אוֹתוֹ עַל זֶה. וְאָמַר לְהַמְשִׁימֵשׁ בְּאִשֶּׁר יִהְיֶה לְוִיָּה מֵרֵאשִׁי
תִּקְהַל יִקְרָא אוֹתוֹ, וּבֵן הַזֶּה, וְיֵצֵא הָרַב וְנָטָה בְּמַפָּה עַל תִּמְטָה,
וְרָאוּ בָּלֶם אִיךָ תִּמְלֵאכִי תִּבְלָה חֲטָפוֹ אֶת הַנִּפְטָר מִהַמְטָה וְכוּ'.
וְאָמַר לָהֶם אִם כֵּן הוּא הַחֲשׁוּבִים שְׁלָכֶם, אִיךָ אַתֶּם רוֹצִים
שְׂאֵלְךָ לְלוֹזְתֶם. וּמֵאֵז הַבִּירוֹ בָּלֶם גִּדְּלָתוֹ שֶׁהוּא רָאוּי לְהִיזַת
בְּמִקוֹם הַמַּהְרָשׁ"א וְ"ל. (כּוֹכְבֵי אוֹר סְפוּרִים נִפְלְאִים שֵׁם).

הַמְנַגֵּן הָעוֹר וְהַגִּבֵּר הַקֹּמֵץ

הַמַּעֲשֵׂה שְׁסֵפֶר רַבָּנוּ ו"ל שְׁבוּמֵן הַבַּעַל שֵׁם טוֹב ו"ל הָיָה מְנַגֵּן
 (בְּלַעְזוֹמֶר) אֶחָד שֶׁהָיָה עוֹר, וְהָיָה מְנַגֵּן עַל הַחֲתָנוּת
 וְזֶה הָיְתָה פְּרִנְסָתוֹ, וְאַחַר פְּטִירָתוֹ נִתְוַדְּעוּ שֶׁלֹּא הָיָה עוֹר כָּלֵל
 וְהָיָה לוֹ עֵינַיִם טוֹבוֹת, וְרַק בְּדֵי שְׁלֵא יִסְתַּכֵּל בְּנָשִׁים עֲשֵׂה עֲצָמוֹ
 כֹּל יָמֵי חַיָּיו בְּעוֹר וְכֹל הָעוֹלָם חֲשָׁבוּהוּ לְעוֹר. וְעוֹד הָיָה אִישׁ
 אֶחָד גִּבֵּר גָּדוֹל, שֶׁהָיָה קֹמֵץ גָּדוֹל שֶׁלֹּא נָתַן אֶפְלוֹ פְּרוֹסַת לֶחֶם
 לְצַדֻּקָה, וְהָיָה גְבוּהָ בְּעֵינָי בָּלָם בְּשָׂכִיל זֶה, וְהָיָה אִזּוֹ אֶחָד בַּעַל
 צַדֻּקָה גָּדוֹל, שֶׁהָיָה מַחְזִיק כֹּל הָעֲנִיִּים בְּאֲכִילָה וּשְׂתִיָּה וְכֹל
 מַחְסוֹרָם וְכוּ'. וְהִנֵּה בְּאֲשֶׁר נִפְטַר הַגִּבֵּר הַנַּ"ל, שֶׁבָּלָם בּוּזוּ אֹתוֹ
 מִחֲמַת קֹמֵצְנוּתוֹ. וְלִמְחֻרָתוֹ בְּשֶׁהִלְכוּ הָעֲנִיִּים לְהַבְעֵל צַדֻּקָה הַנַּ"ל
 שִׁיפְרִנְסֵם וְעָנָה לָהֶם שֶׁעָבְשׁוּ אִין לוֹ מָה לִּתֵּן לָהֶם, שֶׁהַכֹּל מָה

שָׁנַתְּנוּ לָהֶם כָּל הַיּוֹמָן, הָיָה רַק שָׁל זֶה הַגְּבִיר הַקְּמָצָן שְׁמֵת; וְלֹא
רָצָה לְהֵנֹת מִהַכְּבוֹד שִׁיתְּנוּ לוֹ עַל גְּדִיבוֹת לְבוֹ, וְשִׁיְהִיָּה הַמְּצָוָה
נִקְנָה בְּלִי פְּגִיּוֹת לְבֵן הָיָה נוֹתֵן אֶת הַצְּדָקוֹת לְאִישׁ הַזֶּה שִׁיְחַלְקֵם,
וְאוֹתוֹ חָשְׁבוּ בְּלֵם לְקְמָצָן גְּדוֹל. וְעַכְשָׁיו שְׁמֵת אֵין מִי שִׁיְהִיָּה, וְאִז
יִדְעוּ בְּלֵם גְּדֹלְתוֹ. וְאָמַר הַכַּעַל שֵׁם טוֹב וְ"ל, שִׁשְׁנִיָּהֶם הַמְּנִיָּן
הַעֲזֹר הַנִּ"ל וְהַגְּבִיר הַקְּמָצָן הַזֶּה שְׁנִיָּהֶם הֵם בְּמַדְרֵגָה אַחַת. וְזָכוּ
לְמַה שְׁזָכוּ, אֲשֶׁרֵי לָהֶם. (כּוּכְבֵי אֹרֶךְ סְפוּרִים נִפְלְאִים עֲמוּד רֵלֵח).

טענדע ורענדע

המעשה שספר רבנו ו"ל מהטענדע ורענדע (מלבוש של כמר).
 שפעם אחת היה רב אחד שהלך לקבץ נדבות (עבור
 פדיון שבויים או הכנסת פלה יתומה), והיה צריך איזה מאות
 אדמים ובא לגביר אחד ותבעו. ואמר לו הגביר באשר יש אצלו
 (טענדא ורענדא) מלבוש של כמר שאם ילבוש אותה, וילך כל
 הרחובות של העיר לבוש כה, אז יתן לו כל הכסף הנצרך לו
 לצדקה הנ"ל. והסכים על זה ועשה כה. ולקח ממנו הכסף
 הנצרך להצדקה. ואחר כה בקש ממנו שיתן לו במתנה
 (הטענדא ורענדא) המלבוש הנ"ל ונתן לו. וקדם פטירת הרב
 הניח צוואה שמוה המלבוש (הטענדא ורענדא) יעשו לו
 התכריכין. וכן עשו לו, ונשאר חתיכה קטנה מהרגל שלא

הספיק המלבוש הזה, ועשו התתיבה מדבר אחר. ולאחר הרבה שנים היה סבה שהכריחו לפנות את קברו, ומצאו שכל הגוף היה שלם ולא שלטה בו רמה, מלבד התתיבה קטנה של הרגל שלא היה מלבש מהטענדע ורענדא. (המעשה הזה ספר אחד מאנשי שלומנו מורנו הרב ר' פינחס קיפליצער בשם רבנו ז"ל. ואמר ר' אברהם ז"ל אף על פי שלא שמע זאת מאביו הרב ר' נחמן מטולטשין ז"ל אך כיון שר' פינחס ז"ל ספר זאת, זה אמת). (כוכבי אור ספורים נפלאים עמוד רלו).

הצדיק הגדול שיצא מהתאונה

מעשה בצדיק אחד שהיה צדיק גדול מאד, שיצא מתאונה תידוע לגמרי לגמרי כראוי בשלמות, ועלה לעולמות עליונים. וראה שמנח ביורה חתיכות בשר ועצמות. ושאל: מה זאת? והשיבו לו, שזאת הייתה אשה יפה מאד מאד. ועל כן, מחמת שהייתה מחממת גופה לעברה, על כן מחממין אותה פאן. ורצה לראותה. ומסרו לו שמות, שתחזור ותתחבר בבתחלה. וראה שהייתה יפת תאר גדולה מאד. ומנה ראוי לראות גנות תאונה הזאת, אם חותכין אותה לחתיכות חתיכות, האם יהיה שיך התאונה וכו'. (שיחות שאחר ספורי המעשיות עמוד צד).

הצדיק שנפל עליו עצבות

וּמַעֲשֵׂה הָיָה בְּצַדִּיק אַחַד, שֶׁנִּפֵּל עָלָיו עֲצָבוֹת וּבְכִדּוֹת גָּדוֹל.
וְהָעֲצָבוֹת וְהַבְּכִדּוֹת בְּשִׁמְתֵּינִי עַל הַצַּדִּיק, הִיא קִשָּׁה
מְאֹד עָלָיו, כִּי עָלָיו מִתְחַנֵּקת יוֹתֵר וְיוֹתֵר. עַד שֶׁנִּפֵּל עָלָיו עֲצָלוֹת
וּבְכִדּוֹת כָּל-כֶּף עַד שֶׁלֹּא הָיָה אֲפָשָׁר לוֹ כָּלֵל לְוִזוֹ מִמְקוֹמוֹ מִמָּוֶשׁ.
מִחֲמַת גָּדֵל הַבְּכִדּוֹת וְהָעֲצָבוֹת שֶׁהִתְנַבֵּר עָלָיו מְאֹד. וְרָצָה לְשִׁמַּח
עֲצָמוֹ וּלְהַרִים עֲצָמוֹ, וְלֹא הָיָה אֲפָשָׁר לוֹ בְּשׁוֹם דְּבַר לְשִׁמַּח
וּלְהַרִים עֲצָמוֹ. כִּי כָּבֵל דְּבַר שֶׁרָצָה לְשִׁמַּח עֲצָמוֹ מֵצָא לוֹ הַבַּעַל
דְּבַר בְּתוֹכוֹ עֲצָבוֹת. עַד שֶׁלֹּא הָיָה אֲפָשָׁר לוֹ בְּשׁוֹם דְּבַר לְשִׁמַּח
אֶת עֲצָמוֹ. כִּי כָּבֵל שִׁמְחָה שֶׁרָצָה לְשִׁמַּח וּלְהַרִים עֲצָמוֹ, מֵצָא לוֹ
עֲצָבוֹת בְּתוֹכָהּ. וְהִתְחִיל לְשִׁמַּח עֲצָמוֹ בְּשִׁמְחַת "שֶׁלֹּא עֲשֵׂנִי גוֹי".

וְזֶה בְּנֵדְאֵי שְׁמִיחָה גְדוּלָה שְׁאִין לָהּ שְׁעוֹר. כִּי אֵינן לְשַׁעַר הַהִפְרָשׁ וְהַתְּבַדָּל, אֶלֶף אֶלְפֵי אֶלְפִים הַבְּדִלוֹת, שְׂיִישׁ בֵּין קַדְשֵׁת יִשְׂרָאֵל, הַפְּחוֹת שְׁבַפְּחוֹתִים, לְבִין זְהֵמַת טְמֵאֵת הָעוֹבְדֵי בּוֹכְבִים וּבְשִׁיזְכֹר הַיֵּטֵב חֶסֶד הַשֵּׁם יִתְפָּרֵךְ עֲלָיו, שְׁלֵא עָשְׂהוּ גוֹי, בְּנֵדְאֵי רֵאוּי שְׁתַּגְּדֵל שְׁמִיחָתוֹ מְאֹד. וְהִיא שְׁמִיחָה שְׁאִין עֲלֶיהָ עֲצָבוֹת. כִּי בְּשִׁלְמָא בְּשִׁמְשִׁימַח עֲצָמוֹ בְּדָבָר שְׁעָשְׂהוּ הוּא עֲצָמוֹ, עַל זֶה אֶפְשֵׁר לְמִצָּא עֲצָבוֹת עַל כָּל שְׁמִיחָה. כִּי יִמְצָא לוֹ חֶסְרוֹנוֹת בְּכָל דְּבָר בְּרֵי שְׁלֵא לְהַנִּיחוֹ לְהָרִים וּלְשִׁימַח עֲצָמוֹ. אֲבָל בְּזֶה, שְׁלֵא עֲשִׂי גוֹי, שְׁהוּא רַק מִהַשֵּׁם יִתְפָּרֵךְ, שְׁהַשֵּׁם יִתְפָּרֵךְ עָשָׂה כֶּךָ וְחָמַל עֲלָיו וְלֵא עָשְׂהוּ גוֹי, אֵיךְ אֶפְשֵׁר לְמִצָּא חֶסְרוֹן בְּזוֹ הַשְׁמִיחָה מֵאַחַר שְׁהוּא רַק מְעַשֵׂה הַשֵּׁם יִתְפָּרֵךְ. כִּי בְּנֵדְאֵי אֵיךְ שְׁיִהְיֶה. עַל כָּל פְּנִים הוּא הִפְרָשׁ גְּדוּל בֵּינוֹ לְבִין עוֹבְדֵי בּוֹכְבִים, אֲשֶׁר אֵין שְׁעוֹר וְעָרָךְ.

וְהַצְּדִיק הַנִּי"ל הַתְּחִיל לְשִׁימַח עֲצָמוֹ בְּזֶה. וְהַתְּחִיל לְשִׁימַח וּלְהָרִים עֲצָמוֹ מְעַט מְעַט. וּבְכָל פְּעַם הָרִים וְשִׁימַח עֲצָמוֹ בְּיֹתֵר, עַד שֶׁבֵּא לְשִׁמְחָה גְדוּלָה כָּל-כָּף, עַד שֶׁהַגִּיעַ לְהַשְׁמִיחָה שְׁתִּיחָה לְמַעֲשֵׂה רַבָּנוּ, עֲלָיו הַשְּׁלוֹם, בְּעֵת שְׁעֵלָה לְקַבֵּל הַלְּוִיחוֹת. וּבְתוֹךְ שְׁתִּיחָה וְשִׁימַח עֲצָמוֹ, פָּרַח בְּעוֹלָמוֹת כְּפָה וּבְכָה אֶלְפִים פְּרָסְאוֹת. וּבְתוֹךְ כֶּךָ הַבֵּיט בְּעֲצָמוֹ וְהִנֵּה הוּא רַחוּק מְאֹד מִמְּקוֹם שְׁתִּיחָה בְּתַחֲלָה. וְהָיָה לוֹ צַעַר גְּדוּל: כִּי הָיָה סְבוּר שְׁיִפֵּל לְאִיזָה מְקוֹם אַחַר, וְיִהְיֶה תְּמִיחָה גְדוּלָה עֲלָיו שְׁנַעֲלֵם פְּתָאֵם. וְהַצְּדִיק

חפץ תמיד להיות הצנע לבת. והשמחה התחילה לפסק. כי
 השמחה יש לה גבול. שמתחלת עצמה ומסימת עצמה.
 ובשהתחילה השמחה לפסק פסקה מעט מעט, ונשפל מעט
 מעט. ובשחור וירד ונשפל במקום שפרח לשם בשעת השמחה,
 לא חור תחלה למקומו הראשון שפרח משם, בדרך פריחתו.
 רק שיירד מיד למטה במקום שפרח לשם. ועל כן היה פליאה
 גדולה על שמצא את עצמו אחר שיירד, למטה במקומו הראשון.
 והכן היטב. עד שחור למקום שהיה בתחלה והביט בעצמו,
 וראה שהוא ממש במקום שהיה בתחלה. ולא נעתק במקומו
 כלל, רק אפשר בחוט השערה שאי אפשר לאדם לשער, רק
 השם יתברך. והיה תמיחה גדולה בעיני הצדיק שפרח כל-כך
 בעולמות, וכאן למטה לא נעתק כלל. והראו לו, שכל-כך יקר
 בעיני השם יתברך הננועה והעתקה קטנה שאדם מעתיק עצמו
 בזה העולם, אפלו פחות מחוט השערה, עד שאין כדאי נגד זה
 במה וכמה אלפים עולמות ופרסאות.

ולהבין זה. כי ידוע שהעולם הנשמי הזה הוא רק נקדת המרכוז
 בתוך הגלגלים, במבאר לבעלי תכונה. ומכל שכן נגד
 עולמות עליונים בודאי אינה נחשבת כל הארץ יותר מנקדה.
 וידוע שכל הקנים שתמשך מנקדת המרכוז, הנה הם אצל הנקדה
 סמוכים כל הקנים זה לזה. וכך מה שמתרחקים מהנקדה הם
 מתרחקים זה מזה יותר. וכן בשיתרחקו הקנים הרבה מאד

מתנַקְדָה, יתְרַחֵקוּ גַם־כֵּן הַקְּנוּיִם זֶה מִזֶּה מְאֹד, אַף שְׁלִמְטָה אֲצֵל
הַתְּנַקְדָה הֵם סְמוּכִים זֶה לָזֶה. כָּזֶה.

נִמְצָא, אִם יִשְׁעַר בְּדַעְתּוֹ קְנוּיִם נִמְשָׁכִים מִהָאָרֶץ הַתְּחַתּוֹנָה,
אֲפִלוּ רַק עַד הַנְּלֻגָלִים. נִמְצָא אֲפִלוּ אִם אֵינוֹ הוֹלֵךְ
מִמְקוֹמוֹ, רַק בְּמֵלֵא הַחוּט, אַף־עַל־פִּי־כֵן בְּמִקּוֹם הַנְּלֻגָלִים נִתְרַחַק
מִמְקוֹם שְׁהִיָּה נֶגֶד רֵאשׁוֹ תְּחִלָּה, נִתְרַחַק עֲתָה בְּמָה וּבְמָה אֲלֵפִים
פְּרָסָאוֹת. לְפִי עֵרֶךְ גִּדְל הַנְּלֻגָל הָעֲלִיּוֹן נֶגֶד הָאָרֶץ הַתְּחַתּוֹנָה
בִּידוּעַ. כִּי שֵׁם קְבוּעִים בּוֹכְבִים אֵין מִסְפֵּר, וְכָל בּוֹכֵב הוּא בְּעֵרֶךְ
גִּדְל זֶה הָעוֹלָם וְיֹתֵר. מִכָּל שָׁבֵן וְכָל שָׁבֵן כְּשִׁישְׁעַר בְּדַעְתּוֹ הַקְּנוּיִם
נִמְשָׁכִים עַד עוֹלָמוֹת עֲלִיּוֹנִים, אֲשֶׁר כָּל הַנְּלֻגָלִים נִגְדָם אֵינָם
נִחְשָׁבִים כְּלוּם. נִמְצָא שְׂאִין שְׁעוֹר לְהִרְחוֹק שְׁנִתְרַחַק שֵׁם
בְּעוֹלָמוֹת עֲלִיּוֹנִים, עַל יְדֵי הִרְחוֹק כָּל שְׁהוּא, אֲפִלוּ פְּחוֹת מַחוּט
הַשְּׁעָרָה שְׁנִתְרַחַק וְהִלֵּךְ מִמְקוֹם שְׁהִיָּה בְּתַחֲלָה. כִּי אַף שְׁבִכְאֵן
בְּהָאָרֶץ הַתְּחַתּוֹנָה לֹא נִתְרַחַק, וְהִלֵּךְ רַק פְּחוֹת מַחוּט הַשְּׁעָרָה,
שְׁבִעֵינִי לֹא נִתְרַחַק כְּלוּם. כִּי זֶה אִי אֶפְשָׁר לְשַׁעַר, רַק הַשֵּׁם
יִתְבָּרֵךְ. עִם כָּל זֶה, שֵׁם בְּעוֹלָמוֹת עֲלִיּוֹנִים נִתְרַחַק בְּמָה וּבְמָה
אֲלֵפִים עוֹלָמוֹת וּפְרָסָאוֹת. מִכָּל שָׁבֵן וְכָל שָׁבֵן כְּשִׁישְׁעַר הוֹלֵךְ
פְּרָסָה אִו כְּמָה פְּרָסָאוֹת בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם. עֵינֵן לֹא רְאִיתָה וְכוּ'.

(שיחות שאחר ספורי המעשיות שם).

הַנְּגוֹל שְׁמָצָא כָּל סְחוּרוֹתָיו

פַּעַם אֶחָד הָיָה אִישׁ אֶחָד שֶׁהָיָה עֹשִׂיר גָּדוֹל וְהָיָה יוֹשֵׁב בְּחִנּוּת
 עִם כַּמָּה סְחוּרוֹת כְּדָרְךְ תַּחֲנֻנִּים וּבָאוּ אֵלָיו גְּנָבִים וְנָגְבוּ
 מִמֶּנּוּ הוֹנּוּ וּרְכוּשׁוֹ וְנִתְּדַלְּדַל הִרְבָּה. וְהִלֵּךְ וּקְבִץ אֶת יֵתֵר הַפְּלִטָּה
 וְעָשָׂה לוֹ מַעְמָד וְחִזַּר וְקָנָה סְחוּרוֹת וְשׁוּב גַּעְשָׁה תַּחֲנֻנִּי. וְחִזְרוּ
 וּבָאוּ אֵלָיו גְּנָבִים וְנָגְבוּ אֶת יֵתֵר הַפְּלִטָּה וְהוֹנּוּ הַנְּשֹׂאֵר גַּם־כֵּן
 מִמֶּנּוּ. וְחִזַּר שׁוּב וּקְבִץ מִמַּעַט פְּלִטָּה הַנְּשֹׂאֶרֶת לוֹ וַיַּמְתֵּתְכִשְׁיטִין
 שָׁל אִשְׁתּוֹ וְחִזַּר וְעָשָׂה לוֹ אֵיזָה מַעְמָד בְּחִנּוּת לְפָרִגִם אֶת בֵּיתוֹ,
 וְחִזְרוּ וּבָאוּ אֵלָיו גְּנָבִים וְנָגְבוּ אֶת יֵתֵר הַפְּלִיטָה הַנְּשֹׂאֶרֶת עַד
 שֶׁנִּתְּדַלְּדַל מְאֹד וְנִשְׂאָר בֵּיתוֹ רִיקָן מְבַל.
 וְהִלֵּךְ וּקְבִץ לְאֵיזָה סֶךְ מוֹעֵט מְאֹד וְקָנָה לוֹ סְחוּרוֹת קְטַנִּים וְהִלֵּךְ
 עַל הַכְּפָרִים כְּדָרְךְ הָעֲנִיִּים שְׁנוּשָׂאִים חֲבִילוֹת עִם מְחַטִּין

וַצְנוּרוֹת וְכִי־צֵא בָּזָה דְבָרִים קְטַנִּים. וְהָיָה הוֹלֵךְ עַל הַכְּפָרִים כְּדֵי לָתֵת לָחֶם לְבֵיתוֹ. וְהָיָה מִחֲלִיף עִם הָעֶרְלִים מְחַטֵּין עַל עוֹפוֹת וְכִי־צִים וְכִי־צֵא בְּדֶרֶךְ הָעֵנִיִּים כְּאֵלוֹ.

פַּעַם אַחַד הָיָה הוֹלֵךְ מִן הַכְּפָרִים וְנִשְׂא עִמּוֹ מְעַט סְחוּרוֹת וְאִיזָה מִיָּנִי מֵאֵכֶל וּפָנַע בּוֹ שׁוֹרֵד אַחַד רוֹכֵב עַל הַסּוּם וְנִשְׂא אֲצִלוֹ שְׁתֵּי חֲבִילוֹת גְּדוּלוֹת וְרָצָה לְגַזֵּל וְהִתְחִיל לְכַבּוֹת וּלְהִתְחַנֵּן אֵלָיו וְהוּא לֹא הִשְׁגִּיחַ עַל זֶה וְגַזַּל מִמֶּנּוּ גַם זֶה הִמְעַט שִׁתְּיָה לוֹ וְנִשְׂאָר רִיקוֹן מִכָּל וְכֹל.

וְהָיָה הוֹלֵךְ וּבּוֹכָה מְאֹד וְנִפְשׁוּ מֶרֶח לּוֹ מְאֹד, כִּי לֹא הָיָה דֵּי בְּצָרוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת שֶׁנִּתְדַלְּדַל כָּל כֶּךָ מֵעֲשִׂירוֹת בָּזָה, גַּם מְעַט חֵיוֹתוֹ בְּצִמְצוּם טָרְפוֹ מִמֶּנּוּ. בְּתוֹךְ כֶּךָ הִפִּיט וְרָאָה וְהִנֵּה נִפְלַ שׁוֹרֵד הַנִּ"ל מִן הַסּוּם וְהָיָה רוֹצֵחַ לְקוּם וְעָמַד עָלָיו הַסּוּם וּדְרָסוֹ בְּרַגְלָיו עַל רֵאשׁוֹ וְנִפְלַ שָׁם הַשׁוֹרֵד וְנִתְרַג. וְחָלַף הָאִישׁ הַנִּגְזַל לְשָׁם וְרָאָה שֶׁחַגְזוֹלָן שָׁלוֹ נוֹפֵל מֵת אֶרְצָה וּפְתַח אֶת הַחֲבִילוֹת שֶׁל הַגְּזוֹלָן וּמָצָא שָׁם כָּל סְחוּרוֹתָיו וְהוֹנּוּ וּרְכוּשׁוֹ שֶׁנִּגְבּוּ מִמֶּנּוּ מִתְחַלָּה וְעַד סוּף. וְחֹרֵר בְּשָׁלוֹם לְבֵיתוֹ וְנִעְשָׂה עֲשִׂיר כְּבִתְחִלָּה.

זֶה הָעֵנִין לֹא שָׁמַעְתִּי בְּעֶצְמִי מִפִּי הַקְּדוֹשׁ רַק מִפִּי אַחֵרִים בְּשֵׁמוֹ וְאִם אֲמַנֵּם בְּיַדָּאִי אִינִי זוֹכָה לְהַכִּין רְמִיזוֹתָיו מֵה שֶׁכִּוֵּן בְּזֹאת הַמְעֲשָׂה. עִם כָּל זֶה מֵה שֶׁנִּרְאָה לְפִי עֲנִיּוֹת דַּעְתִּי בָּזָה הוּא שֶׁמֶרְמוֹ בָּזָה הִתְחַזְּקוֹת גְּדוּל לְכָל אָדָם בְּפֶרֶט וּבְכֹל־ל שְׂאֵף-עַל-פִּי

שְׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּיָמֵי חַיָּיו שְׁגוֹזְלִין אֹתוֹ
 וְטוֹרְפִין מִמֶּנּוּ, וְכֹל מֵה שְׁמֵת־חֹזֵק לְהַחֲיוֹת נַפְשׁוֹ בְּיַתֵּר הַפְּלִטָּה
 חוֹזְרִין וְאוֹרְבִין עָלָיו עַד שְׁגוֹנְבִין מִמֶּנּוּ גַם זֶה הַמַּעֲמָד. וְכֵן בְּמֵה
 פְּעָמִים בְּלִי מִסְפָּר. אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵל יִתְיַאֲשׁ עֲצָמוֹ מִן הַרְחָמִים
 כִּי אִם יִתְּלֶה עֵינָיו לְמָרוֹם וַיִּבְכֶּה וַיִּצְעַק בְּכֹל פֶּעַם אֱלֹהֵי יִתְפַּרֵּךְ
 שְׂרָאָה בְּעֵנָיו וְעָמְלוֹ, אֲזִי סוֹף כָּל סוֹף יִפְלֵה שְׂוֹדֵד מִפְּלֵה שְׂאִין
 לְהַתְּקוּמָה, וַיֵּשׁוּב וַיִּקְבֵּל וַיּוֹצִיא מִמֶּנּוּ כָּל הַקְּדָשׁוֹת וְכֹל הַעֲבוּדוֹת
 וְכֹל הַטּוֹב שְׁגָנָב וְגָזַל מִמֶּנּוּ, וַיֵּשׁוּב לְעֲשִׂירוֹתָיו וְטוֹבוֹ הַנִּצְחָנִי. (ח"י

מוהר"ן צו).

האם פקלריא

מעשה במקור אחד שבנה לעצמו פלטיין וקרא לשני אנשים וצוה
 אותם שיצירו את הפלטיין שלו וחלק להם את הפלטיין
 לשני חלקים. הינו שמחצה הפלטיין יהיה מטל על האחד לצירו,
 ומחצה השני יהיה מטל על השני לצירו. וקבע להם זמן שעד
 אותו הזמן מחיבים הם לצירו, והלכו להם אלו השני אנשים.
 והלך אחד מהם ויגע וטרח מאד ולמד עצמו זאת האמנות של
 ציור וכיור היטב היטב עד שציר את חלקו שהיה מטל
 עליו בציור יפה ונפלא מאד. וציר שם חיות ועופות וכיוצא בזה
 בציורים נפלאים ונאים מאד.
 והשני לא שם אל לבו גזרת המלך ולא עסק בזה כלל.

וּבְאֲשֶׁר הִגִּיעַ סְמוּךְ לְזִמְנֵי הַמִּגְבָּל שֶׁהָיוּ צָרִיכִין לְגַמֵּר
 מְלֵאכֶתָם, הִנֵּה הִרְאִישׁוֹן כְּבֹר גָּמַר מְלֵאכֶתוֹ וְאֲמִנּוֹתוֹ
 בְּחֻלְקוֹ בְּצִיּוֹר נָאֵה וְנִפְלָא מְאֹד. וְזֶה הַשְּׁנִי הַתְּחִיל לְהַסְתַּבֵּל עַל
 עֲצָמוֹ מִה וְאֵת עֲשֵׂה שְׂפֵלָה הַזִּמְנֵי בְּהֶבֶל וְרִיק וְלֹא חָשׁ לְגִזְרָא
 דְּמִלְכָּא. וְהַתְּחִיל לְחַשֵּׁב מִחֲשָׁבוֹת מַה לַּעֲשׂוֹת, כִּי בְּיָדָיו כָּאֵלוֹ
 הַיָּמִים הַמוֹעֲטִים הַסְּמוּכִים לְזִמְנֵי הַמִּגְבָּל אִי אֶפְשָׁר לְתַקֵּן עוֹד
 לְלַמֵּד לַעֲצָמוֹ וְלַעֲשׂוֹת אֲמִנּוֹת הַצִּיּוֹר, לְצִיֵּר חֻלְקוֹ בְּזֶה הַזִּמְנֵי
 הַמוֹעֵט, כִּי הָיָה סְמוּךְ מְאֹד לְמוֹעֵד הַקְּבוּעַ לָהֶם.

וְנִתְיָשֵׁב בְּרַעֲתוֹ וְהִלְךְ וְהִטִּיחַ כָּל חֻלְקוֹ בְּמִשְׁיַחַת סְמָנִין (שְׁקוֹרִין
 [פְּאֲקִיסַט] סוּג צָבַע) וְעֲשֵׂה פְּאֲקִיסַט שְׁחֹרַר עַל כָּל
 חֻלְקוֹ. וְהַפְּאֲקִיסַט הָיָה כְּמוֹ אֶסְפֶּקְלָרְיָא מְמִשׁ, שֶׁהָיוּ יְכוּלִין
 לְהַתְּרָאוֹת בּוֹ כְּמוֹ בְּאֶסְפֶּקְלָרְיָא מְמִשׁ, וְהִלְךְ וְתָלָה וַיִּלּוֹן לְפָנָיו
 חֻלְקוֹ לְהַפְסִיק בֵּין חֻלְקוֹ וּבֵין חֻלְקֵי חֲבָרָו.

וַיְהִי כִּי הִגִּיעַ מוֹעֵד הַקְּבוּעַ שֶׁקְּבַע לָהֶם הַמְּלִיךְ הַלְךְ הַמְּלִיךְ
 לְרֵאוֹת תְּבֻנִית מְלֵאכֶתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּאֵלוֹ הַיָּמִים. וְרָאָה
 חֻלְקֵי הִרְאִישׁוֹן שֶׁהוּא מְצַיֵּר בְּצִיּוֹרִים נָאִים וְנִפְלָאִים מְאֹד וּמְצַיֵּרִים
 שֵׁם בְּחֻלְקוֹ צִפְרִים וְכוּ' בְּדַרְכֵים נִפְלָאִים מְאֹד.

וְחֻלְקֵי הַשְּׁנִי הָיָה תְּלוּי בְּוִילוֹן וְחֻשֵּׁף תְּחַתָּיו וְאִין רוֹאִין שֵׁם
 מְאוּמָה. וְעָמַד הַשְּׁנִי וּפְרַשׁ אֶת הַוִּילוֹן וְהוֹרִיחַ הַשְּׁמִשׁ
 וּבָאוּ וְהֵאִירוּ כָּל הַצִּיּוֹרִים הַנִּפְלָאִים כְּלָם בְּחֻלְקוֹ מִחֲמַת שֶׁהָיָה
 שֵׁם הַפְּאֲקִיסַט שֶׁהָיָה מְאִיר כְּמוֹ אֶסְפֶּקְלָרְיָא. עַל-כֵּן כָּל הַצִּפְרִים

ספורים

צה

המצִיִּירִין בְּחֶלֶק הָרֵאשׁוֹן וְשָׂאֵר כָּל הַצִּיּוּרִים הַנִּפְלְאִים בְּלִם נִרְאוּ
בְּתוֹךְ חֶלְקוֹ וְכֹל מֵה שְׂרָאָה תְּמַלֵּךְ בְּחֶלֶק הָרֵאשׁוֹן רְאָה גַם־כֵּן
בְּחֶלְקוֹ שֶׁל זֶה.

וְנוֹסֵף לְזֶה שְׁנֵם כָּל הַכְּלִים הַנִּפְלְאִים וְכֹל [הַקְּרִידֵנְצֵן] רְהִיטִים
וְכִיּוֹצֵא שְׂהַכְּנִים תְּמַלֵּךְ לְתוֹךְ הַפְּלִטִין בְּלִם נִרְאוּ גַם־כֵּן
בְּחֶלֶק הַשְּׁנִי. וְכֵן כָּל מֵה שְׂיִרְצָה תְּמַלֵּךְ לְהַכְּנִים עוֹד כְּלִים
נִפְלְאִים לְתוֹךְ תְּפִלְטִין יְהִיו בְּלִם נִרְאִים בְּחֶלְקוֹ שֶׁל הַשְּׁנִי, וְהוּמַב
הַדְּבָר לְפָנֵי תְּמַלֵּךְ וְכוּ'. (וְיִזְתֵּר מְזֵה אֵינִי זוֹכֵר) כָּל זֶה שְׂמַעְתִּי
מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּעֶצְמוֹ. (חיי מוהר"ן צח).

מעשה שמלך אחד היו לו שני בנים

שמעתי בשמו לענין המפרסמים בעלי מופת, ספר מעשה
 שמלך אחד היו לו שני בנים אחד היה חכם ואחד
 היה שוטה. ועשה את השוטה ממנה על האוצרות, והחכם לא
 היה לו שום התמנות רק ישב אצל המלך תמיד.
 והיה קשה להעולם מאד שזה שאינו חכם יש לו כל התמנות
 והכל באין ונכנסין אצלו להכנים או להוציא מן האוצרות.
 וזה החכם אין לו שום התמנות כלל.
 והשיב להם המלך וכי זה הוא מעלה מה שהוא לוקח אוצרות
 מוכנים וחולקם להעולם כי זה החכם יושב אצלי וחושב
 מחשבות ובא על עצות חדשות שאיני יכול לבוא עליהם.

ספורים

צו

ועל-ידי אלו העצות אני כובש מדינות שלא הייתי יודע מהם
בלל, אשר מאלו המדינות נמשכים ובאין כל האוצרות שלי.
אבל זה הממנה לוקח אוצרות מוכנים ומחלקם להעולם. על-כן
בודאי גדלה ושגכה מאד מעלת החכם על הממנה אף
על פי שנראה שאין לו שום התמנות. כי ממנו נמשכים כל
האוצרות הנ"ל. (חיי מוהר"ן ק).

האָבן הגָדול

פעם אחת דבר רבנו וּכרונו לְכַרְכָּה עם רבי יַעֲקֹב יוֹסֵף מֵעֵינִין
 עבֹדֶת ה' בְּדַרְכּוֹ תָמִיד, וְסֵפֶר לוֹ מִשָּׁל לְמַלְךְ שִׁשְׁלַח אֶת
 בְּנוֹ לְמַרְתָּקִים לְלַמֵּד חֻכְמוֹת. אַחֲר־כֵּן בָּא הַבֵּן לְבֵית הַמֶּלֶךְ
 מְלַמֵּד בְּכָל הַחֻכְמוֹת כְּרֵאוֹי. פֶּעַם אַחַת צָוָה הַמֶּלֶךְ עַל הַבֵּן לְקַח
 אִיזָה אָבֵן גָּדוֹל מְאֹד כְּמוֹ אָבֵן הַרְחִים, וְלַמַּל וְלִשְׂא אוֹתוֹ עַל
 עֲלִיּוֹת בֵּיתוֹ. וּמִסְתַּמָּא לֹא הָיָה יָכוֹל הַבֵּן הַנַּ"ל לִשְׂא וְלָרוֹם אֶת
 הָאָבֵן כִּי הָיָה אָבֵן גָּדוֹל וְכִבֵּד מְאֹד. וְנִצְטַעַר הַבֵּן מְאֹד עַל שְׂאֵי
 אֲפֹשֶׁר לוֹ לְמַלְאֵת רְצוֹן אָבִיו הַמֶּלֶךְ, עַד שֶׁגָּלָה לוֹ הַמֶּלֶךְ דַּעְתּוֹ
 אַחֲר־כֵּן וְאָמַר לוֹ הִיַּעֲלֶה עַל דַּעְתְּךָ שְׂאֵנִי אֲצִוֶּה עֲלֶיךָ דָּבָר כְּבֵד
 בְּוָה, לְקַחֵת אֶת הָאָבֵן כְּמוֹ שֶׁהוּא וְלִשְׂא וְלָרוֹם אוֹתוֹ, תְּתוּכַל
 לַעֲשׂוֹת דָּבָר זֶה עַל־פִּי חֻכְמַתְךָ הַגָּדוֹלָה. אֵךְ אֵין כּוֹנְנֵתִי לָזֶה כָּלֵל,

מִשְׁלִים

צט

רַק בְּוִנְתִּי הָיָה שְׂתַקַּח פְּטִישׁ חֹק וְתַכָּה וְתַפּוּצֵץ אֶת הָאֶבֶן
לְחִתִּיכוֹת קַטְנוֹת, וּבָזָה תּוֹכַל לְהַעֲלוֹת אוֹתוֹ עַל הָעֲלִיָּה.
כְּמוֹ בֶן הַשֵּׁם יִתְפָּרֵךְ צָוָה עָלֵינוּ שְׂנַשָּׂא לְבַבֵּנוּ אֶל פְּנִים אֶל אֵל
בְּשָׂמִים, וּלְבַבֵּנוּ הוּא לֵב הָאֶבֶן. וְהוּא אֶבֶן נְדוּל וְכִבְד מְאֹד
וְאִי אֶפְשָׁר לְהַרִים אוֹתוֹ לְהַשֵּׁם יִתְפָּרֵךְ בְּשׁוֹם אֶפֶן, רַק עַל-יְדֵי
שְׂנַקַח פְּטִישׁ וּנְשִׁיב וּנְפּוּצֵץ אֶת לֵב הָאֶבֶן וְאִז נִיכַל לְהַרִים אוֹתוֹ.
וְהַפְּטִישׁ הוּא הַדְּבִיר, עַד פֶּאֶן הַמְּשָׁל. וְהֵבֵן. (חיי מוהר"ן תמא).

עֵתָה שְׂאִין לְךָ עוֹד פִּילֹוֹיִר

אָמַר מִשָּׁל לְעִנִּין אֲנָשִׁים הִדְוָעִים הַנִּכְנָסִים אֶצְלוֹ שָׁהֵם חֲכָמִים
בְּעִינֵיהֶם, וְסִפְרוּ לְפָנָיו בְּמָה מַעֲשֵׂיֹת שָׁל שְׁטוֹת הַנִּמְצָאִים
בְּסִפְרֵיהֶם, אָמַר בְּקָרוֹב יִכְלֶה אֶצְלָם הַכֹּל כִּי קָל וּמְתָרָה לֹא יִהְיֶה
לָהֶם מַה לְסַפֵּר. וְאָמַר מִשָּׁל נָאֵה מַה שְּׁמִסְפָּרִים מֵאַחַד שְׁפָנַע
בּו גִּזְלָן וְרָצָה לְגִזְלוֹ וְשָׂאֵל אוֹתוֹ הַגִּזְלָן יֵשׁ לְךָ מַעוֹת הַשֵּׁיב יֵשׁ
לִי בְּנֹדְאֵי אֶתֶן לְךָ כָּל הַמָּמוֹן בְּשִׁבִיל נַפְשִׁי וְגִזְלֵ אוֹתוֹ הַגִּזְלָן
אֲחֵר־כֶּךָ אָמַר זֶה הַנִּגְזָל אֵל הַגִּזְלָן אֵיךְ אָבּוֹא לְבֵיתִי כְּלִי מָמוֹן,
כִּי הָיִיתִי נֶעַ וְנָרַ מִבֵּיתִי כְּל־כֶּךָ זְמַן וְעֵתָה אֵיךְ אָבּוֹא רִיקָם לְבֵיתִי
כִּכֵּן אֲנִי מִבְּקֹשׁ מִמֶּךָ שְׁתִּתְּיָה מוֹרָה בְּקִנְיָה שְׁרָפָה שְׁלֶךָ אֶת
הַכּוֹבַע שְׁלִי כְּדִי שְׁתִּתְּיָה נִכְרָ שְׁפָנַע בִּי גִזְלָן. וְכֵן עָשָׂה הַגִּזְלָן.
אֲחֵר־כֶּךָ בְּקֹשׁ מִמֶּנּוּ עוֹד שְׁיִירָה בְּאִיזָה מְקוֹמוֹת אֲחֵרִים, בְּסוֹף

מְשָׁלִים

קא

הַשִּׁיב הַגּוֹלָן אֵין לִי עוֹד [פִּילֹוֹיר] אַבֵּק שְׂרָפָה־פְּעָצָה, וְאִז
בְּשֵׁה־שִׁיב שְׂאִין לוֹ עוֹד פִּילֹוֹיר עֲנָה הַגּוֹלָן עָתָה שְׂאִין לְךָ עוֹד
פִּילֹוֹיר בּוֹא לְבֵאן, וְתַפֵּס אוֹתוֹ בְּעָרְפוֹ וְקָרָא לְסִיעָתוֹ וְהִתְנַבֵּר
עַל הַגּוֹלָן וְנִצְחוֹ. וְהַנְּמָשָׁל מוֹכֵן לְהַשׁוֹמְעִים שְׁעֲמָדוֹ בְּאוֹתוֹ

הַמְּעַמָּד בְּשֵׁסְפֵר זֹאת. (חיי מוהר"ן קצח).

המגדל הגבוה

שְׁנַת תקס"ט בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת עֲנָה וְאָמַר אִם הָיָה בָּא אֶצְלָנוּ
 נִשְׁמָה גְדוּלָה אֶף-עַל-פִּי-כֵן הָיִינוּ נִרְאִים כְּחֹשְׁבוֹת.
 וּבְאֵמַת אֵינָם חוֹלְקִים עָלַי אֵלָּא צִירֵי לְעֶצְמָם אֵיזָה אָדָם, כְּמוֹכָא
 בְּמָקוֹם אַחֵר וְכו' וְכו' וְהוּא יוֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ. וּבְכָר הָיָה כֵּן שְׁחִי
 חוֹלְקִים עַל אַחֵר וּבְנָה לוֹ מִגְדָּל גְּבוּהָ וַיֵּשֶׁב בְּתוֹכוֹ. וְהֵם הָיוּ
 נִלְחָמִים עָלָיו וְהָיוּ שׂוֹלְחִים וְרוֹבִים לוֹ חֲצִים וְאִשׁ. אֲבָל לֹא הָיוּ
 יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת כָּלוּם.

אֲךְ שֵׁשׁ אַבְנִים טוֹבוֹת שָׁהָם גְּדָלִים מֵאֲוִירִים וְאָדָם. וְהָיָה אֲכֵן
 טוֹב שְׁחִיָּה גְדָל בְּאֲוִיר, אֲךְ עֲדִין לֹא הָיָה לוֹ כָּל הַשְּׁלֵמוֹת
 לְגַמְרֵי, וְעַל-יְדֵי שְׁחִי רֹבִים חֲחֲצִים אֵלָיו בְּנ"ל, עַל-יְדֵי-זָוָה
 הַשְּׁלִיכּוֹ הָאֲכֵן טוֹב וְנִפְּל עַל הַמִּגְדָּל. וְהָאֲכֵן הַטוֹב הָיָה שְׁל

מְשָׁלִים

קג

חזן, וְתַבְּרָה שְׁנַפֵּל עַל הַמְּגִדָּל אֲוִי תַבְּרָה נִפְלוּ לְפָנָיו וְאָמְרוּ יְיָ
תִּמְלֹךְ יְיָ תִּמְלֹךְ.

אֲדָה הַנְּשָׁמוֹת קַטְנוֹת בְּמוֹתְכֶם שְׁנוֹפְלִים עַל-יְדֵי הַמְּלַחְמוֹת הֵם
בְּבַחֲיֹנֶת (אִיכָה ד): "הַנְּשָׁתִפְכֶנָּה אֲבִי קִדְשׁ", וְנִקְרָא שְׁפִיכָה
מַחְמַת שְׁעֵדִין אִין לָהֶם כָּל הַשְּׁלֵמוֹת וְנוֹפְלִים קִדְשׁ שְׁנִשְׁלָמוּם.
אֲבָל הַנְּשָׁמָה גְדוֹלָה הֵנ"ל אֲכֵן הַטּוֹב הֵנ"ל הַבְּחִינָה שֶׁל חֵן הָיוּ
לוֹ בַשְּׁלֵמוֹת. אֲדָה שְׁאָר הַשְּׁלֵמוֹת עֵדִין לֹא הָיוּ לוֹ וְעַל יְדֵי הַחֲכָם
נִשְׁלָם. (חיי מוהר"ן רפא).

המלך שחלה בנו

שְׁמַעְתִּי בְּשִׁמּוֹ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה שְׁסֵפֶר מִשָּׁל נָאָה לְעֵנִן מֵה
 שְׁמֵרְכָה לְגִלּוֹת כָּל־כֶּךָ תּוֹרוֹת נִפְלְאוֹת וּמַעֲשֵׂי־וֹת
 וְשִׂיחוֹת נִפְלְאוֹת וְנוֹרְאוֹת, אֶהְיֶה־עִלְפֵי שְׂאִינֹ נִרְאָה עֲדִין שְׂיַעֲשׂוּ
 פְעֻלָּתָם בְּשִׁלְמוֹת בְּאֲנִשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ כְּמוֹ שְׁחִיָּה רְאוּי לָהֶם.
 וְסֵפֶר לְעֵנִן זֶה מִמְּלֶךְ אֶחָד שְׁחָלָה בְּנוֹ יְחִידֹ בְּיֹתֵר עַד שֶׁכָּל
 הָרוֹפְאִים מְשֻׁכּוֹ יָדִיָּהֶם מִמֶּנּוּ וְנִתְיָאֲשׁוּ מִרְפוּאָתוֹ. בְּתוֹךְ
 כֶּךָ בָּא רֹפֵא מִפְּלֶג בְּחֻכְמָה מְאֹד וּבִקְשׁ הַמֶּלֶךְ מִמֶּנּוּ בְּתַחֲנוּנִים
 גְּדוֹלִים לְהִשְׁתַּדֵּל עִם בְּנוֹ. וְהִשִּׁיב לוֹ הָאֱמֶת שֶׁרְפוּאָתוֹ קָשָׁה
 וְרַחֲוִקָה מְאֹד אֶהְיֶה־פִי־בֵן אִם יַעֲשׂוּ עוֹד תַּחֲבוּלָה אַחַת אֲזִי
 אֶפְשֶׁר דְּאֶפְשֶׁר שְׁיִחִיָּה לוֹ רְפוּאָה. אֶךְ אִינִי יוֹדֵעַ אִם לֹא־לֶךְ

מְשָׁלִים

קה

זאת התחבולה מחמת שהיא דבר קשה וכבד מאד. והפציר בו
המלך מאד לגלות לו התחבולה.

ואמר לו תדע שבנה הוא חולה מסכן מאד בתכלית עד שבכר
אי אפשר לתן לו לתוך פיו אפלו טפה אחת מסממני
הרפואות. אך איך שיש סממני רפואות יקרות כאלה, אשר
צלוחית אחת קטנה מאד עולה לסך אלפי אלפים, וצריכין
למלאות חביות מלא מסממנים היקרים האלה, ולקח בדללים
מלאים מסממנים האלה ולשפך על בנה החולה. וממילא מוכן
שכל הסממנים היקרים האלה ילכו לאבוד לגמרי, אך אף-על-
פי-כן יתחוק גופו מעט על-ידי-זה. ואולי מתוך שישפכו עליו
הרבה כל-כך יכנס לתוך פיו גם-כן איזה טפה על-כל-פנים,
על-ידי-זה אפשר שיהיה לו רפואה.

ותבה ומיד נתרצה המלך לזה וצוה לעשות כן ועל-ידי-זה
נתרפא הנה מלך. והנמשל מוכן ממילא שדיקא מחמת
שאנו חולים מדכאים בקלי הנפש כל-כך רחמנא לצלן. על-כן
מכרח הצדיק הרופא נאמן לשפך עלינו סממנים יקרים ונוראים
מאד. אף-על-פי שכלבאורה נראה שבמעט הכל הולך לאבוד חס
ושלום, אף-על-פי-כן ריח טוב קולט, וכרבות הימים אולי נזכה
לחטף מהם איזה טפה יקרה ונפלאה לתוך פינו ופנימיותנו, עד
שעל-ידי-זה אולי יש תקוה לזכות לרפואה שלמה ברוחניות
ונשמיות, אמן כן יהי רצון. (חיי מוהר"ן שצא).

שיתפיל על צרת חברו

משל על ענין שהזהיר להתפיל על צרת חברו ששמעתי בשם רבי יודל, ששמע מפיו הקדוש משל למלך שהרחיק את בנו. (אמר המעתיק שמעתי מפי רבי יצחק דב מטירחאנויצע ששמע מפי רבי יודל משל על ענין הנ"ל וכפי הנראה שלוח המשל בון המחבר זכרוננו לברכה על-בן ראיתי להציגו כאן וכך שמעתי).

רבינו זכרוננו לברכה אמר לר' יודל שסגלה לגדלות שיתפיל על צרת חברו. ושאל אותו רבי יודל אדרבה לכאורה מזה יתוסף לי גדלות, שאני מתפיל בעד חברי מסתמא אני חשוב יותר מחברי.

מְשָׁלִים

קז

הַשִּׁיב לֹא רַבְּנוּ וְכַרוּנוּ לְבָרְכָה בְּדֶרֶךְ מְשָׁל, לְמַלְךְ שְׂפָעַם עַל בְּנוֹ
וְהִרְחִיק אוֹתוֹ מִמֶּנּוּ. אַחֲר־כֵּן תִּלְךְ תִּבֶן וּפְיָם אֶת אָבִיו
וְתוֹר וְקָרְבוֹ. אַחֲרַיִתָּה זְמַן תוֹר וְחֲטָא תִבֶן לְפָנַי אָבִיו, וְתוֹר
הַמְלֶךְ וְגִרְשׁוֹ מִפְּנֵיו, וְתוֹר תִּבֶן וּפְיָסוֹ עוֹד הַפְּעַם, וְכֵן תִּהְיֶה בְּפִתָּה
פְּעָמִים שְׁחֵבֵן מֶלֶךְ בְּשַׁחֲטָא לְפָנַי הַמְלֶךְ גִּרְשׁוֹ מִפְּנֵיו, וּבְשַׁפְּיָסוֹ
תוֹר הַמְלֶךְ וְקָרְבוֹ.

פְּעַם אַחַת תוֹר וְחֲטָא תִבֶן מֶלֶךְ לְפָנַי אָבִיו, וְכַעַם הַמְלֶךְ עָלָיו
מָאד. וְנִתְיָשֵׁב הַמְלֶךְ מִתְּתַבְּלִית שְׂאֲנִי אֲגִרְשׁוֹ,
וְאַחֲר־כֵּן בְּשִׁילְךְ הַפְּעַם מִמֶּנִּי אֲנִי יָבוֹא וּפְיָם אוֹתִי עוֹד, אִינִי
רוֹצֶה בְּכֶךְ, רַק אֲנִי רוֹצֶה לְגִרְשׁוֹ בְּתַחְבּוּלָה כּוֹז שְׂלֵא יוֹכֵל עוֹד
לָבוֹא לְפָנַי לְפְיָם אוֹתִי. מָה עֲשֶׂה הַמְלֶךְ, הַעֲמִיד שֶׁר אַחֲד
מִתְּשָׁרִים שְׂלֹו בִּינוּ וּבִין תִּבֶן מֶלֶךְ, וְצִוָּה לְהַשִּׁיר בְּשִׁיבֹא תִבֶן מֶלֶךְ
לִילְךְ אֲצִלִי לְרַצוֹת וּלְפְיָם אוֹתִי, אֲנִי לֹא תִנִּיחַ אוֹתוֹ לִילְךְ אֲצִלִי.
וְכֵן תִּהְיֶה, שְׂבֵא תִבֶן מֶלֶךְ בְּפִתָּה פְּעָמִים, וְרַצֶּה לִילְךְ לְפְיָם אֶת
אָבִיו, וְלֹא תִנִּיחוּ הַשִּׁיר בִּי כֵן צִוָּה עָלָיו הַמְלֶךְ. וְכֵן תִּהְיֶה בְּפִתָּה
פְּעָמִים.

אַחֲר־כֵּן רָאָה הַשִּׁיר הַנִּ"ל גִּדְּל הַכְּסוּפִים שְׂיִישׁ לְהַבֶּן מֶלֶךְ אֶל
אָבִיו, וְשְׂיִישׁ לֹא יִסּוּרִים גְּדוּלִים מָאד בְּלִי שְׁעוֹר מְוָה
שְׂאִינֹו יָכוֹל לָבוֹא לְפָנַי אָבִיו, אֲפִלּוֹ לְפְיָסוֹ. וְנִתְיָשֵׁב הַשִּׁיר מֵאַחֲר
שֶׁהוּא מִתְּנַעֲנַע בְּל־כֶּךְ אֶל אָבִיו מִסְתַּמָּא יֵשׁ לְהַמְלֶךְ גַּם־כֵּן
יִסּוּרִים גְּדוּלִים שְׂאִין תִּבֶן יָכוֹל לָבוֹא לְפָנָיו. בִּי בְּפִי גִדְּל כַּח

החשק של החושק, בן הוא מעורר חשק גדול בהנחשק. והיה לו רחמנות גדול עליהם וגם היו לו יסורים גדולים מזה, כי אמר בדעתו כי הלא אני הוא הגורם לזה, כי אני הוא המסד המבדיל ביניהם ואני גורם יסורים להמלך ולתבן מלך.

ונתישב השר בדעתו, מסתמא בודאי יש איזה תחבולה שיוכל להתפייס תבן מלך עם המלך, כי בודאי לא יעשה המלך דבר בזה שיהיו לבנו יסורים תמיד שלא יוכל לבוא לפניו תמיד, וגם להמלך בעצמו יש גם-כן יסורים. על-כן נתישב זה השר בודאי זה הדבר אינו תלוי אלא בי שאני בעצמי אלה אל המלך לבקש בעד תבן מלך שימחל לו עוד ויקרב אותו לפניו. וכך עשה השר, והלך להמלך וספר להמלך גדל תשוקתו שיש לתבן מלך, ובקש מהמלך שימחל לו. ותבת נתרצה המלך ולקח תבן מלך והחזירו למקומו תראשון.

והנמשל מוכן במילא, כשיש לו לחברו חס ושלום איזה יסורים הן בגשמיות הן ברוחניות צריך כל-אחד לומר שזאת בודאי על ידי, על ידי עוונותי, ואני הוא המסד המבדיל בין המלך מלכי המלכים הקדוש-פרוד-הוא ובין העולם. כי הקדוש-פרוד-הוא רוצה תמיד להשפיע כל טוב לבניו, אך אני הינו עוונותי, הם המסד המבדיל לזה. והעקר העצה לזה שאני בעצמי אבקש להמלך בעד חברי, ובודאי לא יהיה לו גדלות, כי עקר הגדלות מה שאחד מתנאה על חברו היא שיש לו

מְשָׁלִים

קט

מַעֲלָה יִתְּרָה מֵה שְׂאִין בְּחֵבְרוֹ, אֲבָל כְּשֵׁיחֲשֵׁב מֵה שְׂאִין בְּחֵבְרוֹ
הַמַּעֲלָה זֶה הֵן בְּנִשְׁמִיּוֹת הֵן בְּרוּחַנִיּוֹת הִיא רַק מִחֲמַת שְׂאִנִּי
הַמְסָךְ הַמְבַדִּיל בֵּינֵנוּ וּבֵין תְּקֵדוֹשׁ-כְּרוּדָה-הוּא שְׂרוּצָה לְהִשְׁפִּיעַ
תְּמִיד כָּל טוֹבוֹ, בְּנֵדָאֵי לֹא יִהְיֶה לוֹ גְּדִלוֹת, אֲדַרְבָּא עַל-יְדֵי-זֶה
יִשְׁפַר נַאֲוֹתוֹ וְיִזְכֶּה לְעֲנֻה פְּאֻמָּת. (חיי מוהר"ן תמוז).

תהלואות

עוד שמעתי מהאיש הנ"ל ששמע בשם רבנו הקדוש שספר
משל לענן מה שצריך לדר עם אנשים בראת שמים
וזהו.

פעם אחת היה גביר גדול שהיו לו כמה אלפים ורכבות. עשה
העשיר הנ"ל פקדה ואמר, כל מי שצריך ללות מעות
יבוא אצלו והוא ילוהו, מסתמא היו על זה [בעלנים] קופצים
הרבה, ובאו אצלו אנשים הרבה ולו אצלו מעות. והגביר הנ"ל
היה אצלו פנקס על כל הנ"ל.

פעם אחת לקח הפנקס בידו והתחיל לעין בו, וראה שהוציא
הרבה מעות מאד על עסק תהלואות ואין איש שם על

מְשָׁלִים

קיא

לֵב שְׁיָבוּא לְהַחְזִיר וּלְפָרַע לֹא מֵה שְׁלֹחַ מִמֶּנּוּ. מִסְתַּמָּא חָרָה לֹא
עַל זֶה, וְהָיָה לֹא עֲגָמַת נֶפֶשׁ.

בְּתוֹךְ הַלּוֹוִים הֵנִי"ל הָיָה אִישׁ אֶחָד שְׁלֹחַ גַּם־כֵּן אֶצֶל הַגִּבּוֹר,
וְאֵבֶד וְהִפְסִיד הַמַּעוֹת בְּאִיזָה מִשְׁאֵו־מִתֵּן עַד שְׁלֹא הָיָה
לֹא מִמָּה לְפָרַע חוּבוֹ וְהָיוּ לֹא יִסּוּרִים גְּדוֹלִים מִזֶּה. הֵינּוּ שְׁתֵּי אִישׁ
הֵנִי"ל הָיָה לֹא יִסּוּרִים גְּדוֹלִים מִזֶּה שְׁאִין לֹא לְפָרַע חוּבוֹ. וְהַתִּישָׁב
הָאִישׁ הֵנִי"ל בְּרַעְתּוֹ, שְׁעַל־כָּל־פָּנִים צָרִיךְ לְהַתְרָאוֹת פָּנִים עִם
הַגִּבּוֹר וּלְסַפֵּר לֹא כָּל לִבּוֹ, בְּאֲשֶׁר שְׁתוּא אָנוּס בְּדָבָר וְכוּ'. וְכֵא
אֶצֶל הַגִּבּוֹר וְהַתְחִיל לְסַפֵּר לְפָנָיו לִבּוֹ בְּאֲשֶׁר שְׁאִיךְ שְׁקַבֵּל אֶצֶל
מַעוֹת בְּהַלְוָאָה וְהִגִּיעַ זְמַן פְּרַעוֹן וְאִין לֹא מִמָּה לְשַׁלֵּם כִּי הִפְסִיד
הַמַּעוֹת, וְאִינוּ יוֹדַע כָּלֵל לְשִׁית עֲצוֹת בְּנַפְשׁוֹ מֵה לַעֲשׂוֹת בְּזֶה.
וְעָנָה הַגִּבּוֹר וְאָמַר לֹא מָה אֲכַפֵּת לִי הַמַּעוֹת הַמִּגִּיעַ אֶצְלָךְ, כִּי
מֵה נִחְשָׁב אֶצְלִי סֶךְ קָטָן בְּזֶה שְׁאֵתָה חַיִּב לִי בְּשִׁתְּסַלֵּק
אוֹ לְהַפְּדֵךְ נֶגֶד סֶךְ הַכּוֹלֵל מֵהַהַלְוָאוֹת אֲשֶׁר עוֹלָה לְאַלְפִים
וְלָרַבּוֹת. עַל־כֵּן רְצוֹנִי שְׁתִּלְךָ אֶצֶל כָּל הַלּוֹוִים שְׁלִי וְתַתְּבַע
אוֹתָם, וְתִזְכִּיר אוֹתָם שְׁהֵם חַיִּבִים לִי כָּל כָּךְ מַעוֹת, וְלָמָּה אִין
מִסְלָקִין לִי. וְאֶפְלוֹ אִם לֹא יִפְרַעוּ וַיִּסְלְקוּ אֶת הַכֹּל רַק כָּל אֶחָד
יִתֵּן וַיִּסְלַק מְעַט מִחוּבוֹ, גַּם־כֵּן יַעֲלֶה אֶלְפִים פְּעָמִים כְּמוֹ סֶךְ כָּל
הַחוּב וְהַלְוָאָה שְׁלָךְ. וְהַנְּמָשָׁל מוּבָן מִמִּילָא וְהַבֵּן.

קיב

ספורים משלים ותלומות

(אמר המעתיק שמעתי אחר-כך שיש אומרים שזה המשל הוא
מדברי הרב יצחק זכרון לברכה חתן המגיד
בפירושאנויצע). (חיי מוהר"ן שם).

הַזֵּאֵב וְהַמְּקַל

בְּעֵינֵי הַמְּפָרְסָמִים שֶׁל שֶׁקֶר שְׁנִמְצָאִים עֲכָשׁוּ, שֶׁלפְּעָמִים נִדְמָה
 לָהֶם שֶׁהֵם פּוֹעֲלִים אִיזֵה דָבָר, כְּגוֹן כְּשֶׁבָּאִים אֶצְלָם
 בְּשִׁבְלֵי בָנִים וְכִיּוֹצֵא, וְאַחֲר־כֵּן נִפְקֵד אוֹתוֹ הָאָדָם בְּבָנִים וְנִתְמַלֵּא
 מִשֵּׂאֵלָתוֹ אֲזִי הֵם תּוֹלִים בְּעֵצָמָם שֶׁהֵם פְּעֵלוּ זֹאת. אָמַר מְשָׁל
 כְּמוֹ שֶׁאָדָם אֶחָד הוֹלִיךְ בְּדֶרֶךְ וּפְנַע בַּזֵּאֵב וְהָיָה מִתְיָרָא מִמֶּנּוּ,
 וְהוֹשִׁיט מִקְלוֹ וְעָשָׂה עִם מִקְלוֹ בְּדֶרֶךְ שְׁעוֹשִׂין עִם קִנְיָה שֶׁרְפָה
 שְׁקוֹרִין בֵּיקָם (רוֹבֵה), כְּאֵלּוֹ הוּא רוֹצֵה לִירוֹת אֶת הַזֵּאֵב עִם
 מִקְלוֹ כְּדֵי שִׁיתְיָרָא הַזֵּאֵב מִמֶּנּוּ. בְּתוֹךְ כֵּן הָיָה מוֹרָה אֶחָד עִם
 קִנְיָה שֶׁרְפָה בְּאֵמֶת וְהָרַג אֶת הַזֵּאֵב וְנִדְמָה לָזֶה שֶׁהוֹשִׁיט מִקְלוֹ
 שֶׁהוּא הָרַגוֹ, וְהוּא אֵינּוּ יוֹדֵעַ שֶׁנִּהְרַג הַזֵּאֵב עַל-יְדֵי-זֶה שֶׁהוֹשִׁיט

קנה שרפה באמת, כי בודאי אינם יכולים להרג את הזיב
במקל.

כך הוא ממש ענין הנ"ל. כי יש צדיקים אמתיים בעולם בכל
דור ודור שהם פועלים הכל בתפלתם וכל הפקודות למוב
וכל הדברים שבעולם הכל על ידם. ואלו המפרסמים של שקר
נדמה להם שהם פועלו זאת, והוא ממש כמו זה שאומר שתרג
את הזיב עם מקלו כנ"ל, כי באמת הכל רק על ידי צדיקים
אמתיים כי הם פועלים הכל וכו'. (חיי מוהר"ן תנה).

העוֹף וְהַבִּיצִים

סִפְרוּ לִי בְשֵׁמוֹ שֶׁאָמַר לְעֵנָן עֶסֶק הַקְּבוּץ שֶׁלוֹ מְשָׁל שְׂיֵשׁ עוֹף
אֶחָד שֶׁמִּטִּיל בִּיצִים הַרְבֵּה מְאֹד רַבּוּי מְפֹלֵג עַד שְׂאִי-
אֲפֹשֶׁר לוֹ לִישֵׁב עֲלֵיהֶם עַל כָּל־כֵּן לְהוֹלִיד מֵהֶם עוֹפוֹת. וְנִתֵּן לוֹ
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּמַבְעוֹ שֶׁהוֹלִיךְ וּמְשַׁלֵּיךְ בְּעֶרְמָה אֵיזָה בִּיצִים בְּקִוּ
עוֹף אֶחָד, וְכֵן מְשַׁלֵּיךְ עוֹד אֵיזָה בִּיצִים בְּאֵיזָה קִוּ אַחֵר וְכֵן מְשַׁלֵּיךְ
בִּיצִים שֶׁלוֹ בְּקִנּוּיִם שֶׁל עוֹפוֹת אַחֲרִים, וְאֵלוֹ הָעוֹפוֹת אַחֲרִים אֵינָם
יודְעִים שֶׁהַבִּיצִים אֵינָם שְׁלָהֶם וְהֵם יוֹשְׁבִים עֲלֵיהֶם עַד שֶׁמוֹלִידֵם
מֵהֶם עוֹפוֹת. וְגַם זֶה הָעוֹף לוֹקֵחַ לְעֵצְמוֹ כְּמַה בִּיצִים שֶׁלוֹ וְיוֹשֵׁב
עֲלֵיהֶם וּמוֹלִיד לְעֵצְמוֹ עוֹפוֹת וְאַחֲרֵי-כֵן פּוֹרֵחַ הָעוֹף הַנִּלְעַם
הַיְלָדִים שֶׁלוֹ, וּמִתְחִיל לְצַפְצֹף וְאֵזִי שׁוֹמְעִים כָּל הָעוֹפוֹת שֶׁנִּעְשׂוּ
אֶצְלָ אַחֲרֵים מִבִּיצִים שֶׁלוֹ, וְהֵם מְפִירִים הַקּוֹל וְנִמְשָׁכִים מִיַּד אַחֵר

קמז

ספורים משלים ותלומות

העוף הנ"ל שְׁבֹאֵת יָצֵא מִמֶּנּוּ, וְחֹזְרִים אֵלָיו. וְהִנְמֹשָׁל מוֹכֵן
מֵעַט לְמִי שִׁידַע אִיזָה רָמֵז מֵעֵינַי גְּדֵלֶת עֶסֶק הַנְּהַגְתִּיו שֶׁל רַבֵּנוּ
זְכָרֵנוּ לְבָרָכָה עִם הָעוֹלָם. (חיי מוהר"ן תרג).

הַאֲבֵן טוֹב

מַעֲשֵׂה שְׁסֵפֶר רַבְּנוּ ו"ל. מַעֲשֵׂה בְּעֵנֵי אֶחָד שְׁתֵּת־פְּרָנִים עֲצָמוֹ
 מִחֲפִירַת טֵיט לְמַכּוֹר. פֶּעַם אַחַת חָפַר טֵיט, וּמָצָא בְּמִקּוֹם
 שְׁתֵּפֶר אֲבֵן טוֹב שְׁתִּיחַ שְׁוִיז הוֹן רַב מְאֹד, וְלֹא יָדַע שְׁוִיז. וְהִלְךְ
 לְאַמֵּן שְׁיִיאֲמִיד אוֹתָהּ בְּשְׁוִיז, וְעָנָה לוֹ שְׁאִין בָּזָה הַמְּדִינָה שְׁיִיכַל
 לְשֵׁלֶם שְׁוִיז, וְצָרִיךְ לִסַּע לְלוֹנְדוֹן לְעִיר הַמְּלוּכָה. אָבֵל הוּא הָיָה
 עֲנִי וְלֹא הָיָה לוֹ כֶּסֶף לִסַּע. וְהִלְךְ וּמְכַר כָּל אֲשֶׁר לוֹ, וְהִלְךְ מִבֵּית
 לְבַיִת בְּשִׁבִיל הַנְּדָבוֹת, עַד שֶׁהִסְפִּיק לוֹ לִסַּע עַד הַיָּם. וְרָצָה
 לְעֵלוֹת עַל הַסְּפִינָה וְלֹא הָיָה לוֹ מַעוֹת, וְהִלְךְ [לְהַקְּאִיטָאן] לְרַב
 הַחוּבֵל וְהִרְאָה לוֹ הַמְּרַגְלִיּוֹת. וְלָקַח אוֹתוֹ תַּכְּף הַקְּאִיטָאן עַל
 הַסְּפִינָה בְּכַבּוֹד גָּדוֹל וְאָמַר לוֹ אֶתָּה כְּמוֹת גָּדוֹל. וְנָתַן לוֹ חֶדֶר
 מִיָּחַד [עֲרֻשְׁטֵעַ קְלָאס] מִחֲלָקָה רֵאשׁוֹנָה וּבְכָל הַתְּעַנּוּגִים כְּאַחַד

מתנגדים הגדולים. ותתדר שְׁלוֹ הָיָה לוֹ חֲלוֹן לְתוֹךְ הַיָּם, וְהוּא
הָיָה תָמִיד מְתַעֵלִם וּמְשַׁמַּח נַפְשׁוֹ עִם [הַדִּמְעָנִים] תִּיהְלֹם,
וּבְפֶרֶט בָּעֵת הָאֲכִילָה, שָׁעַל יְדֵי הַשְּׂמִיחָה וְהַרְחַבַת הַלֵּב טוֹב
וְרַבּוּאָה שְׂיִתְעַבֵּל הַמֵּאֲכָל בְּנִקְלָה. וּפְעַם אַחַת יֵשֵׁב לֶאֱכֹל
וְהַדִּמְעָנִים הָיָה מְנַח עַל הַשְּׁלֶחָן לְהַתְעַלֵּם בּוֹ וַיִּשֶׁן.

בִּינְתֵימָם בָּא הַמְשָׁרֵת וְלָקַח הַמַּפָּה וְהַפְּרוּרִים וְלֹא יָדַע
מִהַדִּמְעָנִים וְהַשְּׁלִיף הַכֹּל לַיָּם. וּבְשִׁתְּקִיץ מִהַשְּׁנָה
וְהַכִּיז כָּל זֶה הָיָה לוֹ צַעַר גָּדוֹל, בְּמַעַט שְׂיִצָּא מִהַדַּעַת וּמִה
יַעֲשֶׂה, וְהַקְּפִיטָאן הוּא גּוֹלָן שְׂיִהְרַג אוֹתוֹ בְּעַד מַחִיר נְסִיעַת
הַסְּפִינָה. עַל כֵּן עָשָׂה אֶת עֲצָמוֹ שְׂמַח בְּאֵלוֹ לֹא יָדַע. וְדָרַךְ
הַקְּפִיטָאן הָיָה בְּכָל יוֹם לְדַבֵּר אֶת־אֵיזָה שְׁעוֹת, וְכֵן בָּא בַּיּוֹם
הַזֶּה וְהוּא עָשָׂה אֶת עֲצָמוֹ שְׂמַח עַד שֶׁלֹּא הִפִּיר בּוֹ שׁוֹם שְׁנוֹי.
וְאָמַר לוֹ הַקְּפִיטָאן, הֲלֹא אֲנִי יוֹדֵעַ שְׂאִתָּה חָכֵם וַיִּשֶׁר לֵב, וְאֲנִי
רוֹצֵה לְקַנּוֹת תְּבוּאָה הַרְבֵּה לְמַכּוֹר בְּלוֹנְדוֹן, וְאוֹכֵל לְהַרְוִיחַ הַרְבֵּה
וְאֲנִי יָרָא שֶׁלֹּא יֵאמְרוּ שְׂאֲנִי גּוֹנֵב מֵאוֹצַר הַמְּלָכָה, עַל כֵּן יִתְּיָה
הַקְּנִיז עַל שְׂמֵחָה, וְאֲנִי אֲשַׁלֵּם לָךְ בְּמִיטְבִּי. וְהוֹטֵב בְּעֵינָיו וַעֲשׂוֹ כֵן.
תִּכְרַח בְּשִׁבְאוֹ לְלוֹנְדוֹן, מֵת הַקְּפִיטָאן וְנִשְׁאַר הַכֹּל אֶצְלוֹ זֶה הָאִישׁ,
וְהָיָה בְּכָל כְּפָלִים מִהַשְּׁוִיז שֶׁל הַדִּמְעָנִים.

וְסִיִּם רַבֵּנוּ ז"ל שֶׁהַדִּמְעָנִים לֹא הָיָה שְׁלוֹ, וְהָא רְאִיָּה שְׂנֵאֲבַד
בְּמַנּוֹ. וְהַתְּבוּאָה הָיָה שְׁלוֹ, וְהָא רְאִיָּה שְׂנֵשְׂאֵר אֶצְלוֹ. [אוֹן
וּוּאִם עַר אִיז גְּעַקוּמְעֵן צוֹ וַיִּין וְאֵךְ אִיז נָאָר וַיִּיל עַר הָאִט זִיךְ

מְשָׁלִים

קִישׁ

דָּעַר הַאֲלֵמִינִין] וְכָל מַה שְׁהִנְיַע לְעִנְיָנוּ, הוּא רַק בִּי הַחֲזִיק מֵעַמָּד
וְכוֹ'. (כּוּכְנֵי אֹר סְפוּרִים נִפְלָאִים ב.).

מעשה ממטר

מעשה ממטר, מענין שהשם יתברך יכבש המלחמה רק עם הפשוטים אומרי תהלים בפשיטות וכו' ולא עם ההולכים בתכמות. ספר רבנו ו"ל משל ממלך שהלך לצוד חיות (נאוולאוי) ונסע לבוש באיש פשוט, כרי שיהיה נקל להצחוק. ובאמצע פתאם ירד מטר גדול ממש מבול מים, וכל השרי מלוכה נתפזרו אחד לאחד וכו'. והמלך היה בספנה גדולה, וחפש עד שמצא בית כפרי אחד. והיה שם איש כפרי, ולקח את המלך והלבישו, ונתן לו אכילה שלו [גריץ] מרק גריסים וכו', והסיק את התנור, והניחו ליטן על הפיעקליק [סמוך לתנור] וכו'. וכל כך היה ערב ומתוק להמלך, שמעולם לא טעם טעם ערב כזה, כי היה עיף ויגע וכו'. והשרי מלוכה חפשו את

מְשָׁלִים

קבא

הַמְלִיךְ עַד שֶׁבָּאוּ לְשָׁם, וְרָאוּ שֶׁהוּא יָשָׁן. וְרָצוּ שְׂיַחְזֹר הַמְלִיךְ לְבֵיתוֹ עִמָּהֶם. וְאָמַר לָהֶם, בֵּינֵן שְׂאֵתֶם לֹא הִצַּלְתֶּם אוֹתִי וְכָל אֶחָד נִתְפָּזֵר לְהִצִּיל אֶת עַצְמוֹ, וְזֶה הִצִּיל אוֹתִי, וּפַח טְעַמְתִּי טַעַם מִתּוֹק כָּזֶה, עַל בֶּן הוּא יָבִיא אוֹתִי בְּעֵנְלָה שְׁלוֹ וּבְאֵלוֹ הַמְלָבוֹשִׁים, וְהוּא יֵשֵׁב אוֹתִי עַל כִּסֵּא הַמְּלוּכָה. וְסִיִּים עַל זֶה רָבֵנוּ ו"ל בְּאֲשֶׁר מוֹבָא שְׁבַעֲקֻבוֹת מְשִׁיחָא יְהִיָּה מִבּוֹל - [מְעַן וְוַעֲט שִׁיִּסְעֵן מִיט אֶפִּיקוֹרְסוֹת] - יִירוּ עִם אֶפִּיקוֹרְסוֹת לֹא שָׁל מִיִּים, רַק שָׁל מִחֲשָׁבוֹת זָרוֹת. וַיִּכְסּוּ כָּל הַתְּהָרִים הַגְּבוּהִים, וְאֶפְלוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׁלֹא תִּיְהִי מִבּוֹל, רַק מִחֲמַת שְׁחֵלֶךְ בְּכַח נִתְּנוּ שֵׁם הַמַּיִם, [דָּאִם תִּיִּסְט עִם וְוַעֲט אֶרֶיִן שְׁפִרִיִצְעֵן אֶפְלוּ אִין דִּי בְּשִׁרְהָ הַעֲרִצְעֵר] תִּיְנִי שְׂיִתִּיזוּ גַם בְּתוֹךְ הַלְּכָבוֹת הַבְּשָׂרִים. וְעִם חֲכָמוֹת לֹא יוּכְלוּ לִתֵּן עֲצָה, וְכָל שָׂרֵי הַמְּלוּכָה נִתְּפָזְרוּ וְכָל הַמְּלוּכָה לֹא יִתְחַזַּק עַל עַמּוּדוֹ, [וְוַעֲט זִיךְ נִיט דְּעֵר תְּאֶלְטִין נָאֵר] לֹא יִחְזִיקוּ מִעַמּוּד רַק פְּשׁוּטֵי יִשְׂרָאֵל שְׂאֹמְרִים תְּהִלִּים בְּפִשְׁיטוֹת וְכוּ'. עַל בֶּן שְׁפִשְׁיבּוֹא מְשִׁיחָא הֵם יִתְּנוּ הַכְּתָר מְלוּכָה בְּרֵאשׁוֹ. (כּוּכְנֵי אֹר

סְפּוּרִים נִפְלָאִים ד).

משל מווערדא

משל מווערדא, שספר רבנו ז"ל שאיש אחד נסע עם בעל
 עגלה (לבערלין או שאר עירות הגדולות), והאיש הלך
 לעשות צרכיו, ונשאר הבעל עגלה ששמו יואן (המגשם בלי
 הרגש) עם העגלה באמצע השוק. והלך אליו איש חיל [שוטר]
 ושאלו מדוע עומד שם, ואמר לו [ווערדא] מי פאן. והוא חושב
 ששואלו את שמו ואומר לו יואן, והוא מכה אותו ואומר
 ווערדא, והוא צועק יואן, והוא מכה אותו וצועק ווערדא עד
 שלקחו עם העגלה לאיזה רחוב מן הצד. וכשפא האיש חפשו
 עד שמצאו, ואומר לו יואן וכו', הוא עונה לו בלחש ובפחד
 אל תאמר יואן אלא ווערדא, וכיון שיצא מהעיר הוא אומר לו
 עכשו אתה יכול לקרא אותי יואן. שם נקרא ווערדא ושם נקרא

מְשָׁלִים

קכג

יְוֹאָן. וְסִיָּים רַבְּנוּ וְ"ל בַּא מִיר אִיו וְוֵעֶרְדָּא [אַצְלִי הוּא וְוֵעֶרְדָּא]
בְּלוֹמֵר "מִי הוּא" שְׂיִוְדַע פְּחִיתוּתוֹ וְגַם גְּוֹדְכֵךְ הַגּוֹף (הַיְוֹאָן)
וְנִקְרָא בְּבַחֲיַנְת מִי וְיִמָּה וְוֵעֶרְדָּא [אִין מְעַן גֵּיִשׁ אַרְוִים פִּין מִיר
אִיו ווִידַעַר יְוֹאָן] וְכְשִׂיּוֹצְאִים מְמַנִּי חוֹזֵר לְהִיּוֹת יְוֹאָן. תְּחַמֵּר
הוּא חֶמֶר. (כּוּכְנִי אֹר סְפוּרִים נְפֻלָּאִים רַבֵּד).

מעשה מרור

מעשה מרור שספר רבנו ז"ל שפעם אחת הלכו יהודי וגרמני יחד גדוד, ולמד היהודי את הגרמני שיעשה את עצמו כמו יהודי (כיון שתלשון הוא אחד), והיהודים רתמנים וירחמו עליו. וכיון שבא סמוך לפסח למדו איך שיתנהג (שיקרא אותו בעל הבית לבית על הסדר) בכל הסדר, שעושין קדוש, ורוחצים ידים, רק שבח לאמר לו שאוכלים מרור. וכיון שבא להסדר רעב מכל היום, ומצפה שיאכל הדברים טובים שאמר לו היהודי, אבל נותנים לו תתיבת כרפס במי מלח, ושאר הדברים הנוהגים בסדר, ואומרים התגדה. וכבר הוא בעינים צופיות להאכילה, והוא שמח בכר שאוכלים כבר המצה. פתאם נותנים לו מרור, ונעשה לו מר בפיו, והוא חשב שזהו הסעדה שרק

מְשָׁלִים

קכה

זֶה יֵאָכְלוּ. בְּרַח תִּכְרַח בְּמִרְרוֹת וּרְעִבוֹן, וְחָשַׁב אֶל עֲצָמוֹ יְהוּדִים
אֲרוּרִים, אַחֲרַי כָּל [הַצֵּעֲרָמָנְיָא] הַטָּקָם נוֹתְנִים זֶה לְאָכֹל.
וּבֵא לְבֵית הַמְדַרְשׁ וַיֵּשֶׁן, וְאַחֲרַי כָּךְ בָּא הַיְהוּדִי בְּפָנִים שְׂמֵחוֹת,
שָׂבַע מֵאֲכִילָה וּשְׂתִיָּה, וּשְׂאֵלוֹ אִיךְ הָיָה לְךָ הַסְפָּדָה, סִפֵּר לוֹ
בְּכַעַס. אָמַר לוֹ הוּי גְרָמְנִי שׁוֹמְתָה, אִם הָיִיתָ מְחַכֶּה עוֹד מְעַט,
הָיִיתָ אוֹכֵל כָּל טוֹב כְּמוֹנִי. כֵּן הוּא בְּעֵינָי רַבְּנֵי (וְעֵבֹדֶת ה')
שְׂאֲחֵר כָּל הַיְגִיעוֹת וְהַטְרָחוֹת עַד שְׂפָאִים (וְנִתְקַרְבִים לְרַבְּנֵי אוֹ
לְעֵבֹדֶת ה' לְזַבֵּךְ הַגּוֹף) נוֹתְנִים מְעַט מְרוֹר מְרִירוֹת, כִּי זַבֵּךְ
הַגּוֹף בָּא בְּמִרְרוֹת, אֲכָל הָאִישׁ חוֹשֵׁב שֶׁתְּמִיד יִהְיֶה רַק
הַמְרִירוֹת, אֲךְ זֶהוּ הַכֹּל רַק הַמְרִירוֹת וְכוּ' עַל כֵּן בּוֹרַח תִּכְרַח. אֲכָל
כִּיּוֹן שְׂמֵחָה מְעַט וְסוֹכֵל זֶה הַמְרִירוֹת מְעַט מְזַבֵּךְ הַגּוֹף, אִז
מְרַגֵּשׁ אַחֲרַי כָּךְ כָּל מִינֵי חַיּוֹת וְתַעֲנוּג (וְאֵלּוֹ הַמְשָׁלִים יְכוּלִים
לְלַמֵּד מֵהֶם עֲצוֹת לְכָל עֵינֵי עֵבֹדֶת ה'). כֵּן הוּא בְּעֵינָי זֶה שֶׁל
עֵבֹדֶת הַשָּׁמַיִם, שֶׁמִּקְדָּם עוֹזֵר הַמְרִירוֹת שֶׁל זַבֵּךְ הַגּוֹף, אֲכָל אַחֲרַי
כָּךְ מְרַגֵּשִׁים הַחַיּוֹת וְכוּ'. (בּוֹכְנֵי אוֹר סְפוּרִים נְפִלְאִים עֲמוּד רַכָּה).

מעשה מהאוצר שתחת הגשר

שפעם אחת הלם לאיש אחד מאיזה עיר שבוינה תחת הגשר יש שם אוצר, על כן נסע לשם ועומד אצל הגשר ומחפש עצות איך לעשות, כי כיום אינו יכול מחמת האנשים, ועבר שם איש חיל ואמר לו מה אתה עומד וחושב. חשב בדעתו שטוב שיאמר לו כדי שהוא יסיעו ויתחלקו, ספר לו כל הענין. ענה ואמר לו [איי יהודי נאר קוקט אויף א חלום, אלא מאי מיר האט זיך אויך גיחולקמת אז דא אין דא פא דעם אין דעם] (והזכיר העיר של האיש ושמו של האיש הזה) [אין מאקוואן איז דא איין אוצר וועל איך פארין ציא יענום]? ונסע האיש לביתו וספר בהמקוואן שלו ומצא האוצר. ואמר אחר כך [איצט ווייס איך שוין "דער אוצר איז פא מיר, נאר

מְשָׁלִים

קבו

וויסען פום דעם אוצַר מוז מען פֿאַרין גיין ווין" [הוי יְהוּדִי
שֵׁם לֵב לְחֵלוֹם אֵלָא מַאי גַם אֲנִי חִלְמְתִי שְׁבִמְקוֹם פְּלוֹנִי אֵצֶל
פְּלוֹנִי בַּמַּחֲסֵן יֵשׁ אוֹצֵר, הַאִסֵּעַ לְשָׁם. וְנִסֵּעַ הָאִישׁ לְבֵיתוֹ וְחָפַר
בַּמַּחֲסֵן שָׁלוֹ וּמָצָא הָאוֹצֵר. וְאָמַר אַחֵר כֹּה, "עֲתָה יִדְעָתִי: הָאוֹצֵר
הוּא אֲצִלִּי אֲכָל כֹּהֵל לְדַעַת מְוָה עָלַי לְנִסֵּעַ עַד וַיָּנֶה". כֹּה כְּעֵנִין
עֲבוֹדַת הַשֵּׁם, שְׁהָאוֹצֵר הוּא אֵצֶל כָּל אֶחָד כְּעֵצְמוֹ, רַק לִידַע
מִהָאוֹצֵר מְכַרְח לְסַע לְהַצְדִּיק. (כּוֹכְבֵי אוֹר סְפוּרִים נְפִלְאִים עֲמוּד רְכוּ).

המשל מההינדיק [תרגול הדיו].

שפעם אחת בן המלך נפל לשנעון שהוא עוף הנקרא הינדיק, וצריך לישוב ערם תחת השלחן ולגדר חתיכות לחם ועצמות כמו הינדיק. וכל הרופאים נואשו מלעזר לו ולרפאותו מזה, והמלך היה בצער גדול מזה. עד שבא חכם אחד ואמר אני מקבל על עצמי לרפאותו, והפשיט גם בן את עצמו ערם וישוב תחת השלחן אצל בן המלך הנ"ל, וגם בן גדר פוררים ועצמות. ושאלו בן המלך מי אתה ומה אתה עושה פה?, והשיב לו ומה אתה עושה פה?, אמר לו אני הינדיק, אמר לו אני גם בן הינדיק. וישבו שניהם יחד כך איזה זמן עד שנעשו רגילים זה עם זה. ואז רמו החכם והשליכו להם פתנת, ואמר החכם ההינדיק לתבן מלך אתה חושב שהינדיק אינו יכול לילך

מְשָׁלִים

קכט

עם כְּתַנָּת, יְכוּלִים לְהִיזֵת לְבוּשׁ כְּתַנָּת וְאֵף עַל פִּי בֶן יְהֵא הִינְדִיק, וְלִבְשׁוּ שְׁנֵיהֶם הַכְּתַנָּת. וְאַחַר אֵיזָה זְמַן רָמּוּ וְהִשְׁלִיכוּ לָהֶם מִכְּנָסִים. וְאָמַר לוֹ גַם בֶּן בִּנְ"ל, אַתָּה חוֹשֵׁב שְׁעַם מִכְּנָסִים לֹא יְכוּלִים לְהִיזֵת הִינְדִיק וְכוּ' עַד שֶׁלִּבְשׁוּ הַמִּכְּנָסִים וּבֶן עִם שְׂאֵר הַכְּנָדִים. וְאַחַר כֵּן רָמּוּ וְהִשְׁלִיכוּ לָהֶם מֵאֲכָלֵי אָדָם מִהַשְׁלָחַן וְאָמַר לוֹ, אַתָּה חוֹשֵׁב שְׂאֵם אוֹכְלִים מֵאֲכָלִים טוֹבִים [אִיו מְעַן שׁוֹיֵן גִּיּוֹן הִינְדִיק גִּיט, מְעַן קְעֵז עֶסֶיז אִוֵן אוֹיֵךְ זִיּוֹן הִינְדִיק] כִּבֵּר לֹא נִקְרָאִים הִינְדִיק, אֶפְשֶׁר לֶאֱכֹל וְלִהְיוֹת הִינְדִיק וְאֲכֹלוּ. וְאַחַר כֵּן אָמַר לוֹ אַתָּה חוֹשֵׁב שֶׁהִינְדִיק מִכְּרַח לְהִיזֵת דְּוִקָא תַחַת הַשְׁלָחַן, יְכוּלִים לְהִיזֵת הִינְדִיק וְלְהִיזֵת אֲצֵל הַשְׁלָחַן. וְכֵן תִּתְנַהֵג עִמּוֹ עַד שֶׁרַפָּא אוֹתוֹ לְגַמְרֵי. וְהַנְּמִשָּׁל מוֹכֵן לְמִכְנָסִים (אָמַר הַמְּעַתִּיק: יְכוּלִים לֹאמַר שֶׁהָאָדָם רוֹצֵה לְהִתְקַרֵּב לְעַבֹדֶת הַשֵּׁם הֵלֵא הוּא הִינְדִיק מְלַבֵּשׁ בְּחִמְרֵיּוֹת וְכוּ'. וּבְדִרְךָ זֶה יְכוּלִים מְעַט מְעַט לְקַרֵּב אֶת עַצְמוֹ לְעַבֹדֶת הַשֵּׁם עַד שֶׁנִּכְנָסִים לְגַמְרֵי. וְכֵן בְּהִתְקַרְבוֹת אֲנָשִׁים עַל דְּרָךְ זֶה. וְדִי לְחִפְיָא). (בּוֹכְנֵי

אור ספורים נפלאים עמוד רכז).

המשל מהתבואה.

שפעם אחת אמר המלך לאהובו השני למלך באשר אני חוזה
 בכוכבים, רואה אני שכל התבואה שיגדל בשנה זאת,
 מי שיאכל ממנה יהיה נעשה משגע, אם בן ימים עצה. וענה
 לו, שעל בן ימינו בעדם תבואה שלא יצטרכו לאכל מתבואה
 הנ"ל. וענה לו המלך אם בן פשאנחנו לבר לא נהיה משגעים.
 וכל העולם יהיה משגע, אז יהיה להפך (ולחכין בשביל כלם אי
 אפשר) שאנחנו יהיו המשגעים. על בן בודאי נצטרך גם בן
 לאכל מהתבואה, אבל רק זה שנסמן סימן על מצחנו שנדע על
 כל פנים שאנחנו משגע. שאם אהיה מסתפל על מצחך וכן
 פשתתפל על מצחי נדע מהסימן שאנחנו משגע. (בוכני אור ספורים
 נפלאים עמוד רבח).

הַמְשָׁל מִמֶּלֶךְ שָׂרֵץ אַחַר צָבִי

הַמְשָׁל מִמֶּלֶךְ שָׂרֵץ אַחַר צָבִי וְלֹא יָכֹל לְהַשְׁיִיגוֹ, וְהַעֲמִידוֹ אֶת
עַצְמָם הַשָּׂרֵי מְלוּכָה וְאָמְרוּ אֲדוֹנֵינוּ הַמֶּלֶךְ נִחְזָר וְכוּ',
עָנָה הַמֶּלֶךְ וְאָמַר אֲנִי אֶת הַצָּבִי מִכָּרַח לְצוּד וּמִי שָׂרוּצָה לְחֹזֶר
יִחְזָר וְכוּ'. וְסִפֵּר זֹאת רַבֵּנוּ לְעֵינֵי מֵאֲמַר אָבִא שְׂאוּל שְׂבָלְקוּמִי
מִזְהַר"ן סִימֵן נה, שְׂאֲמַר: וְצָבִי לֹא הִנְעֵתִי וְכוּ' הַנְּאֻמַּר לְעֵינֵי אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא צָבִי לְכָל הָאֲרָצוֹת, עֵינֵי שָׁם. (כּוּכְבִי אֹר סְפוּרִים נִפְלָאִים
עֲמוּד רַבֵּנוּ).

התבואה שנתקלקלה

שְׁהִיָּה מְלֶךְ אֶחָד וְהָיָה חוּזָה בַּבּוֹכָבִים, וְרָאָה שָׂאֵם לֹא יִקְצְרוּ
 הַתְּבוּאָה בְּשָׁנָה זוֹ עַד זֶה הַזְּמַן, יֵהֵא נִתְקַלְקַל כָּל
 הַתְּבוּאָה וְכוּ' וְכוּ', וְהַזְּמַן הָיָה קָצֵר. וְנִתְיַעַץ לְקַח קוֹצְרִים וְלִתֵּן
 לָהֶם כָּל הַתְּעֻנּוּגִים וְכָל צָרְכָם בְּדִי שִׁיחִיָּה לָהֶם הִרְחַבְתָּ הַדַּעַת
 לְעֵבֶד בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה, וַיִּסְפִּיקוּ לְקַצֵּר קִדְם הַזְּמַן הַזֶּה"ל. וְהֵם אֲדִירָבָא
 הַתְּעֻנּוּגִים וְשִׁכְחוּ, וְעֵבֶר הַזְּמַן הַזֶּה"ל וְלֹא קִצְרוּ הַתְּבוּאָה. וְנִתְקַלְקַלְהָ
 כָּל הַתְּבוּאָה. וְלֹא יָדְעוּ מַה לַּעֲשׂוֹת שֶׁהַמֶּלֶךְ יִכְעֵם אֲלֵיהֶם. וְאָמַר
 לָהֶם חֲכָם אֶחָד עֲצָה, אִיךָ שֶׁהַמֶּלֶךְ אוֹהֵב אֵינָה צְפוּרָה, וּבִנְיָה
 שְׂיִבְיֵאוּ לוֹ זֶה הַצְּפוּרָה, אֲזַי עַל יְדֵי הַנַּחַת רוּחַ וְהַתְּעֻנּוּג מִזֶּה יִכְפַּר
 עַל הַכֹּל. אֲבָל קִשָּׁה מְאֹד לְהַשְׁיֵג הַצְּפוּרָה, כִּי הוּא בְּאֵיזֵר בְּמִקְוֹם
 גְּבוּהָ וְאֵין לָהֶם סֵלֶם, וְהַזְּמַן קָצֵר. וְנִתֵּן לָהֶם הַחֲכָם עֲצָה, כְּמוֹ

מְשָׁלִים

קלג

שָׁהֵם בְּמַת אֲנָשִׁים, אִזוּ יַעֲמִידוּ אֶת עֲצָמָם אַחַד עַל חֲבֵרוֹ לְמַעַלְהָ
מַעַלְהָ עַד שִׁיִּנְיָעוּ לְהַצְפּוֹר. אֲבָל הֵם רָבוּ זֶה עִם זֶה כִּי כָּל אַחַד
רָצָה שֶׁהוּא יִהְיֶה לְמַעַלְהָ וַחֲבֵרוֹ תַּחֲתָיו. וְעַל יְדֵי מְרִיבָתָם
הַתְּרַשְׁלוּ וַהַצְפּוֹר פָּרַח. וְעַל יְדֵי זֶה נִשְׁאַר לָהֶם הַפַּעַם מִהַמְּלֹךְ
עַל הַתְּרַשְׁלוּתָם מִקְצִירַת הַתְּבוּאָה בַּיָּ"ל.

(וְהַעֲנִין הוּא שֶׁהַשֵּׁם יִתְפָּרֵךְ בְּרֵא הָאָדָם וְנָתַן לוֹ כָּל הַתַּעֲנוּגִים
וְהַכֹּל שִׁיקְצְרוּ הַתְּבוּאָה קִדְּם שִׁיקְלָקֵל בַּפָּנִים הַכְּרִית,
וְלַעֲבֹד הַשֵּׁם יִתְפָּרֵךְ וְכוּ' בְּמַחֲזֵן נְקִיִּים. אֲבָל הוּא מִתְרַשֵּׁל עַל יְדֵי
הַתַּעֲנוּגִים, עַד שֶׁנִּכְשָׁל בְּהַתְּבוּאָה שֶׁכָּבֵר נִתְקַלְקַל וְנִפְגַּם הַמַּחֲזֵן
מִעֲזוֹנוֹת רַחֲמָנָא לְצִלָּן. אֲבָל עַדִּין הָיָה עֲצָה עַל יְדֵי הַצְפּוֹר שֶׁהוּא
הַצְדִּיק שֶׁפָּנָה הָיָה נִתְכַּפֵּר הַכֹּל. אֲבָל עַל יְדֵי הַמַּחֲלָקֵת וְהַקְּנָאָה
שֶׁכָּל אַחַד רוֹצֵה לְהִיּוֹת לְמַעַלְהָ, מִזֶּה מִתְרַחֲקִין וְלֹא מִתְקַשְׂרִין
לְהַצְדִּיק וְכוּ'. וְדִי לְחַבִּימָא). (כּוּכְנִי אֹר סְפוּרִים נִפְלְאִים שֵׁם).

משלים מרבי אברהם ז"ל לענין שמות הבלי עולם הנה והתכלית

(א) איש אחד שנתחנך משפטו, וכבר נמסר להוציא לפעל, והאדם נמסר להמוציאים לפעל, וישבו אותו בעגלה עם סוסים עם התלין המוציא לפעל את המשפט. והאדם הנחנך למשפט יודע כי אין כבר שום מנום ומפלט להנצל מהמשפט ורואה אף העגלה עם הסוסים הולכים הלך וקרוב למקום התליה ואינם עומדים כהרהר עין ואפלו רגע אחד אינם עומדים, וכל פסיעה הוא מתקרב למקום התריגה. ורק שאינו יודע כמה זמן ישעה הנסיעה למקום התריגה אם שנה או יום או שעה וכו' ורק רואה שהולך ומתקרב בודאי אם תיה רואה איזה

מְשָׁלִים

קלה

קאמְעֵדִיא [מְשַׁחַק שְׁל צְחוּק] בְּוֵדַאי לֹא הָיָה מְשִׁים לְבוּ לָזוּת. בֵּן
הוּא אֵצֶל כָּל אָדָם שְׁכָל אָדָם יוֹדֵעַ שְׁסוּף כָּל סוּף מְכָרַח לְמוֹת,
וְהַשְּׁנֵי סוּסִים הֵם הַיּוֹם וְהַלְיָלָה הָרָצִים וְשְׁמִים וּפּוֹרְחִים וְאִינֵם
עוֹמְדִים בְּהַרְף עֵינָו, וְרַק הַנְּחֻמָּה שְׁלוֹ שְׁאִינֵו יוֹדֵעַ אִם קָרוֹב יוֹמוֹ,
אוּ עוֹד יֵשׁ לוֹ יוֹתֵר לְחַיּוֹת. וְעַל כָּל פְּנִים הוֹלֵךְ וְקָרוֹב, עַל כֵּן
בְּוֵדַאי צָרִיךְ לְחַיּוֹת לוֹ בְּמַחוּז לְהַכִּיֵן צִדָּה לְדַרְךְ וְלֹא יִכְלַפְלוּ
בְּקֹאמְדִיעֵם וְהַשְּׁמוּתִים שְׁל הַתְּאֻנָּה מְלִשְׁכַח מְלַהֲכִיֵן אֶת עֲצָמוֹ
צִדָּה לְדַרְךְ.

(ב) הָאִישׁ הָאֶמֶת הַצְּדִיק רוֹאֵה וּמְבִיט אֶת הָעוֹלָם הָאֲנָשִׁים
הַמְּלַבְּשִׁים בְּגִשְׁמִיּוֹת וְגוֹפְנִית וּבְזוּהָ הֵם מְבַלְּיִם זְמַנָּם וַיִּגִּיעֵם,
כְּמוֹ לְמַשָּׁל שְׁחָרְצוּ מְשַׁפֵּט עַל אֲנָשִׁים וְנָתַנוּ אוֹתָם כְּבוֹר עֵמֶק
מְקוֹף בְּמַחְצוֹת, וְלֹא יִכּוֹלִים לְהַבִּיט אֶל הָעוֹלָם הָרַחֵב וְהַתִּיפָה,
וּמְזוֹנֹתָם שְׁנוֹתָנִים לָהֶם הוּא מַה שְׁיִוָּצֵא (בְּהַקְנָאָל) בְּמִי שׁוֹפְכִים
שְׁיִוָּצֵאִים חוּץ לָעִיר מִהַמּוֹתְרוֹת שְׁל פְּלִטִין הַמְּלָדָה. וְהֵם מְחַפְּשִׁים
וּמוֹצֵאִים שָׁם חֲתִיבוֹת בְּשָׂר קְטַנִּים [קִישְׁקַעֲלִיךְ] בְּעֵינִים וּכְדוּמָה.
אֶחָד מְצֵא חֲתִיבָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה, וְזוֹה מְקַנָּא אֶת זוֹה שֶׁהוּא מְצֵא
חֲתִיבָה יוֹתֵר קְטַנָּה, [אוּן אִיזוּ פֹאָר קְלַעֲמַט דְּעֵר פּוֹן] וְהוּא
מְרַבֵּא מְזוּהָ שְׁיֵשׁ לוֹ חֲתִיבָה גְּדוֹלָה. וְהַצְּדִיק מְבִיט עֲלֵיהֶם
בְּרַחֲמָנוֹת עַל זוֹה אִיךְ שֶׁהֵם מְשַׁפְּלִים בְּזוּהָ, וְהֵם חוֹשְׁבִים שְׁאִין
יוֹתֵר טוֹב מְזוּהָ, וְאִינֵם רוֹאִים וְטוֹעֲמִים הַטּוֹב שְׁיֵשׁ בְּפְּלִטִין הַמְּלָדָה.

והצדיק מתפש עצות איך להוציא מנה, ולהטעימו מטוב עין
תתענוגים שיש ושיכולים לזכות בזה העולם.

(ג) לענין הספנה של זה העולם. למשל כמו שעומדים במלחמה,
והוא רואה שבכל פעם נופל עוד איש אצלו מתחצים, עד
שמש החצים אצלו ממש, ואין יודעים איך להמליט את עצמו.
וממש אין בכחו להתחזק התקרב ללחם, מתמת פחד ותלישות
דעת, שאז החילים מחזקים זה את זה לבלי לפל, ולחזק עצמו
להגן את עצמו אין ניט נאך גיבען דעם שונא [ולא לוותר
לשונא] שייבא למבקשו לגמרי. וכן צריך התעוררות מהספנה
שבזה העולם, שבכל פעם הפעל דבר תופש וכו' וכו' עד
שנופלים. ואין עצה רק להתחזק את עצמו על כל פנים להגן על
עצמו, ניט אפ לאוין הענר און פים [לא להתרפות ידים ורגלים],
ולאחו בלי זין וללחם עמו ולא להכניע את עצמו תחת השונא
שרוצה להכריתו משני עולמות חם ושלום, רק להתחזק נגדו
ולהמליט ממנו מה שייכול.

(ד) (אמר המעתיק) שמעתי מאנשי שלומנו ששמעו מרבי
אברהם ז"ל בשם מוהרנ"ת ז"ל ששאלו אותו בענין הגאולה,
איך יכול הדבר להיות שבזמן הדורות הקודמים וכמו בדור רבנו
הקדוש לא בא הגאולה, ובדורות האחרונים אשר הולכים מטה
מטה יבא הגאולה. והסביר על פי משל, שהיה בעולם כרך גדול,
וסביבה חומה בצורה וחזקה עד להפליא. וכל המלכים רצו

מְשָׁלִים

קלו

לְכַבְּשָׁה וְהַנִּיחוּ כָּל בַּחֲתִיָּהֶם, וְתִקְוֹתֵם נִשְׁאָר מֵעַל. כִּי כָּל
הַחַיִּלִּים שְׁלָהֶם נִפְּלוּ מִתְחַצִּים שְׁזָרְקוּ מִשָּׁם. וְאַחַר כֵּן הָיָה מְלֶכֶךְ
אֶחָד חָכֵם מְאֹד, שֶׁהֵלֵךְ סָבִיב הַחוּמָה וְהַבֵּיט וַיִּנְדָּמָה בְּדַעְתּוֹ
שֶׁבָּעַת יִקַּח כָּל הַגְּבוּרִים מִחִילוֹתָיו וַיָּבֹו עַל הַחוּמָה עַד
שֶׁיִּכְבַּשְׁנָהּ. וְעָשָׂה כֵּן וַיִּנְפְּלוּ כָּל חִילוֹתָיו, וַיִּנְשָׂא רַק הוּא לְבָדוֹ.
וְהֵלֵךְ סָבִיב הַחוּמָה לְרְאוֹת מַה פָּעַל שָׁם, וַרְאָה בְּחֻכְמָתוֹ שֶׁבָּעַת
(שֶׁכָּבַר הַחוּמָה מִבְּפָנִים בְּלֹה וְעִזּוּעַ רַק מִבְּחוּץ לֹא נִכְרַ), אֶפְלוּ
בְּזֻקְנִים וּבְחֹלִים וַיִּלְדִּים יִכְבַּשְׁנָהּ. וְעָשָׂה כֵּן, וַקְבִּץ כָּל הַשְּׂאָר נְשִׁים
וַיִּלְדִּים וְחֹלִים מַה שֶׁנִּשְׁאָר לוֹ, וְהֵלֵךְ וַכְּבַשׁ וְהָרַם הַחוּמָה כְּלִיל.
וְבָעַת מִי כְּבַשׁ הַחוּמָה, אִם הָאֲחֵרוֹנִים תְּחַלּוּשִׁים הֲלֹא אֶפְלוּ
יַעֲבְדוּ בְּכָל בַּחֲוֹתָם אֶלֶף אֶלְפִים שָׁנָה לֹא הָיוּ עוֹשִׂים אֶפְלוּ רָשָׁם,
וְרַק הַבַּחַ שֶׁל הַגְּבוּרִים הָרְאשׁוֹנִים שְׁזָעְזְעוּ אֶת הַחוּמָה עַד
לְהַרְיָסָהּ. וְאִם הָרְאשׁוֹנִים הֲלֹא לֹא כְּבָשׁוּ, רַק הָאֲחֵרוֹנִים נִגְמְרוּ
וַכְּבָשׁוּ. וְכֵן הוּא לְעִנְיַן הַנְּאֻלָּה, שֶׁהָרְאשׁוֹנִים כְּמוֹ הַצַּדִּיקִי אֶמֶת
וְאֲנִשְׁיָהֶם, כְּמוֹ מִשָּׁה רַבְּנֵי עֲלִיו הַשְּׁלוֹם, רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאי
עֲלִיו הַשְּׁלוֹם, הָאֶר"י הַקְּדוֹשׁ, הַפֶּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ, וְרַבְּנֵי
הַקְּדוֹשׁ וְשְׂאָר הַצַּדִּיקִים וְרָקוּ חַצִּים לְהַנְחִישׁ לְהַסְטֵרָא אֶחְרָא
הַס"מ וְסִיעֵתוֹ, וַכְּבַר וְעִזּוּעוֹ כָּל כֵּן הַסְטֵרָא אֶחְרָא עַד שֶׁאֶפְלוּ
יְהִיה מִי שֶׁיְהִיה מְדוּרוֹת הָאֲחֵרוֹנִים, יוֹכְלוּ לְכַבֵּשׁ אֶת הַסְטֵרָא
אֶחְרָא וְלִגְמַר הַפְּרוּר שֶׁיִּבְנֵא הַנְּאֻלָּה.

ובאמת זה המשל מועיל מאוד לעבודת ה' בכל האפנים,
בהתחזקות לענין עבודת ה' תפלה והתבודדות, ובענין
שבירות תאות ומדות שאף על פי שזה כמה שנים, ועשה מה
שעשה ונדמה לו שעדין לא פעל כלום, אף על פי כן יתחזק
ויתחזק לעשות את שלו עד שיגמר. וכן בענין דרך ארץ כמו
שאמרו חכמינו ו"ל שלשה דברים צריכין חזיק וכו'. ודי לתכימא
כי המשל הנ"ל הוא לכל הענינים. (כוכבי אור ספורים נפלאים עמודים
רלח-רכא).

דְּכֶם אַחַד הָיָה לוֹ גֵן נֶפֶלֶא

נֶצִיג פֶּרוּשׁ הַשׁוֹמֵר אֶמֶת לְעוֹלָם עַל פִּי מְשָׁל מִמּוֹהֲרַי"ת ו"ל
 סֵפֶר מוֹהֲרַי"ת, אִיךְ שֶׁבְּהַתְּנַבְרוֹת הַמַּחֲלֻקָּת שֶׁגָּבַר הַשִּׁקָּר
 מְאֹד וְהִצְלִיחַ, וְהָאֶמֶת מְשָׁלָךְ כָּל כֹּךְ אֲרָצָה, עַד שֶׁכִּמְעַט
 אִין לְהֶאֱמִין בְּקִיּוּמוֹ, וְגַם תְּכַתּוּב מֵעִיד עַל זֶה "וַתִּשְׁלַךְ אֶמֶת
 אֲרָצָה". וְכֹל זֶה הִתְעוֹרֵר בְּקִרְבּוֹ פֶּעַם בְּבִקְרָת קֶדֶם הַתְּפִלָּה עַד
 שֶׁמִּחְמַת זֶה לֹא הָיָה בִּיבֻלְתּוֹ לְהַתְּפַלֵּל כְּמוֹ שֶׁצָּרִיכִים לְהַתְּפַלֵּל.
 וְכֵן בְּקִמְטוֹת מַחֲזִין אֵלָיו הִתְחִיל לְהַתְּפַלֵּל עַד שֶׁהִגִּיעַ לְפָסוּקֵי
 דְּזִמְרָה, וְכִמְעַט שֶׁתָּיָה לְאַחַר יְאוּשׁ בַּתְּפִלָּה זוֹ לָבוֹא בְּגִדְלוֹת
 הַמַּחֲזִין. אָמֵן בְּשֶׁהִגִּיעַ לְהַפְסוּק "הַשׁוֹמֵר אֶמֶת לְעוֹלָם", פְּתֹאם
 זָכָה לְהַתְּנוֹצְצוֹת הַתְּרוֹמְמוֹת הַמַּחֲזִין וְשִׂמְחָה בְּלָבוֹ. וְכֵאֵר לְעֶצְמוֹ
 הַפְּסוּק עַל פִּי מְשָׁל. לְדְכֶם אַחַד הָיָה לוֹ גֵן נֶפֶלֶא, שָׁבוּ נִמְצְאוּ

ונגדלו כל מיני חלקי הצומח שבְּעוֹלָם, לְבַד מִיַּן אֶחָד, שְׁחֲלָפוּ
 שָׁנִים תְּרַבָּה וְלֹא נִמְצָא בְּהֶגֶן הַזֶּה מִחֲמַת שְׁהוּא יָקָר הַמְּצִיאֹת.
 עַד שֶׁהִגִּיעַ הַזְּמַן וְהַשִּׁיג גְּרַעֲיִן אֶחָד מִמִּין הַצּוֹמֵחַ הַזֶּה וְהוֹרִיעַ
 אוֹתוֹ בְּגִנּוּ. וּמִחֲמַת שֶׁהִנְרַעֲיִן הַזֶּה יָחִיד מֵיָחַד וּמֵיָחַס בְּגִנּוּ,
 וְדוֹקָא עַל גְּרַעֲיִן כְּמוֹהוּ, הִסְפִּנָה מְרַחֶפֶת בְּיֹתֵר עַד שֶׁרֹאֲיִן אוֹתוֹ
 מִגְּדָל, הֵן מִצַּד הַמְּכַשִּׁירִים לְגִדּוּלוֹ שְׁצַרִּיכִים לְהִיּוֹת מְכֻנָּנִים
 בְּשָׁעָה שְׁהוּא צָרוּךְ לָהֶם, וּבְמִדָּה מְצַמְצָמַת לֹא פָחוֹת וְלֹא יוֹתֵר,
 וְהֵן מִצַּד הַצְּפָרִים הָאוֹרְכִים עַל הַגְּרַעֲיָנִים, וּבְכֵן הַפְּקִיד עַל גְּרַעֲיִן
 זֶה שׁוֹמְרֵי-שְׁעוֹת מְוַחֲדִים שֶׁתָּמִיד יִשְׁגִּיחוּ עַל גְּרַעֲיִן זֶה בְּעֵינָא
 פְּקִיחָא, לֹא יִסִּירוּ עֵינַיִם מֵעָלָיו אִם רָגַע אֶחָד. בֵּן עִם הָאֵמֶת הַיָּקָר
 הַמְּצִיאֹת וּמְשַׁלֵּךְ אֶרְצָה וְעוֹבֵר עָלָיו מֵה שְׁעוֹבֵר, אֲבָל אֵינִי לְפָחַד
 עַל הָאֵמֶת הַמְּשַׁלֵּךְ אֵמֶת אֶרְצָה, וְהוּא בְּעֵצְמוֹ "הַשּׁוֹמֵר אֵמֶת
 לְעוֹלָם" עֵינָיו עָלָיו תָּמִיד, עַדִּי אֵמֶת מֵאֶרֶץ תִּצְמַח תִּגְדֹּל וְתִצְלִיחַ
 וְתַעֲשֶׂה פְּרִי וְשִׁפְתַי אֵמֶת תִּכּוֹן לְעַד. וְאַחֲרֵי זֶה הִיָּתָה תִּפְלֹתוֹ
 תִּפְלֹת צַדִּיקִים, בְּגִילָה רַגְ'ה דִּי צָ'ה וְחֲדוּ'ה.

אֶחָד תִּתְאוּנֵן לְפָנַי מוֹהַרְנָ"ת ו"ל אֹדוֹת עֲבוֹדַת ה' וְנַחֵם אוֹתוֹ
 בְּזֶה שְׁאָמַר לוֹ בְּזֶה הַלְשׁוֹן: טוֹסַט אַ קוּק אֵיךְ בֵּין שׁוּיִן אַ
 גְּרֵאוּנְעֵר יְהוּד, אֵינִי בְּעֵנֵק אוּיךְ צוֹ וַיִּין אֵיִין הַעֲרְלִיכְעֵר יְהוּד
 [תִּסְתַּכַּל אֲנִי בְּכָר יְהוּדִי עִם זְקֵן אֶפּוֹר וְאֲנִי עוֹד מִתְנַעֲנֵעַ לְהִיּוֹת
 יְהוּדִי בְּשֵׁר].

מְשָׁלִים

קמא

עוֹד אָמַר, מָעַן דַּאָרְף אִין דְּעַר יוֹגַעֲנֵד אַסאַךְ הָאָרְעווען מָעַן
זאַל הָעֵרְשֵׁט אױף דְּעַר עֶלְטַעַר זײַן אַפֿראַסְטַעַר הָעֵרְלִיכְעַר
יְהוּד [בִּימֵי הַנְּעוּרִים צָרִיכִים לַעֲמַל הַרְבֵּה בְּדֵי שְׂפִימֵי הַזְּקֵנָה יְהִיו
לְפָחוֹת יְהוּדֵי בָּשָׂר פֶּשׁוּט]. (כּוּכְנֵי אױר סְפוּרִים נְפֵלֵאִים עֲמוּדִים רַמֵּד-רַמָּה).

משחק השאח אצל רבנו ז"ל

פעם אחת שחקו אצל רבנו ז"ל במשחק השאח ותדרך שבעת המשחק שובחים את חרדת הכבוד (און מ'ווערמ תיימיש) ולא תיה להם כל כך חרדת הכבוד ממנו ז"ל, ובאמצע באו הר' נתן ור' גפתי אלי תבות באימה וביראה פנהו, ובשראו את זאת נפל להם תלישות תדעת. ענה ואמר להם רבנו ז"ל: אתם אינכם מתחיל שלי. וספר להם מעשה, שמלך אחד לקח פעם אחת את ידידו לתדר מיתד ושחק עמו בהשאח, ותדרך וכו' פנ"ל. ושכח המלך שהוא מלך, וכן תידיד שכח שהוא שחק עם המלך ושחקו כשני אנשים פשוטים, פעם נצח המלך ופעם נצח תידיד וכו', ושכח מעט תיראה. ובעת הזאת היו נצרכים להמלך איזו שרי המלוכה, ונכנסו אליו באימה וביראה

מְשָׁלִים

קמג

בְּנֵהוּג. וְהִתְחִיל תְּדַרֵּד לְהַבִּיט עַל עֲצָמוֹ הֲלֹא הוּא שׁוֹחֵק עִם
הַמֶּלֶךְ, וְלֹא שׁוֹחֵק בְּטוֹב מִכִּיּוֹן שְׁלֹא יִנָּצַח אֶת הַמֶּלֶךְ. וַיֹּאמֶר לוֹ
הַמֶּלֶךְ מַה זֶה? זֶה אֵין עֲנִין שְׁלֹה, עָמָם אֲנִי מְנַהִיג מְדִינוֹת, וְאַתָּה
אֲנִי שׁוֹחֵק בְּשֵׂאחַ [מִיט זַי פִּיר אֵיךְ לְעֵנְדֵר אֹן מִיט דִּיר
שְׁפִיעַל אֵיךְ שֵׂאחַ]. וְכֵן הִרְאָה רַבְּנֵנוּ ז"ל בְּיַדּוֹ עַל מוֹחֲרַנ"ת וְרַבֵּי
נִפְתָּלִי ז"ל וְאָמַר, עָמָם אֲנִי מְנַהִיג מְדִינוֹת, וְאַתְּכֶם אֲנִי שׁוֹחֵק
בְּהֵשֵׂאחַ. (כּוּכְבֵי אֹר סְפּוּרִים נִפְלְאִים עֲמוּד רַב).

מעשה מקאפצין פאשא

פעם אחת היתה אצל המלך התונגר איש אחד מאחינו בני ישראל שהיה חשוב בעיניו מאד מכל שרי המלוכה אשר לו, ויאהבתו אהבה גדולה ועצומה מאד יותר מכל שרי המלוכה אשר לו. ובכל יום ויום היתה קורא אותו לביתו להשתעשע עמו יחד. ויקנאו בו שרי המלוכה, וחשבו מחשבות להעליל עליו לפני המלך ויאבדוהו מן העולם. והיה ביניהם פאשא אחד שהיה נקרא קאפצין פאשא, ששנאתו להישראל הוה היתה גדולה יותר מכל השרים. ולפני הישראל הראה עצמו באוהב לו, ובכל יום חשב מחשבות חפצו שיצליח בידו למצא עליו איזה עלילה לפני המלך. פעם אחת בא הפאשא הנ"ל להישראל הנ"ל, והתחיל לדבר עמו בערמה, ויספר לו באשר שהיה אצל

מְשָׁלִים

קמה

הַמֶּלֶךְ, וְשָׁמַע מִפִּי אִיךְ שֶׁהוּא אוֹהֵב אוֹתָךְ, אִךְ יֵשׁ לוֹ יְסוּרִים מְדַבֵּר אַחֵר, כִּי כִשְׂאֵתָהּ בָּא לְפָנָיו לְדַבֵּר אֵתוֹ אֵינּוּ יָכוֹל לְסַבֵּל רֵיחַ פִּיךְ, כִּי הוּא מְרַגֵּשׁ רֵיחַ רַע גּוֹרֵף מִפִּיךְ, וְהוּא אֵינּוּ יָכוֹל לְהִיּוֹת בְּלִעְדֶיךָ, וַיֵּשׁ לוֹ יְסוּרִים גְּדוֹלִים מְוָה, לְזֹאת עֲצָתִי כִּי בְּכָל עֵת שֶׁתָּבוֹא לְפָנָי הַמֶּלֶךְ, תֵּאֱחֹז מְטַפַּחַת עִם בְּשָׂמִים לְפָנָי פִּיךְ, כִּדֵּי שְׁלֹא יִרְגֵשׁ הַמֶּלֶךְ הַרִיחַ הָרַע מִפִּיךְ, כִּי הַבְּשָׂמִים יִכְסִּיּוּ הַרִיחַ רַע לְמַעַן לֹא תִבְאֵשׁ בְּעֵינַי הַמֶּלֶךְ. וְהַיִּשְׂרָאֵל הַנַּ"ל מִחֲמַת הַמִּימוֹתוֹ הָאֵמִין לְדַבְּרֵי, וְנִסְכָּם כִּדְעָתוֹ לַעֲשׂוֹת כֵּן.

אַחֵר כִּךְ הִלָּךְ הַפְּאֵשׂ הַנַּ"ל אֶל הַמֶּלֶךְ וַיִּסְפֵּר לוֹ כִּי שָׁמַע מִהַיִּשְׂרָאֵל הַנַּ"ל, שֶׁאָמַר שֵׁשׁ לוֹ יְסוּרִים גְּדוֹלִים, כִּי בְּכָל עֵת שֶׁמְדַבֵּר עִם הַמֶּלֶךְ מְרַגֵּשׁ רֵיחַ רַע יוֹצֵא מִפִּי הַמֶּלֶךְ, עַל כֵּן נִסְכָּם עֲצָתוֹ כִּשְׂיָבוֹא לְדַבֵּר עִמָּךְ, אֲדוּנֵי הַמֶּלֶךְ, יֵאֱחֹז מְטַפַּחַת עִם בְּשָׂמִים נֶגֶד פִּי כִּדֵּי שְׁלֹא יִרְגֵשׁ רֵיחַ רַע מִפִּי הַמֶּלֶךְ, וְזֶה לִּךְ הָאֵזֶת כִּי כִּנִּים דְּבָרֵי, כִּי לְמַחֵר כִּפְּאֵשׁ יָבֹא לְדַבֵּר עִמָּךְ תִּרְאֶה בְּעֵינֶיךָ שֶׁיֵּאֱחֹז אֶת הַמְטַפַּחַת נֶגֶד פִּי. כִּשְׁשָׁמַע זֹאת הַמֶּלֶךְ נִתְכַּעַם מְאֹד, וְאָמַר לוֹ כִּשְׂאֵרְאֶה אֲשֶׁר כִּנִּים דְּבָרֶיךָ אִזּוֹ אֲאִבֵּד אוֹתוֹ מִן הָעוֹלָם.

וְהִנֵּה הַיִּשְׂרָאֵל הַנַּ"ל בָּא כִּיּוֹם מִחֵר לְפָנָי הַמֶּלֶךְ, וַיֵּאֱחֹז הַמְטַפַּחַת נֶגֶד פִּי כִּפְּאֵשׁ יַעֲזֵן לוֹ הַפְּאֵשׂ, כִּי הָאֵמִין לְדַבְּרֵי. וְהַמֶּלֶךְ כִּשְׂרְאֶה זֹאת וַיִּנְכַּח לְדַעַת כִּי כִּנִּים הֵם דְּבָרֵי הַפְּאֵשׂ, תִּכְרַף כְּתֵב מִכְּתָב כִּדְבָרִים הָאֵלֶּה, "כִּפְּאֵשׁ יָבֹא הָאִישׁ הַמוֹסֵר כְּתֵב זֶה

לפניכם תשליכו אותו תבך לַבְּשֵׁן הָאֵשׁ אֲשֶׁר כָּל תִּיבֵי מִיתוֹת
 נשָׂרְפִים שָׁם". וְהַמֶּלֶךְ חָתַם אֶת הַמִּכְתָּב בְּחוֹתְמוֹ, וְאָמַר לְזֶה
 הָאִישׁ, אֲבִקֵּשׁ מִמֶּךָ שְׂאֵתָה בְּעֶצְמְךָ תָּבִיא אֶת הַמִּכְתָּב הַזֶּה
 לְהָאִישׁ שֶׁנִּכְתַּב עַל [הָאֲדָרְעִים] הַכְּתָבֶת שֶׁהוּא בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי.
 וְהִישָׂרְאֵלִי הַנַּ"ל לָקַח הַמִּכְתָּב, וְהִכְטִיחַ לְמֶלֶךְ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
 בְּדַבְּרָיו. וְלֹא יָדַע מַה פְּתוּב בּוֹ וְהִלֵּךְ לְבֵיתוֹ. וְהִנֵּה זֶה הָאִישׁ
 יִשְׂרָאֵל הַנַּ"ל, הָיָה מַחְזִיק מְאֹד בְּמִצְוֹה לְמוֹל יְלָדֵי יִשְׂרָאֵל, וּבְכָל
 עֵת שֶׁבְּכֻרוֹתָיו בְּמִצְוֹת חַתוּדָה, לֹא פָּנָה אֶל שׁוּם מְנִיעָה שֶׁתְּהִיָּה לוֹ
 כִּי הַמִּצְוָה הִיָּתְה יִקְרָה בְּעֵינָיו מְאֹד. וְאִזּוֹ בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁתְּהִיָּה צָרִיךְ
 לְנִסְעַ לְמִסָּר הַמִּכְתָּב מִהַמֶּלֶךְ לְמָקוֹם אֲשֶׁר נִשְׁלַח, וְה' אֲשֶׁר חָפֵץ
 לְהַצִּיל יְדִידוֹ הִנְאָמֵן, סָבַב שֶׁבֵּא אַחֵר מִכֶּפֶר אַחֵר וּכְבֻדוֹ שִׁיִּסַּע
 עִמּוֹ לְהַכְפִּיר וְלְמוֹל אֶת בְּנוֹ. וּמִחֲמַת כִּי דָרְבּוֹ הָיָה לְבָלִי לְחַנִּיחַ
 אֶת הַמִּצְוָה הַזֹּאת בְּשׁוּם אִפְסָן, הִתְחִיל לְחַשֵּׁב מַה אַעֲשֶׂה לְצוּרֵי
 הַמֶּלֶךְ בְּדַבֵּר מִכְתָּבוֹ.

וּסָבַב ה' שֶׁבֵּא לְנִגְדוֹ הַפְּאִשָּׁא הַנַּ"ל. וַיִּסְפֵּר לְהַפְּאִשָּׁא שֶׁתְּהִיָּה
 אֶצֶל הַמֶּלֶךְ, וְהַמֶּלֶךְ מָסַר לוֹ מִכְתָּב שִׁיִּמְסְרֶהוּ לְהָאִישׁ
 שֶׁנִּשְׁלַח לוֹ, וְהַיּוֹם הַזֶּה לֹא ה' מִצְוֹת חַתוּדָה, וְדַרְכֵי לְבָלִי לְחַנִּיחַ
 אֶת הַמִּצְוָה הַזֹּאת בְּשׁוּם אִפְסָן, עַל בֶּן אֲנִי מִבְּקֵשׁ מִמֶּךָ שֶׁתִּקַּח
 אֶת הַמִּכְתָּב וְתוֹלִיךְ אוֹתוֹ לְשָׁם. וְהִנֵּה הַפְּאִשָּׁא הַנַּ"ל שֶׁמַּח מְאֹד,
 כִּי עָתָה יוּכַל לְהַלְשִׁין עָלָיו עוֹד לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ, כִּי לֹא עָשָׂה רְצוֹן
 הַמֶּלֶךְ עִם הַמִּכְתָּב. וַיִּקַּח הַפְּאִשָּׁא הַמִּכְתָּב מִיָּדוֹ וּמָסְרוֹ לְזֶה

מִשְׁלִים

קמו

הָאִישׁ שֶׁנִּשְׁלַח אֵלָיו. וְזֶה הָיָה מִמֶּנֶּה לְשָׂרֵף הַחֲבִיבִי מִיתוֹת שֶׁל
הַמֶּלֶךְ, וְתִכְרַף חֲטָף אֶת הַפֶּאֱשָׁא הַנַּ"ל וַיִּזְרַק אוֹתוֹ לְתוֹךְ כְּבִשָּׁן
הָאִישׁ וְנִשְׂרָף, כִּאֲשֶׁר מוֹנִיעַ מִשְׁפֵּטוֹ עַל פִּי ה' מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה.
וְהִנֵּה הַיִּשְׂרָאֵלִי לֹא יָדַע כָּלֵל מִהַנַּ"ל שֶׁנַּעֲשֶׂה לוֹ, לְמַחֵר חֲזָר וּכְאֵל
לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ. וּבְשָׂרָאָה אוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ תִּמְחָה מְאֹד, וְאָמַר לוֹ
הַעוֹד לֹא מְסַרְתָּ אֶת הַמְּכַתֵּב שֶׁנִּתְּתִי בְיָדְךָ לְהָאִישׁ הַנַּ"ל. הַשִּׁיב
לוֹ אֲדוּנִי הַמֶּלֶךְ אֶת הַמְּכַתֵּב מְסַרְתִּי לְקַאֲפָצִין פֶּאֱשָׁא הַנַּ"ל,
שֶׁהוּא וּמְסַרְנָה לְהָאִישׁ, יַעַן כִּי הַשֵּׁם יִתְּכַרֵּךְ הַזְּמִין לִי מִצְוֹת
חַתוּמָה, וְדַרְכֵי לְבָלִי לְחַנִּיחַ אֶת הַמִּצְוָה הַזֹּאת. אֲזִי חֲבִין הַמֶּלֶךְ
הַלֹּא דָבָר הוּא שִׁיִּשְׂרָף זֶה הַפֶּאֱשָׁא שֶׁהֲלָשִׁין עָלָיו לְפָנָיו. וְשָׂאֵל
הַמֶּלֶךְ תִּכְרַף אֶת הָאִישׁ, מַה זֶה שֶׁאַתָּה אוֹחִז מִטְּפַחַת עִם בְּשָׂמִים
נֶגֶד פִּיךָ בְּעֵת שֶׁאַתָּה מְדַבֵּר עִמִּי. הַשִּׁיב לוֹ שֶׁהַפֶּאֱשָׁא נָתַן לוֹ
עֲצָה הַזֹּאת, כִּי אָמַר לִי שֶׁשָּׂמַע מִמֶּךָ שֶׁאֵינְךָ יָכוֹל לְסַבֵּל רִיחַ פִּי.
אֲזִי סֵפֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ אֵיךְ שֶׁהַפֶּאֱשָׁא הֲלָשִׁין עָלָיו לְפָנָיו שֶׁאַמְרַתְּ לוֹ
שֶׁאֵינְךָ יָכוֹל לְסַבֵּל רִיחַ פִּי, וְעַל כֵּן תֵּאָחַז מִטְּפַחַת עִם בְּשָׂמִים
שֶׁלֹּא תִרְגִּישׁ רִיחַ רַע מִפִּי. וַיִּסְפֵּר לוֹ הַמֶּלֶךְ מַה שֶׁהָיָה כְּתוּב
בְּהַמְּכַתֵּב שֶׁנִּתְּתִי לוֹ, וְאָמַר לוֹ עֲתָה אֲנִי יוֹדֵעַ אֲשֶׁר ה' הִשְׁלִיט
בְּאָרֶץ אֲשֶׁר מִצִּיל יְדִידָיו מִכָּל רַע, וְלְהַפֶּאֱשָׁא הַנַּ"ל כִּאֲשֶׁר זָמַם
לַעֲשׂוֹת בָּךְ, כֵּן נַעֲשֶׂה לוֹ, וַיֵּשֶׁב לוֹ ה' גְּמוּלוֹ כְּרָאִשׁוֹ. וַיִּמְאֵז וְהִלָּאָה
נִתְגַּדֵּל בְּחַשְׁבֹּתוֹ בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ יוֹתֵר מִכָּל הַשָּׂרִים אֲשֶׁר אֵתוֹ,
וְהָיָה חָשׁוּב וְיִקָּר בְּעֵינָיו מְאֹד מְאֹד. (בוֹכְבֵי אוֹר סְפוּרִים נְפִלְאִים ג).

ממפרסם שהיה מתפלל לשם תהתול

פעם אחת ספר רבנו וצוק"ל לכתו אדיל ממפרסם אחר, שהשע
שנים היה מתפלל בהתלהבות מאד, יען שהתול נדרה
והקושה אצל הדלת ונדמה לו שהתסידים דוחפים את עצמם
אצל הדלת, ואחר כך נודע לו שהוא תול. נמצא שהיה
מתפלל לשם תהתול רחמנא לצלן: (אבני"ה ברול יג).

מְשָׁל מְסוּחָר אַחַד שְׁנַסֵּעַ עִם בַּעַל עֲגָלָה גּוֹי שְׂבוּר

רַבֵּנוּ ז"ל אָמַר, [הַיֵּצֵר הָרַע שֶׁל הַכְּשָׁרִים הוּא דְבוּק]. דָּעַר יֵצֵר
הָרַע פּוֹן אֵיין עַרְלִיכֶען יוֹדִין אִיז אֵיין דְבוּק. עוֹד אָמַר, דָּעַר
יֵצֵר הָרַע אִז עַר ווִיל זײַךְ נְעַמִּין צו אֵיין עַרְלִיכֶען יוֹדִין, מְשַׁעֲפִיט
עַר אֵינְהֶם צו אֵיין שְׁנַעוֹן רַחֲמָנָא לְצִלָּן [הַיֵּצֵר הָרַע כְּשֶׁהוּא לֹקַח
אֶת עֲצָמוֹ לַיהוּדֵי כְּשֶׁר, הוּא מַדְבִּיק לוֹ אֵינְה שְׁנַעוֹן רַחֲמָנָא
לְצִלָּן], עוֹד אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל שְׂפָמָה צַדִּיקִים וְעַנְיִן עַרְשֵׁט אֵוִים
גִּיבְרָאכִין גִּינְאָרִין פּוֹן זַיַּעֲרַע תַּאֲוֹת עַהֲרֵשֵׁט אֵוִיף דִּי עֲלִטְעַר
[שְׂכָרוֹ אֶת עֲצָמָם מִתַּתְאֲוֹת לְגַמְרֵי רַק כְּעַת הַזְּקִנָּה] (וְעַם זֶה
נִמְשָׁךְ שִׁיחָה שְׁלִי עִם רַבֵּי אַבְרָהָם ז"ל, שְׂפָמָה גִיחָא מַה שְׂפָאָר

אביו הר' נחמן מוֹלֵטְשִׁינֶר ו"ל אֵת מֵאִמֵר חֲכָמֵינוּ ו"ל אִוְדוֹת זְקֵנֵי
עַמֵי הָאָרֶץ כָּל זְמַן שְׂמֻזְקִינִים דַּעְתָּן מִטְרַפֶּת וְכו', עַל פִּי מִשְׁל
מִסוּחַר אֶחָד שְׁנָסַע עִם בַּעַל עֲנָלָה גוֹי שְׂבוּר, שֶׁבְּכָל מְקוֹם
שֶׁהִגִּיעוּ לְקַרְעוּטְשֶׁמֶע [לְפוֹנְדֵק] נִכְנָס הַגּוֹי לְשִׁתוֹת וְשִׁתָּה עִם
הַשְּׂבוּרִים זְמַן רַב. אַנְכְּ הִגִּיעוּ עִם הַדְּרֵךְ לְקַרְעוּטְשֶׁמֶע חֲרַפָּה, וְגַם
אִז יָרַד הַגּוֹי מִהָעֲנָלָה אֶל הַחֲרַפָּה, וּבְכָל חֲלוֹן פֶּתַח וְהִסְתַּכַּל
וְגַנְתָּ. כִּשְׁעָלָה בַּחֲזָרָה עַל הָעֲנָלָה שָׁאֵל הַסּוּחַר מַה זֶה שְׁנָסַם
אֶצֶל הַחֲרַפָּה יְרֵדָתָּ מִהָעֲנָלָה לְהִסְתַּכַּל וְלִגְנַתָּ. הַשִּׁיב לוֹ הַגּוֹי,
שְׂוֹאֵת עֲשָׂה בְּזָכְרוֹ הָרֵאשׁוֹנוֹת הַיָּמִים הַטּוֹבִים, פֶּה שְׁתִּיתִי עִם
הַחֲבָרִים, אֲכַלְנוּ וְשָׂתִינוּ וְשִׁכְרְנוּ וְהִינּוּ שְׂמֵחִים, וְעַכְשָׁו אִוִי וְאֲבוֹי,
עַל זֶה יֵשׁ לְקוֹנָן. בֵּן זְקֵנֵי עִם הָאָרֶץ שְׂמַנְעוּרִיהֶם הִרְגְּלוּ
בַּתְּאוּתִיהֶם וְלֹא הָיָה לָהֶם שׁוֹם גַּעְגּוּעִים לְשִׁפְרֵי אִיזָה תְּאוּהָ, וּבְכֵן
לָעַת זְקֵנוֹתָם שֶׁהִצָּר מִתְּאוּתִיהֶם נִשְׂאָר, אֲבָל הַגּוֹי וְאֲבָרָיו חָרַב,
אִין בְּמָה לְמַלְאוֹת תְּאוּתִיהֶם וְזוֹכְרִים אִיךְ שֶׁבְּאֲבָרִים אֵלּוּ עָשׂוּ
מַה שֶׁעָשׂוּ, וְהָיָה לָהֶם תַּעֲנוּג וְעַכְשָׁו אֵינָם יְכוּלִים לְמַלְאוֹת
תְּאוּתִיהֶם, אִוִי וְאֲבוֹי לָהֶם. פֶּשׁוּט דַּעְתָּם מִטְרַפֶּת וּמִבְּלִבְלוֹת
וּמִשְׁנַע מְזוּהָ. אֲבָל זְקֵנֵי תְּלִמִידֵי חֲכָמִים שֶׁכָּל יָמֵי גְעוּרִיהֶם הָיוּ
מִלְּאֵי גַעְגּוּעִים לְאֵי הַתְּמַלְאוֹת הַתְּאוּת וְלִשְׁבָרָם וְלִנְתַצָּם, וְאִךְ
בִּימֵי הַנְּעוּרִים הָיוּ מִלְּאֵי צַעַר מִהַתְּאוּוֹת וְהַאֲיִבָרִים הַבְּרִיאִים
וְהַשְּׂלֵמִים הַמְּסֻגָּלִים לָהֶם, וּבְכָל פַּעַם נִסּוּ לְשִׁבְרָם וְהָיָה לָהֶם
יִסוּרִים וְכו'. אֲמַנָּם כִּשְׁהִגִּיעוּ יָמֵי חֲזָקָתָהּ וְהַאֲיִבָרִים נִחְלָשׁוּ בְּמָה

מְשָׁלִים

קנא

מִסְפִּימִים לְנַעֲנוּעֵיהֶם, וּבָבֶן וְדַעֲתָן מִתְיַשְׁבֵּת עֲלֵיהֶם, אִין לָהֶם
עוֹד מִלְחָמָה כְּמוֹ בְיָמֵי נַעֲוִירֵיהֶם. וְעַל כָּל פְּנִים בְּסוֹף יְמֵיהֶם וְכוּ
לְמַה שְׂרָצוּ): (אבני"ה ברזל סב).

המנורה התלויה

מעשה אחד הלך מאביו, והיה במדינות אחרות ימים רבים
 אצל אחרים. ולזמן בא לאביו, והתפאר בעצמו שלמד
 שם אמנות גדול: לעשות מנורה התלויה (שקורין הענג
 לייבטער). וצוה להתאסף כל בעלי אמניות הוה, והוא יראה
 להם חכמתו בזה האמנות. וכן עשה אביו. וקבץ כל הבעלי
 אמניות הזאת לראות גדלת הבן, מה שפעל בכל הימים האלו
 שהיה ביד אחרים.

והבן הוציא מנורה אחת שעשה, והיתה מגנה מאד בעיני כלם.
 ואביו הלך אצלם, ובקש מאתם שיגלו לו האמת. והכרחו
 להודיע לו האמת שהיא מגנה מאד. והבן התפאר: הלא ראיתם
 חכמת אמנותי. והודיע לו אביו שלא נראה יפה בעיני כלם.

מְשָׁלִים

קנג

השיב לו הַבֵּן: אֲדַרְבָּא! בָּזָה הִרְאִיתִי גְדֻלָּתִי. כִּי הִרְאִיתִי לְכֹלֵם
חֲסְרוֹנִים. כִּי בָזָאת הַמְּנוּרָה נִמְצְאִים הַחֲסְרוֹנוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד
מִהַבְּעָלֵי אִמְנוֹת הַנִּמְצְאִים כָּאֵן. תֵּלֵא תִרְאֶה. שְׂאֵצֵל זֶה, מְגַנְהָ
חֲתִיבָה זֶה, אֲבָל חֲתִיבָה אַחֲרַת יָפָה אֵצֵלוֹ מְאֹד. וְאֵצֵל אַחֲרֵי
לְהַפְדֵּי. אֲדַרְבָּא, וְאֵת חֲתִיבָה שֶׁהִיא מְגַנְהָ אֵצֵל חֲבֵרוֹ הִיא יָפָה
וְנִפְלְאָה בְּעֵינָיו, רַק וְאֵת חֲתִיבָה מְגַנְהָ. וְכֵן אֵצֵל כֻּלָּם: מַה שֶּׁרַע
בְּעֵינָי זֶה הִיא יָפָה בְּעֵינַי חֲבֵרוֹ, וְכֵן לְהַפְדֵּי. וְעֲשִׂיתִי מְנוּרָה וְאֵת
מִחֲסְרוֹנוֹת לְבָדִם. לְהִרְאוֹת לְכֹלֵם שְׂאֵין לָהֶם שְׁלֵמוֹת, וַיֵּשׁ לְכֹל
אֶחָד חֲסְרוֹן. כִּי מַה שְּׂיִפָּה בְּעֵינָיו הוּא חֲסְרוֹן בְּעֵינַי חֲבֵרוֹ, אֲבָל
בְּאֵמֶת אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת בְּתַקּוּנֹו.

אִם הָיוּ יוֹדְעִים כָּל הַחֲסְרוֹנוֹת וְהַנִּמְנָעִים שֶׁל הַדְּבָר, הָיוּ יוֹדְעִים
מִהוּת הַדְּבָר, אִף שֶׁלֹּא רָאוּ אוֹתוֹ מֵעוֹלָם.
גְּדוּלִים מַעֲשֵׂי הַשָּׁם. אֵין אָדָם דּוֹמָה לְחֲבֵרוֹ, וְכָל הַצּוּרוֹת הָיוּ
בְּאָדָם הִרְאִישׁוֹן. הִינֵנו, בְּתַכַּת אָדָם לְבָר, הָיוּ נִכְלָלִין כָּל
הַצּוּרוֹת הַלְלוֹ. וְכֵן בְּשֶׁאֵר דְּבָרִים. כָּל הַמְּאֹרוֹת הָיוּ נִכְלָלִין בְּתַכַּת
"אוֹר" לְבָר, וְכֵן כֻּלָּם, הִינֵנו כָּל מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. וְאִפְלוּ הָעֲלִין
שֶׁל הָאֵילָן אֵין אֶחָד דּוֹמָה לְחֲבֵרוֹ וְכוּ': וְהָאֵרִיךְ בְּעֵינָיו זֶה הַרְבֵּה
מְאֹד. וְאָמַר אֵו, שְׂיֵשׁ חֲכָמוֹת בָּזָה הָעוֹלָם, שְׂיִכּוּלִים לְחִיוֹת עִם
הַחֲכָמוֹת לְבָר, כְּלִי שׁוֹם אֲכִילָה וְשִׁתְיָה. וְהָאֵרִיךְ אֵו בְּשִׁיחָה
נִפְלְאָה וְנִוְרָאָה. (שיחות שאחר ספורי מעשיות).

הפּלוּמפּ

מעשה. שהיה איש אחד שלא האמין במה שאומרים העולם,
 שיש יצים מסתרא אחרא שבאים לפעמים ומטעין בני
 אדם, כמו שארע במה פעמים. והוא לא האמין בזה. פעם אחת
 בלילה בא אצלו יץ אחר, וקראו אל החוץ שיצא. ויצא לחוץ,
 והראה לו הלץ שיש לו סוס נאה למכר. וירא, והנה הוא סוס
 נאה מאד. ושאלו: במה אתה רוצה? השיב הלץ: ארבעה
 אדומים. וראה שהוא שנה בשפי שמונה אדומים, כי הוא סוס
 מבחר ומזב מאד. וקנה אצלו הסוס בעד ארבעה אדומים והיה
 אצלו מציאה גדולה. למחר הוציא הסוס למכר. ועמדו על
 המקת, ורצו לתן לו איזה סך. אמר: מסתמא אם נותנין לי סך
 בזה הוא שנה בפלים! ולא נתרצה. והוליך הסוס לתלן. ורצו

מְשָׁלִים

קנה

לִתֵּן לוֹ גַם כְּפָלִים כְּרָצוֹנוֹ. אָמַר: מִסֶּתֶמָּא שְׁוּה יוֹתֵר כְּפָלִים מְוָה
הַסֵּף. וְכֵן הוֹלִיךְ הַסּוּם לְהִלָּךְ, עַד שְׁנִכְנַם סֵף מְכִירַת הַסּוּם
לְאֲלָפִים, וְלֹא נִתְרָצָה עִם אֶחָד לְמַכְרוֹ. כִּי כָּל מִה שְׂרָצוּ לִתֵּן לוֹ
אָמַר: מִסֶּתֶמָּא שְׁוּה יוֹתֵר בְּכְפָלִים. עַד שְׁלֹא נִמְצָא מִי שְׂיִקְחָהוּ,
רַק תְּמַלְךְ. וְהוֹלִיכוֹ לְהַמְלָךְ. וְרָצָה לִתֵּן לוֹ הַמְלָךְ סֵף עָצוּם, כִּי
הַסּוּם הוֹטֵב מְאֹד מְאֹד בְּעֵינֵי כָּל, וְלֹא נִתְרָצָה עִם הַמְלָךְ גַּם-כֵּן.
כִּי אָמַר: מִסֶּתֶמָּא שְׁוּה יוֹתֵר. עַד שָׁנָם הַמְלָךְ לֹא קָנָה הַסּוּם.
וְהִלָּךְ מִהַמְלָךְ עִם הַסּוּם לְהַשְׁקוֹתוֹ. וְהָיָה שָׁם פְּלוֹמָפּ (מִשְׁאַכָּה)
שְׂמִשָּׁם מִשְׁקִינֹן. וְקָפֵץ הַסּוּם לְתוֹךְ הַפְּלוֹמָפּ, וְנִתְעַלֵּם וְאִינְנוּ. (הֵינּוּ
שְׁנִדְמָה לוֹ כֵּךְ. כִּי הָיָה מַעֲשֵׂה לְצִים כָּל הָעִנְיָן שֶׁל הַסּוּם).
וְצָעַק מְאֹד עַל זֶה. וְנִתְקַבְּצוּ אֵלָיו בְּנֵי הָעוֹלָם לְקוֹל וְעַקְתּוֹ,
וְשָׂאוּ אוֹתוֹ: מָה אַתָּה צוֹעֵק? הַשִּׁיב, שֶׁהַסּוּם שָׁלוֹ כָּפֵץ
לְתוֹךְ הַפְּלוֹמָפּ. וְהִכּוּ אוֹתוֹ הִכָּה וּפְצוּעַ, כִּי נִדְמָה לְמִשְׁנַע כִּי נִקְבַּ
הַפְּלוֹמָפּ צַר מְאֹד, וְאִיךְ אֶפְשֶׁר שְׂיִקְפֹץ הַסּוּם לָשָׁם?! וְרָאָה
שְׂמִינֹן אוֹתוֹ וְהוּא נִרְאָה כְּמִשְׁנַע, וְרָצָה לִילָךְ מִשָּׁם. כְּתוֹךְ שְׂרָצָה
לִילָךְ מִשָּׁם וְהִנֵּה הַסּוּם מִתְחִיל לְהוֹשִׁיט רֹאשׁוֹ מִתּוֹךְ הַפְּלוֹמָפּ.
וְהִתְחִיל לְצָעַק שְׁנִית: אֲהָהּ. אֲהָהּ! מִחֲמַת שְׁנִדְמָה לוֹ שְׂיִשׁ שָׁם
סוּסוֹ. וְנִתְקַבְּצוּ שׁוּב אֵצְלוֹ בְּנֵי הָעוֹלָם, וְהִכּוּ אוֹתוֹ שְׁנִית, כִּי הוּא
מִשְׁנַע כְּנִ"ל. וְרָצָה שׁוּב לִילָךְ מִשָּׁם. כִּיּוֹן שְׂרָצָה לִילָךְ וְהִנֵּה
מוֹשִׁיט שׁוּב הַסּוּם אֶת רֹאשׁוֹ מִן הַפְּלוֹמָפּ. וְהִתְחִיל לְצָעַק עוֹד
כְּנִ"ל, וְנִתְקַבְּצוּ שׁוּב אֵלָיו וְהִכּוּהוּ כְּנִ"ל.

בְּךָ הִסְטָרָא אֲחֵרָא מִטְעָה אֶת הָאָדָם בְּכָל פַּעַם, עַל לֹא דְבָר,
 בְּשִׁקָּר גָּמוּר שְׂאִין בּוּ מִמֶּשׁ. וְהוּא נִסְתֵּי אֲחֵרִיָּה, וְהוֹלֵךְ
 אֲחֵרִיָּה וְנִדְמָה לוֹ בְּכָל פַּעַם שְׂיִרְוִית יוֹתֵר וַיִּמְלֵא תַאֲוֹתוֹ יוֹתֵר.
 וְרִץ אֲחֵרִיָּהֶם בְּמָה עֵתִים, וּפְתָאֵם נִתְעַלְמוּ, וּבִוְרָחִים וּמִסְתַּלְקִים
 מִמֶּנּוּ כָּל תַּתְּאוֹת. כַּאֲשֶׁר מִזְדַּמֵּן לְפַעְמִים, שְׁחַתְּאוֹת מִסְתַּלְקִים
 קֶצֶת. וּכְאֲשֶׁר הָאָדָם רוֹצֵה לְפִרְדֵּי מֵהֶם, אֲזִי חוֹזְרִים וּמוֹשִׁיטִים
 רֵאשִׁים, וְהוּא חוֹזֵר וְרוֹדֵף אֲחֵרִיָּהֶם. וְכֵן מִתְנַהֵג לְהִלָּן שְׁתַּכְּף
 שְׁמוֹשִׁיטִים רֵאשִׁים הוּא חוֹזֵר לְרִדֵּף אֲחֵרִיָּהֶם. וְלֹא בֵּאֵר הָעֲנִין
 יוֹתֵר. וְהִבֵּן הַיָּטִב. (שיחות שאחר ספורי מעשיות).

מַעֲשֵׂה מַבְטָחוֹן

עָנָה וְאָמְרָה, עוֹד סִפְרָתִי מַעֲשֵׂה מַבְטָחוֹן וְזוֹ הִיא.
 מָלְךְ אֶחָד אָמַר בְּלִבּוֹ מִי יִמְצָא שְׂלֵא יִהְיוּ לוֹ לְדָאָג יוֹתֵר
 מִמֶּנִּי, כִּי יֵשׁ לִי כָּל טוֹב וְאֲנִי מָלְךְ וּמוֹשֵׁל, וְהֵלֶךְ לַחֲקֹר
 אַחֵר זֶה. וְהָיָה הוֹלֵךְ בְּלִילָה וְהָיָה עוֹמֵד אַחֲרֵי תְּבִתִּים לְהִקְשִׁיב
 וְלִשְׁמֹעַ אֶת דְּבָרֵי הָעוֹלָם. וְהָיָה שׁוֹמֵעַ דְּאֲגוֹת כָּל אֶחָד, שְׁוֵה
 אֵינּוּ הוֹלֵךְ לוֹ בְּסֵדֶר בְּתַנּוּת, וְאַחֲרֵיכֶן הֵלֶךְ לְבֵית אַחֵר, וְשָׁמַע
 שְׂיֵשׁ לוֹ דְּאֲגָה שְׁהוּא צָרִיךְ לְתַמְלִכוֹת, וְכֵן שָׁאָר כָּל תְּדִאֲגוֹת שְׂל
 כָּל אֶחָד וְאֶחָד.

אַחֲרֵיכֶן הֵלֶךְ וְרָאָה בֵּית אֶחָד גָּמוּךְ עוֹמֵד בְּתוֹךְ תְּקַרְקַע
 וְתַחלּוֹנוֹת לְמִטָּה סְמוּכִים מִמֶּשׁ לְהָאָרֶץ וְהִנֵּג נוֹפֵל
 וְנִשְׁפָּר. וְרָאָה שְׂשֵׁם יוֹשֵׁב אֶחָד וּמִנִּיגָן עַל הַפְּנּוֹר שְׁצָרִיךְ לְהִקְשִׁיב

מאד כָּרִי לְשִׁמְעַת אֶת הַקּוֹל וְהוּא שָׁמַח מְאֹד וְקִדְרָה עִם מִשְׁקָה
 עוֹמֶדֶת לְפָנָיו וְהַמִּשְׁקָה תְּהִי יַיִן וּמֵאֲכָלִים עוֹמְדִים לְפָנָיו וְהוּא
 שָׁמַח מְאֹד מְלֵא שְׂמֵחָה בְּלֹא דַאֲגָה בְּלָל. הַלֵּךְ וּנְכַנֵּם לְתוֹךְ הַבַּיִת
 וְשִׂאֵל בְּשִׁלּוּמוֹ, וְהִשִּׁיבוֹ. וְרָאָה הַקִּדְרָה עִם הַמִּשְׁקָה לְפָנָיו וְהַמִּינִי
 מֵאֲכָלִים וְהוּא רַק מְלֵא שְׂמֵחָה, וְכִבֵּד אֶת הַמְּלֶךְ לְשִׁתוֹת וְשִׁתָּה
 עִם הַמְּלֶךְ וְתִּיהֶינָה שׂוֹתָה גַם־כֵּן לְמַעַן הָאֲהַבָּה, אַחֲר־כֵּן
 שָׁכַב לִישֵׁן וְרָאָה שֶׁהוּא אֵךְ שָׁמַח בְּלִי שׁוּם דַּאֲגָה וּבִבְקָר עֶמֶד
 הַמְּלֶךְ וְגַם הוּא עֶמֶד וְלוֹהָ אֶת הַמְּלֶךְ וְשִׂאֵל הַמְּלֶךְ אוֹתוֹ מֵאִין
 אַתָּה לוֹקַח כָּל זֹאת וְהִשִּׁיב לוֹ אֲנִי יָכוֹל לְתַקֵּן כָּל תְּקוּנֵי הַדְּבָרִים
 שְׁנִתְקַלְקְלוּ (שְׁקוּרִין נֶאֱפָרִי וְקוּסִים) כִּי מְלֹאכָה שְׁלִימָה אֲנִי יָכוֹל
 רַק תְּקוּנֵי הַדְּבָרִים שְׁנִתְקַלְקְלוּ, וְאֲנִי יוֹצֵא בְּבוֹקֵר וְאֲנִי מְתַקֵּן אֵיזָה
 דְּבָרִים וּבְשִׂאֵנִי מְקַבֵּץ מִזֵּה אֵיזָה סֵךְ חֲמִשָּׁה־שָׁשָׁה זְהוּבִים אֲנִי
 קוֹנֶה לִּי כָּל אֵלוֹ הַדְּבָרִים שֶׁל אֲכִילָה וְשִׁתִּיתָ. בְּשִׁשְׁמַע הַמְּלֶךְ
 זֹאת, אָמַר בְּלִבּוֹ אֶקְלָקֵל לוֹ זֹאת. הַלֵּךְ הַמְּלֶךְ וְנָתַן כְּרוֹז שְׁכָל מִי
 שִׁיחֶיָה לוֹ דָּבָר לְתַקֵּן לֹא יִתֵּן לְשׁוּם אָדָם לְתַקֵּן, רַק יִתֵּן בְּעַצְמוֹ
 אוֹ יִקְנֶה לוֹ הַדְּבָר הַזֶּה חֲדָשָׁה.

בְּבִקָר הַלֵּךְ לְשִׂאֵל אַחֲרֵי תְּקוּנֵי הַדְּבָרִים וְאָמְרוּ לוֹ שְׁגוּר הַמְּלֶךְ
 שִׂלָּא לִיתֵן לְשׁוּם אָדָם לְתַקֵּן שׁוּם דְּבָר וַיֵּרַע בְּעֵינָיו אֵךְ
 בָּטַח בָּהּ. וְהַלֵּךְ וְרָאָה גְּבִיר אֶחָד שֶׁחוֹטֵב עֵצִים, וְשִׂאֵל אוֹתוֹ :
 לָמָּה אַתָּה חוֹטֵב עֵצִים, הֲאִם זֶה כְּבוֹדְךָ ? אָמַר לוֹ, חֲזַרְתִּי אַחֲרֵי
 אִישׁ שִׁיחֲטוּב עֵצִים וְלֹא מִצְּאֵתִי וְהוֹכַרְתִּי לְחֲטוּב בְּעַצְמִי. אָמַר

מְשָׁלִים

קנט

לו, תן לי ואני אהטוב עמך, וחסב העצים ונתן לו הנביר והב
אחר, ראה שזה טוב והלך לחטוב עוד עצים עד שקבץ ששה
זהובים וקנה שוב כל הסעודה (וכזה הלשון אמר רבנו ז"ל :
"אין דיא סעודה איז גיווען א סעודה"), והיה שמח והמלך
הלך שוב אחרי חלון ביתו לראות וראה שזה יושב והמשקה
והמאכלים לפניו. והוא שמח מאד, הלך המלך ונכנס לתוך
הבית וראה כנ"ל ושכב גם-כן שם כמו הלילה הראשון ובבקר
עמד האיש ולזה את המלך, ושאל לו : מאין אתה לוקח זאת
כי זה צריך להוציא עליו ממון ? והשיב לו, דרבי היה לתקן כל
הדברים שנתקלקלו ואחר-כך גזר המלך שלא לתן עוד לשום
אדם לתקן וחסבתי עצים עד שקפצתי ממון לזה כנ"ל, והלך
המלך מאתו וגזר שלא לתן לשום אדם לחטוב עצים.

ויהי כאשר בא אל האדם לחטוב עצים והשיב לו, שגזר המלך
גזר-דין שלא לתן לשום אדם לחטוב עצים, וירע בעיניו כי
אין פסח. אך פסח בה, והלך וראה אחד מנקה הדיר, ושאל
אותו : מי אתה שתנקה הדיר ? השיב לו, חזרתי ולא מצאתי
מי שינקה לי והוברחתי לנקות בעצמי, אמר לו : תן לי ואני
אנקה. עמד ונקח אותה ונתן לו שני זהובים, הלך ונקח עוד
דירים וקבץ ששה זהובים וקנה שוב כל הסעודה כנ"ל, והלך
לביתו (והסעודה היא סעודה) והיה שמח מאד. הלך המלך
שוב לראות וראה שוב ככל הנ"ל ונכנס לבית כנ"ל. ואחר-כך

בבקר לנה עוד את המלך ושאל אותו המלך שוב כנ"ל, והשיב לו כל הנ"ל. הלך המלך ונזר שלא לתן לשום אדם לנקות דיר. בבקר הלך האיש לחזר לנקות דירים והשיבו לו שהמלך נזר על זה כנ"ל. הלך האיש והשכיר (עצמו) לאיש חיל אצל המיניסטער שלוקח חיל למלך כי יש חיל שלוקחין אותם בזרוע מה שמגיע לו מהמדינה ויש חיל ששוכרין אותם, והלך הוא והשכיר עצמו לאיש חיל והתנה עם המיניסטער שאינו משכיר עצמו לעולם כי אם לזמן ובכל יום ויום בבקר יתן לו שכרו. והמיניסטער הלביש אותו תיבה בבגדי אנשי חיל ותלה לו תרב בצדו ושלה אותו למקום שצריך, אחר-כך לעת ערב כשעשה כל פעולתו השליך הבגדים מעליו וקנה לו כל הסעודה הנ"ל והלך לביתו (והסעודה היא סעודה) והיה שמח מאד. הלך המלך שוב לראות וראה שהכל מוכן לפניו והוא שמח מאד כנ"ל ונכנס לביתו ושכב כנ"ל, ושאל אותו כנ"ל, וספר לו בכל הנ"ל. הלך המלך וקרא להמיניסטער וצוה עליו שלא ירים את ידו לשלם מהקאסע לשום אדם באותו היום.

בבקר הלך להמיניסטער שישלם לו שכרו עבור היום ולא רצה, ושאל לו: הלא התנית עמך שתשלם לי בכל יום? השיב לו, שהמלך נזר שלא לשלם לשום אדם היום. וכל מה ששמעו עמו לא הואיל, והשיב לו מוטב אשלם לך מחר בעד שני ימים והיום אי אפשר לשלם לך. מה עשה? הלך ושכר

מְשָׁלִים

קסא

הַחֵיבָה מִתְחַרֵּב וְתִקְנָן שָׁם עֵץ בְּמִקוֹמָהּ וְלֹא הָיָה נִרְאָה וְנִכָּר מִבְּחוּץ כָּלָל, וְהִלְךְ וְהִשְׁכִּין אוֹתָהּ הַחֵיבָה וְקָנָה שׁוּב כָּל הַסְּעוּדָה הַנִּ"ל (וְהַסְּעוּדָה הַיָּא סְעוּדָה) הִלְךְ שׁוּב הַמְּלָךְ וְרָאָה שֶׁהַשְּׂמִימָה בְּשָׁלִימוֹת בְּמִקְרָם וְנִכְנָם שׁוּב לְבֵיתוֹ וְשָׁכַב שָׁם בְּנִ"ל, וְשָׂאֵל אוֹתוֹ בְּנִ"ל, וְסִפֵּר לוֹ כָּכָל הַנִּ"ל שֶׁהוֹכֵרַח לְשִׁפּוֹר הַלְּחַב שָׁל מִתְחַרֵּב מִן הַקְּרָא וְהִשְׁכִּין אוֹתָהּ בְּדִי לְקָנוֹת לוֹ צָרְכֵי הַסְּעוּדָה, וְאַחַר־כֵּן בְּשִׂאֵקְבָל מְעוֹת בְּעַד אוֹתוֹ הַיּוֹם אֶפְרָה וְאַתְקָן אֶת הַחֵרֵב וְלֹא יִהְיֶה נִכָּר כָּלָל, כִּי אֲנִי יָכוֹל לְתִקְנָן כָּל הַדְּבָרִים שֶׁנִּתְקַלְקְלוּ (וְלֹא יִגִּיעַ שׁוּם הַיּוֹק לְהַמְּלָךְ).

הִלְךְ הַמְּלָךְ לְבֵיתוֹ וְקָרָא אֶת הַמִּינִיסְטֵעַר וְצָוָה עָלָיו בְּאֲשֶׁר שְׂיִישׁ חֵיב מִיָּתָהּ, בְּכֵן תִּקְרָא אוֹתוֹ הָאִישׁ חֵיל שֶׁשְׁכַרְתָּ שְׂיִהְיֶה אִישׁ חֵיל וְתִצְוֶה אוֹתוֹ דְּיִקְרָא שֶׁהוּא יִחְתּוֹךְ רֵאשׁוֹ שָׁל הַחֵיב מִיָּתָהּ הִלְךְ הַמִּינִיסְטֵעַר וְעָשָׂה כֵן, וְקָרָא אוֹתוֹ וּבֵא לְפָנָי הַמְּלָךְ וְהַמְּלָךְ צָוָה שְׂיִתְאַסְפוּ כָּל הַשָּׂרִים בְּדִי לְרֵאוֹת הַשְּׁחוֹק הַזֶּה שֶׁנִּמְצָא אִישׁ שֶׁנִּעַץ חֵיבָת עֵץ בְּמִקוֹם הַחֵרֵב וְהוּא כָּא לְפָנָי הַמְּלָךְ וַיִּפְּל רִגְלָיו וְשָׂאֵל לוֹ, אֲדוֹנָי הַמְּלָךְ עַל מַה נִּקְרָאתִי ? אָמַר לוֹ, בְּדִי לְחִתּוֹךְ הָרֵאשׁ שָׁל הַחֵיב מִיָּתָהּ. הִשִּׁיב לוֹ וְהִתְחַנַּן לְפָנָיו, בְּאֲשֶׁר שֶׁמְעוֹלָם לֹא שָׁפַךְ דָּם בְּכֵן יִקְרָא אַחַר לָזֶה. וְהַמְּלָךְ הִשִּׁיב לוֹ שֶׁהוּא דְּיִקְרָא מוֹכֵרַח עֲתָה לְשִׁפּוֹךְ דָּמוֹ, אָמַר לְהַמְּלָךְ וְכִי יֵשׁ פָּסֶק בְּרוּר עַל זֶה אוֹלֵי אֵין הַדִּין בְּרוּר שֶׁהוּא חֵיב מִיָּתָהּ וְאֲנִי לֹא שֶׁפָּכַתִּי דָם מְעוֹלָם מִכָּל־שָׁכֵן שֶׁאֶשְׁפּוֹךְ דָּם שֶׁאֵינִי בְּרוּר אִם הוּא חֵיב מִיָּתָהּ.

השיב לו המלך בנדאי הדין ברור שתוב מיתה, כי בנדאי יש
פסק על זה (שקורין : דעקריט) ועתה מוכרח שאתה דוקא
תשפוך דמו. ראה שאי-אפשר לפעול אצל המלך פנה עצמו אל
השם יתברך ואמר : "אל שדי אני לא שפכתי דם מעולם ובאם
זה האיש אינו תוב מיתה יהיה נעשה מהפרזל עץ" ותמוה התרב
ושלפה מתערה וראו הכל שהוא עץ ונעשה שם שחוק גדול,
ראה המלך שהוא איש נאה כזה ופטרז לשלום :

הַמְּלֶאךָ תְּדַשׁ וְהַשׁוֹפְרוֹת

פֶּעַם אַחַת אָמַר לִי רַבֵּנוּ וְכַרוֹנוּ לְבָרְכָה שְׁתִּיזִם נִרְאָה לּוֹ מִלְּאָךְ
 תְּדַשׁ וַיִּוֹדַע שְׁמוֹ וַיֵּשׁ תַּחֲתָיו מִמְּנִים וַיֵּשׁ לָהֶם שׁוֹפְרוֹת
 בְּיָדָם וְהֵם תּוֹקְעִין תְּקִיעָה וְאַחֲרֶיכֶם תְּרוּעָה וְאַחֲרֶיכֶם חֲזוֹרִים
 וְתוֹקְעִים תְּקִיעָה וְהֵם בְּלֵם חוֹפְרִים וּמְבַקְשִׁים אַחַר אֲבֵרוֹת כִּי
 יֵשׁ דְּבָרִים אֲבוּדִים תְּרַבֶּה. וְזֶה בְּחִינַת תְּאַוֹת רְשָׁעִים תַּאֲבֵד (תְּחִלִּים
 קיב, יג, רֵאשִׁי-תְּבוֹת תַּר"ת, וַיִּחְפְּרוּ וַיֵּאֲבְדוּ (שָׁם פֶּגַי יח.). וְלִפְעָמִים
 הַצְּדִיק בְּעֶצְמוֹ שְׂמַחֲפֵשׁ אַחַר אֲבֵרוֹת הוּא בְּעֶצְמוֹ אוֹבֵד לִפְעָמִים.
 וְזֶה בְּחִינַת יֵשׁ צְדִיק אֵבֶד בְּצַדִּיקוֹ (קַהֲלַת ז, טו.). וְאֵז הַצְּדִיק עוֹשֶׂה
 תְּשׁוּבָה עַל אוֹתוֹ תַּחֲטָא שְׁעַל-יָדוֹ בְּאֵין אֲבֵרוֹת וּבְנִדְאֵי אֵין
 לְהַצְּדִיק אוֹתוֹ תַּחֲטָא מִמָּשׁ רַק אֵיזָה פְּגָם דִּק מִן תְּדַק מֵאוֹתוֹ
 תַּחֲטָא וְאֵזי בְּשִׁעוֹשָׁה תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה עַל אוֹתוֹ תַּפְּגָם תְּדַק שְׁיֵשׁ

לו מאותו החטא אני אחר-כך חוזר ומוציא אבדות נוראות
ובשמוציא נעשה שמחה ורעש גדול. ואמר אז שקנשה מאד מאד
להיות מקבל וכפי הנראה הוא שמקבל מדיק ופוגם בענין
האבדות שעל-ידי-זה באין אבדות כך נראה לי מדבריו והדברים
סתומים ונבלאים ונוראים מאד. ועין מזה בספר לקוימי תנינא
(בסימן פ"ח) מענין הפונות אלול שמסגל לפגם הפרית ומענין
הפרות שלא נתבשלו כי הכל אחד עם הנזכר לעיל. כך שמעתי
בפרוש מפיו הקדוש ואין אתנו יודע עד מה: (שיחות תר"ן קפ).

עֲבַדְתָּ בְּחַנֶּם וְאַתָּה אוֹכֵל בְּחַנֶּם

סֵפֶר רַבֵּנוּ לְעִנְיַן שְׁמוֹת הָעוֹלָם הָיָה, שָׁכַל בְּנֵי הָעוֹלָם עוֹבְדִים
 וּמִשְׁתַּדְּלִים בְּשִׁבִיל פְּרִנְסָתָם, וְנִדְמָה לָהֶם שָׂרָק מִתַּמַּת
 הַשְׁתַּדְּלוּתָם הֵם חַיִּים וְקַיָּמִים, וּבְאַמַּת מְקַבְּלִים פְּרִנְסָתָם רַק
 מִיָּדוֹ הִרְחֵבָה יִתְפַּרֵּךְ, שִׁפְעָם יָדוּ בְּבִגְנֵן אֶחָד שְׁנֵי עֲשִׂירִים, אֶחָד
 קִמְצָן גָּדוֹל וְאֶחָד בְּעַל מִכְנִים אוֹרְחִים וּבְעַל אֲדָקָה גָּדוֹל, פֶּעַם
 בָּא עָנִי אֶחָד אֶל הַקִּמְצָן וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ נְדָבָה (עֲבוֹר) בְּדֵי שְׁיֻבֵל
 לְשֹׁבֵר אֶת רַעֲבוֹנוֹ, אָמַר לוֹ הָעֲשִׂיר: הִנֵּה יֵשׁ לִי עֲצִים שְׂאֲרִיכִים
 לְחֻתְכֶם לְחֻתִּיכוֹת קִטְנוֹת, וּבְכֵן עֲבַד אֶצְלִי וְאַתָּן לָךְ אַחַר כֵּךְ
 לְאֹכֵל עֲבוֹר עֲבוֹדְתָךְ, בְּלִית בְּרִיחַ עֲבַד אֶצְלוֹ הָעִנִּי עֲבוֹדָה
 מִפְּרֻכַת זֶה, בְּשִׁסִּים עֲבוֹדְתוֹ אָמַר לוֹ הָעֲשִׂיר שְׂיִפְנֶה לְבֵית שְׂכֵנוֹ
 הָעֲשִׂיר הַנִּדְבָּן הַשׁוֹכֵן בְּבִגְנֵן וְשֵׁם יִתְּנוּ לוֹ מִבְּקָשׁוֹ, הֲלֹךְ הָעִנִּי

לְתַמּוֹ לְבֵית הַכְּנָסֶת הָאוֹרְחִים, כִּי סָבַר שֶׁהַעֲשִׂיר שְׁעֵבֵד אֶצְלוֹ
 מִשְׁלֵם עֲבוֹר אֲכִילָתוֹ, וְתִכְרַף בְּהַכְּנָסוֹ קָבְלוּ הַעֲשִׂיר בְּעַל הַצְּדָקָה
 בְּכַבּוֹד גָּדוֹל וְנָתַן לוֹ לֶאֱכֹל בְּדַרְכּוֹ, בְּאִמְצַע הָאֲכִילָה שָׁמַע
 הַמְּכַנְיִם אוֹרַח אִיךָ שֶׁהֵעֲנִי מִתְאַנַּח וְאוֹמֵר: אֲנִי עֲבֹדְתִי הַיּוֹם
 קֹשָׁה, שְׂאֵלוֹ הַמְּכַנְיִם-אוֹרַח עַל עֶסֶק עֲבוֹדָתוֹ, וְסִפֵּר לוֹ כֹּל
 הַמַּעֲשֵׂה שֶׁעֲבַד אֶצֶל הַשֶּׁכֵּן וְשָׁלַח וְתַמּוֹרַת עֲבוֹדָתוֹ לֶאֱכֹל פָּאן,
 נִעְנָה לוֹ הַמְּכַנְיִם אוֹרַח וְאָמַר לוֹ: "רַבִּי יְהוּדִי, עֲבֹדֶת בְּחֻנָּם וְאַתָּה
 אוֹכֵל בְּחֻנָּם". (שם א-רעג).

הַמְלֶךְ וְהַבֵּן שְׂרָרָה

וְזֶה הָאִישׁ שֶׁבָּנָה אוֹתוֹ מְאֹד בְּסִטְנָבּוּל גִּפְטֵר מִיַּד בְּבִיאתוֹ לְבֵיתוֹ
 וְשָׂאֵל הָאִישׁ תַּנּ"ל שְׂתִיָּה עִמּוֹ אֶת רַבְּנוֹ וְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָּה: הֲלֹא
 בְּתִיב גַּם עָנוּשׁ לְצַדִּיק לֹא טוֹב? וְהַשִּׁיב לוֹ מְשָׁל עַל זֶה: שְׂתִיָּה
 מְלֶךְ אֶחָד, וְאַהֲב אֶחָד מִפְּנֵי הַשְּׂרָרוֹת וְחֶבֶב אוֹתוֹ, וְקָרְבוֹ בְּכָל
 מִיָּנִי אֲהַבָּה וְחֶבֶב וְאַחֲרֶיךָ בְּשִׂחַגְדִּיל, הֵעִזוּ נָגַד הַמְּלֶךְ, וְאָמַר
 הַמְּלֶךְ: תִּדְעֵ, שְׂאֵף-עַל-פִּי שְׂאֵנִי אוֹהֵב אוֹתְךָ מְאֹד, אֵף-עַל-פִּי-כֵן
 אִי אֶפְשֶׁר לִי לְעֵבֵר עַל דָּת וּמִשְׁפָּט הַמְּלָכוֹת וּמִשְׁפָּטְךָ חֲרוּץ
 לְמִיתָה וְתַכְּף צְוֹת הַמְּלֶךְ לְסִגְרוֹ בְּכַבְּלֵי בְּרוֹל וּנְתַנּוּ בְּבֵית הַסֶּחֶר.
 וְהַתְּחִיל זֶה הַבֵּן שְׂרָרָה לְצִיר בְּדַעְתּוֹ תִּסְוָרִים שָׁלוֹ שְׂתִיָּה לוֹ מִן
 הַמִּיתָה, וְרָאָה שֶׁצָּעְרוּ לֹא יִמְשֶׁךְ זְמַן תְּרַבָּה כִּי-אִם עַד שְׂתִיָּתְרַג
 אֲבָל בְּשִׂחַתְחִיל לְצִיר בְּדַעְתּוֹ צָעַר הַמְּלֶךְ, רָאָה שֶׁצָּעַר הַמְּלֶךְ

יגדל מאד כי צער המלך יהיה תמיד כי הוא יודע שהמלך אוהב אותו מאד ויהיה לו געגועים גדולים אחריו, וצער גדול מאד לעולם והיה לו רחמנות על צער של המלך יותר מצערו וחשב מחשבות איד להציל את המלך מצערו ונתישב כך: הלא בושה חשובה כמו מיתה.

וצוה להשר של התפיסה להכניסו לפני המלך ואמר אל המלך: האמת ידעתי כי צערך גדול מצערי אך אי אפשר לך לעבור על חק ודת המלכות כבן זאת העצה היעוצה, שתסבב תחבולות, שיבייש אחד אותי פרבים, והבושה חשובה כמו מיתה. על-כן תראה להוציא מהשבויים גזלן אחד שדינו להרגה, ואני אתגרה בו עד שיכעס עלי ויבזה אותי ויכה אותי פרבים, ויגיע לי מזה בושה גדולה, ויהיה נחשב כמו מיתה ואחר-כך יקחו את הגזלן החיב מיתה בלא זה ומיתוהו פדינו והעולם יהיו סוברים שבשביל שפנה עבד המלך החביב נהרג, ולא יתחלל כבוד המלכות והעבד שלו. כך לפעמים אחד מבנה את הצדיק ובאמת הוא עושה טובה גדולה להצדיק, כי מכפר לו על זה מה שהיה חיב להסתלק, ונתחלה על בושה זו, אך אף-על-פי-כן אין זה כבוד שמים שלא לקח נקמה מזה שפנה עבד המלך החביב לו מאד ולענש את זה שפנה את הצדיק בשביל זה גם-כן לא נחא קמה, כי גם ענוש לצדיק לא טוב, על-כן הוא יתברך מסבות מתהפך, ומעמיד על הצדיק איש בנה

מִשְׁלִים

קסט

שְׁהוּא חֵיב מִיתָה וְעֵנֵשׁ מִכְּבָר וּמִזְמָנָם שְׁנֵיהֶם לְפָנֶיךָ אַחַד, וְזֶה
מִכּוּזָה אֶת הַצְדִיק, וְהַצְדִיק נִפְטָר בְּזֶה מִן דִּינוֹ כִּי "ל וְזֶה הָאִישׁ
נִעְנֵשׁ אַחַר כֵּךְ וְנִתְקַדֵּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם שְׂכָשְׁבִיל כְּבוֹד הַצְדִיק נִעְנֵשׁ
וּבְאֶמֶת 'נִבְרָא קְטִילָא קְטִיל' כִּי כְּבָר הוּא חֵיב עֵנֵשׁוֹ מִקִּדְמָה.
"וְדַרְכֵי ה'. יִשְׂרָאֵל" (הוֹשֵׁעַ י"ד-י), "וְלֹא עֲזָלְתָּה בּוֹ" (תְּהִלִּים צ"ב-טז)

(שְׁבַחֵי הַר"ן כַּט).

למי מהשלוש מניע שֶׁכֶּר יוֹתֵר

פעם אחד שלח מלך אחד שלשה אנשים למדינה עם דבר סתר למלך אחר והם עברו בתוך המדינות שהיו שם חולקים על המלך.

והראשון נהג עצמו בחכמה, והעלים הענין לגמרי, ועבר המדינה ולא הבינו כלל שיש לו דבר סתר. והשני עבר לשם, ועמדו בני המדינה על הדבר, והבינו שיש לו דבר סתר ותפסו אותו שיגיד להם, ועשה בחכמה או בגבורה ונמלט מידם השלישי עבר שם ועמדו עליו גם-כן, והבינו בו שיש לו סוד, ותפסו אותו, והיו מענים אותו בכמה וכמה ענויים הרבה מאד, וכל מה שעשו לו ענויים ויסורים וצרות גדולות והוא לא הגיד דבר ועמד בנסיון ולא גלה הסוד עד אשר ראו שאין

מוֹשְׁלִים

קעא

מוֹעִיל לוֹ שׁוֹם דְּבָר וְהַנִּחוּהוּ (כִּי חָשְׁבוּ מִסְתַּמָּא אִינוּ יוֹדְעַ כְּלָל)
וְעֵבֶר וּבֹא לְהַמְלִיךְ.

וְהָיוּ חוֹקְרִים לְמִי מִהַשְׁלֵשׁ הַנַּ"ל מִגִּיעַ שָׂכָר יוֹתֵר קִצְתָם אָמְרוּ,
לְהִרְאֵשׁוֹן מִגִּיעַ יוֹתֵר, שְׁעֵשֶׂה בְּחֻבְמָה לְהַעֲלִים לְגַמְרֵי
קִצְתָם אָמְרוּ, לְהַשְׁנִי מִגִּיעַ יוֹתֵר שְׂכָבָר עָמְדוּ עַל דַּעְתוֹ
וְאַף־עַל־פִּי־בֵן נִמְלֵט מֵהֶם בְּחֻבְמָתוֹ וְכוּ' פַּנ"ל. אָמַר הַמְּלִיךְ:
לְהַשְׁלִישֵׁי מִגִּיעַ שָׂכָר יוֹתֵר מִכֻּלָּם, כִּי בָכָר נִתְפַּס בְּמַצּוּדָתָם
וּבְנֻדָּאֵי גַם הוּא הָיָה רוֹצֵה לְהַעֲלִים אֶדְ לֹא עָלְתָה בְּיָדוֹ, וְנִתְפַּס
בְּיָדָם וְעָנּוּ אֹתוֹ וַיִּסְרוּ אֹתוֹ בְּיַסּוּרִים וְעֲנֻיִים פְּאִלּוּ שְׂאֵם הָיָה
מִנְגָּלָה סוּד אַחֲרָה הָיוּ תְּכַל רְצִים אַחֲרָיו, וְאַף־עַל־פִּי־בֵן עָמַד
בְּנִסְיוֹן כְּזֶה וְלֹא גָלָה דְּבָר עַל בֵּן מִגִּיעַ לוֹ שָׂכָר יוֹתֵר מִכּוּלָּם
(וְהַנְּמֹשֵׁל מוֹבֵן קִצְתָּ מְעַט לְמַכְבִּינִים.) (שִׁבְחֵי הַר"ן לוֹ).

מה אני אוֹחֵז?

הַיֵּצֵר הָרַע דוֹמָה כְּמוֹ מִי שֶׁהוֹלֵךְ וְרֵץ בֵּין בְּנֵי-אָדָם, וְיָדוּ סְגוּרָה
 וְאִין אָדָם יוֹדֵעַ מַה בְּתוֹכָהּ וְהוּא מְרַמֶּה בְּנֵי אָדָם וְשׂוֹאֵל
 לְכָל אֶחָד, מַה אֲנִי אוֹחֵז? וְלְכָל אֶחָד נִדְמָה כְּאִלוֹ הוּא אוֹחֵז מַה
 שֶׁהוּא מְתַאָּוֶה, וְעַל-כֵּן הַכֹּל רָצִים אַחֲרָיו כִּי כָל אֶחָד סוֹבֵר שֶׁיֵּשׁ
 בְּיָדוֹ מַה שֶׁהוּא חֲפִיץ, וְאַחֲרֵכֶּךָ הוּא פּוֹתֵחַ אֶת יָדוֹ וְאִין כָּה פְּלוֹם
 כְּמוֹ בֶן מִמֶּשׁ הַיֵּצֵר הָרַע שֶׁהוּא מְרַמֶּה כָּל הָעוֹלָם וְהַכֹּל רָצִים
 אַחֲרָיו וּמְרַמֶּה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד עַד שֶׁנִּדְמָה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד
 כְּאִלוֹ יֵשׁ בְּיָדוֹ מַה שֶׁהוּא חֲפִיץ כָּל אֶחָד כְּפִי שְׂמֹתוֹ וְתַאָּוֶתוֹ
 וְאַחֲרֵכֶּךָ בְּסוּף הוּא פּוֹתֵחַ אֶת יָדוֹ וְאִין כָּה פְּלוֹם כִּי אִין מִי
 שֶׁיִּמְלֵא תַאָּוֶתוֹ אֶצְלוֹ.

מְשָׁלִים

קעג

גַּם נְדָמוּ כָּל הַתְּאֵוֹת שֶׁל הָעוֹלָם כְּמוֹ עַמּוּדֵי אֹרֶךְ הַנְּכַנְסִין בְּבֵית
מִן אֹרֶךְ תַּחֲמָה בְּנִרְאָה בְּחוּשׁ שֶׁהֵם נְדָמִין לְעַמּוּדִים מִתַּמַּת
הַזְרִיחָה שֶׁל תַּחֲמָה, וּבְאֵלוֹ רוֹצִים לְתַפֵּס אוֹתָן הָעַמּוּדֵי אֹרֶךְ
שֶׁתּוֹפְסִים וְחוֹמְפִים וְאֵין בְּתוֹךְ תֵּיד כְּלוּם כֶּךָ הֵם כָּל הַתְּאֵוֹת
שֶׁל עוֹלָם תְּוֵה. (שיחות הר"ן ו).

הבן האב והנענועים

מעלת הזוכה להבן מעות לצדיקי אמת היא גדולה ויקרה מאד מאד. למשל בן שנתרחק מאביו והבן יש לו גענועים גדולים מאד לאביו ובן האב יש לו גענועים גדולים לבנו, לימים נתישב בדעתו האב לילך ולסע לבנו ובן הבן נתישב גם כן לילך ולסע לאביו והלכו ונסעו זה לזה, וכל מה שנתקרבו יותר נתגדל ביותר הנענועים שלהם, והיו הולכים ונוסעים זה לזה דהינו האב להבן והבן להאב, עד שנתקרבו ולא היה ביניהם כראם שתי פרסאות לכד והבין האב בגדל הנענועים שלו, שאם יניח עצמו להיות נמשך אחר הנענועים לא יהיה לו פת לסבל עוד הנענועים של אלו השתי פרסאות, ובן הבן הבין גם כן שאין לו עוד פת לסבל הנענועים של אלו השתי פרסאות האחרונות

מִשְׁלִים

קעה

וְאִם יִמְשִׁיךְ עֲצָמוֹ אַחֲרֵיהֶם תִּצְאָ נַפְשׁוֹ חֵם וְשָׁלוֹם וַיֵּשְׁבוּ עֲצָמוֹן
לְהַשְׁלִיךְ לַגְּמְרֵי כָּל הַנְּעֻנְוִיעִים וּלְהַעֲבִירָם מִדַּעְתָּם. בְּתוֹךְ כֶּךָ, כָּא
אֶחָד עִם עֲנָלָה וְחֲטָף אֶת הַבֶּן וְהִבִּיאוֹ לְאָבִיו בְּמַהֲרֹת גְּדוֹל,
בְּמַה תִּעֲנוּג נִפְלָא וְעֲצוּם גָּרַם זֶה הָאִישׁ שֶׁהִבִּיא אֶת הַבֶּן לְהָאֵב
שֶׁהָיָה לָהֶם נְעֻנְוִיעִים כְּאֵלֶּה.

וְכֵן הַצְּדִיק שֶׁהוּא בֵּן לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּמְחַמֵּת מְסוּךְ הַמַּבְדִּיל
נִתְרַחַק מֵאָבִיו יִתְבָּרַךְ וַיֵּשׁ נְעֻנְוִיעִים בְּכֻבוֹל לַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְכֵן
לְהַצְּדִיק לְחֹזֵר וּלְהַתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּבְתוֹךְ שֶׁהֵם מִתְקַרְבִּים
זֶה לָזֶה עַד שֶׁהִגִּיעוּ סְמוּכִים זֶה לָזֶה וְאִין פִּינִיָּהֶם רַק הֶרְחַק מְעַט
בְּנ"ל, וְהִבִּינוּ שֶׁלְגַדְל הַנְּעֻנְוִיעִים אִי אֶפְשָׁר לְסַבֵּל עוֹד וְהַסְפִּימוּ
לְהַשְׁלִיךְ הַנְּעֻנְוִיעִים מִדַּעְתָּם, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ אָמַר: הֵאֵם אִין לוֹ
רַק עֶסֶק זֶה? הֲלֹא יֵשׁ לוֹ בְּמַה וּבְכֹמָה עוֹלָמוֹת וְכוּ'?! וְכֵן הַצְּדִיק
אָמַר בְּרַעְיוֹ: וְכִי אִין לוֹ רַק זֹאת? (דְּהִינּוּ נְעֻנְוִיעִים הַנ"ל) הֲלֹא
יֵשׁ בְּמַה עֲבֹדוֹת אַחֲרוֹת שֶׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת כַּגּוֹן צִיצִית וְתַפְלִין וְשָׂאֵר
מִצְוֹת?! וְהַסְפִּימוּ לְהַעֲבִיר הַנְּעֻנְוִיעִים מִדַּעְתָּם בְּתוֹךְ כֶּךָ כָּא אִישׁ
יִשְׂרָאֵלִי אֶחָד עִם עֲנָלָה וְהִבִּיא לְהַצְּדִיק פְּרִנְסָה וְעַל-יְדֵי-זֶה קָרְבוֹ
וְהִבִּיאוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כִּי "צְדִיק אוֹכֵל לְשׁוֹבַע נַפְשׁוֹ" (מִשְׁלֵי י"ג-כה)
וְזֶה בְּחִינַת "וְהַשְׁבִּיעַ בְּצַחְצְחוֹת נַפְשׁוֹ" (ישַׁעְיָה נ"ח-יא). וְנִמְצָא
שֶׁהַצְּדִיק הַגְּדוֹל הָאֱמֵתִי זוֹכֵה עַל-יְדֵי פְּרִנְסָתוֹ וְאֹכֵלָתוֹ לְבְּחִינַת
אוֹרוֹת הַצַּחְצְחוֹת, וְעַל-יְדֵי אֵלוֹ הַצַּחְצְחוֹת נִתְבַּטַּל מְסוּךְ הַמַּבְדִּיל
וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְקַרֵּב הַצְּדִיק לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. נִמְצָא בְּמַה וּבְכֹמָה

תענוג גרם זה האיש שיהביא פרנסה להצדיק האמתו שעל-ידי-
זה הוא ימביא ומקרב את הצדיק להשם יתברך כנ"ל. (שיחות הר"ן
בר).

הַחֲבִיּוֹת הַנְּקוּבִים

אֶצֶל הָעוֹלָם הַשְּׂכָחָה הִיא חֶסְרוֹן גָּדוֹל בְּעֵינֵיהֶם אֲבָל בְּעֵינַי יֵשׁ
בַּהֲשָׁחָה מֵעֵלָה גְּדוּלָּה, כִּי אִם לֹא הִיְתָה שְׂכָחָה, לֹא הָיְתָה
אֲפָשָׁר לַעֲשׂוֹת שׁוּם דְּבָר בְּעִבּוּדַת ה' אִם הָיְתָה זֹכֵר כָּל מַה
שֶׁעָבַר לֹא הָיְתָה אֲפָשָׁר לוֹ לְהָרִים אֶת עַצְמוֹ לַעֲבֹדָתוֹ יִתְפָּרֵף
בְּשׁוּם אִפְסָן, גַּם הָיוּ מְבַלְבְּלִים אֶת הָאָדָם מְאֹד כָּל הַדְּבָרִים
שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו, אֲבָל עֲבָשׁוּ עַל-יְדֵי הַשְּׂכָחָה נִשְׁכַּח מַה שֶׁעָבַר.
וְאֶצֶל הַדְּרָךְ שָׂכַל מַה שֶׁעָבַר וְהִלָּךְ, נִפְסָק וְהוֹלֵךְ לְחִלּוּטֵינָן וְאֵינּוּ
חוֹזֵר בְּדַעְתּוֹ עוֹד כֵּלָל וְאֵינּוּ מְבַלְבֵּל כֵּלָל עַצְמוֹ עוֹד בְּמַה
שֶׁעָבַר עָבַר וְהִלָּךְ וְכוּ'. וְעַנְיָן זֶה הוּא דְרָךְ עֲצָה מוֹכַח גְּדוּלָּה
מְאֹד בְּעִבּוּדַת ה', כִּי עַל-פִּי רַב יֵשׁ לְהָאָדָם בְּלִבּוֹלִים רַבִּים
וְעַרְבוּב הַדַּעַת מְאֹד מִמֶּה שֶׁחִלְף וְעָבַר בְּפֶרֶט בְּשִׁעַת הַתְּפִלָּה,

שָׂאוּ בָּאִים עָלָיו כָּל הַבְּלִבּוּלִים וּמַעֲרָבִים וּמַעֲקָמִים אֶת דַּעְתּוֹ
 מִמָּה שֶׁבָּכַר עֲבַר לְפָעָמִים יֵשׁ לוֹ בְּלִבּוּלִים מֵעֲנִין הַמְּשֵׂא-וּמִתֵּן
 שָׁלוֹ וְעֶסְקֵי בֵּיתוֹ וּכְיוּצֵא, בְּאֲשֶׁר כִּי לֹא טוֹב עָשָׂה בְּעֲנִין זֶה
 וּכְיוּצֵא וְכִּי תִּהְיֶה צָרִיד לַעֲשׂוֹת וּכְיוּצֵא כְּזֶה הַדָּבָר וַיֵּשׁ שָׂמֵךְ לְבָלִים
 אוֹתוֹ בְּעֵת עֲבוֹדָתוֹ בְּתוֹרָה אוֹ בְּתַפְלָה וּכְיוּצֵא, בְּהַפְּנָמִים שֶׁפָּגַם
 מִקִּדְּם בְּאֲשֶׁר שֶׁבְּעֲנִין זֶה לֹא עָשָׂה כַּחֲנִן נִגְדוֹ יִתְּבַרֵךְ וּכְיוּצֵא כְּזֶה
 הַרְבֵּה מְאֹד בְּאֲשֶׁר יְדוּעַ לְכָל אָדָם בְּעֲצָמוֹ, עַל-כֵּן הַשְּׂכֵחָה הִיא
 עֲצָה טוֹבָה גְּדוּלָּה מְאֹד לָזֶה, שֶׁתִּכַּף וּמִיד שְׂחוּלָף וְעוֹבֵר הַדָּבָר,
 יַעֲבִיר וַיִּסְלַק אוֹתוֹ מִדַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי, וַיִּסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִזֶּה לְגַמְרֵי וְלֹא
 יִתְחִיל לַחֲשֹׁב עוֹד בְּמַחְשְׁבֹתָיו בְּעֲנִין זֶה כִּלְל וְהֵכֵן הַדָּבָר הַיָּטֵב,
 כִּי הוּא דָּבָר גְּדוּל מְאֹד. וְאִיתָא בְּסִפְרֵים שֶׁבְּשִׁבְלִיל זֶה נִתֵּן
 הַשְּׂכֵחָה כִּדִּי שֶׁתִּהְיֶה הַתּוֹרָה תְּכִיבָה עַל לוֹמְדֶיהָ תָּמִיד בְּשַׁעֲהָ
 הַרְאֵשׁוֹנָה, כִּי עַל-יְדֵי הַשְּׂכֵחָה בְּשַׁחוּזָר וּבָא וְלוֹמֵד אֶפְלוּ מִה
 שֶׁבָּכַר לְמַד, הוּא אֶצְלוֹ כַּתְּדָשׁוֹת וְחִבִּיב עָלָיו. וְאִיתָא מְשַׁל עַל
 הַלוֹמֵד וְשׁוֹכַח שֶׁשָּׂכְרוּ אַנְשִׁים לְמִלְאֵת חֲבִיזוֹת וְהַחֲבִיזוֹת הָיוּ
 נְקוּבִים וְכָל מַה שֶׁהָיוּ שׁוֹפְכִין לְתוֹךְ הַחֲבִיזוֹת נִשְׁפָּךְ לַחוּץ.
 וְהַטְּפָשִׁים אָמְרוּ, הוֹאִיל וְחוּזָר וְנִשְׁפָּךְ לַחוּץ, לָמָּה לָנוּ לִיגַע
 וְלְמִלְאֵת מֵאֲחֵר שֶׁאֲחֵר-כֵּן נִשְׁפָּךְ?! אֲבָל הַחֲכָם אָמַר מַה לִּי
 בְּזֶה? הֲלֹא פוֹרְעִין לִי עַל הַיּוֹם, וְשָׂכְרִי לֹא יִקָּפֵחַ מִכָּל יוֹם וַיּוֹם,
 כִּי אֲנִי מְשַׁכֵּר לְיָמִים וּמַה לִּי אִם נִשְׁפָּךְ? כֵּן אֶף-עַל-פִּי שֶׁשׁוֹכַח
 לְמוֹדוֹ, שָׂכְרוּ לֹא יִקָּפֵחַ מִכָּל יוֹם וַיּוֹם וְדַע שֶׁלְעֵתִיד מוֹכִירִין אֶת

מְשָׁלִים

קעט

הָאָדָם כָּל מָה שְׁלָמֵד אַף אִם שָׁכַח גַּם בְּנֵי אָדָם הַשּׁוֹמְעִים
הַתּוֹרָה שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת וְאִינָם מְבִינִים אוֹתָהּ, לְעֵתִיד בְּעוֹלָם
הַבָּא יִבְיֵנוּ כִּי עֵקֶר הַתּוֹרָה הִיא לְהַנְשָׂמוֹת, שְׁבָעוֹלָם הַבָּא יִהְיוּ
הַנְשָׂמוֹת בְּקִיָּאִים וּמְשִׁינִים הַיָּטִב אֶת הַתּוֹרָה שְׁלָמֵד וְשָׁמַע הָאָדָם
בְּעוֹלָם הַזֶּה אֲשֶׁרֵי תִּמְכַּלָּה יָמָיו בְּתוֹרָה וְעִבּוּדָה הַרְבֵּה. (שיחות
הר"ן בו).

המים צלולים

מה ששואדם מתחיל לבנם בעבודת השם ולהתקרב לצדיק
 האמת באים עליו הרהורים ובלבולים גדולים, זה כמו
 למשל בלי מים שמתחלה נראה באלו המים צלולים ואחר-כך
 פשוטותיו ומעמידין המים אצל האש ומתחיל להתפשט, אזי
 מתבלבל המים ומעלה הרתיחה כל הפסלת שהיה במים ועולה
 כל הפסלת למעלה וצריך שייעמד אחד להסיר חלאת ופסלת
 המים בכל פעם ומתחלה נדמה באלו המים צלולים לגמרי
 ואחר-כך נראה הפסלת שבמים העולה בכל פעם למעלה, ואזי
 בשמסירין בכל פעם חלאת ופסלת המים אזי אחר-כך נשארין
 המים צלולים וזכים באמת בראוי. כמו כן ממש קדם שמתחיל
 האדם לבנם בעבודת ה' אזי השוב והרע מערבין בו ומחמת

מִשְׁלִים

קפא

שָׁהֵם מְעַרְבִים מְאֹד אֵין נִרְאָה הַפְּסָלֶת וְהָרַע שָׁבוּ כָּלֵל, כִּי הֵם
מְעַרְבִים יַחַד לְגַמְרֵי הָרַע עִם הַטּוֹב, אִךְ אַחֲר־כֵּן כְּשִׁמְתֵחִיל
לְכַנֵּם בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם וּמִתְקַרֵּב לְצַדִּיק הָאֱמֶת אֲנִי מִתְחִיל לְהוֹדִיבֵךְ
וּלְהַתְּבַרֵּר, וְאֲנִי עוֹלָה הַפְּסָלֶת וְהָרַע בְּכָל פֶּעַם לְמַעְלָה כְּמִשְׁלַל
הַנּוֹכַח לְעִיל, וְצָרִיךְ שִׁינְעִמְד אַחַד שְׂיִסִּיר מִפְּנֵי חֲלָאֲתוֹ וּפְסָלֶתוֹ
בְּכָל פֶּעַם וְאֲנִי יִשְׂאֵר אַחֲר־כֵּן וְךָ וְצָלוּל לְגַמְרֵי כְּאֱמֶת כְּרֵאוֹי הִיָּה
אֲפֹשֶׁר לְהוֹצִיא הַפְּסָלֶת וְהָרַפֵּשׁ מִיַּד מְהַאֲנָשִׁים שֶׁהֵיוּ בְּגִשְׁמִיּוֹת
מִתְחַלְּלָה וְנִתְקַרְבוּ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אִךְ מַה יִּהְיֶה, אִם יִהְיֶה מוֹצִיא
הָרַפֵּשׁ יוֹצִיא הָרַפֵּשׁ עִם הַמַּחַ מֵאַחַר שְׁמַעְרֵב הַכֹּל יַחַד, עַל־כֵּן
הַהֲבָרַח לְהִיּוֹת מְתוּן עַד שִׁיִּדְבַּךְ מְעַט מְעַט. (שיחות הר"ן עמ').

העני והעשיר

...וּסְפַר מִקֶּדֶם מַעֲשֵׂה מוֹשֵׁי אַנְשִׁים בְּנֵי הַנְּעוּרִים שֶׁהָיוּ בְּעִיר
 אַחַת וְהָיָה בֵּינֵיהֶם אֲהָבָה וְהִתְקַשְׁרוּת גְּדוֹל פֶּעַם אַחַת
 רָאָה אֶחָד מֵהֶם בְּחִבְרוֹ שֶׁנָּטָה מִדְרֹךְ הַיֵּשֶׁר קִצְתָּ וַעֲשֵׂה אִיזָה
 דְּבַר שְׂלֵא כְהוֹנֵן וְחָשַׁב מִקְרָה הוּא אַחֲר־כֵּן רָאָה אוֹתוֹ שֶׁעֲשֵׂה
 דְּבַר גְּרוֹעַ יוֹתֵר, שֶׁעָבַר עֲבָרָה מִמּוֹשֵׁ, וְאִזּוֹ נִתְרַחַק מִמֶּנּוּ וְהִפְרִיד
 עֲצָמוֹ מֵאִתּוֹ. אַחֲר־כֵּן בְּרַבּוֹת הַיָּמִים בְּשִׁירְדוֹ מַעַל שֶׁלְחָן חוֹתָנָם,
 שָׁנִיחָם, הִתְחִיל זֶה שֶׁעָבַר הָעֲבָרָה כֵּן"ל לַעֲלוֹת מַעְלָה מַעְלָה עַד
 שֶׁנַּעֲשֵׂה עֲשִׂיר גְּדוֹל וְהַשְׁנִי הֵן"ל נַעֲשֵׂה עֲנִי גְּדוֹל וְהָיָה זֶה בְּרַעְתּוֹ
 מִתְרַעַם תָּמִיד עַל מַדוּתָיו שֶׁל הַשֵּׁם יִתְפָּרֵךְ בִּי אָמַר בְּלִבּוֹ: הֲלֹא
 אֲנִי יוֹדֵעַ בְּעֲצָמִי שֶׁזֶה עָבַר עֲבָרָה וּמַדּוּעַ יִתְּנֵנִי לוֹ גְּדֻלָּה כָּל-כָּךְ.

מְשָׁלִים

קפג

פַּעַם אַחַת רָאָה בְּמָקוֹם אֶחָד שְׁהָיוּ עוֹמְדִים בַּת אַחַת וּמִשְׁמִיעִין
קוֹל וּמְקַשְׁקְשִׁין בְּמַעוֹת הַרְבֵּה, וְנִתְקַרְב אֵלֵיהֶם וְאָמְרוּ לוֹ:
אַל תִּגַּע בְּזוֹת הַמַּעוֹת כִּי זֶה שִׁיר לְאִישׁ הַנַּ"ל, הֵינּוּ לְחַבְרוֹ הַנּוֹכַח
לְעִיל, אָמַר: עֲבָשׁוּ הַגִּיעַ הָעֵת לְשֹׂאֵל וְשֹׂאֵל אוֹתָם מִדּוּעַ יִגִּיעַ לוֹ
מַעוֹת הַלֹּא בְּעִינַי רָאִיתִי שְׁעֶבֶר עֲבָרָה? הַשִּׁיבוּ לוֹ מִיּוֹם שִׁירְדָתָם
שְׁנֵיכֶם מֵעַל שְׁלַחַן חוֹתְנֵיכֶם, מֵאִזְ חִבְרָךְ קִבַּע עֵתִים לַתּוֹרָה וְקִבַּל
עַל עַצְמוֹ חֵק וְלֹא יַעֲבֹר לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם כֶּךָ וְכֶךָ אֲכַל אֶתְּהָ אֵינְךָ
עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, וְעַל־כֵּן נִוְתַנִּין לְחִבְרָךְ מַעוֹת אֶת־עַל־פִּי שְׁעֶבֶר
עֲבָרָה כִּי 'עֲבָרָה מְכַבָּה מְצוֹת וְאִין עֲבָרָה מְכַבָּה תּוֹרָה' (סוֹטָה כ"א)
'וְאִין "עֲבָרָה מְכַבָּה" תּוֹרָה רְאִישֵׁי־תִבּוֹת מַעוֹת. (שיחות הר"ן קל"ז).

הקורי עכביש

עוד שמעתי מפי הנ"ל שפמה פעמים נכנס אליו ורצה לדבר
 עמו ולא היה יכול לפתח פיו לדבר לפניו מה שבלבו,
 ופעם אחת היה עומד ומשמשו, והיה ברעתו לדבר עמו מיד
 אבל לא היה יכול לפתח פיו כלל. ואחר כך צנה רבנו זכרוננו
 לברכה, שיושיט לו מנעליו לנעלם לכבוד שבת כי היה אז אחר
 יציאה מהמרחץ בערב שבת ואז בעת שהושיט לו מנעליו ענה
 רבנו זכרוננו לברכה, מעצמו ואמר לו: תרגיל עצמך לדבר לפני
 השם יתברך ואז תוכל אחר כך לדבר עמי גם בן.
 אחר כך בעת שזכה לדבר עמו, אז כשנכנס אליו ורצה גם בן
 לדבר והיה קשה עליו מאד לדבר, ענה רבנו זכרוננו
 לברכה ואמר: גבור אחד הנר מתניו לכפש חומה תזקה ואחר

מַשְׁלִים

קפה

בְּדָבָר בְּשֵׁבַע אֶל הַשַּׁעַר, הָיָה אֲרוֹנָה עַל הַשַּׁעַר מִטּוֹה מִקּוֹרֵי עֶבְרִישׁ שִׁפְתֵם הַשַּׁעַר, וְכִי יֵשׁ שָׁמוֹת מְוָה שְׂיִהְיֶה חוֹזֵר מִמְלַחְמָתוֹ מִחֲמַת הַסְּתִימָה שֶׁל הַקּוֹרֵי עֶבְרִישׁ?! (וְהַנְּמָשֶׁל מוֹכֵן). וְאַחֲרֵי־כֵן אָמַר לוֹ: הָעֵקֶר הוּא הַדְּבַר שֶׁעַל יְדֵי הַדְּבַר יְכוּלִין לְכַבֵּשׁ הַכָּל וְלַנִּצְחָה כָּל הַמְּלַחְמוֹת, וְאָמַר: אֵף עַל פִּי שְׂיִכּוּלִין לְהַתְּבוֹדֵד בְּמַחְשָׁבָה, אֲבָל הָעֵקֶר הוּא הַדְּבַר. וּמִכֹּאֵר הַנְּמָשֶׁל מִמִּילָא לְעֵנִין מַה שֶׁקִּנְשָׁה עַל הָאָדָם לְדַבֵּר לְפָנָי הַשֵּׁם יִתְּבַרֵךְ אוֹ לְפָנָי הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים מַה שֶׁיִּבְלָבוּ וְכָל זֶה מִחֲמַת בּוֹשָׁה וּכְבוֹדוֹת שָׁלוֹ שְׂאִין לוֹ עֲזוֹת דְּקִנְשָׁה, בְּוַדָּאֵי הוּא שָׁמוֹת גָּדוֹל כִּי הֵלֵא הוּא רוֹצֵה לְכַבֵּשׁ בְּדְבָרוֹ מִלְחָמָה חֲזָקָה שֶׁהוּא מִלְחָמַת תִּיִצָר, וְעֶבְשׁוּ בְּשֵׁהוּא סְמוּךְ לְדַבֵּר, וְלְכַבֵּשׁ וּלְשַׁבֵּר חוֹמוֹת וְלַפְתּוֹחַ שְׁעָרִים עַל יְדֵי הַדְּבַר, וּבְשִׁבִיל מְנִיעָה קִלְחָה מִחֲלִישוֹת דַּעְתוֹ וּכְיוּצָא, יִמְנַע, חֵם וְשָׁלוֹם מִלְּדַבֵּר?! כִּי הֵלֵא הַמְּנִיעָה הוּאֵת נְחֻשָׁבֶת לְסְתִימָה שֶׁל קוֹרֵי עֶבְרִישׁ בְּנִגְדַת הַחוֹמוֹת שֶׁרוֹצֵה לְשַׁבֵּר בְּדְבָרוֹ.

גַּם סֵפֶר לִי הָאִישׁ הַנִּלְשָׁן שֶׁרַבְנוּ צָוָה לוֹ שְׂיִהְיֶה לוֹ הַתְּבוֹדוֹת שְׂתֵי שְׁעוֹת בַּיּוֹם, שְׁעָה אַחַת שְׂיִלְךָ וְיִשְׁתַּוְקַק וְיִכּוּן עֲצָמוֹ לְדַבֵּר, וְיַעֲרֹךְ לְבוֹ לְבָה, אַחֲרֵי כֵן יְדַבֵּר שְׁעָה אַחַת. (שיחות הר"ן רלב).

תְּדַאקְטִיר תְּגֵדוּל

לְעֵינֵי סְפוּרֵי דְבָרִים שֶׁל הַצְדִּיק הָאֵמֶת. לְמִשְׁלֵ: רוּפָא שְׁנִיחָלָה
 וְהִכְרַח לְמִסַּר אֶת עֲצָמוֹ לְיַד תְּדַאקְטִיר תְּגֵדוּל, וְהָרוּפָא
 רוּצָה שְׂיִתֵּן לוֹ רְפוּאוֹת כְּפִי מַה שֶׁהוּא יוֹדֵעַ, לְהוֹצִיא לוֹ שֵׁן
 וּלְגַלְחוֹ, אֲבָל תְּדַאקְטִיר יוֹדֵעַ רְפוּאוֹת יְקָרִים וְחֲשׂוּבִים שְׂצָרִיךְ
 לִתֵּן לוֹ. בֵּן יוֹדֵמֵן, שְׂיָבֹא אִישׁ לְהַתְלַמֵּד־חֶכֶם וְצָדִיק הַדוֹר,
 שֶׁהוּא רוּפָא תְּלִי הַנְּפֹשׁוֹת, וְרוּצָה שְׂיִתֵּן לוֹ הַצְדִּיק רְפוּאוֹת, תִּינּוּ
 הַנְּהַגוֹת וּדְרָכִים, כְּפִי מַה שֶׁהוּא יוֹדֵעַ; אֲבָל כְּאַמֶּת הַצְדִּיק יֵשׁ
 לוֹ רְפוּאוֹת וּדְרָכִים יִשְׂרָיִם, שְׂצָרִיךְ לְהַנְהִיגוֹ לְרְפוּאוֹתָו. וְהַנְּהַ
 לְפַעֲמִים תִּהְיֶה לִתֵּן לְהַחֲוֹלָה אִיזָה סֵם, אֲשֶׁר אִם יִתְּנוּ לוֹ הַסֵּם
 בְּעֲצָמוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא, יָמוּת הַחֲוֹלָה בְּלִי סֵפֶק, עַל־כֵּן תִּהְיֶה לְעָרֵב
 הַסֵּם בְּדְבָרִים אֲחֵרִים.

מְשָׁלִים

קפו

בֵּן יֵשׁ אַנְשִׁים שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְגַלוֹת לָהֶם פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה הַצָּרִיף
לְרַפּוּאָתוֹ, כִּי הַתּוֹרָה הִיא רְפוּאָה, כְּמוֹ שְׂכַתּוֹב (מִשְׁלֵי ג):
רַפְּאוֹת תְּהִי לְשִׁרְדִּי; כִּי בְּהַתּוֹרָה יֵשׁ שְׁנֵי כַחוֹת: סֵם חַיִּים וְסֵם
מָוֶת, כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְכַרוֹנָם לְבִרְכָה (יוֹמָא עב): וְזָכָה נַעֲשֶׂה
לוֹ סֵם חַיִּים; לֹא זָכָה נַעֲשֶׂה לוֹ סֵם הַמָּוֶת. וְעַל־כֵּן אִם יֵאמְרוּ
לוֹ הַתּוֹרָה בְּעֶצְמָהּ כְּמוֹ שְׂהִיא, יָמוּת בְּלִי סִפְקָא, כִּי אֶצְלוּ, שְׂלֹא
זָכָה, נַעֲשֶׂה סֵם מָוֶת, עַל־כֵּן הִתְחַרַּח לְהַלְבִּישׁ לוֹ פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה
בְּדַבְרֵי תּוֹרָה אֲחֵרִים. וְלַפְעָמִים גַּם זֶה אֵינּוּ יָכוֹל לְקַבֵּל, אִף אִם
יְלַבִּישׁוּ בְּדַבְרֵי תּוֹרָה אֲחֵרִים, עַל־כֵּן מְלַבִּישִׁין הַתּוֹרָה בְּסִפּוּרֵי
דְּבָרִים חִיצוֹנִיִּים, לְמַעַן יוּכַל לְקַבֵּל הַרְפּוּאָה הַגְּנוּזָה שָׁם, כִּי גַם
הַתּוֹרָה בְּעֶצְמָהּ מְלַבֶּשֶׁת עֵתָה בְּסִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, מִחֲמַת שְׂלֹא
הָיָה אֶפְשָׁר לְמַסְרָהּ כְּמוֹת שְׂהִיא: (לְקוּטֵי מוֹחַר"ן קסד).

מי שרוצה כבוד, הוא שומה

מי שרוצה כבוד, הוא שומה. כי למשל, שר גדול שלח פקיד לעיר אחד מהעירות שלו למקום רחוק, והפקיד הנ"ל לקח לעצמו שם כל הכבוד, כי הערלים לא ידעו שהוא עבד השר, וסברו שהוא בעצמו השר, וכשהיו צריכים אליו היו נופלים לפניו, ונותנים לו כל הכבוד, והיו קוראים אותו עם כל הכנויים של כבוד השייכים להשר. פעם אחד בא השר בעצמו לשם, ובא הפקיד לפניו, ושאל לו על עסקי המדינה ומדוע אלו הערלים אינם עובדים עבודתם. וקרא לשומר אחד, ושאל אותו השר על עסק העיר, והערל השומר לא הכיר את השר, רק את הפקיד. ותבא נפל לרגלי הפקיד, וחלק לו כל הכבוד השייך להשר, והשיב לו על עסק שאלתו. אזי נתהפכו פני הפקיד

מְשָׁלִים

קפט

בְּשׁוּלֵי קַדְרָתָהּ, וְנִתְפַיֵּשׁ מְאֹד, כִּי אֵין בְּוִיזוֹן גְּדוֹל מִזֶּה, שְׂבָעֵינִי הַשֵּׁר
נוֹתְנִים לוֹ כְּבוֹד תְּוֹתָהּ.

כְּמוֹ בֶן עֵקֶר הַכְּבוֹד הוּא רַק מִתְדַבֵּר, כִּי אֵיבֵר מִהָאָדָם, כְּגוֹן
יָד, אֵינָהּ יְכוּלָה לְחַלֵּק לוֹ כְּבוֹד, כִּי גַם אֵינוֹ נִפְרָר בְּתֵיד
בְּעֵצְמָהּ תְּבִנִית הָאָדָם, וְכֵן אֶפְלוּ פְּנֵי הָאָדָם אֵינוֹ מֵיִחָד לְהָאָדָם
בְּעֵצְמוֹ, כִּי נִמְצָא גַם תִּיחָה שְׂיֵשׁ לָהּ פְּנֵי אָדָם, כְּגוֹן קוֹתָהּ, וְאֵין זֶה
גְּדֵר הָאָדָם, וְעַל-כֵּן אֵינוֹ מְקַבֵּל כְּבוֹד כִּי אִם מִתְדַבֵּר, שְׂפִיזָה
מְבַדֵּל הָאָדָם מִחֵי. וְעַל-כֵּן, מֵאַחֵר שְׂעַקֵר הַכְּבוֹד הוּא בְּתֵידָהּ,
וְתֵידָהּ הוּא הֵיכַל הַמְּלָךְ, כִּי "הֵיכַל" גִּימַטְרִיָּא "אֲדֹנָי", בְּחִינַת
תְּדַבֵּר, כְּמוֹ שְׂפִתוֹב (תְּחִלִּים נֹא): אֲדֹנָי שְׂפִתַי תִּפְתָּח (ע' תִּקּוֹן יח);
אִם-כֵּן רוּצָה לְקַבֵּל כְּבוֹד בְּהֵיכַל הַמְּלָךְ, וְאֵין בְּוִיזוֹן גְּדוֹל מִזֶּה,
כִּיְדוּעַ בְּחוּשׁ, שְׂפִיזָהּ יִתְפַיֵּשׁ הָעֶבֶד מְאֹד כְּשֵׁיחֲלָקוֹ לוֹ כְּבוֹד
גְּדוֹל לְפָנָי הַמְּלָךְ, כְּנִזְכָּר לְעֵיל בְּמִשְׁלַל הַנ"ל: (לְקוּמֵי מוֹהֲר"ן קַצֵּד).

היכלי התמורות

דע, שיש תדרי תורה. ומי שזוכה להם, כשמתחיל לתדש בתורה, הוא נכנס בתהדרים, ונכנס מתדר לתדר ומתדר לתדר, כי בכל תדר ותדר יש כמה וכמה פתחים לתדרים אחרים, וכן מאותן התדרים לתדרים אחרים, והוא נכנס ומטייל בכלם, ומלקט משם אוצרות וסגלות יקרות ותמורות מאד, אשרי חלקו. אבל דע, שצריך לזהר מאד לבל יטעה בעצמו, כי לא במהרה זוכין לזה, כי יש כמה וכמה חדושים שאינם באים משם, רק מהיכלי התמורות, כי את זה לעמת זה עשה אלקים. ואף שנדמה לאדם להשגה גדולה, אף-על-פי-כן גם שם יש חדושים נאים שנדמין להשגות.

מִשְׁלֵיִם

קצא

וְגַם בָּזֶה יֵשׁ כִּמְהַ בְּחִינּוֹת, כְּמוֹ, לְמִשְׁלֵי, בְּשִׁבוֹתֵבֵין תִּבְתּ אָדָם,
יִוֹדְעִין שְׂוֵה מְרִמּוֹ עַל דְּמוּת הָאָדָם, אֲבָל הוּא רַק בְּרִמּוֹ
בְּעֵלְמָא, כִּי אֵין כְּתוּב שֵׁם שׁוּם צִיּוֹר הָאָדָם; וַיֵּשׁ שְׁמִצְרִין עַל
הַנִּיר צִיּוֹר הָאָדָם, וְשֵׁם נִגְלָה יוֹתֵר קִצְת דְּמוּת הָאָדָם; וַיֵּשׁ
שְׁמִנְסְרִין צִיּוֹר הָאָדָם מִחֲתִיכַת עֵץ, וְשֵׁם נִתְנַלָּה עוֹד יוֹתֵר צִיּוֹר
הָאָדָם; אֲבָל אִתְּעַל-פִּי-כֵן אֵין זֶה אָדָם מְמוּשׁ, רַק הָאָדָם בְּעֵצְמוֹ
הוּא הָאָדָם בְּאַמְת; כְּמוֹ-כֵן יֵשׁ כִּמְהַ חֲדוּשִׁין שְׁל תוֹרָה, שְׁהֵם
רַק כְּמוֹ פְּנִקְס וּכְמוֹ שְׁפּוֹתֵבֵין תִּבְתּ אָדָם לְבַר, כִּי הַתּוֹרָה הִיא
בְּחִינַת אָדָם, כְּמוֹ שְׁכֶתוּב (במדבר יט): זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם; וַיֵּשׁ
שְׁהוּא נִכְנָס לְפָנִים מְוָה, אֲבָל אִתְּעַל-פִּי-כֵן אֵין זֶה אָדָם כְּנִ"ל,
רַק כְּשׁוֹכֵין אֶל הַתּוֹרָה בְּעֵצְמוֹ, זֶהוּ בְּחִינַת אָדָם בְּאַמְת, וְזֶהוּ:
זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם זֹאת הַתּוֹרָה דִּיקָא. מֵינֵנו, רַק זֹאת הַתּוֹרָה
הָאַמְתִּית הוּא בְּחִינַת אָדָם:

וְדַע, שְׁכָל אָדָם קָדָם שְׁמִשִּׁיג בַּתּוֹרָה הַשְּׁנָה שְׁל אַמְת, צָרִיךְ
לִילֵךְ בְּהִכְרַח דְּרִיךְ אֵלּוֹ הִיכְלוֹת הַתּוֹמּוֹרוֹת, אֲבָל הַכָּלֵל
שְׁאַסּוֹר לְטַעוֹת בְּעֵצְמוֹ לְסַכַּר שְׁכַכַּר כָּא אֶל הַהִשְׁנָה הָרְאוּי, כִּי
אִם יִסְכַּר כֵּן, יִשְׁאַר שֵׁם, חֵם וְשָׁלוֹם; אֲבָל כְּשִׁידַע שְׁעֵדִין לֹא
הַתְּחִיל לְכַנֵּס לְחֲדָרֵי תוֹרָה הָאַמְתִּיִים, אֵין יִתְחַזַּק בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם,
וְיִרְבֶּה בַּתְּפִלוֹת וְיִכְפֹּצֵיר, עַד שִׁיִּפְתְּחוּ לוֹ שְׁעָרֵי הַקְּדוּשָׁה בְּאַמְת,
וְאֵז יִרְאֶה הַהִפְרָשׁ.

וְאִפְלוּ אִם עָשָׂה עֲבֹדוֹת וְתַעֲנִיתִים וְסִגְוִפִים בְּשִׁבִיל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 וְאַחַר-כֵּן זָכָה לְחַדוּשֵׁין, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵל יַעֲמֹד עַל זֶה
 לְסִבְר שֶׁהֵם הַשְּׂגוֹת שֶׁל אֱמֶת הַנ"ל, כִּי אִפְלוּ לְחַדְמִיזוֹנוֹת שֶׁל
 הַיְכָלֵי הַתְּמוּרוֹת צָרִיךְ עֲבֹדוֹת וְתַעֲנִיתִים, וְאִפְלוּ בְּתַאֲוֹת עוֹלָם
 הָיָה יֵשׁ דְּגֻמָּא לָזֶה, כְּגוֹן, לְמִשְׁל, בְּשַׁעוֹשֵׁין שְׁחוֹק וְקוֹמְעֵדִיעַ, אִזִּי
 נוֹסֵעַ אֶחָד וּמְכַרְיוֹ וְחוֹשֵׁב כָּל הַדְּבָרִים שֶׁיַּעֲשׂוּ עַל הַקוֹמְעֵדִיעַ,
 וְאֶף שֶׁהוּא תַאֲוָה לְשִׁמְעַ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אִין זֶה הַשְּׁחוֹק בְּעַצְמוֹ.
 וְכֵן בְּשִׁבָּא לְהַחֲדֵר שַׁעוֹשֵׁין שֵׁם הַקוֹמְעֵדִיעַ, יֵשׁ שֵׁם מְצִיר עַל
 הַמִּבְלָא כָּל הַדְּבָרִים שֶׁיַּעֲשׂוּ שֵׁם, וְגַם זֶה אִינוֹ הַדְּבָר בְּעַצְמוֹ.
 וְאִפְלוּ בְּשִׁבָּאִים לְשֵׁם לְפָנִים, עוֹמֵד לִץ אֶחָד וְעוֹשֶׂה כְּמַעֲשֵׂה
 קוֹף, וְכָל הַדְּבָרִים שַׁעוֹשֶׂה הַבַּעַל קוֹמְעֵדִיעַ הוּא עוֹשֶׂה אַחֲרָיו
 בְּלִיצְנוֹת, וְגַם זֶה אִינוֹ הַדְּבָר בְּעַצְמוֹ, וְעַקֵּר הוּא הַשְּׁחוֹק בְּעַצְמוֹ
 שַׁעוֹשֵׁין שֵׁם. וְכַמוֹ-כֵן תְּכִין הַנְּמִשְׁל מַעֲצָמוֹ, כִּי יֵשׁ מִי שֶׁנִּדְּמָה
 לוֹ שֶׁנִּכְנָס לְפָנִים וְלְפָנֵי וְלְפָנִים, וְעַדִּין עוֹמֵד בַּחוּץ לְגִמְרֵי, כִּי לֹא
 הִתְחִיל לְהַשִּׁיג הַשְּׂגָה שֶׁל אֱמֶת.

וְהַצְּדִיק הַגָּדוֹל מְאֹד, אֶף כְּשִׁזְזָה לְהַשִּׁיג הַשְּׂגוֹת גְּדוֹלוֹת שֶׁל
 הַקְּרִשָּׁה בְּאֱמֶת, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אִינָם נְחֻשְׁכִים בְּעֵינָיו
 לְכָלוֹם, לְגַדֵּל עֵצִים הַכְּרָתוֹ אֶת גְּדֻלוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ. עַל-כֵּן הוּא
 מוֹשִׁתֵּדֵל וּמַתְחִיזֵק בְּכָל פַּעַם, שִׁיתְחִיל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהַרְאוֹת לוֹ
 אוֹר הַתּוֹרָה, כְּאֵלוֹ לֹא הִתְחִיל לְהַשִּׁיג כָּלֵל מִיָּמָיו: (לקוטי מוהר"ן

אין שום חומה בלל

...שְׁצַרְיָדֵךְ רַק לְקָרוֹת לֵה, בְּשִׁמְת־נִבְר עָלָיו תִּקְשִׁיא וְתִבְפִּירָה
בַּנ"ל.

וַיַּעֲיִן זֶה מַה שְׁמִסְפָּרִים בְּשֵׁם תִּבְעַל-שֵׁם-מִזֵּב, וְכָר צַדִּיק
וְקָרוֹשׁ לְבָרָכָה, מְשָׁל, שְׁמֵלֶךְ אַחַד הַנִּיחַ אוֹצֵר גְּדוֹל
בְּמָקוֹם אַחַד, וְסִבֵּב בְּאַחִיוֹת-עֵינַיִם בְּמָה וּכְמָה חוֹמוֹת סִבֵּב
הָאוֹצֵר, וּבְשִׁבְאוֹ בְּנִי-אָדָם לְאֵלוֹ תְּחוֹמוֹת, נִדְמָה לָהֶם שֶׁהֵם
חוֹמוֹת מְמֹשׁ, וְקִשָּׁה לְשִׁבְרָם. וְקִצְתָם תִּזְרוּ תִּכְתֵּן, וְקִצְתָם
שִׁבְרוּ חוֹמָה אַחַת, וּבָאוּ אֶל הַשְּׂנִיָּה, וְלֹא יָבִלוּ לְשִׁבְרָה,
וְקִצְתָם שִׁבְרוּ יוֹתֵר, וְלֹא יָבִלוּ לְשִׁבֵר הַנְּשִׂאָרִים, עַד שֶׁבָּא
הַבֶּן-מְלֶךְ, אָמַר: אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁכָּל תְּחוֹמוֹת הֵם רַק בְּאַחִיוֹת-עֵינַיִם,
וּבְאַמַּת אֵין שׁוּם חוֹמָה בְּלָל, וְהִלְךְ לְבִטָּח עַד שֶׁעָבַר עַל

ספורים משלים ותלומות

קצר

בלם. ומזה יבין המשכיל הנמשל מאליו, על כל המניעות
וההסתות ופתויים, שהם בחינת חומות, שיש על אוצר
של יראת-שמים, שבאמת אינם בלום. והעקר – לב חזק
ואמיץ, ואז אין לו שום מניעה, ובפרט המניעות בגשמיות,
בגון מחמת ממון או שמונע אותו אשתו ובניו וחיתנו או
אביו ואמו וכו' וכיוצא, הם בלם בטילים ומבטלים למי
שלבו חזק ואמיץ להשם יתברך, וגם אפלו גבורה של
הגבורים, הוא רק מחזק ואמץ הלב, שיש לו לב חזק
ביותר לרוץ בקשרי המלחמה, כמובא בספרים. (לקוטי מוהר"ן

ח"ב מ"ו).

הַסּוּם

הַצַּדִּיק הוּא מְבָרַח לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה בְּעַד יִשְׂרָאֵל, וְהֵינּוּ בְּשִׁיּוּצָא
אֶחָד חוּץ לַשּׁוּרָה וּפּוֹרֵק עַל, אֲזַי הַצַּדִּיק מְבָרַח לַעֲשׂוֹת
תְּשׁוּבָה בְּשִׁבְלֹו. עַל־פִּי מִשָּׁל, שִׁפְעָם אֶחָד נָסְעוּ שְׁנֵי בְּנֵי־אָדָם
עִם סוּם מְבֹהֵל וּמְשֻׁנָּע, וְנִשָּׂא אוֹתָם הַסּוּם וְהַשְּׁלִיכֵם מִן הָעֲנָלָה.
וְעָמַד אֶחָד וְהִתְחִיל לְהַכּוֹת אֶת הַסּוּם בְּאֲגָרוֹת, וְהִכָּה אוֹתוֹ
הַרְבֵּה. וְשָׁחַק מִמֶּנּוּ הַשְּׁנִי וְאָמַר לוֹ: הֲלֹא אַתָּה מִכָּה אֶת יָדְךָ,
וַיִּמָּה תוֹעִיל לְהַסּוּם הַכָּאָה זֶה? רַק אַתָּה צָרִיךְ לִקַּח רְצוּעָה
שְׂמִינִין בַּהּ הַסּוּסִים, לְהַכּוֹת אוֹתוֹ. וְהִלֵּךְ וַעֲשֵׂה בְּךָ, וְלִקַּח רְצוּעָה
וְהִתְחִיל לְהַכּוֹת אֶת הַסּוּם. וְעָמַד הַסּוּם וְרָץ בְּבִהְלָה גְדוּלָּה,
וּבָרַח וְנִשָּׂא אוֹתָם וְהַשְּׁלִיךְ אוֹתָם לְתוֹךְ רֶפֶשׁ נְמִיט, וְהַסּוּם
בָּרַח לוֹ לְהֵלֶן. נִמְצָא, שְׁנֵים זֶה אֵינּוּ עֹצֵה טוֹבָה. וַיַּעֲצוּ אוֹתוֹ

שַׁיְעָשָׂה כָּךְ, שְׂיָקַח חֶבֶל יָפֶה, וַיִּקְשֶׁר אֶת הַסּוּם לְאַיִזָּה אֵילָן, וַיָּבֶה אֹתוֹ הַרְבֵּה, וּבָזָה יִלְמְדוּ לְהִיטִיב. וְעָשָׂה כָּךְ, וְהִכָּה הַסּוּם הַרְבֵּה, וּנְתַנְנֶעַע. וְרָאָה, שְׁגָם זֶה אֵינוֹ עֹצֵה מִזָּבָה, כִּי אֵינוֹ כְּדָאי הַסּוּם כִּלּוֹ בְּעַד הַיְנִיעָה וְהַקְצָרְרוּת שֵׁישׁ לוֹ עַל־יְדֵי הַתְּכָאָה, וְאֵין תְּקִנָּה לְסוּם כָּזֶה רַק לִירוֹת אֹתוֹ עַל־יְדֵי קִנְי־שְׂרָפָה, וְזֶה צָר לוֹ.

כָּךְ בְּשִׂאָחַד יוֹצֵא לְחוּץ, וְאֵינוֹ מְתַנְהֵג בְּשׂוֹרָה – אֵין יְכוּלִין לְמַצֵּא עֹצֵה מִה לַעֲשׂוֹת לוֹ, כִּי הִיָּה אֶפְשָׁר לְהַעֲנִישׁ אֹתוֹ בְּעֲצָמוֹ אוֹ עַל־יְדֵי שְׂלִיחַ אוֹ בְּאֶפֶן אַחֵר, אֲךָ כָּל הַעֲנָשִׁים הֵם נוֹגְעִים לְהַצְדִּיק בְּעֲצָמוֹ, כְּמוֹ שְׁמַצִּינוּ אֶצֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שֶׁכָּבֵל צָרְתָם לוֹ צָר (ישעיה סג), כִּי הֵם חֶלֶק אֱלֹהִים מִמַּעַל, וְעַל־כֵּן בְּשֵׁישׁ לָהֶם צָרָה, חֶסֶם וְשָׁלוֹם, לוֹ צָר, כְּכִיבוֹל; כְּמוֹ־כֵן אֶצֶל הַצְּדִיק גַּם־כֵּן, כִּי גַם עֲנוּשׁ לְצְדִיק לֹא טוֹב (משלי יז), כִּי הַעֲנָשׁ שְׁמַעֲנִישׁ אֶת אַחֵר, הוּא נוֹגֵעַ לְהַצְדִּיק בְּעֲצָמוֹ. (לקוטי מוהר"ן ח"ב סו).

סְעוּדַת הַמֶּלֶךְ

בִּי בְּאַמֶּת, כָּל הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת קָלִים וּנְעִימִים לְעֲשׂוֹתָם, כְּמוֹ
 שְׂפָתוֹב: "דְּרָכֶיהָ דְרָכֵי נְעִים" וְכוּ', וּמִן הַדִּין אֵין רְאוּי לְקַבֵּל
 עֲלֵיהֶם שְׂכָר, וְכָל הַשְּׂכָר־מִזֵּב שְׂוִיָּתָן הוּא רַק מִתְּנַת־חֲנָם, כְּמוֹ
 שְׂפָתוֹב: "וּלְךָ ה' הַחֶסֶד כִּי אֵתָה תִשְׁלַם לְאִישׁ כְּמַעֲשָׂהוּ"; וְכָל
 הַמִּצְוֹת הֵם רַק בְּחִינַת הַכְּנוּת, לְקַבֵּל עַל־יָדָם מִתְּנַת־חֲנָם מִמֶּנּוּ
 יִתְּבַרְךָ, שֶׁהוּא הַשְּׂכָר שֶׁל אֹתָהּ הַמִּצְוָה. כְּגוֹן, לְמִשְׁל: עַל־יָדֵי
 שְׂאֵנו לֹבֶשֶׁת צִיצִית, עַל־יָדֵינוּ אָנוּ מְכִינִים עֲצָמֵנוּ לְהַתְעַטֵּף
 בְּאוֹר הַצִּיצִית וְלִזְבוֹת לְחִלּוּקָא דְרַבָּנָן וְכוּ', וְכֵן עַל־יָדֵי מִצְוֹת
 תְּפִלִּין אָנוּ מְכִינִים עֲצָמֵנוּ לְהַתְעַטֵּר בְּכַתְרֵי דְמַלְכָּא, שֶׁהֵם אוֹרוֹת
 הַתְּפִלִּין בְּשָׂרְשָׁם. כִּי בְּנִדְאוּ, עַל־פִּי דִין אֵין מְנִיעַ לְהֶאָדָם שְׂכָר
 נִפְלָא וְנִדְרָא כְּזֶה בְּשִׁבִיל צִיצִית וְתְּפִלִּין, שֶׁהֵם קָלִים וּנְעִימִים

לעשותם, וכל השָׁכַר שִׁיבְכַל עֲבוֹרָם הוּא רַק מִתְּנַת־חֲנָם; רַק
 שְׁתֵּשֵׁם יִתְּבַרַךְ בְּרַחֲמָיו חֲמַל עָלֵינוּ, וְצֹנָה עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת בְּזֶה
 הָעוֹלָם אֵלֹה הַמְּצֹוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת, בְּדִי שְׁיִהְיֶה לָנוּ בָּלַיִם וְכַח לְקַבֵּל
 מִתְּנַת־חֲנָם שְׁלוֹ, וְכֵן בְּשֹׂאֲרֵי הַמְּצֹוֹת. וְכֵן כָּל הַמְּצֹוֹת לֹא־תַעֲשֶׂה,
 הַזְּהִיר אוֹתָנוּ שְׁלֹא לַעֲשׂוֹת, בְּדִי שְׁלֹא נִבּוֹא מְלַכְלָכִים, חֵם
 וְשְׁלוֹם, לְהַלְוִלָא דְמִלְכָא. וְהוּא כְּמוֹ מֶלֶךְ, שְׁמֹזְהִיר וּמוֹדִיעַ מִקֵּדָם
 לְאוֹתְבָיו, שְׁרוּצָה לְתֵן לָהֶם מִתְּנֹוֹת יְקָרוֹת וּסְגֻלוֹת נוֹרָאוֹת
 וְנִשְׁגָבוֹת, לְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּזִמְנֵי פְּלוּגֵי, וּמֵאֲהַבְתּוֹ וּמִחֻמְלָתּוֹ, הוּא
 מוֹדִיעַם תְּחִלָּה, בְּדִי שְׁיִבְכֵנוּ עֲצָמָם לָזֶה, בְּדִי שְׁלֹא יִבּוֹאוּ
 מְלַכְלָכִים, חֵם וְשְׁלוֹם, בְּטִיט וְצוֹאָה לְסַעֲוֹדַת הַמֶּלֶךְ, שְׁיִהְיֶה שָׁם
 הַמֶּלֶךְ וְסִיעוֹ, כִּי בּוֹדֵאֵי אֵי אֶפְשָׁר לָהֶם לְקַבֵּל מִתְּנֹוֹתֵיו הַקְּדוֹשׁוֹת
 בְּשֵׁהֶם מְלַכְלָכִים, חֵם וְשְׁלוֹם. גַּם צָרִיכִים לְהַכִּין לְעֲצָמָם
 מִלְּבוּשִׁים נְאִים וְיִקְרִים, וְכַמָּה מֵינֵי רִיחוֹת טוֹבוֹת, גֵּרָד וְכַרְכָּם,
 קִנָּה וְקִנְמוֹן וְכוּ', וְכַמָּה מֵינֵי קִשׁוּטִים יָפִים וְנְאִים, שְׁיִהְיוּ רְאוּיִים
 לְכַנֵּם בָּהֶם בְּהִיכַל הַמֶּלֶךְ וּבֵין גְּדוּלוֹיו וְשָׁרְיוֹ וְעַבְדָּיו הַקְּדוֹשִׁים
 וְהַטְּהוֹרִים, וְאִזּוּ יוֹכְלוּ לְקַבֵּל מִתְּנֵי יְדוֹ הַטּוֹבָה. וּבְחֻמְלָתּוֹ
 הַגְּדוּלָּה, הַכִּין לָהֶם מִקֵּדָם כָּל הַדְּבָרִים וְהַחֲפָצִים שְׁצָרִיכִים
 לַעֲשׂוֹת וּלְתַקֵּן מֵהֶם מִלְּבוּשִׁים וּבְתָרִים כְּאֵלוֹ, שְׁיִהְיוּ רְאוּיִים
 לְכַנֵּם בָּהֶם בְּהִיכְלָא דְמִלְכָא, וְכָל מֵינֵי בְּשָׂמִים וְרִיחוֹת טוֹבוֹת
 שְׁיִתְּבַשְׂמוּ בָהֶם מִקֵּדָם. וְצֹנָה לָהֶם וְהַזְּהִיר לָהֶם, שְׁבְכַל הַזִּמְנֵי
 שְׁנַתְּנוּ לָהֶם מִקֵּדָם לְהַכִּין עֲצָמָן לְסַעֲוֹדָה, שְׁבְכַל הַזִּמְנֵי הַזֶּה יַעֲסֻקוּ

מְשָׁלִים

קצט

לַעֲשׂוֹת וּלְתַקֵּן אֱלֹהֵי הַמַּלְבוּשִׁים הַנִּקְיָרִים וְכָל אֱלֹהֵי הַכְּתָרִים
הַקְּדוּשִׁים, וְשָׁלַח לָהֶם שְׁלוּחָיו הַנְּאֻמָּנִים לְלַמֵּד וּלְהוֹדִיעַם אֵיךְ
לַעֲשׂוֹתָם וּלְתַקְּנָם בְּפָרְטֵי פְּרָטִיּוֹת, כִּדְרֵי שְׂיָבוֹאוּ לְשֵׁם בְּלִבוֹשִׁים
וּכְתָרִים וְתַקְוֹנִים הַנְּהוּגִים שָׁם, כִּדְרֵי שְׁלֵא יִתְפַּיְשׂוּ בֵּין כָּל
הַקְּדוּשָׁאִים לְשֵׁם. וּכְיוֹתֵר וְיוֹתֵר צְוָה לָהֶם וְהוֹדִיעַם עַל-יְדֵי שְׁלוּחָיו
מִמָּה לְהִתְרַחֵק, וְהוֹתִירָם מְאֹד מְאֹד, שְׁלֵא יִטְמְאוּ וְלֹא יִלְכְּלוּ
עֲצָמוֹ, חֵם וְשָׁלוֹם, בְּכָל הַדְּבָרִים הַמְּתַעֲבִים שָׁם. וַיִּמְרַב חֲמֻלָתוֹ,
הוֹדִיעַם גַּם-כֵּן עַל-יְדֵי נְאֻמָּנָיו בְּמָה יִרְחֲצוּ וַיִּטְהָרוּ עֲצָמוֹ
מִלְּכָלוּבִים אֱלֹהֵי, אִם יִכְשְׁלוּ לְפַעְמִים וְלֹא יִהְיוּ נְזַהְרִין מֵהֶם, חֵם
וְשָׁלוֹם, וְתַקֵּן לָהֶם בְּמָה וּבְמָה מַעְיָנוֹת קְדוּשׁוֹת וּבְמָה עֲצוֹת
וְתַקְוֹנִים לְרַחֵץ וּלְנַקוֹת עֲצָמוֹ מִכָּל זֶה, עַד שֶׁאֶפְלוּ מִי שְׁהוּא
מִלְּכָלוּ מְאֹד, וּמִטְּבֵל פִּשְׁחָת וּמִטְּבַע בֵּינֵן-מְצוּלָה וּמִלְּבַשׁ בְּבִגְדִים
צוּאִים, חֵם וְשָׁלוֹם, גַּם הוּא יָכוֹל לְנַקוֹת עֲצָמוֹ וְלְרַחֵץ וּלְטַהֵר
עֲצָמוֹ בְּאֱלוֹ הַמַּעְיָנוֹת, הַנוֹבְעִים שָׁמֶן אֶפְרָסִמוֹן וְכָל מִינֵי רֵיחֹת
נִפְלְאִים, שְׂיֵשׁ לָהֶם כַּח לְהַפִּיךְ כָּל מִינֵי רֵיחֹת רָעִים לְרֵיחֹת
טוֹבִים וַיִּקְרִים. וְהוֹדִיעַם, שֶׁבְּכָל הַזְּמַן שֶׁנִּתֵּן לָהֶם, יֵשׁ בְּיָדָם לְקַח
מִכָּל הַחֲפָצִים וְהַבְּשָׂמִים אֲשֶׁר הֵכִין לָהֶם וּלְהִתְלַבֵּשׁ וּלְהִתְקַשֵּׁט
בָּהֶם כְּמוֹ שְׂיָרְצוּ, וְלִטְבֵּל וּלְטַהֵר עֲצָמָם בְּכָל הַמַּעְיָנוֹת הַקְּדוּשׁוֹת
הַאֵלֶּה שֶׁמִּטְהָרִין וּמְנַקִּין אוֹתָם מִכָּל הַלְּכָלוּבִים, כִּדְרֵי שְׂיִוְכְלוּ לָבוֹא
נְקִיִּים וְטַהוֹרִים לְהִיכַל הַמְּלָךְ, מִקְּטָרִים מוֹר וּלְבוֹנָה, מִלְּבָשִׁים
בְּלִבוֹשִׁים קְדוּשִׁים וּנְקִיִּים הַנְּהוּגִים שָׁם, מִכְּתָרִים בְּכְתָרֵי דְמִלְכָּא,

ספורים משלים ותלומות

ואז יוכלו לקבל כל האוצרות מתנת-חנם אשר הכין להם המלך,
 אשר עין לא ראתה וכו', אשרי הזוכה להם. והנמשל מוכן
 ממי לא. נמצא, שכל המצות ומעשים טובים, הכל מאתו יתברך,
 ממה שהכין לנו ברחמי המרבים, וכמו שכתוב: "כי ממך הכל
 ומיך נתנו לך", ובתיב: "מי הקדימני ואשלם", ואין ראוי לקבל
 עליהם שבר. רק שברחמי רצה לזכות אותנו, ליתן לנו
 אוצרי-מתנת-חנם כאלה, לפיכך הרבה לנו תורה ומצות, שהם
 בלם תקונים והכנות לקבל על-ידם רב-טוב הצפון, שהם
 אוצרי-מתנת-חנם שרופה ליתן לנו בחסדו וברחמי, וכנ"ל.
 ועל-כן אמנו רבותינו וברונם לברכה: אל תהיו בעבדים
 המשמשין את הרב על-מנת לקבל פרס, אלא וכו' - הינו, כי
 בודאי נקבל רב-טוב אשר עין לא ראתה על-ידי מעשינו
 הטובים, רק שאנו צריכים לידע האמת, שפפי שורת הדין אין
 מגיע לנו פרס, מאחר שהכל מאתו, וכנ"ל; רק שכל עבודתנו
 הוא שלא על-מנת לקבל פרס, רק שעל-ידי עבודתנו ומעשינו
 הטובים יהיה לנו הכנה לקבל חסדו הגדול, שהם אוצרי-מתנת-
 חנם שיתן לנו, לכל אחד ואחד כפי מה שהכין את עצמו בזה
 העולם לסעודתא דמלכא וגדוליו ומידעיו, כמו שכתוב:
 "ולשרידי אשר ה' קרא" וכו', וכמו שפרש רש"י שם. וזהו:
 'העולם הזה דומה לפרוזדור והעולם הבא למרקלין, התקן
 עצמך בפרוזדור כדי שתכנס למרקלין' - הינו כנ"ל, שכל

מִשְׁלִים

רא

הַעֲבוּדָה שְׁבוּעָה הָעוֹלָם הוּא רַק בְּבַחֲיַיִת הַכְּנוּת כְּיַד לְכַנֵּם בְּהִיבֵל
הַמְלָךְ, בְּחִינַת 'הַתְּקוּן עֲצָמוֹד בְּפָרוּזְדוֹר כְּיַד שְׁתַּפְּנִים לְמַרְקָלִין',
וְכַ"ל. (ל"ח הל' מתנה ד-ז)

חלום - א

ותבא אחר ראש השנה תקום"ח נסע ללמברג ושחה שם עד
 אמצע הקיץ. ובא לביתו על פרשת בלק. כשנסע
 ללמברג נסע דרך וואלמישיסק ושם רצה לעבר על [הגרעניץ]
 הנבול ולא היה יכול לעבר ונתעכב שם יותר משני שבועות.
 פעם אחת חלם לו בלילה שעמדו תילות רבות מהקיסר שלנו
 וכן פגגדם תילות רבות מהקיסר דוין, והקיסריות בעצמן היו
 שם. ובקש רבנו וברונו לכרבה מאדון אחר שיניח אותו לעבר.
 ואמר אותו פודאי לא אניח לעבר למדינתנו. ותדבר היה נראה
 שאמר לו שהוא מתירא פן יבלבל שם המדינה וכו'. והלך ובקש
 מהקיסר דשם בעצמו, ואמר אני איני מתירא אני מניחו לעבר
 לשם. וחקיץ בפקר וספר להאיש שהיה עמו ואמר לו אני יודע

תלומות

רג

שְׁתִּיּוֹם אֶעֱבֹר הַנְּרַעְנִיץ כִּי כָּךְ חָלַם לִי, וְכֵן הָיָה שְׁעֵבֶר אֹתוֹ
הַיּוֹם הַנְּרַעְנִיץ. וּבְעֵינַי תְּחַלּוֹם הַנְּ"ל יֵשׁ עוֹד דְּבָרִים כִּי נִשְׁכַּח
הָרֵב כִּי לֹא נִכְתַּב בְּזִמְנֹו. (חיי מוהר"ן קיט).

תלום - ב

שְׁנַת תַּקַּם"ז בְּרֶסֶלַב פְּרִשְׁת וַיְחִי אַחַר שְׁתַּיִתִּי מִקִּדְּשׁ הַלְּבָנָה
בְּעֶצְמִי, וְאָמַר לִי אִם הָיִיתֶם שְׂמֵחִים הָיָה מוֹכָה גְדוּלָּה
לְהַעוֹלָם.

אַחֲר־כֵּן סִפֵּר זֹאת שְׂרָאָה בְּתֵלֹם הָיוּ הוֹלְכִים תְּחִלּוֹת רַבּוֹת
מְאֹד וְהָיוּ פּוֹרְחִים אַחֲרֵיהֶם צַפְרִים רַבִּים מְאֹד גּוֹמָא
גְּדוּלָּה, וְשָׂאֲלָתִי לְאוֹתוֹ שְׂאֲצִלִּי עַל מָה הֵם פּוֹרְחִים הַצַּפְרִים
שְׂאֲחֲרִיָּהֶם וְאָמַר לִי שְׁהוֹלְכִים לְעֹזֵר לְאוֹתָן תְּחִלּוֹת. וְשָׂאֲלָתִי אִיךְ
יֵעֲזְרוּ לָהֶם וְהִשִּׁיב לִי שְׁהַצַּפְרִים הָאֵלוּ מְנִיחִין מֵעֶצְמָם לְחַה
שְׂעֵל־יָדַי אוֹתָהּ תִּלְחַח נִסְתַּלְקִים שְׂכַנְגָּדִם וּבָזָה הֵם עוֹזְרִים
לְאוֹתָן תְּחִלּוֹת. וְהָיָה קִשָּׁה לִי זֹאת הֲלֹא בְּמָקוֹם הַזֶּה שְׂמִנְחִין
תִּלְחַח נִמְצָאִים אוֹתָן תְּחִלּוֹת גַּם־כֵּן שָׁם וַיִּזִּיק לָהֶם גַּם־כֵּן.

חלומות

רה

בתוך כך ראיתי והתחילו הצפורים להוריד עצמן למטה עד שעמדו כלם על הארץ, והלכו אחרי החילות והיו מלקטים מן הארץ בפייהם. והדבר שלקטו היה דבר עגל ולא היה דבר מאכל. והיה קשה לי איך יבואו וילכו אלו הצפורים אחרי החילות, כי בהליכה האדם הולך מהרה יותר מן הצפורים, ומהו זה שמלקטים. ואמרו לי שזה שמלקטים מזה נעשה לחה הנ"ל שממית אותן שפנגדם בנ"ל, ובכל מקום שמניחין הלחה על ידי זה נסתלקים ומתים שפנגדם במקום שהם (והיה קשה לי בזה כמה דברים ואיני זוכרם).

ונבנסתי למקום מצנע וראיתי שהיה פתח נמוך מאד, ונבנסתי לשם ושכבתי עצמי שם ולא היו שום חלונות באותו חדר, והיה שם חשך. ונבנסתי לשם שהייתי רוצה להתחבא ונחבאתי שם. בתוך כך התחילו לבנס לשם כל הצפורים, והייתי רוצה לגרשם והייתי מפריחם ביד, ועמדה [שונרא] חתול בפניהם ודרך הצפורים לברח מפני השונרא ומחמת זה נבנסו כלם לתוך החדר. וכל מה שהייתי מפריחם ביד לא הועיל מחמת השונרא.

ושאלתי על מה הם באין לכאן, ואמרו לי שהם באין לכאן להיות להם [פאקין] אפעבועות. ושאלתי למה זה ואמרו לי שהלחה של הפאקין, היא הלחה הנ"ל שממיתה אותם שפנגדם. ושאלתי הלא מפאקין יכולים למות מהם גם כן

ספורים משלים ותלומות

ואמרו לי שכן הוא באמת, ומאותן הנבלות שמתין מהם זה
 מוזק לאותו המקום שהם מתים שם. והיה לי צער גדול, כי
 יראתי שלא אגוע חם ושלום מסרחון הנבלות, כי היו שם
 צפרים הרבה מאד, והייתי מתפלל להשם יתברך על זה. בתוך
 כך עברו עליהם הפאקין וחזרו לבריתן ופרח משם צפור
 בשמחה וכן פרחו כלם אחריו, ונעשה צעקה בעולם מזל טוב
 מזל טוב, וגם אני שאנתי מזל טוב. (חיי מוהר"ן פב).

תלום - ג

מה שספר תחלת קנין תקם"ד ענה ואמר אספר לכם מה
שראיתי ותספרו לבניכם.
אחד היה שוכב על הארץ וסביבו היו יושבים עגול וסביב
העגול עוד עגול וסביב העגול עוד עגול, וכן עוד כמה
עגולים, וסביבם היו יושבים עוד כמה אנשים בלי סדר. ואותו
שהיה יושב באמצע (בלומר שהיה יושב מטה על צדו) היה
עושה בשפתיו וכלם סביבו היו עושים בשפתותיהם אחריו.
ואחר כך ראיתי והנה איננו (אותו האמצעי) וכלם היו שבים
סביבו הפסיקו לעשות בשפתותיהם, ושאלתי מה
זה. השיבו לי שנתקרה ונגוע ופסק מלדבר והפסיקו מלדבר.

וְאַחֲר־כֵּן הִתְחִילוּ כָּל־ם לְרוּץ וּרְצָתִי אֲחֲרֵיהֶם. וְרֵאִיתִי שְׂנִי
 [פֶּאֱלֵאצִּין] אֲרֻמוֹנוֹת תִּינוּ בְּנִינִים נְאִים יָפִים מְאֹד,
 וְשָׁם הָיוּ יוֹשְׁבִים שְׂנִי שְׂרָרוֹת וְהֵם רָצוּ לְשֵׁם לְהִשְׁרָרוֹת וְהִתְחִילוּ
 לְטַעַן עִמָּהֶם לְמָה הִתְעִיתֶם אוֹתָנוּ, וְרָצוּ לְהִרְגָם, וּבְרַחוּ הִשְׁרָרוֹת
 לְחוּץ. וְרֵאִיתִים וְהוּמַט בְּעֵינַי מְאֹד מֵהוֹת שְׁלָהֶם. וּרְצָתִי אֲחֲרֵיהֶם.
 וְרֵאִיתִי מִרְחוֹק אֶהֱל יָפָה. וְצָעְקוּ מִשָּׁם לְהִשְׁרָרוֹת חֲזָרוּ
 לְאַחֲרֵיהֶם, וּבְקִשְׁתֶּם כָּל הַזְּכוּיֹת שֵׁישׁ לָכֶם וְנִמְלָתֶם
 בְּיַדְכֶם. וְתִלְכוּ לְהִנָּר הַתְּלוּי שָׁם, וְשָׁם תִּפְעְלוּ כָּל מַה שֶּׁתִּרְצוּ.
 וְחֲזָרוּ לְאַחֲרֵיהֶם וּקְבִלוּ הַזְּכוּיֹת שְׁלָהֶם וְהָיוּ שָׁם חִבְלֹת זְכוּיֹת,
 וְרָצוּ לְהִנָּר וּרְצָתִי אֲחֲרֵיהֶם וְרֵאִיתִי נֵר (דְּלוּק) תְּלוּי בְּאֹוִיר,
 וּבְאוֹ הִשְׁרָרוֹת וְהִשְׁלִיכוּ הַזְּכוּיֹת אֶל הַנֵּר וְנִפְּלוּ מֵהַנֵּר נִיצוֹצוֹת
 לְתוֹךְ פִּיהֶם. וְהִחְזִיר עֲצָמוֹ הַנֵּר וְנִעְשָׂה מֵהַנֵּר נֶהָר וְשָׂתוּ כָּל־ם
 מֵהַנֶּהָר.

וְנִעְשׂוּ בְּרִיּוֹת בְּקִרְבָּם, וּבְשִׁפְתָתָם לְדַבֵּר יֵצְאוּ מֵהֶם הַבְּרִיּוֹת.
 וְרֵאִיתִים רָצִים וְשָׂבִים וְאֵינָם מִיֵּן אָדָם וְלֹא מִיֵּן חַיָּה רַק
 בְּרִיּוֹת.

וְאַחֲר־כֵּן הִתְיַעְצוּ לְחֹזֵר לְמִקְוָמָם. וְאָמְרוּ אִיךְ נוֹכַל לְחֹזֵר
 לְמִקְוָמָנוּ. עָנָה אֶחָד נִשְׁלַח לְהֶאֱחָד הָעוֹמֵד שָׁם
 וְאוֹחֵז חֶרֶב מִשָּׁמַיִם לְאָרֶץ. וְאָמְרוּ אֵת מִי נִשְׁלַח. וְהִתְיַעְצוּ לְשַׁלַּח
 לְהַבְּרִיּוֹת וְהִלְכוּ הַבְּרִיּוֹת לְשָׁם וּרְצָתִי אֲחֲרֵיהֶם.

חלומות

רט

וְרֵאִיתִי אוֹתוֹ מֵאֵיִם עוֹמֵד מִשָּׁמַיִם לְאָרֶץ וַחֲרָבוּ בְיָדוֹ מִשָּׁמַיִם
לְאָרֶץ, וְלָהּ כַּמָּה פִּיּוֹת. הִינּוּ פֶה אֶחָד הִינּוּ חֹד (שְׁקוֹרִין
שְׂאֲרָף) לְמִיתָהּ, וּפֶה אֶחָד עַל עֲנִיּוֹת וּפֶה אֶחָד עַל חֲלָשׁוֹת. וְכֵן
כַּמָּה פִּיּוֹת עַל שְׂאֵר עֲנָשִׁים.

וְהִתְחִילוּ לְבַקֵּשׁ שְׂוֵה זְמַן רַב הָיוּ לָנוּ יַסוּרִים מִמֶּךָ. עֲתָה הִינֵה
לָנוּ לְעֹזֵר וְהִבֵּא אוֹתָנוּ אֶל מְקוֹמָנוּ (וְאָמַר אֵינִי יָכוֹל
לְעֹזֵר אֶתְכֶם) וּבִקְשׁוּ, הֵן לָנוּ הַפֶּה שֶׁל מִיתָה וְנִהְרַג אוֹתָם וְלֹא
רָצָה. וּבִקְשׁוּ פֶה אֶחָד וְלֹא רָצָה לְהֵן לָהֶם שׁוֹם פֶּה (הִינּוּ שְׂאֲרָף)
וְחֹזְרוּ. בְּתוֹךְ כֶּךָ בָּא פְקֻדָה לְהִרְגוֹ אֶת הַשְּׂרָרוֹת וְהִסִּירוּ אֶת
רֵאשִׁים.

בְּתוֹךְ כֶּךָ תִּזְרַח הַמַּעֲשֶׂה בְּשִׁתְּיָהּ, שֶׁהִיָּה אֶחָד שׁוֹכֵב עַל הָאָרֶץ
כִּנֵּ"ל וְסָבִיבוּ עֲנוּלִים וְכוּ' וְרָצוּ לְהַשְׂרָרוֹת וְכוּ' הַכֹּל בְּנִזְכָּר.
רַק עֲתָה רֵאִיתִי שֶׁהַשְּׂרָרוֹת לֹא הִשְׁלִיכוּ הַזְּכִיּוֹת אֶל הַנֵּר. רַק
לָקְחוּ הַזְּכִיּוֹת וְהִלְכוּ לְהַנֵּר וְשָׁבְרוּ אֶת לִפְסָם וְהִתְחִילוּ לְבַקֵּשׁ
בְּתַחֲנוּנִים לְפָנֵי הַנֵּר.

וְנִפְּלוּ נִיצוּצוֹת מֵהַנֵּר לְתוֹךְ פִּיהֶם, וּבִקְשׁוּ בְּתַחֲנוּנִים עוֹד, וְנַעֲשֶׂה
מֵהַנֵּר נֶהָר וְכוּ' וְנַעֲשֶׂה הַפְּרִיּוֹת כִּנֵּ"ל וְאָמְרוּ לִי שְׂאֵלוֹ יְחִיו,
כִּי הָרֵאשׁוֹנִים נִתְחַיְבוּ הַרִיגָה עַל שֶׁהִשְׁלִיכוּ הַזְּכִיּוֹת לְהַנֵּר וְלֹא
בִּקְשׁוּ בְּתַחֲנוּנִים כְּמוֹ אֵלּוּ.

וְלֹא יִדְעֵתִי מַה זֶה, וְאָמְרוּ לִי לֵךְ אֶל הַחֲדָר הַזֶּה וַיֹּאמְרוּ לֵךְ
פְּרוֹשׁ עַל זֶה.

ספורים משלים ותלומות

והלכתי לשם והיה יושב שם זקן אחד ושאלתי על זה. ותפס
 זקנו בידו ואמר לי הרי זקני היא פרוש על המעשה.
 ושאלתי איני יודע עדן.

ואמר לי לך אל תחדר תזה ושם תמצא פרוש. והלכתי לשם
 וראיתי תחדר ארץ ורחב עד אין קץ וכלו מלא בתבים,
 ובכל מקום שפתחתי ראיתי פרוש על המעשה.
 כל זה שמעתי מפיו הקדוש פה אל פה. ואמר שכל התורות
 שהוא אומר יש בהם רמזים מהמעשה הזאת. ותורה
 המתחלת תשעה תקונין בלקוטי א' סימן כ' הוא כלו פרוש על
 זאת המעשה.

והמשכיל יבין שם כמה רמזים נפלאים מוזאת המעשה עין שם
 מה שמבאר שם שנפתח הלב, בבחינת פתח צור
 ויזובו מים עין שם, בחינות נהרות הנ"ל. והבן שם כל התורה
 היטב ותזכה להבין איזה רמזים בעלמא מוזאת המראה הנראה
 הנ"ל.

זה שהיה שוכב על הארץ ואחר כך ראה והנה איננו והשיבו
 לו שנתקרה ונגוע. זה בחינת הנשמה המבאר בהתורה הנ"ל
 שהיא מסבלת ביסורין פת במלח תאכל עין שם, ואפשר מרמוז
 על מה שנאמר שם במשנה אחר פת במלח תאכל וכו' ועל
 הארץ תישן.

חלומות

ריא

וְאֶפְשָׁר לָזֶה מְרִמּוֹ מֵה שְׁפָתוֹב לְעִיל שְׁתִּיָּה שׁוֹכֵב עַל הָאָרֶץ
וּסְבִיבוֹת הַנַּ"ל בְּמָה וּכְמָה עֲגוּלִים בְּלִי סֵדֶר. כִּי בָלָם
מִקְבָּלִים מִהַנְּשָׂמָה הַנַּ"ל, כִּי כָל בְּאוּרֵי הַתּוֹרָה נִמְשָׁךְ עַל יָדָה.
וְאֶפְשָׁר וְהוּ שְׁמֵרִמּוֹ שְׁתִּיָּו עוֹשִׂים בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם הִינּוּ שְׁתִּיָּו מִנְּגִלִים
בְּאוּרֵי הַתּוֹרָה הַנַּ"ל, וְעַל-כֵּן בְּשִׁנְתֵּקֶרֶר וּנְגוּעַ הָאֲמֻצָּעֵי הַנַּ"ל
שָׁהוּא מְרִמּוֹ לְהַנְּשָׂמָה הַנַּ"ל, עַל-כֵּן הִפְסִיקוּ בָלָם לַעֲשׂוֹת
בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם וּלְדַבֵּר, כִּי בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם הוּאֹת נִצְמַנְנָת שָׁהוּא בְּחִינַת
הַסְּתַלְקוֹת שְׁלָה, אֲזִי אִין כַּח לְהַמְשִׁיךְ בְּאוּרֵי הַתּוֹרָה בְּמִכְבָּאָר
בְּמֵאָמֶר הַנַּ"ל עֵינ שָׁם הֵיטֵב.

וְדוּק מְאֹד בְּעִיּוֹן גְּדוֹל בְּמַעֲשֵׂה הַנַּ"ל וּבְהַתּוֹרָה הַנַּ"ל, וְתוֹפֵחַ
לְהַבִּין עוֹד בְּמָה רְמִזִּים נוֹרָאִים.

וְזֶה שְׁרָצוּ לְהַשְׁרָרוֹת וְהַתְּחִילוּ לְטַעַן עִמָּהֶם הִינּוּ עֲנִינ מְרִיבָה
וּקְטָטָה זֶה בְּחִינַת מַחְלָקַת שְׁנַעֲשָׂה עַל הַצַּדִּיקִים עַל-יְדֵי
הַסְּתַלְקוֹת בְּאוּרֵי הַתּוֹרָה וְאֶפְשָׁר שֶׁהַשְׁרָרוֹת מְרִמּוֹים עַל מִשָּׁה
וְאַחֲרָן שְׁנִסְתַּלְקוּ בְּשִׁבִיל מִי מְרִיבָה עַל שְׁטָעוֹ הַטָּעוֹת הַמְּכָאָר
שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנַּ"ל שְׁלֵא בְּקִשׁוֹ בְּתַחֲנוּנִים וְהֵבִין הֵיטֵב.

וְעֲנִינ הַנֵּר שְׁנִפְלוּ נִיצוּצוֹת בְּתוֹךְ פִּיהֶם וְחֹזֵר הַנֵּר וְנַעֲשֵׂה נֶחֱר
וְכוּ', זֶה בְּחִינַת דְּבוּרִים חַמִּים שְׁמִמְשִׁיכִים מְלֵב הָעֲלִיּוֹן
עַל-יְדֵי שְׁנִכְמָרוֹ רַחֲמֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עֲלָיו וְנִפְתַּח לֵב הָעֲלִיּוֹן
וְנִשְׁפַּע מְלֵב הָעֲלִיּוֹן דְּבוּרִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה מִמְשִׁיךְ בְּאוּרֵי הַתּוֹרָה
גַּם-כֵּן מִשָּׁם, בְּבְחִינַת פְּתַח צוּר וְיִזּוּכּוֹ מִיָּם וְכוּ'.

וְזֶה בְּחִינַת מַה שְּׁחֹרֵר הַיָּר וְנִעְשָׂה נְהַר, כִּי הַיָּר מְרַמֵּז עַל הַלֵּב
 שֶׁהוּא יָר דְּלוּק בְּיָדוֹעַ. וּבְתַחֲלָה נִפְלוּ נִיצוּצוֹת מִשָּׁם לְתוֹךְ
 פִּיָּהֶם וְזֶה בְּחִינַת דְּבוּרִים חֲמִים שְׁנִמְשָׁךְ מֵהַלֵּב שֶׁנִּקְרָא בְּהַמְעָשָׂה
 הַנִּזְכָּר בַּנִּזְכָּר. וְאַחֲרֵי־כֵן זֶה הַיָּר בְּעֶצְמוֹ חֹרֵר וְנִעְשָׂה נְהַר, זֶה
 בְּחִינַת בְּאוּרֵי הַתּוֹרָה שְׁנִמְשָׁךְ גַּם־כֵּן מֵהַלֵּב שֶׁהוּא בְּחִינַת יָר.
 בְּבְחִינַת פְּתַח צוּר וַיִּזְכּוּ מַיִם בַּנִּזְכָּר.

וּמַה שְּׁהַשְּׁלִיכּוּ הַזְּכוּיֹת הַיָּנוּ שֶׁהַזְּכוּיֹת הַזְּכוּיֹת וְהַמְעָשִׂים מִזְכִּים
 שְׁלָהֶם. וְהַשְּׁתַּמְשׁוּ בְּמִטְהַעֵז בְּשִׁבִיל הַמְשַׁכֵּת הַתּוֹרָה. וְזֶהוּ
 הַטְּעוֹת שְׁטָעוּ בְּמִבְאֵר שָׁם עֵינֵי שָׁם.

וְהַבְּרִיּוֹת שְׁנִעְשׂוּ בְּקֶרֶבָם וְאַחֲרֵי־כֵן בְּשִׁפְתָּתָם פִּיָּהֶם יֵצְאוּ. זֶה
 בְּחִינַת כַּחוֹת הַרוּחָנִיּוֹת שֶׁהֵן הַמְּלָאכִים שְׁנִבְרָאִים
 מֵאוֹתִיוֹת הַתּוֹרָה שְׁמִתְדַשִּׁין. וְהֵם מְקַבְּלִים כַּח מְאֹדוֹם. שֶׁהוּא
 בְּחִינַת זֶה שְׁאוֹחַז הַחֶרֶב בְּיָדוֹ הַמְּבֹאֵר מֵהַמְעָשָׂה. כִּי הוּא מְמַנֶּה
 עַל הַחֶרֶב, וְהוּא מְמַנֶּה עַל כָּל הָעֵנָשִׁים לְעֵנֵשׁ הַרְשָׁעִים. וְזֶה
 בְּחִינַת כְּמַה מֵינֵי פִיּוֹת וְחִדּוּדֵינִי שֶׁיֵּשׁ לְחֶרֶב, לְפָעָמִים צָרִיכִין
 לְעֵנֵשׁ הַרְשָׁעִים בְּחֶרֶב וּבְקִטְלָא, וְלְפָעָמִים בְּעֵנָשִׁים אַחֲרֵים.
 בְּמִבְאֵר שָׁם בְּתַתּוֹרָה הַנִּזְכָּר.

וּמִחֲמַת הַפָּנִים וְהַטְּעוֹת לֹא רָצָה לְתֵן לָהֶם שׁוּם פֶּה וְחֹד (הַיָּנוּ
 שְׁאֵרָף) מֵהַחֶרֶב, כִּי לֹא רָצָה לְתֵן לָהֶם שׁוּם כַּח, כִּי
 צָרִיכִין לְשַׁבֵּר הַלֵּב דּוֹקָא וּלְבַקֵּשׁ בְּתַחֲנוּנִים. וְאַף־עַל־פִּי שְׁלוֹקְחִין
 בְּיָדָם הַזְּכוּיֹת הַיָּנוּ הַמְּטַה עֵז, הוּא בְּשִׁבִיל עֵנִין אַחַר לְהַכְנִיעַ

חלומות

ריג

הרע שבעדה, אבל המשכת התורה צריכין להמשיך ברחמים
ותחנונים.

ודוק היטב מאד בהתורה הנ"ל, ובתמצושה, ותבין עוד רמזים
נפלאים ותראה נפלאות השם לפי השגתך, מה מאד
עמקו מחשבותיו, אם אמנם אחר כל זה אף אם מוצאים איזה
רמזים בעלמא, עדין הדברים סתומים וסתומים עד עת קץ. עם
כל זה מה שאפשר לנו להשיג איזה רמז בעלמא במראה נפלאה
ונוראה בזו, מה טוב להנשמה.

כי הוא זכות גדול להאדם פשוטה שיהיו מחשבותיו משוטטות
בדברי רבנו זכרנו לברכה תקדוש והנורא מאד אשר אין
ערך אליו. ואי אפשר לספר בשבחיו תקדוש שלא לפגם בכבודו
חס ושלום כי כל המוסר גורע. משל למלך שמקלסין אותו וכו'
(ענין ברכות לג:) וכל מה שנגמץא בדברינו איזה שבת על רבנו זכרנו
לברכה תקדוש והנורא מאד, צריכין לידע ששכל נחשב כלא,
ואינו אפלו בטפה מן תים הגדול, כי אי אפשר לספר בשבחיו
כלל, כי היה נעלם בתכלית ההעלם משכל אנושי. ואפלו
צדיקים גדולים אי אפשר להם להשיג מקצת מעלתו. ואין לנו
שום השגה ותפיסה בו כלל כ"א על ידי קצת התורות
הנפלאים שנגלה בספריו הקדושים, והמעשיות הנוראות
המוכאים פה. ומזה יכול כל חד בפום מה דמשער בלבה להבין
קצת מעט מועיר עד היכן מגיע רום תקפו וקדשתו עד אין

תבִּלִית. אֲשֶׁרֵי יְלוּד־אִשָּׁה שְׂוֹכָה לְמַעַלָּה כְּזוֹ הָעוֹלָה לְמַעַלָּה
לְמַעַלָּה, מֵה שְׂאִיִן תִּפְּה יָכוֹל לְדַבֵּר וְהַלֵּב לְחֹשֵׁב.
וְאִם אֲמַנָּם אֶף־עַל־פִּי־בֵן הָיָה אֲפָשָׁר לְסַפֵּר קִצַּת בְּשִׁבְחֵי
הַקְּדוֹשִׁים מֵה שְׂרָאִינוּ בְּעֵינֵינוּ קִצַּת. אֲךָ תַּמְשָׁכִיל בְּעַת
יָדָם מִחֲמַת הַמַּחֲלָקֶת הַגְּדוֹלָה שֶׁהֵיְתָה עֲלֵיו בְּחַיָּיו.
(שִׁיָּךְ לְעַל) וְזֶה שֶׁבִקְשׁוּ פֶה הֵינּוּ שְׂאֲרָף שֶׁל מִיתָה, וְלֹא רָצָה
לְהֵן, וּבִקְשׁוּ פֶה אַחֵר וְלֹא רָצָה גַם־בֵּן. כִּי רָצוּ לְעַנֵּשׁ
אוֹתָם בְּחֶרֶב אֶל־וּקְטָלָא, וְלֹא רָצָה לְהֵן לָהֶם זֶה הַכֶּתֶר, וּבִקְשׁוּ
עַל־כָּל־פְּנִים עֲנֵשׁ אַחֵר לְעַנֵּשׁ אֶת הַרְשָׁעִים וְלֹא רָצָה כָּלֵל, הַכֵּל
מִחֲמַת הַטְּעוֹת הַנִּ"ל. וְזֶה שֶׁבִקְשׁוּ שְׂוִיתֵן לָהֶם כַּח כְּרִי שְׂוִיִּכְלוּ
לְחֹזֵר, זֶה מְרָמוֹ שְׂוִיִּכְלוּ לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, כִּי הֵם צָרִיכִין לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ
אִיזָה כַּח לְעַנֵּשׁ הַרְשָׁעִים כְּרִי לְבוֹא לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וְהֵבִין הֵיטֵב.
וְזֶה שֶׁאָמְרוּ לָזֶה שֶׁתִּחַרְבַּ בְּיָדוֹ שְׂוִיה זְמַן רַב הָיָה לָהֶם יְסוּרִים
מִמֶּנּוּ, זֶה בְּחִינַת מֵה שֶׁאָמְרוּ לְאֶדְוִם (בַּמִּדְבָּר ב'): "אַתָּה יַדְעָתָ אֶת
כָּל הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מְצַאֲתָנוּ", אַתָּה דִּיקָא כִּי כָּל הָעַנְשִׁים עַל יָדוֹ
עֵינֵן שֵׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל. וְזֶה שֶׁאָמַר הַזְּקֵן שֶׁזְּקֵנוּ הוּא פְּרוֹשׁ עַל
הַמַּעֲשֵׂה כִּי כָּל הַתּוֹרָה הַנִּ"ל מְרָמוֹ בְּבְחִינַת זְקֵן כְּמוֹ שֶׁבִּאֵר רַבֵּנוּ
זְכַרְנוּ לְבִרְכָה שֶׁחֲכָל מְרָמוֹ בְּתַשְׁעָה תִּקְוֵנוּ יְקִירִין אֶת־מִסְרִין
לְדַקְנָא, כְּמִבְּאֵר שֵׁם הֵיטֵב. וְעַל־כֵּן אַחֲר־כֵּן בְּשִׁחֹזֵר וְנַעֲשֵׂה
מַעֲשֵׂה הַנִּ"ל שֶׁתִּיָּה אַחַד שׂוֹכֵב עַל הָאֶרֶץ וְכוּ' אִזּוּ נִשְׁמְרוּ
הַשְּׂרָרוֹת וְלֹא הִשְׁלִיכוּ הַזְּכִיּוֹת אֶל הַנֵּר, רַק לְקַחוּ הַזְּכִיּוֹת וְהִלְכוּ

תְּלוּמוֹת

רטו

לְהַנִּיר וְשָׁבְרוּ אֶת לִבָּם, וְהִתְחִילוּ לְבַקֵּשׁ בְּתַחֲנוּנִים. וְאָמְרוּ שְׂאֵלוֹ
יְחִיו, כִּי הָרֵאשׁוֹנִים נִתְחַיְבוּ הַרְיָגָה עַל שֶׁהִשְׁלִיכוּ תוֹכֵיזוֹת לְהַנִּיר
וְלֹא בִקְשׁוּ בְּתַחֲנוּנִים כְּמוֹ אֵלֹה, תִּינוּ כַּנְ"ל. שְׁעַקֵּר הַטְּעוֹת שֶׁל
מִשֶּׁה רַבְּנוּ הָיָה שְׂלֵא הַמְּשִׁיךְ מִימֵי הַתּוֹרָה עַל־יְדֵי רַחֲמִים
וְתַחֲנוּנִים, רַק עַל־יְדֵי מִיטָה־עוֹ, שְׁוֵה פְּחִינַת הַפְּאֵת הַצּוֹר וְכוּ'
כְּמוֹ שְׁמִבְּאֵר שָׁם. וְעַל־כֵּן עָתָה נִשְׁמְרִים לְדַבֵּר וּלְבַקֵּשׁ רַק
בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים וְעַל־יְדֵי־זֶה יְחִיו. יְהִי רְצוֹן שְׂיִבֹּא מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ
בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ וַיְבִיאֵנוּ לְשָׁלוֹם לְאַרְצֵי־יִשְׂרָאֵל הַקְּדוֹשָׁה וְאִזּוּ יִתְקַן
הַכֹּל בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן. (חיי מוהר"ן פג).

חלום - ד

מה שספר קדם ראש-השנה תקס"ט סוף קנין תקס"ח ובאותו
 העת הביא לו השוחט מטעפליק פסא נפלאת.
 וסמוך לזה ספר זאת שראת במראה או בחלום שהביאו לו
 פסא, והיה אש סביבתה. והלכו כל העולם אנשים ונשים
 וטף לראותה. ובשחרו משם, אזי תקף נתקשרו זה עם זה
 ונעשה שדוכים ביניהם. וגם כל מנהיגי הדור כלם הלכו
 לראותה. ושאלתי כמה היא רחוקה, ומפני מה תקף נעשו
 שדוכים. והלכתי והקפתי סביבם לילך שם.
 ושמעתי שהולך ובא ראש-השנה. והייתי מספק אם לחזור אם
 להתעבב שם, והייתי נבוך בדעתי ואמרתי בלבי איך

חלומות

ריו

אֲשָׁאֵר בְּכֹאֵן עַל רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה, וְאִמְרֵתִי בְּדַעְתִּי לְפִי הַגּוֹף הַלּוֹשׁ
שִׁישׁ לִי לָמָּה לִי לַחֲזוֹר וְהִיִּיתִי שָׁם.

וּבֵאתִי לְהִכְסֹא וְרֵאִיתִי שָׁם רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה, רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה מִמָּוֶשׁ. וְכֵן
יוֹם-כְּפֹר, יוֹם-כְּפֹר מִמָּוֶשׁ. וְכֵן סְבוֹת, סְבוֹת מִמָּוֶשׁ. גַּם
שָׁמַעְתִּי שְׁהִיוּ צוֹעְקִים (ישעיה א): "חֲדָשִׁיכֶם וּמוֹעֲדֵיכֶם שָׁנְאָה
נַפְשִׁי", מַה לָּכֶם לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם, רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה בְּעֶצְמוֹ יִשְׁפֹּט.
וּבְרַחוּ בְּלָם עִם כָּל מְנַהֲיֵי הַדּוֹר בְּלָם בְּרַחוּ.

וְרֵאִיתִי שָׁם שְׁהִיָּה חֲקוּק עַל הַכְּסֵא כָּל צוּרוֹת שָׁל כָּל בְּרוּאֵי
עוֹלָם, וְכָל אֶחָד תְּהִיָּה חֲקוּק עִם בֵּת זִוְגוֹ אֶצְלוֹ וּבְשִׁבִיל
זֶה נִעְשִׂין תַּכְּף שְׂדוּכִים. כִּי כָּל אֶחָד מֵצֵא שָׁם וְרָאָה בֵּת זִוְגוֹ.
וּמֵאַחַר שְׂבִימִים הַקּוֹדְמִים לְמִדְתִּי, נִפְלַ בְּדַעְתִּי שְׁפֹסוּק (דניאל ז):
"כְּרִסְיָה שְׂבִיבִין דִּי נִוְר" רֵאשִׁי-תְבוֹת שְׂדָכָן כִּי עַל-יְדֵי הַכְּסֵא
נִעְשִׂין שְׂדוּכִין בְּנִ"ל, גַּם בְּרִסְיָה רֵאשִׁי-תְבוֹת רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה
יוֹם-כְּפֹר סְבוֹת. וְעַל-כֵּן בְּשָׂמִינִי עֲצָרֵת זִוְגָא דְמִטְרוֹנִיתָא.
וְשִׂאֲלֵתִי מַה יְהִיָּה פְרָנְסֵתִי וְאִמְרוּ לִי שְׂאֲהִיָּה שְׂדָכָן וְהֵאֵשׁ הַקְּיוֹף
סְבִיבוּ.

כִּי בְּאַמֶּת רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה הִיא מוֹכָה גְדוֹלָה כִּי הוּא מוֹעֵד שְׁהִלְכָנָה
מִתְכַּסֶּה בּוֹ, שְׁעַל זֶה נֵאֶמֶר (חליו ס): הִבִּיאוּ עָלַי בְּפָרָה. וְהוּא
מוֹכָה גְדוֹלָה לְהָעוֹלָם, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה אָנוּ יְכוּלִין לְבַקֵּשׁ בְּפָרָה
בְּרֵאשִׁי-הַשָּׁנָה.

עֵינַי כָּל זֶה בְּהַתּוֹרָה תִּקְעוּ בְּחֹדֶשׁ שׁוֹפָר, וַיִּבֶן ה' אֶת הַצִּלְעַ.
 תְּמַדְבֵּר מִשְׁרָשֵׁי נְשָׁמוֹת הַכְּלוּלִים בְּכַסֵּא עֵינַי שָׁם הֵיטִיב כָּל
 הַתּוֹרָה בְּלִקְוֵי תִּנְיָנָא סִימָן א' בִּי הוּא פְּרוּשׁ עַל הַמַּעֲשֵׂה הַנִּ"ל.
 בִּי זֹאת הַתּוֹרָה נְאֻמָּה בְּרֵאשִׁי-הַשָּׁנָה שְׂאֵחַר זֶה הַסְּפֹר,
 וְהַדְּבָרִים סְתוּמִים וְנִעְלָמִים מְאֹד. גַּם חָסֵר קִצֵּת בִּי לֹא נִכְתַּב
 בְּשָׁלְמוֹת.

וּפְעַם אַחַת דִּבֵּר מִהַמַּעֲשִׂיּוֹת וְהַזְכִּיר אֹז עֵינַי זֶה מִקְּשֵׁר הַמַּעֲשֵׂה
 הַזֶּה עִם הַתּוֹרָה הַנִּ"ל. בְּמָה נִזְרָא וְנִפְלָא וְנִשְׁגָּב מְאֹד
 הָעֵינַי הַזֶּה לְמִי שֵׁישׁ לוֹ לֵב לְהִבִּין. וְאִז אָמַר אִם אֵין אַתֶּם
 שְׂמֵחִים אֵינִי יוֹדֵעַ מַה לָּכֶם כְּלוּמַר שְׂרָאוּי לָנוּ לְשִׂמְחָה עַל-כָּל-
 פְּנִים מְאֹד תְּמִיד בְּשׂוֹכְנֵינוּ לְטַעַם אִוְרוֹת נִזְרָאוֹת כְּאֵלוֹ וְכוּ'. וְאַחַר
 שְׂסַפֵּר הַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה אָמַר שְׂאֵתֶם יְכוּלִין לֹמַר עָלֶיךָ תּוֹרָה כָּל
 יְמֵי חַיֵּיכֶם, וְנִעַר כְּנוֹ עַל שְׂאֵין אָנוּ שְׂמֵחִים, וְאָמַר שְׂרָאוּי לָנוּ
 לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד. (חיי מוהר"ן פד).

תלום - ה

תקם"ט תלם לו שְׁתִּיחָה קבוץ אַחַד שֶׁל יְהוּדִים עִם מְנַהִיג אַחַד
 שְׁתִּיחָה גְדוֹל מְאֹד בְּעוֹלָם. וְגִזְרוּ גְזֵרָה לְהַרְג אֶת כָּל
 הַיְהוּדִים, וְהַמְנַהִיג נָפַל עַל עֵצָה שֶׁצָּרִיכִין לְשִׁנּוֹת עֲצָמוֹ לְעָרֶל.
 וְהִלְךְ וְקָרָא אִמֵּן וְגִלַּח לֹו תוֹקֵן עִם הַפְּאוֹת. וְאַחֲר־כֵּן נִתְּכַרֵּר
 שֶׁהוּא שֶׁקֶר שְׁלֹא נִגְזַר כָּלֵל הַגְּזֵרָה הַזֶּה"ל. כִּמְהַ בּוֹשָׁה הַנִּיעַ לְאוֹתוֹ
 מְנַהִיג, בְּנִדְאֵי לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לֹו לְהִתְרַאוֹת לְפָנָי הָעוֹלָם וְהַצָּרֶף
 לְעַקֵּר וְלְכַרֵּת. וְאִיךְ יוֹצֵאִין מִן הַפֶּתַח וְאִיךְ שׁוֹכְרִין עֲגָלָה וְכִיּוֹצֵא
 בָּזָה, בְּנִדְאֵי הָיָה לֹו בּוֹשָׁה וּבְלִמָּה גְדוֹלָה מְאֹד אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר
 לְבָאֵר. וּבְנִדְאֵי הַצָּרֶף לִישֵׁב אִיזָה זְמַן אֲצֵל עָרֶל עַד שִׁיִּצְמַח וְקָנוֹ.
 זֶה הָרְאוֹ לֹו וְכוּ'. (חיי מוהר"ן פו).

תלום - ו

תקם"ד ליל שבת קדש אחר הקדוש וארא בתלום והייתי בתוך
 עיר, ונדמה לי בתלום שהעיר הייתה גדולה מאד, ובא
 לשם צדיק גדול מצדיקים הישנים שהיה מחזק לצדיק גדול,
 והלכו הכל אליו. וגם אני הלכתי אליו וראיתי והיו כלם עוברים
 אצלו בצדו ולא נתנו לו שלום והיה נראה שעושין זה בכונה.
 ותמהתי מאד שהיה להם עזות כזה, כי ידעתי שהוא צדיק
 גדול. ושאלתי על זה איך יש להם עזות כזה לבלי לתן לו שלום
 בכונה כנ"ל. והיה התרוץ כי באמת הוא צדיק גדול, אך יש לו
 גוף מלקט מכמה מקומות שהוא בחינת מקומות המטנפים, אבל
 הוא בעצמו אדם גדול, וקבל על עצמו שהוא יתקן זה הגוף

רבא

תלומות

ואין שואלין בשלום חברו במקומות המטנפים על-כן לא נתנו
לו שלום. (חיי מוהר"ן פו).

תלום - ז

בחל וארא בתלום והיתה תתנה והיו שם כלות תרבה וכלה
 אחת היתה ביניהם חשוכה מכלם והיתה נראה בעיני
 העולם חשוכה מהם, והיו שם קפליעים [מקהלות] תינו כלי שיר
 שהיו מנגנים.

וראיתי שנפתח פתח ונכנסו אל הישיבה והיו מתאספים המון
 רב אל הישיבה. ובשראיתי שהם מתרבים והולכים
 הייתי מחשב איך אוכל לבנם בין המון רב כזה.
 וחטפתי עצמי לשם והייתי עומד על גבם והיה שם ראש
 ישיבה שהיה לומד עמם והיה שם כבוד תתורה
 גדול מאד מאד ותכלות היו מרקדים. ועקר הנה הכלה החשוכה
 הנ"ל שהיא היתה מרקדת שם. וכל מה שהיתה תקפליע מנגנת

תלומות

רכג

איזה נגון היתה היא מוּמָרֶת הַנְּנוֹן בְּעֶצְמָה אַחֲר־כָּד. וְהִיא שָׁם
כְּבוֹד הַתּוֹרָה גָּדוֹל מְאֹד וְנִפְלְאוֹתַי תְּרַבֶּה מְאֹד עַל גְּדוֹל כְּבוֹד
הַתּוֹרָה שֶׁהִיא שָׁם.

וְדַבַּרְתִּי עִם אַנְשֵׁים שֶׁהֵייתִי מִכִּיר עִמָּהֶם הִרְאִיתֶם כְּבוֹד הַתּוֹרָה
כָּזוֹת. וְכִפִּי הַנִּרְאָה הָיוּ עוֹסְקִים בְּלִמּוּד הַפְּשׁוּט בְּנִגְלָה
כִּי הַנִּרְאָה שֶׁהָיוּ שָׁם רַבָּנִים וְגַם הַסְּפָרִים הָיוּ מִרְאִים עַל זֶה שֶׁהָיוּ
סְפָרִים גְּדוֹלִים מְאֹד בְּדֶרֶךְ הַלְּמוּד הַנִּ"ל. (חיי מוהר"ן פח).

תלום - ח

בס"ל ת"ק"ע פה ברסלב תלום הייתי יושב בביתי (הינו בבית
 הקטן שהוא יושב בו) ולא היה שום אדם נכנס אצלי,
 והיה תמוה בעיני. ויצאתי לחדר השני, וגם שם לא היה שום
 אדם. ויצאתי לבית הגדול ולבית המדרש ולא היה שם גם כן
 שום אדם. וישבתי בדעתי לצאת אל החוץ.
 ויצאתי לחוץ וראיתי שעומדים בני אדם עגולים עגולים
 ומתלחשים זה עם זה, וזה מתלוצץ ממני וזה משחק
 בי וזה מעז פנים נגדי וכיוצא. ואפלו האנשים שלי היו גם כן
 כנגדי, קצת העזו נגדי וקצת התלחשו בסוד ממני וכיוצא כנ"ל.
 וקראתי לאחד מאנשי ושאלתי אותו מה זאת. והשיב איך
 עשיתם פזאת היתכן שתעשו חטא גדול כזה. ואני

חלומות

רבה

לא ידעתי כלל על מה הם מתלוצצים עלי, ובקשתי את האיש הנ"ל שילך ויקבץ איזה אנשים מאנשי-שלוֹמנו והלך מאתי ולא ראיתיו עוד.

וישבתי בעצמי מה לעשות וישבתי עצמי להפליג עצמי לאיזה מדינה אחרת, ובאתי לשם והיה שם גם-כן פן שהיו עומדים שם גם-כן בני-אדם ודברו מזה כי גם שם יודעים הנ"ל. וישבתי עצמי לישב באיזה יער ונקבצו אלי חמשה אנשים מאנשי-שלוֹמנו והלכתי עמם ליער וישבנו שם ובשתינו צריכים לאיזה דבר מאכל וכיוצא, היינו שולחים אחד מהאנשים הנ"ל וקנה לנו מה שהיינו צריכים, והייתי שואל אותו אם נשקט הרעש והשיב לאו כי עדין הרעש חזק מאד.

בתוך שהיינו יושבים שם בא זקן אחד וקרא אותי, ואמר שיש לו איזה דבר לדבר עמי. והלכתי עמו והתחיל לדבר עמי. ענה ואמר האתה תעשה כזאת ואיך אין אתה מתפיש בפני אבותיך נגד זקנך רבי נחמן ונגד זקנך הפעל-שם טוב וזרוננו לברכה, ואיך אין אתה מתפיש מתורת משה ומהאבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב וכו' מה אתה סבור שתישב כאן, האם אתה יכול לישב כאן תמיד הלא המעות שלך יכלה ואתה איש חלש ומה תעשה. וכי אתה סובר שתפליג לאיזה מדינה, ממה נפשך אם לא ידעו שם מי אתה, לא תוכל להיות שם כי

לא יתנו לך מעות. ואם ידעו מי אתה גם-כן לא תוכל להיות
שם פי גם שם ידעו מזה.

השבת לי לו מאחר שהוא בן שאני מנרש בזה, יהיה לי עולם
הבא. השוב לי עולם הבא אתה סבור שיהיה לך,
אפלו בגיהנם לא יהיה לך מקום להטמן שם, פי עשית חלול
ה' בזה. השבת לי: לך-לך, הייתי סוכר שתנחמו אותי ותדברו
על לבי, עכשו אתם עושים לי יסורים לכו לכם, והלך מאתי
תזקן הנ"ל.

ובהיותי יושב שם ישבתי עצמי מאחר שאני יושב כאן זמן רב
בזה יכולים לשבח לגמרי את הלמוד וצויתי לאיש
הנ"ל ששלחנו לעיר בשביל צרכינו שיבקש שם איזה ספר ויביא
לנו, והלך אל העיר ולא הביא ספר. והשיב שאי אפשר להביא,
פי בודאי אסור לגלות בשביל מי צריכין הספר, ובהצנע אי
אפשר למצא ספר. והיה לי יסורים גדולים על שאני נע ונד וגם
אין לי שום ספר, פי יכולין לשבח את הלמוד לגמרי.

אחר-כך חזר ובא תזקן הנ"ל ונשא ספר תחת זרועותיו,
ושאלתי אותו מה אתם נושאים והשיב ספר. אמרתי
לו תנו לי הספר ונתן לי, ולקחתי אותו ולא ידעתי כלל איך
להניח את הספר ופתחתי את הספר ולא ידעתי בו כלל, והיה
דומה בפני כלשון אחר וככתב אחר, פי לא ידעתי בו כלל כלל
לא, והיו לי יסורים גדולים מזה. והייתי מתירא גם מהאנשים

חלומות

רבו

האלו הנ"ל שִׁהוּ עַמִּי שְׂכָשְׁיִתוּדַע לָהֶם זֹאת אוֹלֵי גַם הֵם יִפְרְדוּ
מִמֶּנִּי.

וְשׁוֹב קָרָא אוֹתִי הַזְּקֵן הַנִּי"ל לְדַבֵּר עִמִּי וְהִלַּכְתִּי עִמּוֹ וְהִתְחִיל
שׁוֹב לְדַבֵּר בְּנִי"ל, אִיךְ עָשִׂיתָ כִּזְאת אִיךְ אֵינן לָךְ בּוֹשָׁת.
הָא אֶפְלוּ בְּגִיהָנָם לֹא יִהְיֶה לָךְ מָקוֹם לְהַטְמִין שָׁם בְּנִי"ל. אָמַרְתִּי
לוֹ אִם תְּיָה אוֹמֵר לִי כִּזְאת אָדָם מִפְּנֵי עוֹלָם הָעֲלִיזוֹן הָיִיתִי מֵאַמִּין
לוֹ. הַשִּׁיב אֲנִי מִשָּׁם, וְהִרְאָה לִי דָבָר שֶׁהוּא מִשָּׁם.

וּבָא עַל דַּעְתִּי הַמַּעֲשֵׂה שֶׁל הַפְּעַל-שֵׁם-טוֹב וְכִרְוֵנוּ לְבָרְכָה
הַיְדוּעַ, וְאִז תְּיָה סְבוּר הַפְּעַל-שֵׁם-טוֹב וְכִרְוֵנוּ לְבָרְכָה גַם
בֶּן שָׁאִין לוֹ עוֹלָם הַבָּא, וְאָמַר אֲנִי אוֹהֵב אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּלִי
עוֹלָם הַבָּא. וְהִשְׁלַכְתִּי אֶת רֵאשִׁי לְאַחֲרֵי בְּמִרְרוֹת גְּדוֹל מְאֹד.
וּבְאֶשֶׁר הִשְׁלַכְתִּי אֶת רֵאשִׁי בָּהּ, בָּאוּ אֵלַי וְנִתְקַבְּצוּ אֵלַי כָּל
הַנּוֹכְרִים לְמַעַלָּה שֶׁאָמַר לִי הַזְּקֵן לְהִתְבַּיֵּשׁ מִהֵם, הִינּוּ וְקִנִּי
וְהָאֲבוֹת וְכו' וְכו' וְאָמְרוּ לִי תִפְסֹק (שְׁעִיחַ ד): "וּפְרִי הָאָרֶץ לְגֵאוֹן
וּלְתַפְאֶרֶת". וְאָמְרוּ לִי: אֲדַרְבָּא, נִהְיָה מִתְּפֹאֲרִין בְּכֶם.

וְהִבִּיאוּ לִי כָּל הָאֲנָשִׁים שְׁלִי וּבְנֵי (בִּי גַם בְּנֵי נִפְרְדוּ מִמֶּנִּי
בְּתַחֲלָה בְּעַת הַנִּי"ל) וְדַבְּרוּ עַל לְבִי דְבָרִים כְּאֵלוֹ הַחֶפֶץ
מִהַנִּי"ל.

מִה שֶׁהִשְׁלַכְתִּי אֶת רֵאשִׁי אִם תְּיָה אָדָם שֶׁעֲבַר שְׂמוֹנָה מֵאוֹת
פְּעָמִים עַל כָּל הַתּוֹרָה בְּלָה אִם תְּיָה מִשְׁלִיךְ אֶת רֵאשׁוֹ

רכח

ספורים משלים ותלומות

במרירות כנה בנדאי היו מותלין לו ושאר הטוב איני רוצה לספר
לכם כי בנדאי תיה טוב. (חיי מוחר"ן צא).

תלום - ט

ספר שהיה רגיל לאכול הרבה מאד בימי נעוריו והיו לו יסורים
 מזה. והשליך זאת. וראה אחר-כך שישיש לו תאוה גם
 לאותו המעט שאוכל ונתישב והתחיל שוב לאכול פי מה לו
 פשאוכל מעט עם תאוה או הרבה. ולמה לו להפסיד גופו בתנם
 והיה מניח כל התאוות בתוך תאוה זו של אכילה.
 פעם אחת היה יושב על השלחן אצל חמיו בפעם הסעודה
 שלישית של שבת, וישב פזוית והיה חשך בבית. והוא
 היה דרבו תמיד לעשות את שלו בדרבו והתחיל לבקש שיראה
 לו השם יתברך את האבות אברהם יצחק ויעקב. והכטיח
 להשם יתברך פשתראה לי זאת. אשליך גם זאת התאוה (הינו
 של אכילה) ועשה פזה מה שעשה, ונכנס פזה מאד ויישן. וכא

זקנו הפעל-שם טוב וזכרנו לברכה אליו בתלום ואמר לו הפסוק
 (דברים י"א): "ונתתי עשב בשדך לבהמתך". והקיץ ונפלא בעיניו
 מה שיבות יש לזה הפסוק למה שפקש ובא בדתו שאיתא
 בתקונים עשב הוא אותיות עין בית שין, עין בית היא בת עין,
 שין תלת אבן. וזהו אם תרצה לראות אבן אי אפשר לה כי
 אם בשדך לבהמתך צריך אתה לשדד הבהמיות תאות אכלה.
 והשליך גם זאת התאנה.

ואמר שמעשה זו שיכה להמעשה של קבלת התורה הנ"ל.
 (בתי-מוחר"ן כתב-יד פתוב למעלה לפני אות זה מעשה
 מקבלת התורה. (היא המעשה מהלחם) וכוה תבין תבת
 "הנ"ל") וצוה לחזר גם זאת המעשה.

[אמר המעתיק שמעתי שספר הרב רבי ניסן קאוליר, אחד
 מגדולי המקורבים של הרב הצדיק הקדוש רבי פרוך זכר
 צדיק לברכה, לפני המגיד מטורהאנויצע זכר צדיק לברכה, אשר
 פעם אחת בא אל הרב הקדוש רבי פרוך זכר צדיק לברכה
 וראה אותו נעצב מאד, ושאל אותו מה זאת, והשיב לו שזה
 כמה זמנים שלא ראה את הפעל-שם טוב זכר צדיק וקדוש
 לברכה, וכל אימת שבא על קברו אינו מוצא אותו ועתה ראיתי
 אותו ושאלתי אותו מה זה והשיב לי שהוא נמצא אצל רבי
 נחמן ואמר בזה הלשון: "ער האט זיך פאר קליבן צוא ר' נחמן"
 [הוא פחר עצמו אצל ר' נחמן]. (חיי מוחר"ן צב).

תלום - י

יום שני כ"ד איר תק"ע באומין, ספר לי תלום שקלם לו באותו
 הלילה. וראה בתלום שהיתה חתנה והלך גם-כן אל
 החתנה והיה יודע שם החתן. והסתכל וראה שם אדם מעולם
 הבא הינו אדם מת. ויתפלא מאד ואמר בדעתו, הלא אם יראו
 אותו העולם יהיה רעש גדול מאד. והיה יודע שם זה המת
 גם-כן, ואמר שהשמות אלו של החתן ושל המת אינם שמות
 העצם רק הם שמות ממש שמרמזים למה שמרמזים כמו כל
 שמות הקדושים. אחר-כך ראו גם העולם את המת הנ"ל
 ודברתי עמם הלא זהו מת ואמרו אף-על-פי-כן ולא היה
 אצלם שום תדוש כלל.

אחר-כך הוטב בעיני לילך שם לאיזה בית-הכנסת באשר
 שמשם יהיה טוב יותר להסתכל על התנ"ך וספרי
 שם (בזה) והיה מורה באצבע איך היה מסבב ובאתי אל
 הבית-הכנסת והיו מומרים שם (הינו במקום החפה) להחתן כזו
 הלשון: [איין בחור איז דער. איין חתן איז דער] בחור אחד
 הוא זה, חתן אחד הוא זה. וגם ידעתי את הנגון והיה נגון יפה
 נגון של שמחה. והייתי מסתכל שם מן הבית-הכנסת הנ"ל,
 אחר-כך גם שם לא הוטב בעיני והלכתי לביתי. ובאתי לביתי
 ומצאתי שהחתן הוא שוכב על הארץ ונערתו אותו ועוררתו
 אותו הלא מומרים לך כל-כך וכו' פנ"ל ואתה שוכב פאן.
 והדברים סתומים מאד ואחר-כך אמר רבנו וכו' לנו לברכה
 בעצמו שהוא פלא ששם היו מומרים לו כל-כך וכאן
 הוא שוכב. והדבר סתום ונעלם מאד ואמר שפחלום נראה לו
 שהמקום ששם בית-הכנסת יש לו שם אחר והמקום שהלך שם
 לביתו יש לו שם אחר (ואמר שידע ושכח ואני מספק אם על
 הנגון אמר שידע ושכח אם על אלו השמות של המקומות אמר
 שידע ושכח אבל שמות הנ"ל של החתן והמת אמר שהוא יודע
 אותם עדיין) ואמר שיש עוד בזה דברים שראה פחלום הנ"ל.

(חיי מוהר"ן צג).

תלום - יא

ספר בימי אלוּל שְׁחַלֵּם לוֹ שְׁתִּיחַ רוּצָה לְכַנֵּם בְּבֵית לְשִׁמְעַ קוֹל
 שׁוֹפֵר, וְעֵבֶר לְפָנַי בֵּית אֶחָד וְשִׁמְעַ שְׁשֵׁם מְזַמְרִין וּמְכִין כַּף
 אֶל כַּף וּמְרַקְדִין מְאֹד וְשִׁמְחִין בְּקַפִּיצוֹת וְרַקוּדִין גְּדוּלִים בְּדַרְדָּר
 הַשְּׂמִחִים וְהַשׁוֹחֲקִים מְאֹד. עֲנִיתִי וְאָמַרְתִּי תֵּלֵא לְכֹאֵן בְּנֹדְאֵי טוֹב
 לְכַנֵּם לְשִׁמְעַ קוֹל שׁוֹפֵר (וְהַשְּׂאֵר אֵינִי זוֹכֵר).
 וְעֵנָה אֶחָד שָׁנָם מְרָמוֹ בְּסִפְרוֹ שְׂמִצּוֹת שׁוֹפֵר הִיא בְּחִינַת
 הַמְּחִאת כַּף וְרַקוּדִין כַּמוֹכָא בְּתַתְּוֹרָה וְאַלְהַ תַּמְשַׁפְּטִים
 בְּלִקוּטֵי א' סִימֵן י' הַמְדַבֵּר מִהַמְּחִאת כַּף וְרַקוּדִין, שְׂמִכְבָּאֵר שָׁם
 מְאֹמֵר הַזֵּהר הַקְדוּשׁ בְּתַרְוֵעָה דְאֵיהוּ רוּחָא אֲתַעְבֵּר אֶל אַחַר
 בְּפִירוֹת וְכוּ' שְׁעַל־יְדִיָּזָה זוֹכִין לְהַמְּחִאת כַּף וְרַקוּדִין. שְׂתִיחַ
 בְּחִינַת וְהִתִּיא רוּחָא נָשֵׁב בְּשֵׁת פְּרָקִין דְּדַרוּעִין וּבְשֵׁת פְּרָקִין

וְדַגְלִין עֵינַי שָׁם כָּל הַתּוֹרָה. נִמְצָא מִבְּאֵר שָׁם שְׁתְּרוּעָה שֶׁהוּא
 קוֹל שׁוֹפָר הַיּוֹם הַמְּחַאֵת בֶּהַר וְרִקְוֵדִין. וְנִעְנַע לוֹ רַבְּנוּ וְכַרְוֵנוּ
 לְבָרְכָה רֵאשׁוּ.

אַחַר־כֵּן שָׁלַח ה' בְּלִבִּי שְׁמֵרָמוֹ בְּפִסּוּק שִׁשׁ־עָשָׂר הִיא בְּחִינַת רֵנָה
 וְשִׁמְחָה בִּי (תְּהִלִּים קכ"ו): "אֹי יִמְלֵא שְׁחֹק פִּי־נוֹ וְלִשׁוֹנִי
 רֵנָה רְאֵי־תְבוֹת שׁוֹפָר". וְעַל־כֵּן אַחַר פִּסּוּק (שָׁם פ"ט): "אֲשֶׁר־י
 הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה" וְכוּ' בְּתִיב: "בְּשִׁמְךָ יִגִּילוּ כָּל הַיּוֹם". וְעֵינַי
 בְּמָקוֹם אַחַר שֶׁעָקַר הַבְּבִיחַ צְרִיכָה לְהִיּוֹת מִתּוֹךְ שִׁמְחָה בִּי בְּבִיחַ
 הִיא רְאֵי־תְבוֹת "בְּשִׁמְךָ יִגִּילוּ" כָּל "הַיּוֹם, עֵינַי שָׁם. (ח"י מוהר"ן
 צו).

תלום - יב

יום חמישי וילך בין כסה לעשור תק"ע לפ"ק פה ברסלב. ספר
 לנו שחלם לו ואינו יודע הפרוש. שאיש אחד שתיה
 מאנשינו נפטר לעולמו והוא מת באמת, אך הוא לא ידע עד
 אותו היום ונדמה לו בתלומו שכל העולם עומדים סביבו
 ונוטלין רשות ממנו לנסע לדרךם בנהוג אחר ראש השנה.
 ואותו האיש הנפטר היה גם כן עומד שם ושאל אותו מדוע
 לא היית על ראש השנה, השיב לו הלא כבר נפטרתי
 לעולמי. אמרתי לו בשביל כך, ואם האדם נפטר אינו רשאי
 לבוא על ראש השנה, ושתק. ומחמת שפמה בני אדם דברו עמי
 מאמונה דברתי עמו גם כן מזה. (ונראין הדברים שרפנו וכווננו
 לברכה הבין שנפל מן האמונה).

ואמרת לי לו וכי אין בעולם רק אני, אם אין אתה מאמין בי
 התקרב לצדיקים אחרים, מאחר שנשאר לך אמונה
 עדין באחרים התקרב להם. ואמר למי אתקרב, ונדמה לי
 שהראיתי לו לזה התקרב כמורה על איזה מפרסם. השיב לי
 אני רחוק ממנו. אמרת לי לו קרב עצמו לאחר, והייתי חושב
 לפניו כל המפרסמים ועל כלם אמר שהוא רחוק מהם. אמרת
 לו מאחר שאתה רחוק מכלם ואין לך למי להתקרב טוב לך
 לשאר פאן כבתחלה ותחזור ותתקרב אלי. השיב לי, מכס?
 (בלשון תמה) אני רחוק מאד.

ונדמה לי שהוא באמצע היום, והחמה עומדת בנגד הראש.
 והנביה עצמו למעלה באויר עד שעלה אל החמה.
 והיה הולך עם החמה וירד מטה מטה על הארץ בתלוף החמה
 עד שיירד למטה לארץ ממש בשקיעת החמה. וכן הלך יותר עם
 החמה, עד שפחצות לילה פא עם החמה בנגדי ממש מלמטה.
 כי פחצות הלילה אז החמה בנגד רגלי האדם ממש ואז פשיירד
 למטה מאד עד שהיה בנגדי ממש מלמטה שמעתי קול צעקה
 שצעק אלי השמעתם כמה אני רחוק מכס ואיני יודע הפרוש.
 ואמר רבנו וברונו לברכה בוז הלשון והיה לי רחמנות גדול,
 הלא עקר יגיעת ועבודת האדם בשביל התכלית, כי
 עכשו אין יודעין ומרגישיין טעם כל-כך בהתקרבות מחמת
 עבירת החמר ומחמת המניעות. נמצא שהעקר הוא רק בשביל

התבבלית, שאז אחר ההסתלקות לארץ ימים ושנים, אז ידעו מה שישמעו כבר, וגם מה שישמעו אז, ויתר מזה מה שיהיה מצד הנשמה כמו שיוזכה כל אחד. ואם גם כן אחר כך אין זכין להתקרב וכו'. והכלל אשרי מי שיתחזק באמונה בהשם יתברך ובצדיק האמת ויבין דבריו בנדיא לא יבוש ולא יכלם לא בעולם הזה ולא בעולם הבא.

ופעם אחת אמר שהאדם צריך להתחזק בהאמונה בהצדיק האמת בהתחזקות גדול עד שיהיה חזק כל כך שאפלו אחר מיתתו יהיה חזק באמונה ולא יוכלו להטעותו שם בשום אופן, כי גם צריכין להתחזקות גדול להאמין בהצדיק. ואמר כי יש נשמות הרשעים המתנגדים שרוצים להטעותו מהצדיק האמת כדי למנעו שלא יתחזק לבוא אליו בשביל תקונו. ואמר שמי שיהיה חזק באמונה בנדיא לא יוכלו שם המונעים למנעו מליילך להצדיק לקבל תקונו לנשמתו. כי עקר המניעות גם שם הם רק מה שהמקטרגים והמתבלים וכו' שיש שם הם מבלבלין ומחלישין דעתו ומטעין אותו ודוברין על הצדיק מה שדוברין כדי שלא יתחזק לבוא אליו (כי בנדיא אפלו אחר פטירת האדם כל זמן שאינו זוכה עדין לבוא למקום מנוחתו בשלמות עדין אינו בעלמא דקשוט. אדרבה עקר עגשו ויסורים על ידי המתבלים שמוליכין אותו בעולם התהו ונדמה לו באלו עדין הוא בזה העולם, ומטעים אותו בכמה הטעאות

במפרסם בספרים) אבל אם האדם חזק בדעתו ואינו שומע לדבריהם ומתעקש עצמו ואומר איני שומע לכם ואני רוצה דיקא לילך ולבוא אל הצדיק הם מכרחים להניח אותו ואינם יכולים למנעו מזה בשום אופן כי עקר המניעות שהן מונעין הוא רק מה שמטעין אותו כנזכר לעיל.

וספר מעשה לענין זה שצריכים להתחזק להתקרב להצדיק גם לאחר מיתה כי גם שם צריכין התחזקות אמונה.

וספר שהיה בארץ ישראל איש אחד מאנשי רייסין שנסע יחד לארץ ישראל עם הצדיק הקדוש המפרסם מורנו הרב

מנחם מנדל ובר צדיק לברכה מויטפסק (וכבר ידוע מנדל

המתלקת שהיה על הצדיקים והחסידים בימים הקודמים, בפרט

במדינות ליטא ורייסין, וכל מי שהיה רוצה להתקרב להם היו

להם מניעות עצומות פלי שעור) והסבימו שם בארץ ישראל

לשלח אותו לחוץ לארץ בשביל להביא מעות ארץ ישראל

כנהוג. ובדרך הלוכו על תים נפטר לעולמו זה האיש השליח

הנ"ל שהיה מקרב להצדיק מורנו הרב מנחם מנדל הנ"ל.

ובארץ ישראל לא ידעו עדין כלל, ואחר פטירתו נדמה לו

כאלו הולך ונוסע לליפסיק עם אנשים שלו כאשר

היה נוהג בחייו, כי היה סוחר גדול והיה נוסע לליפסיק בחייו.

ונדמה לו גם עתה כאלו הוא נוסע לשם עם הנאמן שלו

והבעל-עגלה כדרך תמיד.

חלומות

רלט

בְּדַרְךָ נְסִיעָתוֹ הִתְחִיל לְהִתְנַעֵץ וּלְהִשְׁתַּוְּקַק מְאֹד לִפְנֵי לְרַבּוֹ
מוֹרְנוֹ הָרַב מְנַחֵם מִנְדֵּל הַנ"ל לְקַבֵּל פְּנֵי הַקְדוּשִׁים. וּמְרַב
תְּשׁוּקָתוֹ הָיָה חֲפִץ לְהִפְקִיר הַכֹּל וּלְשׁוּב מֵאֲמֻצֵּי תְדַרְךָ לְמָקוֹם
רַבּוֹ הַנ"ל וְהִתְחִיל לְדַבֵּר זֹאת לְאֲנָשָׁיו שֶׁנִּסְעוּ עִמּוֹ שֶׁהוּא
מִשְׁתַּוְּקַק לָזֶה. וְהִתְחִילוּ לְשַׁחֹק מִמֶּנּוּ וּלְדַחֲתוֹ מִזֶּה, כִּי אִיךָ
יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת לְסִתֵּר מִשְׂאֵל־וּמַתָּן כָּזֶה וְכוּ' וְעַל־יְדִי־זֶה מְנַעַוְהוּ
מִזֶּה.

אֲחֵר־כֶּךָ חֲזַר וְנִתְלַהֵב בְּהִשְׁתַּוְּקוּת נִמְרָץ לִפְנֵי לְרַבּוֹ וְחֲזַר וְאָמַר
לְאֲנָשָׁיו שֶׁהוּא חֲפִץ בָּזֶה וְחֲזַרוּ לְמַנְעוֹ וּלְדַחֲתוֹ
בְּדַבְרֵיהֶם שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְבַטֵּל מִשְׂאֵל־וּמַתָּן כָּזֶה, לְשׁוּב מִדְּרַךְ כָּזֶה
לְלִיפְסִיק לְבַטֵּל עֵסֶק כָּזֶה, וּלְנַסֵּעַ עִתָּה לְבֵית רַבּוֹ. וְשָׁמַע
לְדַבְרֵיהֶם גַּם בְּפַעַם הַזֹּאת וְנִמְנַע מִזֶּה.

אֲחֵר־כֶּךָ חֲזַר וְנִתְעוֹרֵר בְּהִתְעוֹרְרוֹת רַב וְגִדּוֹל מְאֹד וְאָמַר שְׂאֵינִי
שׁוֹמֵעַ כֹּלֵל שׁוֹם דְּבָר כִּי הוּא רוֹצֵה דִּיקָא מְאֹד לְנַסֵּעַ
לְרַבּוֹ וּלְהִפְקִיר הַכֹּל בְּשִׁבִיל זֶה, וְכֹל מֵה שְׂאֲנָשָׁיו מְנַעוּ אֹתוֹ
בְּדַבְרֵים וּמְעַנּוֹת וְאִמְתְּלֵאוֹת אִיךָ אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת דְּבָר כָּזֶה
בְּאֲמֻצֵּי עֵסֶק כָּזֶה. לֹא שָׁמַע לְדַבְרֵיהֶם כֹּלֵל וְהָיָה חֹזֵק בְּדַעַתוֹ
לְנַסֵּעַ דִּיקָא תַּכְפֵּה וּמִיד לְרַבּוֹ. וְצִוָּה עֲלֵיהֶם שִׁיחֲזִירוּ פְּנֵיהֶם
מִדְּרַכֵּיהֶם כְּדֵי לִפְנֵי עִמּוֹ לְמָקוֹם רַבּוֹ.

וּבְשָׂרְאוֹ שְׂאֵין יְכוּלִים לְמַנְעוֹ בְּדַבְרֵים וּמְעַנּוֹת עֲמָדוֹ וּמְרָדוֹ בּוֹ
וְאָמְרוּ שְׂאֵינָם רוֹצִים לְצִיַּת אֹתוֹ בְּדַבֵּר זֶר כָּזֶה, וְנָעַר

עליהם שיגעשו כרצונו דיקא. והם לא רצו לשמעו. והתחיל
לבעם עליהם מאד על שאינם רוצים לצית אותו כי הוא הבעל
הבית שלהם ומחזיבם לשמע לו ככל אשר יאמר.

בתוך כך הודיעו לו האמת שהוא כבר מת ושכל אלו שנוסעין
עמו הם מלאכי חבלה שהם מוליכין אותו ומטעין אותו
בדרך הנה. ענה ואמר עתה בודאי אני חפץ דיקא שתוליכו
אותי מיד לרבי הצדיק הנ"ל. ענו הם ואמרו עתה בודאי אין
אנו מרצים לזה להוליך אותך אליו, והיו מתעצמים בדין זה,
הוא רצה שיוליכו אותו לרבו והם לא רצו.

עד שהביאו את המשפט לפני הבית דין שלמעלה. ופקדו
שתדין עמו שצריכין לעשות רצונו להוליכו מיד לרבו.
וכן היה שתקף ומיד הוליכו אותו לרבו הצדיק מורנו הרב
מנחם מנדל הנ"ל, שהיה עדין בחיים אז בארץ ישראל,
והביאוחו לביתו. וכשנכנס לבית הצדיק מורנו הרב מנחם מנדל
הנ"ל, נכנס עמו אחד מהמתפללים ונפחד הצדיק ונשאר חלשות
ועוררו אותו. ואחר כך ישב הצדיק ועסק בתקונו בערך שמונת
ימים עד שתקנו. והודיע אז הצדיק הנ"ל לבני ארץ ישראל
שנפטר השליח הנ"ל כי לא ידעו עדין מזה כלל, וספר להם כל
המעשה הזאת.

(וזה היה מכרח להם מאד לידע מפטירתו כדי לידע איך
להתנהג בעסקי ארץ ישראל בענין השליחות לחוץ

חלומות

רמא

לְאָרְיָן), וְסֵפֶר רַבְּנֵנוּ וְכַרְוָנוּ לְבִרְכָה הַמַּעֲשֶׂה לְמַעַן דַּעַת עַד בְּמָה
צְרִיכִין לְהִתְחַזֵּק עֲצָמוֹ בְּהִתְקַרְבוֹת לְהַצְדִּיק גַּם שָׁם אַחַר פְּטִירָתוֹ,
וְהַעֲקָר תְּלוּי בְּזֶה הָעוֹלָם שְׂמִי שֶׁהוּא חֹזֵק בְּזֶה הָעוֹלָם בְּאִמּוּנָה
בְּהִתְחַזְּקוֹת הָאֱמֵתִית יוֹכֵחַ גַּם שָׁם לָזֶה. כִּי כְּפֹסֵם מָה דְאִתְדַבֵּק
בַּר נֶשׁ בְּהָאֵי עֲלָמָא בֵּין הוּא בְּעֲלָמָא דְאִתֵּי, וְאִזּוּ בְּנִדְאֵי לֹא יוֹכֵל
לְמַנְעַ אֹתוֹ שׁוֹם מוֹנֵעַ מִלִּילָךְ לְהַצְדִּיק גַּם מִשָּׁם.

גַּם שְׂמַעְתִּי בְּשִׁמּוֹ שְׂאֵמֵר עֲצָה לָזֶה שְׂיֹכֵל לָבוֹא אַחַר פְּטִירָתוֹ
לְהַצְדִּיק לְשִׁבְעַ עַל זֶה בְּנִקְיֻטַּת חֲפִיץ, וְלֹא שְׂמַעְתִּי זֹאת מִפִּי
הַקְּדוֹשׁ בְּעֲצָמוֹ רַק מִפִּי אֲנִשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ שְׂשִׁמְעוּ מִפִּי הַקְּדוֹשׁ. (חיי

מוהר"ן קא).

תלום - יג

שְׁנַת תַּקַּס"ט בֵּין הַמְצָרִים נִסְעָה בְּתוֹ מְרִים לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וַהֲוָה
 מָה דַּהֲוָה, וְסִפֵּר תְּלוּם שָׁבָא אַחַד וְשָׂאֵל אֹתוֹ עַל חֲדָשׁוֹת
 אִם שָׁמַע. הִשִּׁיב לוֹ שֶׁמִּיכַל נֹסַעַת לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. אָמַר לוֹ מָה
 זֶה חֲדָשׁוֹת כִּי כָּבַר נִשְׁמַע זֹאת. וַהֲתַחִיל לְכַרֵּךְ אֶת בְּתוֹ שְׁתַּעֲבַר
 בְּשָׁלוֹם לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל שְׁתַּעֲבַר הַיּוֹם בְּשָׁלוֹם וְתִבּוֹא בְּשָׁלוֹם
 לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. וַכֵּרֵךְ אֹתָהּ בְּכַרְכוֹת תְּרַבֶּה וְאָמַר לוֹ שְׁוֵה
 שְׁתַּוְדִיעוּ הוּא גַם־בֵּן מְרִמוֹ עַל זֶה כִּי מִיכַל רְאִישֵׁי־תִבּוֹת כִּי
 מִלְּאֲבִיו יִצְוֶה לָךְ לְשִׁמְרֵךְ בְּכָל דְּרָכֶיךָ. (חיי מוהר"ן תנו).

תלום - יד

אמר פעם אחת אתמול תיה אצלי [התוונר] מושל תורכי
 בתלום, וקבל לפני מאד על הנלחמים בו. והיה לי
 רחמנות גדול עליו, ובאמת הוא רחמנות עליו כי הוא נקרא
 עדין בשמו הראשון ישמעאל כי כלם אין ידוע מי הם כי
 נתבלבלו, והוא עדין יש לו שמו הראשון. ונתתי לו עצה והיו
 נראין הדברים שגם הוא יודע העצה, אך הוא עושה עצמו כלא
 ידע. גם פעם אחת דבר ממנו ואמר בשקורין פראשה שנה וגם
 את בן האמה לגוי אשימנו וכו', תינו שפודאי יש לו כח גדול
 מאחר שאומרים כך עליו. (חיי מוהר"ן תסב).

תלום הנגלים

וְגַם תְּחִלּוֹם שָׁהֵיָה לִי אַחַר תְּפִטִּירָה שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל [בְּרֵדוּנְר]

הָיָה תְּחִלּוֹם שֶׁל הַנְּגִלִים, שָׁל... הָיִיתִי בְּנִים וְהָיָה גְּלִים, גְּלִים

גְּדוּלִים כְּאַלְהַת בְּמוֹ הַרִים, הַרִים. אֲנִי רָאִיתִי שְׁהוֹלֵךְ הַר שֶׁל מִים,

אֲבָל אֲנִי חֲשַׁבְתִּי, וְהוּא הֵלֵךְ בְּכַעַם, יִשָּׂר אֵלַי, יִשָּׂר... וְאַמְרָתִי:

"אֹי וַיִּי, עוֹד כְּמֵה רְנָעִים הוּא יִנְיַע אֵלַי, מַה יְהִיָּה מִמֶּנִּי? אִז

אֲנִי אֲמוֹת, אִין שׁוֹם תְּקֻנָּה!" בֵּן, אִז אֲנִי אֲבוֹד. וְכִכָּה הָיָה: הוּא

הֵלֵךְ בְּכַעַם, בְּתַפְזוֹן, וְהֵלֵךְ לְתַרְגֵּי אֹתִי, בְּמוֹ שְׁהוֹלְכִים לְתַרְגֵּי...

הוּא נָפַל עָלַי, וְהָיִיתִי מִיֹּאֵשׁ לְגַמְרִי. אֲבָל רָאִיתִי, שְׁאַנִּי עוֹלָה עַל

הַהַר, שְׁאַנִּי עוֹלָה בְּמִים, עוֹלָה, עוֹלָה, עַד שְׁהַנְּעִתִי לְסוֹף,

וְהוֹצֵאתִי אֶת הָרֹאֵשׁ וְנִשְׁאַרְתִּי בְּחַיִּים, יְכַלְתִּי לְנֶשֶׁם אֲוִיר

וְנִשְׁאַרְתִּי בְּחַיִּים... תְּלֹם כְּזֶה?... טוֹב, עֵבֶר הַנֵּל וְנִשְׁאַרְתִּי בְּחַיִּים.

ספורים וְחִלּוּמוֹת מִבְּעַל הַתֶּתֶק רמה

אֲבָל אֲנִי רוֹאָה שְׁהוֹלֵךְ הַר חֲדָשׁ, גַּל חֲדָשׁ, הוּא הוֹלֵךְ יַחַד, מַה יִּהְיֶה עִבְשׁוֹ? לֹא בְּכָל פַּעַם מִתְחַדָּשׁ גַּסִּים, מַה יִּהְיֶה עִבְשׁוֹ מִמֶּנִּי? נוֹ, נוֹ, מָה? אֵיךְ הוּא הוֹלֵךְ - הוּא לֹא שׂוֹאֵל אוֹתִי, הוּא הוֹלֵךְ אֵלַי, וְנִפְּלָ עָלַי הַר חֲדָשׁ. וְגַם-כֵּן, וְגַם-כֵּן, הֵיחָ גַם, שְׁעֲלִיתִי לַמַּיִם, עַל הַר, עַד שֶׁהוֹצֵאתִי אֶת הָרֹאשׁ מִהַמַּיִם, וְנִשְׁאַרְתִּי בַחַיִּים. נוֹ טוֹב, בְּרוּךְ הוּא, שְׁתִּי פְּעָמִים. אֲבָל הַיָּם הוּא לֹא, הוּא רוֹעֵשׂ וְהוּא הוֹלֵךְ... הוֹלְכִים גַּלִּים חֲדָשִׁים, מַה יִּהְיֶה מִמֶּנִּי? מַה יִּהְיֶה? מִי זֶה? לֹא בְּכָל פַּעַם... אֲנִי הִרְגַּשְׁתִּי הַסִּפָּנָה מַה שְׁיֵשׁ לִי! גַּלִּים בְּאֵלֶּה! הָרִים בְּאֵלֶּה! נוֹ, הֵייתִי מִיֹּאשׁ, רְאִיתִי הַסִּפָּנָה, מַה שְׁיֵשׁ בְּכָל פַּעַם, יֵשׁ. אֲנִי רוֹאָה גַּסִּים, אֲנִי עוֹלָה עַל הַגַּל, אֲנִי עוֹלָה עַל הַהַר, אֲנִי עוֹלָה בַמַּיִם, עַד שֶׁאֲנִי מוֹנִיעַ לְסוֹף וּמוֹצִיא אֶת הָרֹאשׁ, וְשׂוֹאֵף, וְאֲנִי נִשְׁאַר בַּחַיִּים! אֲבָל אוֹלִי, אוֹלִי עִבְשׁוֹ מִי יוֹדֵעַ מַה שְׁיִהְיֶה עוֹד? רְאִיתִי וְהִרְגַּשְׁתִּי אֶת הַסִּפָּנָה, אֵיפֹה שְׁאֲנִי נִמְצָא. פִּתְאוֹם אֲנִי רוֹאָה בְּנִין גְּדוֹל בָּיִם, לֹא רְחוּק מִמֶּנִּי, בְּנִין כָּזֶה! בְּנִין גְּדוֹל! יָפֵה, יָפִי כָּזֶה! אֲמַרְתִּי: "מַה זֶה? מַה? אֵיךְ אֶפְשָׁר דְּבַר כָּזֶה? בָּיִם יֵשׁ בְּנִינִים?" פִּתְאוֹם אֲנִי רְאִיתִי, אֲנִי לֹא רְאִיתִי כְּלוּם רַק הַגַּלִּים, וּפִתְאוֹם אֲנִי רְאִיתִי בָּיִם בְּנִין מִפֶּאֶר וְגְדוֹל, בְּנִין?!... הֵיחָ לִי תִמְחֶה: אֵיךְ אֶפְשָׁר? בָּיִם יֵשׁ? אֶפְשָׁר לְהִיזֵת בְּנִין? אֲבָל אֲנִי רוֹאָה בְּנִין. אִזּוֹ חֲשַׁבְתִּי, אוֹלִי זֶה רָמַז עַל שְׁאֲנִי, שְׁאֲנִי אֲזַכֶּה לְהַנְצִיל מֵהַיָּם, כִּי יֵשׁ בְּנִין - אוֹלִי אֲנִי אֲנִיעַ לְהַבְנִין. אֲנִי וְדַאי עֲשִׂיתִי מֵאֲמָצִים גְּדוֹלִים, וְלֹא יִכְלְתִי

להגיע להבנן. אני הייתי כמעט ליד הבנן, וכא גל, והוא סחב אותי, והוא... ונתרחתתי מהבנן. מה? אז מה יהיה? אני יש לי מקום להנצל אבל אני לא יכול, לא יכול, אין לי כח להגיע, אין שום אפשרות להגיע לבנן, הוא... הוא על-ידי ואי אפשר לי להגיע להבנן. עד שזכיתי - עשיתי מאמץ עליון בזה, עד שהצלחתי לנגע בהמעקה של הבנן, כמו... רק, רק שיכלתי להתחזק בהמעקה. הרגשתי עכשו... ברוך השם, עכשו אני יכול לעלות על המדרגות, על הבנן. אין גם, אין גלים, אין כלום. בן עכשו אני, אני יש לי תקנה. נו, עליתי, הנה מדרגות הרבה, והחזקתי בהמעקה, ועליתי בשמחה גדולה. כל, כל רגע הנה שנה בלי שעור. הנה לי שמחה גדולה! אני זכיתי לצאת מן הים, מסכנה, מסכנות באלה! ואני נמצא על הבנן, במדרגות. עליתי על המדרגות עד שהגעתי בסוף, עד שהגעתי להדלת של הבנן. אני הגעתי להדלת של הבנן, אז פתחתי את הדלת ונכנסתי, והנה פרוזדור; מצד אחד הנה חלונות יפות, ומצד שני. אני עליתי. פה הנה דלת, ומצד השני הנה דלתות, הנה קיר עם דלתות. אז אני עברתי את הדלת הראשונה, ורציתי לפתח, לראות מה, מה יש שמה. לא פתחתי, לא בכונה, לא פתחתי. אמרתי: מה זה? מדוע לא פתחת? אז אני חשבת: עכשו אני אפתח, יש דלתות הרבה. אז הלכתי, ונס-בן הגעתי לדלת, ונס-בן לא פתחתי. והייתי בכעס עלי: מדוע לא פתחת? לא

ספורים וְחִלּוּמוֹת מִבְּעַל הַפֶּתַק רמז

פֶּתַחְתִּי וְעִבְרָתִי אֶת הַדִּלְתָּ, וְגַם, וְכִכָּה כָּל הַדִּלְתוֹת, עִבְרָתִי וְרָצִיתִי לִפְתַּח, וְלֹא פֶתַחְתִּי, עַד שֶׁהִנְעֵתִי בָּזָה... זֶה הָיָה חֵלוֹם בָּזָה, עַד שֶׁהִנְעֵתִי לְדִלְתַת הָאֲחֵרוֹנָה שֶׁל הַבְּנָן, זֶה כִּבְר כָּל הַבְּנָן. אֲנִי עִבְרָתִי כָּל הַדִּלְתוֹת, עַד שֶׁהִנְעֵתִי לְהַדִּלְתַת הָאֲחֵרוֹנָה שֶׁל הַבְּנָן, שְׁתִּיחָה כִּבְר. אֲנִי הִנְעֵתִי לְהַדִּלְתַת הָאֲחֵרוֹנָה, אִזּוּ פֶתַחְתִּי, פֶּתַחְתִּי וְרִאִיתִי חֶדֶר, פֶּתַחְתִּי רִאִיתִי חֶדֶר, יֵשׁ שָׁמָּה שְׁלֶחַן וְכִסֵּא, וְעַל הַכִּסֵּא יוֹשֵׁב זָקֵן גְּדוֹל, וְזָקֵן יָפִי בָּזָה! לָבֵן בָּזָה! חֵן בָּזָה! וְגַם הַצּוּרָה שְׁלוֹ, הַפְּנִים שְׁלוֹ הָיָה חֵן בָּזָה, שְׁלֹא רוֹאִים בְּעוֹלָם הַזֶּה מִיֵּן חֵן בָּזָה, מִיֵּן מְתִיקוֹת בָּזָה. אִזּוּ הַתְּבִישָׁתִי מְאֹד. רִאִיתִי זָקֵן בָּזָה, רִאִיתִי זָקֵן בָּזָה! וְרִאִיתִי אֶת הַפְּנִים שְׁלוֹ, אִזּוּ נְתִבְשֵׁתִי מְאֹד וְנִפְלַתִי בְּרַעֲתִי: אִיךָ יֵשׁ לִי מְקוֹם פֶּה לְהִיּוֹת בְּחֶדֶר הַזֶּה וְלִרְאוֹת זָקֵן בָּזָה, אִיךָ?... נְתִבְשֵׁתִי מְאֹד. רָצִיתִי לְתֵת שְׁלוֹם לְהַזְקֵן, אֲבָל לֹא, לֹא מְצֵאתִי עוֹ בְּנִפְשִׁי לְתֵת לוֹ שְׁלוֹם. אִיךָ? אִיךָ זֶה אֲנִי רְחוּק בָּזָה, אֲנִי אִיךָ יֵשׁ לִי חֶלֶק בָּזָה, לְתֵת? אִיךָ יֵשׁ לִי הַעֲזוֹת לְתֵת שְׁלוֹם לְהַזְקֵן הַזֶּה?... בֵּן, אִזּוּ הַזְקֵן הָיָה כִּכָּה... הַזְקֵן הַזֶּה הוֹשִׁיט אֶת הַיָּד וְנָתַן לִי שְׁלוֹם, וְלָקַח לִי אֶת הַיָּד, וְהַחֲזִיק אֶת הַיָּד, וּבְאֵהֶבֶה גְּדוֹלָה וּבְנִעְנוּעַ... בֵּן, וְ'שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם'. הוּא הַמְּשִׁיךְ וְהַחֲזִיק אוֹתִי בְּאֵהֶבֶה גְּדוֹלָה: 'שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם' (הַתְּרַבּוֹת) בָּזָה. אֲנִי לֹא הָיָה לִי עֲזוֹת בָּזָה, אֲבָל הוּא עָשָׂה בָּזָה, אִזּוּ מַה יִּכְלָתִי לַעֲשׂוֹת? אִזּוּ קִבְּלַתִּי אֶת זֶה, וְנִתְעוֹרְרָתִי... אִזּוּ אֲנִי וְכִבְרָתִי אֶת כָּל הַחֵלוֹם, וְכִבְרָתִי... עַד הַיּוֹם אֲנִי רוֹאֶה אֶת הַפְּנִים שְׁלוֹ, כְּמוֹ

שראיתי או בדרך גם. תלום נשבת, בן, לפחות צורתו; אבל כמו
 שראיתי את הפסא עם תוקן, ותוקן של הפנים, או הפנים בזה,
 אני זוכר את זה כמו שאני רואה עכשו את זה... בן. אז היה לי
 געגועים, השתוקקות: אני רוצה לדעת מי זה היה תוקן? אולי
 אליהו הנביא? איזה גדול? מי היה תוקן הזה שראיתי? או,
 בנראה, אני היה לי... מתוך געגועים נרדמתי, ואמרו לי...
 וחשבתי במחשבה: אני אקח ספר ואני אפתח, אולי אני אמצא
 שמה איזה רמז מי זה תוקן. וככה עשיתי. והתעוררתי, ולקחתי
 ספר ופתחתי, זה היה ספר 'חיי מוהר"ן' מהדפוס הראשון, 'חיי
 מוהר"ן', ופתחתי אותו, והעינים... ופתחתי את הספר 'חיי
 מוהר"ן', ונתתי את העינים על הסעף הזה שרפנו הקדוש גלה,
 גלה, "שמי שיזכה, אני אתראה אליו ברמות זקן". זה הוא זה
 שראיתי. אז ידעתי כבר זה, שתוקן הוא רפנו... תלום, תלום
 בזה!...

החלום עם הקצין

(הקצין אמר לך: הן את הפתק!) הוא אמר לי. "אבל מדוע?
מדוע?" הוא אמר: "מדוע? הוא ישנע כל בני-ברק
ובל העולם, אתה לא יודע? אתה לא יודע מה שזה". אז הוא
אמר לי: "הן את הפתק!" אמרתי: "מה יהיה? מה זה נורא
כל-כך?" אמר לי: "אתה לא יודע? הוא ישנע את כל העולם
ובל בני-ברק! אני לא יכול לישן על ידך! הוא ישנע כל בני-ברק
ובל העולם!" אז הוא שואל: "מה יהיה?" אמרתי לו: "אני לא
זוכר איפה נתתי את זה". אמר לי: "יש לי חילים הרבה, הם
יחפשו ויחפשו עד שימצאו אותו". הנה לי צער גדול. מה? מה
אני יכול לעשות? אז נזכרתי שאתה באת, ואמרתי לי לחמל
עליך ולתת לך על הלילה הספר, הספר של... של הפתק...

"תן את הפתק! הוא מסכן! הוא יכול לשגע את כל העולם!"
 (מי?) "הפתק!" אמרתי לו: "אני לא זוכר איפה נתתי את
 זה!" אז הוא ענה: "טוב, אתה לא זוכר? אנחנו נחפש!" אז
 אמר לחילים: "תחפשו טוב בכל מקום!" נפל עלי פחד. מה זה?
 אולי ימצאו הפתק? זה היה אולי לפני המעשה של רב צבי?...
 יצחק איזיק. כל מי שראה אותי הולך, אני הולך עם התיר
 הזה. מוודה בזו?... הוא הולך כמו לורד אנגלי. אני
 הלכתי אתו בשוק, והלכנו לתדפיס... כלם אמרו: "ישראל בער
 כבר אין לו דאגות פרנסה! תיר פוה?! והוא עשיר פוה! הוא
 אתו פתח תמיד!" וזה התיר אבל אצלי בשפת, ועשינו רקודים
 בשמחה והוא רקד אתי. ושמאל חתני היה גם-כן, הוא ראה
 איך שפתחור ההולנדי הוא עושה רקודים פאלה! "הכי יפיפה!"
 הוא עד היום שמח על שזכה להתקרב לרבינו! הוא זוכר טוב.
 אני הייתי אצלו בצפון תל-אביב, בתדירה שלו, בכל לילה עד
 חצות, עד האטופוס האחרון. אנחנו נסענו לבית, פנאולה...
 (היית גר בתל-אביב?) כן, בתל-אביב היה לי ארבע
 אטופוסים לנסע, ולא היה לי כסף על הוצאות. אמרתי: אם
 אני אניד 'כסף', הוא יחשב שאני עושה מסחר ממנו, כסף אסור
 להזכיר. אני נהגתי אתו בחכמה, לא אמרתי לו שאני צריך
 כסף... (איפה הוא היה גר?) בדיונגוף. (באיזה שנה?) תשי"א.
 (לפני שזו"ר?) מה? עוד לא נולדת! אני טילתי אתו בתל-אביב,

ספורים וְחִלּוּמוֹת מִבְּעַל הַתֶּתֶק רנא

בְּאַלְנָב, בְּמִסְעָדוֹת, וְאֲנִי הִסְתַּכְּלֵתִי עָלַי כְּמוֹ מְשֻׁנָּע: מָה אַתָּה עוֹשֶׂה? מָה, אַתָּה מְשֻׁנָּע? אַתָּה נִכְנָם לְגִיתָנָם כְּזֶה עַד הַצֹּת לְיָלָה?! מְשֻׁנָּע! (אֲכַלְתָּ בְּמִסְעָדָה?) לֹא אֲכַלְתִּי, אֲכַל הוּא אֲכַל, וְהוּא רָצָה שְׂאֲכַל... אִזְ אֲנִי אֲמַרְתִּי לוֹ: "אֲנִי לֹא אוֹכֵל בְּמִסְעָדָה, עוֹלָה בִּיקָר, אֲנִי כְּמִצָּן..." אֲכַל הוּא רָקֵד אֶתִּי בְּלֵיל-שַׁבָּת. שְׂמוּאֵל חֲתָנִי הָיָה פְּבִית, הוּא נִתְפַּטֵּל מִה וְהָ! "הוּא מְצָא כְּחוּר הוֹלְנָדִי, וְהוּא... (אָמְרוּ שְׂאֵתָה עָלֶיךָ לְנֶגְ שְׁלוֹ וְצַעֲקָתָ?) אֲנִי לֹא זוֹכֵר. הוּא הָיָה לוֹ שֵׁם "הַלּוֹרֵד הָאֲנָגְלִי" בִּירוּשָׁלַיִם, וּבְתֵל-אָבִיב הָיָה לוֹ שֵׁם אֲצֵל הַמְשַׁפָּחָה שְׁלִי: "הַכְּחוּר תְּהוֹלְנָדִי". הוּא הָיָה אוֹרֵחַ אֶתִּי אֲצֵל חֲוָה, אֲצֵל הַמְּלוֹן שְׁפָר. אֲנִי הָיָה לִי 'לְקוּטֵי תְּפִלוֹת', נִתְתִּי לוֹ, אֲנִי נִשְׂאֲרֵתִי בְּלִי 'לְקוּטֵי תְּפִלוֹת'. אֲנִי נִתְתִּי לוֹ...

עוד על הקצין...

בַּאֲמַת, אִז תִּרְאֶה יְשׁוּעוֹת! בַּאֲמַת, בְּרוּךְ אַתָּה ה' שׁוֹמֵעַ תִּפְלָה!
 הוּא שׁוֹמֵעַ כָּל תִּפְלוּתֵינוּ, וְסוּף-כָּל-סוּף יִהְיֶה יְשׁוּעָה!
 אֲבָל אֲסוּר לָנוּ לְהִתְרַחֵר: מִדּוּעַ, מִדּוּעַ לֹא לָךְ?... עֵינַיִם לֹא רוֹאִים,
 אִז זֶה עֵקֶר הָאֲמוּנָה, לְהֶאֱמִין בְּה'. ... אֲנִי סִבַּלְתִּי עַל הַפֶּה, סִבַּלְתִּי
 מְאֹד בְּאֵבִים גְּדוֹלִים, וְאֲנִי חוֹקֵתִי עֲצָמִי לְהִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם לְה'.
 הִתְפַּלַּלְתִּי וְהִתְפַּלַּלְתִּי וְהִתְפַּלַּלְתִּי, עַד שֶׁאֲנִי רוֹאֶה שְׁהֵם עֲבָרוּ,
 הִיָּצְרִים, הִלְכוּ וְאֵינֶנִּי יוֹדֵעַ אֵיפֹה הִלְכוּ, אֲבָל הִלְכוּ מִמֶּנִּי. הִיָּה
 לִי צַעַר גְּדוֹל. לֹא יִכַּלְתִּי לְסַבֵּל הַכְּאֵבִים. הִתְפַּלַּלְתִּי בְּכָל יוֹם
 לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, וְאֲנִי מִתְפַּלֵּל, וְאֲנִי מִתְפַּלֵּל, וְאֲנִי לֹא רוֹאֶה
 עֲבָשׁוּ... אֲנִי רוֹאֶה, הֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ שׁוֹמֵעַ תִּפְלָה! וּבְרוּךְ הֵשֵׁם,
 בְּסֶדֶר הַשָּׁנִים וְעֵינַיִם וְהַפֶּה, כָּלוּ, הַכֹּל בְּסֶדֶר! אוֹלֵי לֹא צְרִיכִים

ספורים וְחִלּוּמוֹת מִבְּעַל הַשֶּׁתֶּק רננ

לְסַפֵּר, אָבֵל... ה' וְנִפְלְאוֹתָיו צָרִיכִים לְדַבֵּר... בְּכָל יוֹם לְהַתְפַּלֵּל לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ בְּאֵמֶת, בְּאִמוּנָה. אֲנִי סִבְלֵתִי עַל הַפֶּה מְאֹד! עַל הַפֶּה וְעַל הַשְּׂנִיִּים, וְהָיָה לִי... סִבְלֵתִי מְאֹד! בְּאֵבִים וְצַעַר גְּדוֹל! אֲנִי הַתְּפַלֵּלֵתִי וְהַתְּפַלֵּלֵתִי... הַיּוֹם אֲנִי רוֹאֶה, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵעַ כָּל הַתְּפִלוֹת, וְלֶקַח מִמֶּנִּי כָּל יָצָר... אֲנִי יָכוֹל לֶאֱכֹל, וְאֲנִי לֹא סוֹבֵל. אֲנִי מְסַפֵּר אֶת זֶה - לְהַתְחַזֵּק וְלְהַתְפַּלֵּל לַה' בְּכָל יוֹם, עַל כָּל דְּבָר, לְהַתְפַּלֵּל לַה' בְּאִמוּנָה... אֲנִי, הַיְצָרִים הִלְכוּ מִמֶּנִּי... (אִיךָ הִעֲתִינִי אָמַר לָךְ? יֵשׁ בְּשֶׁתֶּק תְּוֵה...) סִימָנִים בְּרוּרִים עַל הַנְּאֻלָּה. הַקְּצִין אָמַר לִי: "תֵּן לִי אֶת הַשֶּׁתֶּק!" אֲמַרְתִּי לוֹ: "אֲנִי לֹא זוֹכֵר אִיפֹה נָתַתִּי אֶת זֶה!" אָז הוּא אָמַר: "יֵשׁ לִי חִלָּים! דִּי חִלָּים! נְחַפֵּשׁ בְּכָל מְקוֹם!" אָז אֲמַרְתִּי: "מִי יוֹדֵעַ, חֵם וְשָׁלוֹם? מִי יוֹדֵעַ, אוּלַי יִמְצְאוּ?" אָז נִזְכַּרְתִּי שֶׁשְׂמַחָה, שְׂאֲבָרָה־נִתֵּן בָּא בְּתַחֲלַת הַלְּיָלָה וּבִקְשׁ אוֹתִי, שְׁיִתְּיָה אֲצִלוֹ הַלְּיָלָה הַשֶּׁתֶּק תְּוֵה! נוֹ, נוֹ, הַקְּצִין אָמַר הוּא יְחַפֵּשׁ - אֲמַרְתִּי: "נוֹ, נוֹ, הוּא יָכוֹל לְחַפֵּשׁ! אֲבָרָה־נִתֵּן הוּא לָקַח אֶת הַשֶּׁתֶּק!" בְּנוֹ, בְּנוֹ, יְחַפֵּשׁוּ! הַקְּצִין לֹא יוֹדֵעַ כָּלֵל! אִם יֵשׁ אֲבָרָה־נִתֵּן, אָז הוּא יָכוֹל לְחַפֵּשׁ... (אִיךָ אָמַר לָךְ הַקְּצִין?) כָּכָה, בְּנִיאוֹה גְּדוֹלָה: "תֵּן אֶת הַשֶּׁתֶּק!" אֲמַרְתִּי לוֹ: "אֲנִי לֹא זוֹכֵר אִיפֹה נָתַתִּי אֶת זֶה!" "אָה? אֵתָּה לֹא זוֹכֵר? יֵשׁ לִי דִי חִלָּים! חֵם יְחַפֵּשׁוּ בְּכָל מְקוֹם עַד שְׁיִמְצְאוּ!" אָז אֲנִי פִּחְדֵתִי, אוּלַי יְחַפֵּשׁוּ וְיְחַפֵּשׁוּ עַד שְׁיִמְצְאוּ? מִי יוֹדֵעַ? אָז נִזְכַּרְתִּי, הָיָה שְׂמַחָה בִּי, שְׂמַחָה - אֲבָרָה־נִתֵּן בָּא בְּתַחֲלַת

הלילה ובקש ממני ליתת לו את הפתק, ונתתי לו, והוא הלך, נו, הוא יכול לחפש בכל מקום! אבל כשנזכרתי שהפתק אצל אנרהם-נתן, היה לי שמחה גדולה! הם יחפשו ויחפשו, נו, יחפשו! (רבי נחמן מטרומטשין הוא הדפים את ה'לקוטי הלבות', אז רבי נחמן ומשה רבנו באו אליו בחלום: "טוב שעשית ה'לקוטי הלבות", אתה זוכר?) הוא מספר לרבנו, הוא מספר לו: אי אפשר לסבל! אז אומר רבנו: "אבל עשית טוב! עשית ה'לקוטי הלבות' ו'לקוטי תפלות', מה אתה רוצה?" אז אמר משה רבנו, אמר לו: "מה? מה אתה אומר, טוב? טוב מאוד!" רבי נתן, המחלקת היה לו גדולה, אז היה לו כל רגע, היה נסים שהוא פתים! אז הוא אומר לרבנו: "אני לא יכול לסבל!..." אז אומר לו רבנו: "נו, אבל עשית טוב, מה אתה בוכה כל-כך? טוב! עשית ה'לקוטי תפלות', נו, מה אתה רוצה? מה אתה בוכה כל-כך?" אז אמר משה רבנו: "מה, בן? מה אתה אומר שעשית טוב? טוב מאוד!" כשנזכרתי שאתה היית בלילה ובקשפת את הפתק ולקחת אותו, אמרתי: יחפשו! יחפשו הפתק! נמצא אצל אנרהם-נתן והם לא יודעים! כי הוא אמר לי כל הקצינים: "תן את הפתק!" (למה?) "תן את הפתק!" אמרתי לו: "מה יש בפתק?" "אתה לא יודע? הוא ישנע את כל בני-ברק ואת כל העולם! אז אתה..." "אני לא זוכר איפה נתתי את זה!" "יש לי תילים די טובים, הם

ספורים וחלומות מבעל הפתק רנה

יחפשו, יחפשו עד שימצאו!" והיה לי פחד, אולי יחפשו וימצאו? אז נזכרתי... אה, אברהם-נתן בא אלי בתחלת הלילה ולקח ממני שיהיה זה אצלו, נתתי לו. אז, ברוך ה', היה לי קצת מנוחה, ברוך ה'... אצל אברהם-נתן, ולא יודע מזה שום אדם, רק אני. יכול לחפש בכה... אמר לי הקצין: "מה יש שם?! מה? מה?!" (למה דוקא בני-ברק?) זה חלום, מה? מה אני יודע? אני שאלתי אותו? אמרו לי בכה, הקצין אמר לי: "תן את הפתק!" (רבי ישראל הוא מסכן בשביל בני-ברק!) כן! כל בני-ברק הם מתנגדים לפרסלב, כל העולם... אני מצחק... נו, נו, יחפשו! יכולים לחפש! (אבל הוא אמר לכם ששלו או אתם?) אמרתי לו: "מה זה? מה אתה מפתח כל-כך?" והוא אמר, שהפתק הוא ישנע את כל בני-ברק ואת כל העולם! כל בני-ברק וכל העולם! "תן את הפתק!" "מה? מה יש פתח? מה אתה...?" אמרתי, "מפתח כל-כך?" הוא אמר: "מה? הוא ישנע את כל בני-ברק ואת כל העולם! היום... לפני שש שנה של המתנגדים נחרב לגמרי השמשלה... לקחו להם פסת, הבית-הכנסת, ולקחו, ולא נשאר שום ספר, שום תורה, אז צריכים להרס אותו, ולעשות כביש. יוא, יוא, בטבריה, החלום היה בטבריה, וגם-כן היה הרבה פעמים על החלום, חלום הזה. פעם אחד אז באו חילים קצינים הרבה, אז בא אלי הקצין הגדול, הוא אמר לי: "תן את הפתק!" אמרתי לו: "מה יש לו לפתק?"

"מה?! הוא ישגע את כל בני-ברק ואת כל העולם! קדם ישגע בני-ברק, אחר-כך כל העולם! אתה שואל מה יש לו? הוא ישגע כל בני-ברק וכל העולם!" נו, אמרתי לו: "אני לא זוכר איפה נתתי את זה!" אז הוא אמר: "אתה לא זוכר? יש לי תילים הרבה! יחפשו! יחפשו! יחפשו! עד שימצאו!" אז נזכרתי, הנה לי פחד גדול, נזכרתי שאתה היית בתחלת הלילה ובקשתי ממני, אתה רוצה להתחונק ולשמת, אז שייתן על הלילה הנה את הסתק. נתתי לו, נתתי לך. אמרתי: "עכשו אני שמעתי שהם רוצים את הסתק, כי הוא הוא ישגע את כל בני-ברק ואת כל העולם!" "אני יש לי מספיק תילים! יחפשו ויחפשו עד שימצאו!" הנה לי פחד גדול, אולי ימצאו? אז נזכרתי שאתה היית אצלי בתחלת הלילה ובקשתי אותי לתת לך, לתת לך בשביל לשמת עצמך, לתת לך את הסתק... אה, אה... נו, יחפשו! יחפש ולא ימצאו! אני הייתי כבר במושב וקנים, אני אמרתי להקצין: "מה אתה מפחד כל-כך מהסתק?" "מה? אני אומר לך, הוא ישגע את כל בני-ברק ואת כל העולם!" נו, אמרתי לו: "אני לא זוכר איפה נתתי את זה!" אז אמר לי: "אתה לא זוכר? אני יש לי תילים הרבה! יחפשו! יחפשו! עד שימצאו!" אתה לא ידעו במה כלל, אז הייתי בטוח שלא יחפשו אצליך. "אתה שואל מה יש מהסתק? מה הוא יכול לעשות? הוא ישגע את כל בני-ברק ואת כל העולם!" אני שאלתי אותו: "מה אתה

ספורים וְחִלּוּמוֹת מִבְּעַל הַפֶּתַק רנו

מִפֶּחֶד? מָה? "מָה?! מָה אַתָּה אוֹמֵר? הוּא יִשְׁנַע אֶת כָּל בְּנֵי-בָרַק וְאֶת כָּל הָעוֹלָם!" אִזּוּ הֵם לָקְחוּ קְצִינִים, קְצִינִים הַרְבֵּה וְחִילִים הַרְבֵּה לְחַפֵּשׂ אֶת הַפֶּתַק, אֲבָל אֲנִי הֵייתִי חֹזֵק, אֲנִי הֵייתִי בְּטוּחַ שְׂלֵא יִמָּצְאוּ; הוּא אֵצֶל אֲבָרְהָם-נָתָן, הַפֶּתַק נִמְצָא אֵצֶל אֲבָרְהָם-נָתָן, וְהַקְצִין לֹא יוֹדֵעַ. אֲנִי שָׂאֲלָתִי אוֹתוֹ: "מָה אַתָּה מִפֶּחֶד כָּל-כֶּף מִהַפֶּתַק?" "מָה אַתָּה?! הוּא יִשְׁנַע אֶת כָּל בְּנֵי-בָרַק וְאֶת כָּל הָעוֹלָם!" כֵּן, נוֹ, שְׂיַחֲפֹשׂוּ וְלֹא יִמָּצְאוּ! הוּא אֵצֶל אֲבָרְהָם-נָתָן... (אֲבָל אַתָּה שָׂכַחְתָּ, הַלֵּילָה רַבִּי נָתָן הָיָה בְּבָרְסֶלֶב!) יוֹא, אֲבָל אֲמַרְתִּי לוֹ... (הוּא אָמַר) "אֲנִי מִבְּטִיחַ לָךְ! כָּל זְמַן שְׂאֲנִי חַי הוּא לֹא יִהְיֶה בְּרֶסֶלֶב!" וְהוּא מֵת! הַלֵּילָה הָיָה לוֹ הַנְּעָר! הַלֵּילָה הָיָה, "אֲנִי מִבְּטִיחַ לָךְ! כָּל זְמַן שְׂאֲנִי חַי הוּא לֹא יִהְיֶה בְּרֶסֶלֶב! אֲנִי מִבְּטִיחַ לָךְ! כָּל זְמַן שְׂאֲנִי חַי הוּא לֹא יִהְיֶה בְּרֶסֶלֶב!" וְהוּא מֵת הַלֵּילָה! (הָיָה לָהֶם פֶּחֶד גְּדוֹל, שְׂיִזְרְקוּ אֶת רַבִּי נָתָן מִבְּרֶסֶלֶב) אָמְרוּ לוֹ: "הוּא הָיָה הַלֵּילָה, רַבִּי נָתָן הָיָה בְּבָרְסֶלֶב." "הוּא הָיָה אוֹמֵר אֵל תִּתְּפֹּלּוּ! אֲנִי מִבְּטִיחַ לָךְ, כָּל זְמַן שְׂאֲנִי חַי הוּא לֹא יִהְיֶה בְּרֶסֶלֶב..."

חלום תבור

הלילה נתעוררתי אחרי חצות לילה. נתעוררתי, ועשיתי נמילת
 ידים, ורציתי לעסוק בספר תהלים. אני לא רואה בזה
 תהלהלים, אני רואה בקשי, בג, זה, בזה דוקא, בזה תספר. רציתי
 להיות ער, ונפל עלי שנה, שכבתי וישנתי, והיה לי חלום... חלום
 בזה, אינני יודע איך נשארתי בחיים. אני, אני ראיתי שהיה לי
 צער בזה, מה שהיה... עבר עלי... מה עבר עלי? אני שמעתי
 אמרו... אני הייתי... היה נדמה לי, אולי בירושלים, החלום היה
 שהייתי בירושלים, והסתובבתי באיזה מקומות בירושלים, כמו
 חוץ לעיר, כמו... הסתובבתי שמה. אז אמרו לי אנשים שלא
 מכיר, שאני לא מכיר אותם: יש פה בור בזה... הגדל שלו
 והעמקות שלו הוא בלי שיעור! אני פכה שמעתי. יש בור בזה...

ספורים וחלומות מבעל התקן רנש

על כל פנים, אני היה לי חשק לראות הבור הנה. הסתובבתי, הסתובבתי, ואמרו לי... או הרגשתי, אינני יודע במברר, בן, אמרו לי שזה הבור היה... הרגשתי על כל פנים, הפה של הבור היה גדול, בן, והיה עמוק מאד, והנדל והעמקות בלי שיעור. על כל פנים, אני הלכתי להבור, ראיתי את הפה של הבור, ואמרו לי שזה... פה יש בור בזה... בן, אז הלכתי לבור לראות אותו. על כל פנים, אני הלכתי וראיתי. נוכל פחד רק לראות את הנדל של הבור, מנדל הפחד, אני ראיתי למעלה מהפה של הבור. על כל פנים, היה לי פחד גדול לראות את הבור... החלקתי, ליד הבור, כמו שאני עמדת בבור, ונפלתי להבור! נפלתי לבור! אז אינני יודע איך נשארתי בחיים! אני ראיתי שנפלתי בבור, ואין לי שום תקנה! בור בזה... עוד רגע אהיה גל של עצמות. הרגשתי את הצער הנה מה שהיה... מה יהיה ממני? בעוד רגע, מה שהיה, היה לי צער בזה, פחד בזה. על כל פנים, נפלתי בבור. אז נפלתי, נפלתי, נפלתי... והנעתי... איפה? הבור היה מים! ואני יודע לשוט? כמו שהצער היה גדול, מה שידעתי בעוד רגע מה יהיה ממני, גל של עצמות, בשראיתי את זה, בור בזה, והייתי בסכנה פזו... הייתי, נו... וראיתי, נפלתי למים, ואני לא יודע לשוט, אז למים, אז בכר, אין... בור בזה, עמקות בזה, וחרבן בזה, ושכמת, זה דבר שומם, בן, ונפלתי למים. אחרי כל הסכנה, אחרי כל הפחד, אחרי... אני לא ראיתי את

המים, אבל נפלתי למים. נו, ראיתי את תמונת ואת תהצלה. איך
 בא לכאן מים? על כל פנים, ככה תיה. אני נפלתי למים ולא
 תיה שום סכנה, רק חלילה, חם ושלום, אם אני אחד לא יודע,
 לא ידע שאני נפלתי בבור. אז מה יהיה תמים? פמה יכולים
 לחיות בלי אכל? פמה ימים? שבוע? אם לא יוציאו אותי, אם
 לא יודעים, אז אני חי, אבל עוד פמה ימים אני אמות; אין אכל
 בבור, כן, נו, אבל תיה נדמה לי שאנשים ראו, יש אנשים שראו
 שאני נפלתי לבור, אז בודאי יעשו תחבולות להוציא אותי. אז
 תייתי קצת... תיה לי קצת נחת-רוח... קצת פטחון, שיבואו
 ויוציאו אותי, ויעשו כל מיני תחבולות להוציא אותי מהבור. כן,
 זה תחלום, אינני יודע אם תיה לי עוד חלום כזה... צער כזה...
 שנפלתי, בתרגע שנפלתי, מה יהיה? אז הצער תיה מה שאי
 אפשר לתאר: בעוד רגע, אני... מה יהיה ממני? בעוד רגע...
 אבל אותו רגע... נסים שלא נשארתי מת רק מתפתח תזה, כן,
 ותצער תזה. אני ראיתי שנפלתי, אני תייתי בחוץ, פתאום אני
 נפלתי לבור! וזה עלה על דעתי, שזה תחלום הוא מרמז על
 "אין שום יאוש בעולם כלל", על-ידי... מה זה מים? מימי
 התורה של רבנו, זה תמים... מים זה תורה... מימי התורה...
 על-ידי מימי התורה של רבנו, אפלו שנפלים למקום כזה
 שיכולים... שאין שום תקנה... יש תקנה! נפלתי במים... זה אני
 מספר את זה בדרורים, אבל זה אי אפשר לתאר את תרגע של

ספורים וְחלומות מבעל התקן רסא

הפחד, שֶׁל הצער, שְׁהיה לי מִזה שְׁרֵאִיתִי שְׁנִפְלֵתִי בְּבוֹר, שְׁנִפְלֵתִי... אֲנִי נִמְצָא בְּבוֹר, בְּלִי שׁוֹם, אִין מְקוֹם לְאַחוֹז... כְּמוֹ... מִי יִכּוֹל לְתַאֵר תְּרַנֵּעַ תְּוֵה? וְתֵיה לִי הַתְּחִיבֵנוּ גְדוֹל מִהַחֲלוֹם תְּוֵה, שְׁאִין שׁוֹם יֵאוּשׁ בְּעוֹלָם בְּלָל. אֲנִי כְּבָר נִפְלֵתִי לְבוֹר, בְּלִי שׁוֹם תְּקוּהָ... יֵשׁ מוֹם... וְגַם מִה שְׁנִגְלָה רַבְּנוּ, אִוִי וְוִי, מִה שְׁרַבְּנוּ הַקְּרוֹשׁ עֲשֵׂה מְנַפְּשׁוֹת פְּשׁוּטִים, רְחוּקִים לְגַמְרִי! לְגַמְרִי, מִהַתְּוֵה, מִהַתְּוֵה, אֲנָשִׁים מְנַשְּׁמִים, לֹא יוֹדְעִים רֵיחַ תְּוֵה; וּבְשִׁנְתְּקָרְבוֹ לְרַבְּנוּ, נַעֲשֵׂה מִהֶם צְדִיקִים קְרוֹשִׁים כְּאֵלֶּה שְׁלֹא רוֹאִים בְּעוֹלָם, לְמַעַלָּה מִן הַטְּבַע... זֶה עֲנִין תְּדַשׁ. וְרוֹאִים דְּוֵד הַמְּלֶךְ בְּתַהֲלִים, כָּל תְּתַהֲלִים... מְזֻמּוֹר, מְזֻמּוֹר, מְזֻמּוֹר, לְדוֹד מְזֻמּוֹר, לְמַנְצַח לְדוֹד מְזֻמּוֹר; יֵשׁ מְזֻמּוֹר, וְיֵשׁ כְּפֹה לְשׁוֹנוֹת שְׁל שִׁיר: מְזֻמּוֹר שִׁירוֹ לֵה' שִׁיר תְּדַשׁ, שִׁיר תְּדַשׁ, דְּוֵד הַמְּלֶךְ הוּא אָמַר שִׁיר תְּדַשׁ, הוּא תְּדַשׁ לְגַמְרִי, הוּא תְּדַשׁ, שִׁיר תְּדַשׁ; רַבְּנוּ הַקְּרוֹשׁ הוּא שִׁיר תְּדַשׁ, רַבְּנוּ הַקְּרוֹשׁ הוּא הַשִּׁיר תְּוֵה; וְכֵאֵן בְּהַפְּתֵק, מְנִגְלָה רַבְּנוּ דְּבָר קָטָן, דְּבָר קָל: נִגְח. שְׁשִׁים שָׁנָה לֹא יִדְעֵתִי מִזֶּה, רַק יִדְעֵתִי שְׁוֵה הַפְּלֵא, שְׁוֵה מְחִיָּה אוֹתִי, בְּכָל פְּעַם שְׁנִפְלֵ עֲלָיו... שְׁנִפְלֵתִי, לְקַחְתִּי אֶת הַפְּתֵק וְקָרָאתִי... וְעוֹד פְּעַם, וְנַעֲשֵׂה מִזֶּה עֲנִין אַחֵר...

המעשה של הרחלים

"אני אומר שיבואו רחלים לאיפה שהבית שלך ויאכלו הכל, ולא יהיה לכם מה לאכול!" וככה היה: נכנסו רחלים ואכלו הכל! לא היה להם מה לאכול. הוא נתן להם קללה. הם למדו בספר, שהוא אמר לו שלא ילמד שמה והוא למד, אז נתן לו קללה, שיבואו רחלים בבית ויאכלו הכל, כל מה שאתם צריכים לאכול, ולא יהיה לכם מה לאכול. וככה היה: פאו רחלים ואכלו הכל, הרחלים היו רעבים ואכלו הכל, כל מה שהיה צריך לאכול הם אכלו הכל. הוא נתן לו קללה: "יבואו רחלים בתוך הבית שלך ויאכלו הכל, כל מה שאתם צריכים לאכול, ולא יהיה לכם מה לאכול!" ובאו רחלים ואכלו הכל, כל מה שהיה להם לאכול, ובליקה לא היה להם מה

ספורים וְחִלּוּמוֹת מִבְּעַל הַפֶּתַח רסג

לֶאֱכֹל. הוּא נָתַן לוֹ קִלְלָה, בֵּן: "יָבוֹאוּ רְחֵלִים וַיֹּאכְלוּ הַכֵּל, כָּל
מַה שְּׂאֲתֶם צְרִיכִים לֶאֱכֹל, וְלֹא יִהְיֶה לָּכֶם מַה לֶּאֱכֹל!" בֵּן, וּבָאוּ
רְחֵלִים וַיֹּאכְלוּ הַכֵּל, וְלֹא הָיָה לָהֶם מַה לֶּאֱכֹל... בִּדְרֵף הִרְאֵשׁוֹן לֹא
קָשָׁה לְמַצֵּא אֶת זֶה. אָמַר לוֹ שְׂלֵא יִלְמַד בְּזוּה, בְּזוּה הַסֵּפֶר לֹא
יִלְמַד, וְהוּא לָמַד, אִזּוֹ נָתַן לוֹ קִלְלָה: "יָבוֹאוּ רְחֵלִים וַיֹּאכְלוּ כָּל
מַה שְּׂאֲתֶם צְרִיכִים לֶאֱכֹל, וְלֹא יִהְיֶה לָּכֶם מַה לֶּאֱכֹל!" "מַה אַתָּה
עוֹשֶׂה, אַתָּה לּוֹמֵד בְּזוּה? אֲנִי אוֹמֵר לָךְ, שְׂיָבוֹאוּ רְחֵלִים וַיֹּאכְלוּ
הַכֵּל, כָּל מַה שְּׂאֲתֶם צְרִיכִים לֶאֱכֹל, לֹא יִהְיֶה לָּכֶם מַה לֶּאֱכֹל".
בִּדְרֵף הִרְאֵשׁוֹן תִּרְאֶה אֶת זֹאת הַמַּעֲשֶׂה. וּמֵהֵיכָן בָּאוּ הָרְחֵלִים?
לֹא יוֹדֵעַ. אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ מֵאִיפֹה בָּאוּ... "בֵּן? אַתָּה לְמַדָּת בְּזוּה
הַסֵּפֶר? עוֹד יָבוֹאוּ רְחֵלִים לְבֵית שְׁלֹךְ וַיֹּאכְלוּ הַכֵּל, כָּל מַה
שְּׂאֲתֶם צְרִיכִים לֶאֱכֹל, לֹא יִהְיֶה לָּכֶם מַה לֶּאֱכֹל!" וּבָאוּ רְחֵלִים
וַיֹּאכְלוּ הַכֵּל, לֹא הָיָה לָהֶם מַה לֶּאֱכֹל. נִתְקַיֵּם הַקִּלְלָה. הוּא אָמַר
אֶת זֶה, שְׂיִבְנִסּוּ רְחֵלִים וַיֹּאכְלוּ הַכֵּל - נִבְנִסּוּ רְחֵלִים וַיֹּאכְלוּ הַכֵּל,
לֹא הָיָה לָהֶם מַה לֶּאֱכֹל... (רַבִּי יִשְׂרָאֵל, בְּאִיזוֹה סֵפֶר זֶה
כְּתוּב?) בְּסֵפֶר, בִּדְרֵף הִרְאֵשׁוֹן הוּא מֵבִיא מִגְדוּלִים מִכַּפָּת
סְפוּרִים. אָמַר לוֹ לְמַדָּן אַחַד, שְׂבְּזוּה הַסֵּפֶר לֹא לְלַמַּד, וְהוּא לֹא
שָׁמַע לוֹ וְהוּא לָמַד, אִזּוֹ הוּא אָמַר לוֹ קִלְלָה, שְׂיָבוֹאוּ רְחֵלִים
וַיֹּאכְלוּ הַכֵּל, כָּל מַה שְּׂאֲתֶם צְרִיכִים לֶאֱכֹל, וְלֹא יִהְיֶה לָּכֶם מַה
לֶּאֱכֹל. וּבָאוּ רְחֵלִים וַיֹּאכְלוּ הַכֵּל, וְלֹא הָיָה לָהֶם מַה לֶּאֱכֹל. הוּא
נָתַן לוֹ קִלְלָה, שְׂיָבוֹאוּ רְחֵלִים וַיֹּאכְלוּ הַכֵּל וְלֹא יִהְיֶה לָהֶם מַה

לאכל. (מי נתן לו את הקללה?) אחד מהלומדים נתן לו
 הקללה. "אני אמרתי לו שלא תלמד בזה הספר, ואתה למדת?
 יבואו רחלים בבינתך ויאכלו כל מה שאתם צריכים לאכל, והם
 יאכלו הכל ולא יהיה לכם מה לאכל!" בדרך הראשון... המעשה
 הזה, אני צחקתי מאד אז, ולא ראיתי מי שנתן את הקללה הזו.
 "אתה למדת בזה הספר? נו, נו, נו, יבואו רחלים ויאכלו הכל,
 ולא יהיה לך מה לאכל!" אין לי כח לדבר. לא שמעת חדשות?
 זה חדשות יפות! הרחלים אכלו הכל, ולא היה להם מה לאכל!
 בפספר, בדרך הראשון, אני רציתי לראות מי? מה? מה? ולא היה
 לי... הרחלים נכנסו לבית ואכלו הכל. אני לא ראיתי מי, אבל
 אני ראיתי רק המעשה, שהוא תלמן אמר לו: "אמרתי לך
 שלא תלמד בזה הספר, אז יבואו רחלים להפית שלך ויאכלו
 הכל, ולא יהיה לכם מה לאכל בלילה..." זה הקללה. לא ראיתי
 מי, מה. אז אמרתי: יכול להיות מאד, שהוא קלל אותו שיכנסו
 רחלים לבית ויאכלו הכל ולא יהיה לו מה לאכל... אני ראיתי
 את הרחלים שניכנסו לבית ואכלו הכל, ולא היה להם מה
 לאכל. בדרך הראשון של הספר זה המעשה, שאחד קלל אותו.
 הוא אמר לו שלא ילמד בזה הספר, והוא למד בו. אז אמר:
 "אה?!" אמר לו: "יבואו רחלים ויאכלו הכל ולא יהיה לך מה
 לאכל!" אני ראיתי הרחלים שניכנסו לבית. הרחלים היו רעבים,
 היו צריכים לאכל. הם מצאו מאכלים טובים, שיותר לא היה

ספורים וְחִלּוּמוֹת מִבְּעַל הַתֵּתֶק רסה

לוֹ מַה לֵּאמֹר... זֶה הַלְמִדָּן, הוּא לֹא שָׁמַע לוֹ, הוּא לָמַד, אִזּוֹ אָמַר לוֹ: "אֵה! יָבוֹאוּ רַחֲלִים לְבֵיתְךָ וַיֹּאכְלוּ הַכֹּל וְלֹא יִהְיֶה לְךָ מַה לֵּאמֹר!" וְהִקְלָלָה נְתַנְיָמָה, בָּאוּ רַחֲלִים וַאֲכָלוּ הַכֹּל וְלֹא הָיָה לוֹ מַה לֵּאמֹר. אָמַרְתִּי לוֹ... בָּאוּ רַחֲלִים וַאֲכָלוּ הַכֹּל וְלֹא הָיָה לוֹ מַה לֵּאמֹר. אִיפֹה הָרַחֲלִים? הֵם אָכְלוּ וְהִלְכוּ. הֵם לֹא הָיָה לָהֶם מַה לֵּאמֹר. הָרַחֲלִים אָכְלוּ הַכֹּל! הוּא נָתַן לוֹ קְלָלָה, שְׂיָבוֹאוּ רַחֲלִים וַיֹּאכְלוּ הַכֹּל וְלֹא יִהְיֶה לָכֶם מַה לֵּאמֹר. דָּבָר גְּדוֹל, שֶׁהוּא כְמוֹ מַרְאֵה גְדוֹל, כֵּן, סֵפֶר גְּדוֹל... אָבֵל רְאִיתִי, שֶׁאֶחָד אָמַר לוֹ שְׁלֹא יִלְמַד בְּזֶה הַסֵּפֶר וְהוּא לָמַד, אִזּוֹ נָתַן לוֹ קְלָלָה, שְׂיָבוֹאוּ רַחֲלִים בְּתוֹךְ הַבַּיִת וַיֹּאכְלוּ הַכֹּל וְלֹא יִהְיֶה לְךָ מַה לֵּאמֹר. הָרַחֲלִים נִכְנְסוּ לַבַּיִת וַאֲכָלוּ הַכֹּל וְלֹא הָיָה לָהֶם מַה לֵּאמֹר... הָרַחֲלִים, אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ אִיפֹה הֵם בָּאוּ? אִיפֹה הִלְכוּ? הֵם אָכְלוּ הַכֹּל. לֹא נִשְׁאַר כְּלוּם. לֹא הָיָה לָהֶם מַה לֵּאמֹר. אֵינִי רְאִיתִי אֶת הָרַחֲלִים אִיךָ שֶׁנִּכְנְסוּ אֶל הַבַּיִת וּמָצְאוּ מֵאֲכָלִים מְזֻבָּבִים וַאֲכָלוּ, וְלֹא הָיָה לָהֶם מַה לֵּאמֹר. אֵינִי אָמַרְתִּי שְׁלֹא יִלְמַד בְּזֶה הַסֵּפֶר, "אִזּוֹ יָבוֹאוּ רַחֲלִים בְּבֵית שְׁלֹךְ וַיֹּאכְלוּ הַכֹּל וְלֹא יִהְיֶה לָכֶם מַה לֵּאמֹר..." הָעוֹלָם צָחֲקוּ מִמֶּנִּי, וְעַכְשָׁיו אֵינִי מִצְחֲקִים מִכֹּל הָעוֹלָם! (אֲבֵא, אֵי בְּרַכָּה לִיצְחָק אֵיִיזִיק שְׁלֵמָה בֶּן אֶסְתֵּר מִיְּנַדֵּל) בֶּן אֶסְתֵּר מִיְּנַדֵּל וּבֶן יִשְׂרָאֵל בְּעַר. יִשְׂרָאֵל בְּעַר אֲוֹדֶסֶר, הַחֲבֵר שֶׁל הַנְּשִׂיא! הַחֲבֵר הַכִּי גְדוֹל שֶׁל הַנְּשִׂיא שֶׁנִּי"ר! הוּא אָמַר לִי, שְׁכַל מִי שֶׁיִּנְעַ בִּי, בְּכַבּוּדִי, תִּכְתֵּב לְמֵאֶסֶר בְּלִי שׁוּם מִשְׁפָּט! אֵיִיזִיק

שְׁלֹמֹה בֶּן אֶסְתֵּר מִיְּגִדֵּל וַיִּשְׂרָאֵל בְּעֵר, ה' יִתֵּן לוֹ מִתְּהֵרָה רְפוּאָה
 שְׁלֹמֹה מִן הַשָּׁמַיִם, וּבִלְא רֹפְאִים וּבִלְא נְתוּחַ... אַתֶּם יוֹדְעִים מִי
 אָנִי? רַבְּנֵי הַקְּדוּשׁ אָמַר לְאֲנָשִׁים שָׁלוֹ: אַתֶּם יוֹדְעִים מִי אָנִי? אָנִי
 גַּנְחַ נְחֵמָה נְחֵמָן מֵאוּמָן. אָנִי תְּרַבִּי שָׁל כָּל יִשְׂרָאֵל!
 הוּא אָמַר לוֹ שְׁלֹא יִלְמַד, אִזּוּ אָמַר: "יִכְנָסוּ רְחֵלִים בְּבֵית וַיֹּאכְלוּ
 כָּל מַה שֶּׁהֵם צָרִיכִים לֶאֱכֹל, וְלֹא יִהְיֶה לָהֶם מַה לֶּאֱכֹל!"
 וּבֵן הָיָה, נִכְנָסוּ רְחֵלִים בְּבֵית וַאֲכָלוּ הַכֹּל! מִן הַלּוּמְדִים אָמְרוּ
 לוֹ, שְׁלֹא יִלְמַד בְּזוֹת הַשְּׁלִחַן-עֲרוּךְ וְהוּא לְמַד, אִזּוּ נִתֵּן לוֹ קְלָלָה:
 "יִכְנָסוּ רְחֵלִים בְּבֵית וַיֹּאכְלוּ הַכֹּל מַה שֶּׁהֵם צָרִיכִים לֶאֱכֹל!" נוֹ,
 וַיֹּאכְלוּ, וְלֹא יִהְיֶה לָהֶם מַה לֶּאֱכֹל. וּבֵן הָיָה, נִכְנָסוּ רְחֵלִים בְּבֵית
 וַאֲכָלוּ הַכֹּל וְלֹא הָיָה לָהֶם מַה לֶּאֱכֹל! מִתְּיָכֵן הָיָה הַרְחֵלִים?
 "אָה! אַתָּה לוֹמֵר בְּזוֹת הַשְּׁלִחַן-עֲרוּךְ? יִכְנָסוּ רְחֵלִים בְּבֵית שְׁלֹךְ
 וַיֹּאכְלוּ כָּל מַה שֶּׁאַתֶּם צָרִיכִים לֶאֱכֹל, הֵם יֹאכְלוּ הַכֹּל וְלֹא יִהְיֶה
 לָכֶם מַה לֶּאֱכֹל!" וּבֵן הָיָה, נִכְנָסוּ רְחֵלִים וַאֲכָלוּ הַכֹּל! "אָה, בֵּן?
 אַתָּה לוֹמֵר בְּזוֹת הַשְּׁלִחַן-עֲרוּךְ? יִכְנָסוּ רְחֵלִים בְּבֵית שְׁלֹךְ וַיֹּאכְלוּ
 כָּל מַה שֶּׁאַתֶּם צָרִיכִים לֶאֱכֹל, הֵם יֹאכְלוּ הַכֹּל, וְלֹא יִהְיֶה לָכֶם
 מַה לֶּאֱכֹל!" וְכַכָּה הָיָה. הוּא נִתֵּן לָהֶם קְלָלָה, שְׂיִבּוּאוֹ רְחֵלִים
 וַיֹּאכְלוּ הַכֹּל. (מִי נִתֵּן אֶת הַקְּלָלָה הַזֹּאת?) הַקְּלָלָה? אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ.
 צָרִיכִים לִרְאוֹת בַּשְּׁלִחַן-עֲרוּךְ הַמַּעֲשֵׂה. אֶחָד מִן הַלּוּמְדִים אָמְרוּ
 לוֹ שְׁלֹא יִלְמַד בְּזוֹת הַשְּׁלִחַן-עֲרוּךְ, בֵּן. (בְּאִיזוֹת שְׁלִחַן עֲרוּךְ?) אָנִי
 לֹא רָאִיתִי רַק מַה שֶּׁאָנִי מְסַפֵּר. אִזּוּ הוּא בֵּן לְמַד, בָּאוּ רְחֵלִים

ספורים וְחִלּוּמוֹת מִבְּעַל הַפֶּתַח רסז

וַיִּבְנֶנּוּ אֶל הַבַּיִת וַיֹּאכְלוּ כָּל מַה שֶּׁהֵם צָרִיכִים לֵאכֹל, הֵם אָכְלוּ
וְלֹא הָיָה לָהֶם מַה לֵּאכֹל. זֶה הַקְּלָלָה, הוּא לְמַד בְּזוֹת שְׁלֹחַן-עֲרוּדָה,
הוּא נָתַן לוֹ קְלָלָה: "יִבְנֶנּוּ רְחֵלִים בַּבַּיִת וַיֹּאכְלוּ כָּל מַה שֶּׁאַתֶּם
צָרִיכִים לֵאכֹל וְלֹא יִהְיֶה לָכֶם מַה לֵּאכֹל!" כֵּן, הֵם אָמְרוּ... הֵם...
בְּשִׁלְחַן-עֲרוּדָה הָיָה לֹא יִלְמְדוּ, וְהוּא לֹא שָׁמַע, הוּא לְמַד, אִזּוֹ הוּא
נָתַן לוֹ קְלָלָה: "יִבּוֹאוּ רְחֵלִים, יִבּוֹאוּ רְחֵלִים וַיִּבְנֶנּוּ אֶל הַבַּיִת
וַיֹּאכְלוּ כָּל מַה שֶּׁאַתֶּם צָרִיכִים לֵאכֹל, וְכִבֵּר לֹא יִהְיֶה לָכֶם מַה
לֵּאכֹל!" וְכִבֵּה הָיָה...

ספור התקרבותי
 לְרַבְּנוּ נַחֵל נִבְעַ מְקוֹר חֲכָמָה,
 רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלָב זִיע"א,
 עַל-יְדֵי מוֹהַר"ר יִשְׂרָאֵל קֶאֱרֵדוֹנֶר זצ"ל

לֹא בָאתִי לְסַפֵּר כָּאֵן אֶלָּא מַעַט מִן הַמַּעַט מִמָּה שֶׁרָאוּ עֵינַי
 מֵאוּרוֹ שֶׁל רַבְּנוּ זִיע"א, שְׁזָרַח עַל אֶחָד מִגְּדוּלֵי חֲסִידֵי
 בְּרֶסְלָב, שְׂוֹכֵיתִי לְהִיּוֹת בְּמַחֲצֵתוֹ, וְרָאִיתִי בְּמוֹ-עֵינַי אֶת עֲבוֹדָתוֹ
 וְאַמוּנָתוֹ. יְהִי רַצוֹן, שֶׁהָאוֹר תְּזַהַר (שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל) יַחְזִיר אֶת כָּל
 בָּאֵי הָעוֹלָם לְמוֹטֵב, וְהַעוֹלָם תִּשְׁרֹי בְּחֶשֶׁךְ יוֹכָה פֶּאוֹר הַגְּדוּל,
 וְיִקְנִים בָּנוּ מִקְרָא שְׂפָתוֹב: "וּמְלֶאכֶה הָאָרֶץ דַּעַה אֶת ה' פְּמִים לַיָּם
 מִכִּסִּים", אָמֵן כֵּן יְהִי רַצוֹן.

כָּל יְמֵי תַנִּי הַשְׁתוֹקֵקֵתִי לְסַפֵּר אֶת עֲנָנֵי הַתְּקַרְבוּתִי לְמוֹרֵי וְרַבִּי,
 חֶרֶב הַחֲסִיד, מוֹרְנוּ חֶרֶב יִשְׂרָאֵל, וְכֵר צַדִּיק לְבִרְכָה,
 שֶׁעַל-יְדֵי זְכוּתִי וְנִתְקַרְבֵתִי לְרַבִּי ר' נַחֲמָן מִבְּרֶסְלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן
 עָלֵינוּ אָמֵן.

מִנְעוּרֵי תַנְנֵי הַשֵּׁם יִתְפַּרֵּךְ בְּנֶפֶשׁ מִתְנַעֲנַעַת לְהַתְּקַרֵּב לְהַשֵּׁם
 יִתְפַּרֵּךְ. אָבִי וְזִקְנֵי וְאֲבוֹת אֲבוֹתִי בְּמִבְרִיחַ הָיוּ חֲסִידֵי
 קַרְלִין, וְגַם אָנִי, מִהִיּוֹתִי יִרְאֵ שָׁמַיִם, הֵייתִי קָשׁוֹר מְאֹד בְּחֲסִידוֹת
 קַרְלִין. אֲבָל מֵאַחַר שֶׁהָיוּ לִי מִלְחָמוֹת קָשׁוֹת בְּעֵנֵי עֲבוֹדַת הַשֵּׁם,
 וּבְדַרְדֵּךְ כָּל הַנְּכַנְסִים לְעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, וּבְכַרְטַת הַמְדַקְדָּקִים פְּיוֹתֵר

ספור התקרבנות

רסט

בעבודת השם, שעבר עליהם מלחמות ומניעות ועליות וירידות וכו', הייתי זקוק לבלים, (לעדות) [לעידוד] והתחזקות והתאמצות כדי להתגבר במלחמות היצר. וחפשי רפואה לנפשי, עד שהייתי מבזה עצמי בפני גדולי החסידות, וקני הדור ובעלי המקבלים. תמיד הייתי רובץ אצלם והייתי מתלונן על נגעי נפשי, כי יראתי השם ותפודה, והייתי בבחינת 'אוי לי מיצרי, אוי לי מיצרי', ולא היה לי ספוק נפש. אני הייתי מספר להם את כל נגעי נפשי, ולהם לא היו הרפואות לרפאני. פעמים אמנם הייתי מתעורר, אבל רפואה ממש לא מצאתי. ומכאן ראיתי במועני, שאין תקדוש-פרוידה הוא מקפח שכר כל בריה, כי היתה לי מסירות נפש כזו, שגלית את כל נגעי לבבי, וכשכר זה זכיתי להתקרב לרבנו, נחל נבע מקור חכמה.

הסבה הראשונה להתקרבותי היה על-ידי זה, שמצאתי בישיבה בין פחי האשפה ספר בין "שמות" הגניזה, בלי התחלה וכלי סוף. ומפני שאסור להחזיק ספרי-קדש בביוזן, לקחתי את הספר כדי לשימו בגניזה. לקחתי ה"שמות" והסתכלתי בהם, ובהיות שהתגעגעתי מאוד לספרים כדי לקרר את צמאון נפשי מעט, קראתי בו ומצאתי ששמו הוא "השתפכות הנפש", בשמו בן הוא. תמיד הייתי קורא בספרים, אך כשמצאתי את הספר הזה חשבתי: אולי זמן לי השם ותפודה עלים אלו שיהיה רפואה לנפשי! ושוב לא גנזתי אותם, אלא החפאתי אותם אצלי והייתי

הזנה בהם יום ולילה. ובאמת היו רפואה גדולה לנפש. אחרי
 הבר-מצוה שלי, למדתי בישיבת 'רבי מאיר בעל הנם', שהיתה
 עומדת חוץ לעיר, בין החרים, והספר הזה מלא את לבי
 התלהבות, שכן רבנו זכרנו לברכה אומר, שעל-ידי תפלה
 והתבודדות אפשר לבוא לכל טוב בגשמיות ורוחניות, ושעקר
 התקרבותי להשם יתברך על-ידי זה דיקא, ובספר הזה היו
 למודים על כך. והיות שהישיבה היתה במדבר, הייתי יוצא עם
 הספר "השתפכות הנפש". והיות שלא ידעתי מי חבר את
 הספר, בי עדין לא שמעתי מחסידות פרסלב ולא כלום,
 אף-על-פי שכבר שמעתי על שיטות שונות שפחסידות, אבל
 מחמת שרציתי להציל את נפשי ורציתי לקיים את דברי הספר,
 הייתי עוסק בתפלה והתבודדות, והתבוננתי בו באמת הטוהרה
 וראיתי שזה מציל אותי, ורק הכח הזה של פשיטות ואמת פעל
 עלי יותר מנסים ונפלאות; שחרי זה גם גדול מהכל, שאדם יטה
 בחירתו, חרי זה דבר גדול ונפלא.

מרב השתוקקותי שהיה לי מן הספר הזה, היה אצלי תמיד
 כמו דבר חדש, והייתי מסימו וחוזר ופותחו ולומר בו
 תמיד. והוא הצילני מכל רע, ונתגלה לי ממש אור חדש,
 והרגשתי בעצמי שנשתנית שנוי גדול, כרחק שמים מארץ.
 ואף-על-פי שלא ידעתי מי הוא מחבר הספר הזה, חרי הפעלות
 שלו עלי היו טובות ונפלאות.

ספור התתקרבנות

רעא

יום אחר נכנס אצלי חסיד קרליני, וכשראה את הספר בנדי אמר לי: האם בספר בנות אתה מעיין וכו', תלא זה מספרי פרסלב?! אמרתי לו: אם אין רצונך בו אל תעיין בו, אני אעיין בו! (אז שמעתי לראשונה, כי יש חסידות פרסלב.) והחזקתי בנדי את הספר חזק. אבל הוא הוציא מנדי את הספר בכת. אבל אני, שכבר ידעתי את הספר בעל-פה, הייתי ממשויך בהתבודדות. אבל לאחר ששמעתי השם 'פרסלב', בקשתי רחמים מאת השם יתברך לקרנני אליו, שיומין לי את ספרי מורנו הרב רב נחמן. אמרתי בלבי: אם יש התנגדות בואת, סימן שזה ענין גדול! והתפלאת שלי פעלו.

ועכשו נפתח בספור על מורנו רבנו, הרב החסיד, ישראל, וכו' לטוב:

ר' ישראל, זכרוננו לברכה, היה מחסידי פרסלב. ואלו היה אפלו בימי מורנו הרב רב נחמן, היה גם אז חדיש נפלא. אין לתאר את כל מה שראיתי אצלו. בשבילו לא היה קנים כלל כל העולם הזה, לא משפחה, לא אשה ולא בנים. ועבודה בואת ותפלה בואת לא ראיתי מעודי. וכשהיה עומד בתפלה, היה הכל בעיניו בלא כלום. הוא היה חדיש גדול, ואף-על-פי שחסידי טבריא היו אנשים שהתנגדו לחסידות פרסלב, אבל אותו העריכו מאד, כי בכל מעשיו היה מקדש ה'. על פניו היה שרוי חן דקדשה, מפני שקדשתו וחסידותו וצדקתו, עם ה' ועם כל בני אדם,

ועבודתו את ה', בהתלהבות וחיות נזרא ונפלא. כל מי שפעם ראה אותו, ואפלו מי ששמע רק את שמעו, ואפלו המתנגדים הכי גדולים, היו מתבטלים מפניו והוקירו אותו מאד. הוא היה יושב במירון, ובניביתו היו בצפת. ביום ששי היה בא לביתו. (במירון היה פחינת עולם תבא, כי לא היה שם שום נכרא, והישוב קטן, ורק בערב ראש-חדש היו באים לשם מעט אנשים.) והיה תמיד על הציון הקדוש של רבן שמעון ברי-יוחאי ועוסק תמיד בתפלה והתבודדות, לפי דעת עצת רבנו, זכרוננו לברכה. ובהיות שבקשתי מהשם יתברך שישלח לי מי שיקרבי לחסידות פרסלב, חשבתי כיצד ינדמן לי אדם כזה, שיצא במירון, ששם מקום עבודתו, ויבוא לטבריא.

והנה ארע, שבאותה תקופה התחיל ר' ישראל ז"ל לסבל מכאבי 'ראומטיזם'. והכאבים היו גדולים כל-כך, שבכך לא היה בנדר האפשר לו ללכת להתפלל ולעבד את השם יתברך, כי הרגיש באלו חותכים כל אבר בסבינים חתיכות חתיכות. וחשב בלבו, אולי זה הוא רצון ה' שיסע לטבריא, ואולי שם לא יסבל כל-כך כאבים. אבל כל זמן שלא ידע בפרוד שבך רצון השם יתברך, לא רצה לעזוב את מירון; ואמר, להפך, יש להשאר במירון ולבקש מאת השם יתברך שיעזר לו, והיו לו ספקות הרבה זמן. אבל לבסוף פשפאביו התנברו, אמר, משמע שבך רצון השם יתברך, שיסע לטבריא; עד שקבל

ספור תהתקרבנות

רעג

האָרָה בְּמַחוּ, וְהַחֲלִיט לְנַסֵּעַ לְמִטְבְּרִיא בְּלִי שׁוּם פְּקַפּוּקִים. וְלֹא חָרַר
שָׁגַמְר בְּלִבּוֹ, אָמַר וְעָשָׂה, בְּחִינַת "וַיִּשָּׁבֶם אֲבָרְהָם בְּבִקְרָר".
וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא סַבֵּב הַסְּבוּת, שְׁנִדְמָן אֵלַי.

וְכִּי הָיָה הַמַּעֲשֶׂה: הוֹרִי הָיוּ עֲנִיִּים מְרוּדִים. הֵם הָיוּ מוֹתָנִים
קֶפֶת, וּמְרוֹיָחִים אֶת לֶחֶמָם בְּצַמְצוּם גְּדוֹל. אֲבָל בְּמִלְחָמַת
הַעוֹלָם הָרֵאשׁוֹנָה נִגְמַר הַקֶּפֶת הַזֶּה, וְנִשְׁאַרְנוּ בְּלִי פְרָנְסָה.
וּבְבִיתֵנוּ הַתְּנַדֵּל פִּעַם קְרוּבֵנוּ, בֶּן אַחֵי אִמָּא שְׂבִיבִיתָם בְּיַלְדוּתוֹ,
שָׁמוּ הָיָה: חֵי בְנֵימִין בְּרִזָּל, וְאַמִּי הָיְתָה לוֹ לְאִם. בְּשִׁסְפָּרָה לוֹ
שְׁנִשְׁאַרְנוּ בְּלִי פְרָנְסָה, הִצִּיעַ לָהּ לְאִפּוֹת לֶחֶם. שְׂאֵלָה אֲמִי:
מֵהֵיכָן אֶקַּח קֶמַח? אָמַר לְמוֹתָן שְׂיִתֵּן לָהּ קֶמַח בְּאַשְׂרָא, וְאַמִּי
הִתְחִילָה לְאִפּוֹת לֶחֶם. זֶה הָיָה בְּיוֹם רֵאשׁוֹן; וְהֵנָּה בְּיוֹם חֲמִישִׁי
בְּיַלְדָה פִּנְשׁ ר' יִשְׂרָאֵל בְּבִנְיָמִין, הַנּוֹכַר לְעִיל, וְנָתַן לוֹ שְׁלוֹם. ר'
יִשְׂרָאֵל הַחַיִּיר לוֹ שְׁלוֹם וְאָמַר לוֹ: עֲשֵׂה מִצְוֹת, וְהִרְאָה לִי הֵיכָן
מִשִּׁיגִים לֶחֶם! בְּנֵימִין שָׂמַח שְׁנִדְמָן לוֹ קוֹנָה, וּשְׁלַחוּ מִיַּד לְבֵית
אֲמִי. בֵּיתֵנוּ הָיָה מְטַפֵּל בְּיַלְדִים קְטַנִּים, וְגַם בָּזָה רְאִיתִי הַשְּׁנַחַת
ה', שְׁנִשְׁאַר עוֹד בְּכַר-לֶחֶם בְּבֵית. בְּשִׁהוּפִיעַ בְּבֵית וְרְאִיתִי צוּרְתוֹ,
הָיְתָה לִי תַחְרָגְשָׁה שֶׁהוּא אֶחָד מִל"ו צַדִּיקֵי תְדוּר הַנְּסֻתָרִים, וְכִּי
אָמְרוּ עָלָיו הַרְבֵּה מְגֻדוּלֵי תְדוּר תְּהוּא, וַיִּדְעֵתִי שְׂאֵצְלוֹ אִמְצָא
רְפוּאָה בְּשִׁלְמוֹת.

אֲבָל חֲשַׁבְתִּי בְּלִבִּי: בִּיצַד אֶקְשֶׁר עִמּוֹ שִׁיחָה, וְחָרִי אֶחָד מִל"ו
יָכוֹל מְחַר לְהַעֲלֵם וְלִילֵךְ לִירוּשָׁלַיִם עִיר הַקֶּדֶשׁ בְּקַפִּיצַת

הַדָּרָה, וְבִיצַד אֲשַׁפֵּךְ לְפָנָיו אֶת לְבָבִי? וּבְעוֹד שְׁאֲנִי חוֹשֵׁב כָּכָה, נָתַן לִי ר' יִשְׂרָאֵל, וּזְכָרוֹנוֹ לְבָרְכָהּ, אֶת הַכֶּסֶף, וּשְׂאֵלֵנִי הָאֵם אֲפֹשֶׁר לוֹ לְהַלְ תִּדְרִים וְלִסְעֵד אֶצְלָנוּ. הַרְנִשְׁתִּי מְשִׁיכָה בְּנִפְשִׁי אֵלָיו כִּמּוֹ מְנַמֵּט, וְהַרְנִשְׁתִּי שֶׁהוּא מְכִיר מַחְשְׁבוֹתַי. וְאֶף-עַל-פִּי שִׁתִּיחַ לְיָלֵת, וְחוּץ מִזֶּה הָיָה בֵּיתֵנוּ קָטָן, וְהֵינּוּ פּוֹרְשִׁים מַחְצָלֵת, שֶׁעָלָיו יָשְׁנוּ כָּל הַיְלָדִים, וְלֹא הָיָה מְקוֹם אֲפֹלוֹ לְשִׁבְתִּי; וּבְשִׁמְעֵתִי שֶׁהוּא רוֹצֵחַ לְהַלְ יָדָיו וְלֹאכֵל כָּאֵן, חֲשַׁבְתִּי: בִּיצַד? וְהָרִי אֲבֵא בְּיָדָי לֹא יִסְכִּים, כִּי אֵינְן הַמְּקוֹם מִתְּאִים כֹּלֵל לָזֶה? שְׂאֵלֵתִי אֶת אֲבֵא, וְאָמַר: לָמָּה לֹא? אֲדַרְכָּה, הָרִי נִשְׂאֵר קִצֵּת בְּצֵל לְתַבֵּל פֶּתוֹ וְנָתַן לוֹ! וְהֵייתִי תִמְחַ שֶׁבֶן הַדָּרָה, הֲלֹא לְמַחֵר הָיוּ צְרִיכִים לְקוֹם מִקְדָּם בְּדִי לְאַפּוֹת הַלְחָם?!

ר' יִשְׂרָאֵל, וּזְכָרוֹ לְבָרְכָהּ, נִשְׂאֵר אֶצְלָנוּ וְנִטְלָ יָדָיו. נָתַתִּי לוֹ בְּצֵל לְתַבֵּל הַפֶּת, וְסִרְבֵּי. אָמַר: אֵינִי אוֹכֵל אֶלָּא לְחֵם וְתֵה! וְהָיָה לָנוּ בִּירְחָה עַל פְּחָמִים. בְּקִשִּׁי הַבְּנֵתִי לוֹ הִתְחַה. וּמִפְּנֵי שֶׁחֲשַׁבְתִּי שֶׁעֲדִין בְּנֵי הַבֵּית אֵינָם יִשְׁנִים, אָמַרְתִּי לְר' יִשְׂרָאֵל בְּלַחֲשֵׁה: הַיְדַעְתָּם? הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ שֶׁלַח אֶתְכֶם אֵלָי בְּדִי לְהַצִּיל אֶת נַפְשִׁי! ר' יִשְׂרָאֵל הַתְּרַגֵּשׁ מְזִחַ, שֶׁחֲרִי רָאָה בְּזֶה נִפְלְאוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ. וּמֵאַזְ נּוֹצֵר הַקֶּשֶׁר בֵּינֵינוּ. בְּשִׁנְטָל יָדָיו, אָמַר אֶת הַבְּרָכָה (בְּלִי) [בְּקוֹלֵי] קוֹלוֹת, אֲבָל בְּמַתִּיקוֹת כּוֹז, כְּמוֹדָה אִישׁ לְחֵבְרוֹ עַל הַטּוֹבָה שֶׁעָשָׂה לוֹ. נִתְרַנְּשְׁתִּי מְאֹד, וְר' יִשְׂרָאֵל הַרְנִישׁ בְּהַתְּרַנְּשׁוֹתַי. הוּא רָאָה גַם אֶצְבַּע ה' שֶׁסָּבַב כָּהֵן, שֶׁבְּרַנַּע הָרֵאשׁוֹן

ספור התקרבנות

ערה

בא אל, ולכן היה מסור לי בכל לב ונפש. ואף-על-פי שהיה אוהב כל אדם מישראל, אבל הקשר שנוצר בינינו היה חדוש גדול ועצום, ואין לשער את האהבה והאמונה ששררה בינינו. אחרי שאכל וברך, שאלתי אותו היכן ישן. אמר לי: אישן בבית-הקנסת. לוייתי אותו, ומיד פשיצאנו, פרצתי בכני. רציתי שירחם עלי ולא יניחני לנפשי. ספרתי לו את כל הענינים, וכיצד מצאתי את הספר "השתפכות הנפש", ובקשתי מאת השם יתברך איש שיקרבי לחסידות ברסלב, ועכשו רואה אני שתפלותי נתקבלו, והשם יתברך סבב סבות נפלאות כאלו שפאתם לכאן, לכן אבקש מכם שתרחמו עלי, ואקבל מכם רפואה לנפשי. פשמע את הדברים, נתרשש עוד יותר. ספרתי לו את נגעי נפשי, והוא האזין. אחר-כך התחיל הוא לדבר, והרגשתי מן הדברים שדבר, ארוכה פואת והתחדשות פואת ורפואה פואת, שמיום שנולדתי לא הרגשתי פאלה. והוא דבר עמי על רבנו נחמן ועל ספריו, ועל אורו הגדול, שעשוי לרפא את נגעי הלב. וכך הלכנו, עד שבאנו לבית-הקנסת של חסיד קרלין. לא ידענו היכן המפתח. אחר-כך הלכנו לעוד בית-קנסת, וגם שם היה סגור. והיה בית-קנסת, שבו היו מתפללים הצדיקים הגדולים, רבי מנדל מויטפסק, וברונו לברכה, ורבי אברהם קאליסקר, וברונו לברכה, וכו'. בית-קנסת זה עמד ליד הים, ובחורף היו המים גזאים ונכנסים לתוך בית-הקנסת,

והשלחנות היו שקועים עד תצום פמים, והיו מוציאים את הספרים, ובית-הכנסת היה נשאר פתוח ומפקר. שנינו נכנסנו לבית-כנסת זה, בתוך תמים, ועלינו וישבנו על גבי שלחן. ר' ישראל הניח ספריו והטלית ותפלין, והוציא מכיסו גר ונפרורים שחיו עמו תמיד, אף שתדבר היה יקר מציאות עד מאד. פתח ר' ישראל את ה'לקוטי מורנו הרב רבי נחמן, חלק ב בסימן ה, "כי מרחמם ינהגם". ואף-על-פי שנמצינו בתוך תמים ותרטיבות, הוא לא הרגיש, אף-על-פי שיש לו יד חולה, ולא אני הרגשתי פמים. וכך ישבנו כל הלילה ועסקנו בתורה הזאת, עד הפקר פתאום שמעתי קול אמי בוכיה וצועקת: היכן בני? ראיתי שגרמתי צרה גדולה, שחרי אם לא מעבדים את הפצק ביד, הוא מתקלקל.

ואכן, כשחזרנו לבית, היה חרבן גדול. כל הפצק צף ועלה על גדותיו, והיו לי צרות גדולות בבית, וצעקו עלי למה הלכתי. אני לא הייתי אשם, כי לא הרגשתי שהלילה עבר. ולי לא היה שום ספק, שהוא מצדיקי הל"ו הנסתרים. והתורה שלמד אותי היתה נפלאה מאד, אין לתאר ואין לשער. ור' ישראל נשאר שם בבית-הכנסת, וכשהאיר היום, נכנס לבית-הכנסת כדי להתפלל, ונתפרדה החבילה. אבל אחר-כך הלכתי לבית-הכנסת של חסידי קרלין ושם מצאתי אותו. מבריא היתה אז ישוב קטן, וכששמעו את קול אמי בוכיה וצועקת 'היכן בני',

ספור התתקרבות

רעז

נבְּהִלּוּ בְּלֶם וְחִשְׁבוּ שְׂאֵנֵי מֵת, וּבִבְקָר הִתְחִילוּ לְהִתְעַנֵּן. וְסִפְּרָה
עַל יְהוּדֵי אַחֵד, שֶׁבָּא בְּלִילָה וְקָנָה לֶחֶם, וְאֵנִי הִלְכְּתִי עִמּוֹ וְלֹא
תּוֹרַתִּי. וּבִבְקָר מִצָּאָה אוֹתִי יַחַד עִם תִּיהוּדֵי תְּהוּא כְּבֵית־תְּכַנְּסֵת,
כְּשֶׁהוּא מְלֵא מַיִם. אֲמִי לֹא תְּכִירָה אֶת ר' יִשְׂרָאֵל, אֲכַל בְּנֵי הָעִיר
הִכִּירוּ אוֹתוֹ בְּתוֹר תְּסִיד בְּרֶסֶלְבִי, וּבְשִׁבְאַתִּי אָמְרוּ בְּלֶם: 'הִלִּילָה
"שְׂמֵדוֹ" אֶת יִשְׂרָאֵל כִּרְוֹ! וְאִזּוּ נִודַע לִי, שֶׁר' יִשְׂרָאֵל הוּא מִחֲסִידֵי
בְּרֶסֶלְב, וּמֵאִזּוּ לֹא נִפְרְדְּנוּ יוֹתֵר. אֲנִי רָאִיתִי בְּזוֹה הַשְּׁנָחַת הַבוֹרֵא,
שְׂזוּמֵן לִי אוֹצֵר חֶשׁוֹב כְּזוֹה בְּכֵיתִי; וּבִיחֻד הִיָּתָה הַתְּתִקְרָבוֹת
גְּדוּלָה מִצְדוֹ, וְרָאָה בְּזוֹה הַשְּׁנָחַת ה', שֶׁהִרִי לֹא רָצָה לְהִפְרִד
מִמִּירוֹן, וְהֵנָּה נִוְדַמֵן לִירוֹ נֶפֶשׁ שֶׁל נַעַר בֶּן שְׁבַע־עֶשְׂרֵה,
הַמִּתְנַעֵנֵעַ לְאַמֵּת, וְנוֹצֵרָה בִּינֵינוּ בְּכַחֲנֵת "מַיִם רַבִּים לֹא יוֹכְלוּ
לְכַבּוֹת אֶת הָאֱהָבָה". אָמַרְתִּי: אֲפֹלוּ כָּל הָעוֹלָם יִנְסֶה לְהִפְרִיד
בִּינֵינוּ, לֹא יִצְלִיחוּ!!

וְכִדִּי תִינּוּ תְּמִיד יַחַד. אֲכַל ה'עוֹלָם' הָיוּ מִתְנַגְּדִים, וְהִתְחִילוּ
לְדַבֵּר עִמִּי דְבָרֵי הַתְּנַגְּדוֹת וְאַרְס, מֵר כְּלַעֲנָה. אָמְרוּ: אֲמַנֵם
ר' יִשְׂרָאֵל הוּא אָדָם גְּדוֹל, אֲכַל זְהוּ חֲסִירוֹנוּ, שֶׁהוּא חֲסִיד
בְּרֶסֶלְבִי (זֹאת לֹא יָדְעוּ, שֶׁכָּל גְּדֻלָּתוֹ הִיא רַק מִחֲסִידוֹת בְּרֶסֶלְב,
שֶׁמִּמֶּנָּה זָכָה לְכָל צְדָקָתוֹ וְקִדְשָׁתוֹ וְחֲסִידוֹתוֹ וְכוּ'). וּבְשִׁרָאוּ
שְׂאֵינֵם פּוֹעֲלִים כָּלֵל בְּרַבּוּרִים אֱלֹהִים, הִלְכּוּ לְאֲנִי וְסִפְּרוּ לִי עַל
כֵּד. אֲנִי, שֶׁתִּיהָ סְגִי־נְהוֹר (עוֹר), שֶׁמַּע אוֹתָם אוֹמְרִים: הֵנָּה בְּנִדִּי
נַעֲשֶׂה מִחֲסִידֵי בְּרֶסֶלְב, הַמִּתְנַגְּלִים עַל הַתְּרִים, וְכָל הַרְפָּנִים

התנגדו לחסידות זו, והוא עוד עלול לצאת מדעתו, ועכשו
 אפשר עוד להצילו, ואלו אחר-כך אהיה בבחינת 'כל באיה לא
 ישוּבוּן'! ולכן בקשו ממנו להשפיע עלי לעזוב את חסידות
 פרסלב. כששמעו אבי ואמי דברים כאלה מפי חסידים
 המסיתים, נצטערו צער גדול. אבא היה סבור, כי בודאי אשמע
 בקולו כשיאמר לי לעזוב את חסידות פרסלב, שכן אהבה גדולה
 הייתה שרויה בינינו. אמר לי: אמנם אני קרליני, אבל אתה תוכל
 לבחר כל חסידות שהיא, בבקשה ממך, רק לא חסידות פרסלב!
 אבל אני, לאחר שראיתי כי הקדוש-פרויד-הוא סגב סבות פאלו,
 שהזמין אותנו לפונדק אחד בארץ פלא פוה, וראיתי כבר את
 האור הגדול, והרגשתי גדל רפואת וטובת הנפש, שאין לשער
 שהיה לי מוה, אמרתי לו: אבא, אין אני יכול לגלות לך את
 כל לבני, אבל זאת תדע, שבצענין זה לא תשפיע עלי כלל!! והיה
 הדבר קשה מאד בעיניו, כי בכל ימי חיי לא המריתי את פיו
 בשום דבר קל, כי בפרדתו מאד, ובניחוד שהיה סגני-נהור; אבל
 בענין זה אמרתי לו, לא אוכל לשמע בקולו. משראת דבר פוה,
 אמר בלבנו: אס-כן, העולם צודק! וקבל יותר התנגדות, כי ראה
 שוה דבר נורא. הוא נסה לדבר אתי ולשדלני בטוב וברע, ולא
 הועיל. ואני הייתי אז חתן משדה. ואבא אמר, שהוא מכרח
 לצאת למלחמה על פה, וכי הוא ידחה אותי מלהיות בנו, ולא
 ישא לי אשה ולא ידאג לי, ויוציאני מביתו. אבל אמי אמרה:

ספור תהתקרבנות

רעט

הרי הוא פינגו, ואנו צריכים לסבל. ומה יהיה אם יודע לאבי
הבלה? כי תלא טבריא וצפת קרובות זו לזו, בנדאי ישמעו על
כה. וכך היה נטוש ריב במשפחה על כה, ובשבת עמד אבי
וגרשני מן הבית. התישבתי בבית-ההפנסת שעל-יד ביתו של ר'
ישראל, וכרונו לברכה. אפא, שהיה סגיר-נהור, היה יושב בבית,
ואלו אמא היתה הולכת לגדולי תורה, והלכה גם לר' מרדכי
סלונים, שאהבני אהבת נפש כל ימי חייו, כי הייתי לומד אצלו
משניות וזחר, ולכן הלכה אליו להועץ עמו מה לעשות עמי.
אמר לה, שאפא צודק ויש לנסות כל מיני תחבולות פרי
להרחיקני מחסידות זו. ואמר על חסידות פרסלב, שיש בה פת
משיכה, שאם נתפסים לה, שוב אי אפשר לצאת ממנה.
כששמעה אמא דבר זה, נפל עליה פחד גדול. אמר לה ר'
מרדכי, שעצתו שתלך לר' ישראל עצמו ותספר לו את מר-לבה,
שהיא ובעלה אנשים שבורים ורצוצים, ולכן יעשה להם טובה
ויגרש אותי מביתו. כשנכנסה לביתו, ולבה היה מר מאד,
השתטחה לפניו בפשוט ידים ורגלים ובכתה בכי תמרוורים,
כבוכה על המת, וספרה לו את כל צרת לבה. אמרה: הרי אתה
יהודי כשר, רחם עלינו, כי זה פקוח נפש ממשי! הרחק אותו
ואל ילמד עמך!

האזין ר' ישראל לדבריה בסבלנות רבה, וחרו הוא ידע יפה
שיש פינגו קשר בזה, שאפלו יבואו כל מלכי מזרח

ומערב, לא יוכלו להפריד בינינו. אמר לה: אני איני מגרש שום
 יהודי מביתי. אם רצונכם לשמע עצה מוכה של ידיד, הניחוהו
 לנפשו ואל תפריעו לו והניחו את הענין. כששמעה אמא דבריו,
 חשבה שתנה תקסם הנה שדבר עליו ר' מרדכי כבר פעל את
 פעלתו, ומרב צער פרחה נשמתה. וכל אותו הזמן ישבתי
 בבית-הקנסת בסמוך לבית ר' ישראל, בנזפר לעיל, ושמעתי כל
 הקהל אומר: רבקה מתה! גם נסו לשפשף אותה בכל מיני
 משקים המעוררים, ולשוא. ואני שמעתי אומרים: ראיתם מה
 שעולל לה בנה! והייתי שבור ורצוף, והתחלתי לחשב בלבי:
 אולי באמת עשיתי עול שצערתי את הורי; והרי יכולתי
 לעת-עתה לדחות את הדבר, ואחר-כך להיות חסיד ברסלבי.
 בעבר שעתים התחילו לראות בזה סימני חיים, מרפנו, וברונו
 לברכה, שחרי הנה יכול להיות חליל השם נורא, חם ושלום,
 אלו לא היתה מתעוררת. הנה זה מעשה של תחנית המתים
 ממש, כי כל השפשופים לא הועילו, וזמן רב היתה רצוצה מזה
 בכאב אברים שאין לשער. ולאחר שראיתי שיש לי שוב אמא,
 אמרתי בלב: אולי אנתר על כל זה, שחרי היא עלולה להכנס
 עוד פעם למצב כזה!

והנה סבב הקדוש-פרוד-הוא ועשה עמדי עוד חסד,
 שנתארסתי לפני שנתקרבותי לחסידות ברסלב; שכן
 אחרי התקרבותי לא הנה לי שום תקנה למצא בת-זוג, בתוך

ספור תהתקרבנות

רפא

תהתנגדות הו' ששררה בעיר לתסידות פרסלב. וכשבאו וספרו הדברים למחתן שלי, אמר: אל תדאגו, כי אחרי הנשואין, אשתו בודאי תמנעהו מכף. והנה תהתקרבנות היתה בתוך וזמן החתנה נקבע לאילול, ואז היתה רעב וחשך. והמחתן, שהיה איש ישר וירא-שמים, כתב לנו, כי לא יוכל לעמוד בהתחיבות, כי אין לו כסף לא להלכשה ולא לנדונייה. אבל ר' ישראל רצה שאהיה אדם, כדי שאוכל לקבל אורו של רבי נחמן, ולא אהיה פלג-נופא. והיתה לו על כך הרבה התבודדות, והיה נוסע ממקום למקום ומשתדל עבורי, ומסר כסף להורי, שילבישוני ויכניסו אותי לחפה בזמן. הוא נסע לצפת, ואני כתבתי מכתב למחתן בשם הורי, שהם רוצים שתחפה תתקיים במועד שנקבע, ואני מצדי מותר על הנדונייה. ואמנם, בעזרת השם יתברך, נתקיימה החתנה. ור' ישראל ישב במבריא כל החורף עד סמוך לפסח ולא נסע הביתה, אף-על-פי שהיה לו בית וחמשה ילדים, כי ראה השגחת ה' בהתקרבותנו; ואף אני לא רציתי להפרד ממנו.

באילול הייתי צריך לנסע לחתנה. אמרתי בלבי: מה יהיה עכשיו? שהרי אם אסע, שוב לא יהיה לי אפשרות להפגש עם ר' ישראל. וכאן עלי לספר עוד, ענין הקשר שבינינו. לאחר שראיתי מניעות אלו, חששתי שפא תתפרד חס ושלום החבילה. כןשתי את ר' ישראל, שנעשה תקיעת-כף בינינו,

בדרך שנתקשרו רות ונעמי, ולא נפרד זה מזה בשום אופן, וצריכים אנו להיות תמיד בעיר אחת ולהפגיש לשיחות ולמוד ועבודת ה'. הדבר נשמר בינינו בסוד. התקיעת-כף עשינו ליד קברו של רבי עקיבא, כי אז התפללנו בכבדות ובהתעוררות גדולה. אמרתי: עכשו הזמן לתקיעת-כף! ובאותו היום שנסענו לצפת, ואמא הייתה סבורה, שהינה סוף-סוף יתבטל הקשר עם ר' ישראל, והינה באמצע הדרך ראתה את ר' ישראל ובני-ביתו, בשעה נוסעים אף הם לצפת.

ובצפת התחילה מלחמה חדשה מצד חותני והמשפחה, ומצד נכברי העיר והשוטנים, והנעתי לשפלות כזאת, שפרחתי העיר היו זורקים בי אבנים וקלפות והיו קוראים אחרי מלות גנאי. ואני כמעט שיצאתי מדעתי. משראת חותני כה, הפעיל לחץ על אשתי, נשמתה ערן, שבתגרש ממני. אבל היא אמרה: זה חלקי, וכך יהיה! ואני ראיתי בזה חסד גדול מאת השם יתברך. נאלצנו למצא מקום, שנוכל לחיות באין מפריע. והנה עליד בית ר' ישראל היה חדר קטן. ר' ישראל, וברונו לברכה, שבר החדר בשבילנו, והוא היה בשבילנו האב והאם וחדואג לכל מחסורינו. הוא עצמו היה אוכל פרוורי-לחם, אבל בשבילנו דאג, שיהיה לנו מן המבחר. אבל השנים האלו של התקיעת-כף היו שנות חיים אמתיים, שלא מעלמא הדין. עד שהתחיל ר' ישראל לומר לי, שהוא מרגיש שזמנו קרוב לפטר

מִזֶּה הָעוֹלָם, וְהוּא רוֹאָה בְּעֵינָיו, שְׁעֵתִיד לִירֵד לְעוֹלָם חֲשָׁךְ גָּדוֹל
 שֶׁל הָאֱמוּנָה שְׂאִין לְשַׁעַר, וְדָבָר עַל כָּאֵב זֶה הַמְדַאֵיב אֶת לְבוֹ
 וְעַל הַצַּעַר הַגָּדוֹל שֶׁהוּא מְרַגֵּישׁ. וְאֲנִי לֹא יָכַלְתִּי לְהַשְׁלִים עִם
 זֶה: בִּיצֵד יַעֲשֶׂה הַשֵּׁם יִתְפַּרֵּךְ דְּבָר כְּזֶה בְּעֶצְמוֹתָהּ שֶׁל הַעֲבוּדָה
 שְׁלָנוּ? אֲבָל רְאִיתִי שֶׁהוּא צוֹדֵק, וְכָל פֶּעַם שֶׁהִיא מְרַגֵּישׁ לֹא טוֹב,
 הִיא חוֹשֶׁב שֶׁהֵנָּה קִצְוֹ קָרוֹב וְהוּא נִפְרָד מִן הָעוֹלָם. וּבִתְוֹךְ אוֹתָן
 חֲמִשׁ הַשָּׁנִים שֶׁל הַתְּקִיעַת־כַּף עָבְרוּ עָלֵינוּ כָּל־כֶּךָ הַרְבֵּה נִסְיוֹנוֹת,
 וְהִיא אֲזִי רָעַב וּמְלַחְמָה, וְלֹא זָכִיתִי לְלַמֵּד הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ; אֲבָל עֲצָם
 הַיּוֹתֵי עִמּוֹ, הִיא לְמוֹד גָּדוֹל וְעֶצּוֹם. רְאִיתִי אֶת הָאֱמוּנָה וְהַבְּטָחוֹן
 וְהַמְדוּת הַיְקָרוֹת, שֶׁמֶהֵן יֵשׁ לִי דִי לְכָל יְמֵי חַיִּי, וּמִזֶּה מוֹצֵאת
 נִשְׁמָתִי חַיּוֹת לְהַחְזִיק אוֹתִי, וּמִזֶּה אֲנִי תָמִיד יוֹדֵעַ יוֹתֵר וְיוֹתֵר עַל
 רַבֵּנוּ רַבִּי נַחֲמָן, וְזָכוּנוּ לְבִרְכָה.

בְּשֶׁתְּאַנְגְּלִים נִבְנְסוּ לְטַבְרָא, הִיָּתָה אֲזִי מַגִּיפָה שֶׁל חֲלִי־רַע (ה'
 יִשְׁמְרֵנוּ), וְכָל יְלָדָיו שֶׁל ר' יִשְׂרָאֵל נִפְטְרוּ בַּמַּגִּיפָה,
 וְנִשְׂאָר לֹא תֵּבֵן הָאֲחֵרוֹן, שֶׁהִיא בְּכֵן שְׁתִּים־עֶשְׂרֵת. ר' יִשְׂרָאֵל קִבֵּל
 הַפְּרָעָנוֹת בְּעִזּוֹ וּבְבִטְחוֹן. בְּסוֹף נִפְטַר אָף הוּא, וְאָמַר שֶׁהוּא לוֹקַח
 אִתּוֹ אֶת הַמַּגִּיפָה וְתַעֲצָר הַמַּגִּיפָה, וְכֶךָ הָיָה. וְנִשְׂאָרְתִי בְּעַרְעָר
 בְּעֶרְכָּה. אַחֲרַי זְמַן הָיִיתִי נוֹסֵעַ לִירוּשָׁלַיִם, כִּדִּי לְקַבֵּל אֶת תּוֹרַת
 הַחֲסִידוֹת מִזְקֵנֵי בְּרֶסֶלְב שֶׁהָיוּ שָׂם, שֶׁהָיוּ אֲנָשִׁים יְקָרִים מְאֹד.
 עֲבָשׁוּ אֲנִי רוֹצֵה לְסַפֵּר עוֹד עַל ר' יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא בְּבַחֲנֵית
 'קְדוּשׁ' בְּכָל יְמֵי הַשָּׁבוּעַ, וּבְבַחֲנֵית 'קְדוּשׁ הַקְּדוּשִׁים' בְּיוֹם

השִׁבֵּת. הוּא הָיָה רוֹאֶה אֶת הַשִּׁבֵּת, וּמְרַגֵּשׁ אוֹר הַשִּׁבֵּת.
 הַזְמִירוֹת שָׁלוֹ וְהַרְקוּדִים שָׁלוֹ הָיוּ נִפְלְאִים, וְהֵינּוּ רוֹקְדִים כָּל
 הַלַּיְלָה. וְדָבָר זֶה הָיָה חֲדוּשׁ גָּדוֹל, כִּי לֹא רָאוּ כְּשׁוֹם חֲסִידוֹת
 רְקוּדִין כְּאֵלוֹ. אַף רָאִיתִי בּוֹ אֲמוּנָה וּבְטַחְחוֹן, כְּמִדָּה שְׂאִין לְשַׁעַר
 וְאִין לְתֵאֵר. רָאִיתִיו פֶּעַם בְּמִירוֹן עוֹמֵד עַל הַצִּיּוֹן, וְהָיָה אִזּוֹ יוֹם
 חֲרָף, וְהוּא עָמַד כָּל הַיּוֹם עַל־יַד הַצִּיּוֹן. הוּא עָמַד בְּצַד אַחֵר,
 וְאֲנִי עָמַדְתִּי בְּצַד הַשָּׁנִי, וְקָרָאנוּ תְּהִלִּים. תְּדַבְּרִים הָיוּ גַּחְלִי אִישׁ
 מִמֶּשׁ, וּבִירְאָה וּבְדַבְּקוֹת וּבְכַמְתִּיקוֹת כּוֹז, שְׁמַעוּלָם לֹא שְׁמַעְתִּי
 תְּהִלִּים כְּזֶה. וְאֵף שְׁדַרְדָּר הַכְּבִיּוֹת, שְׁסוּף־סוּף נִגְמַר הַמְּקוֹר, וְאֶצְלוֹ
 הָיָה כָּל הַזְמַן הוֹלֵךְ וּמִתְנַבֵּר. וְדַמְעוֹתַי שְׁטַפּוּ אֶת הַצִּיּוֹן, עַד
 שֶׁהָיָה הַצִּיּוֹן רָטֹב כְּאֵלוֹ שְׁכַבּוּ מִיָּם. כָּל זֶה רָאִיתִי כְּמוֹ עֵינִי.
 פֶּעַם הִלְכְנוּ לְמוֹשָׁבָה אַחַת, וּבְדַרְדָּר הָיָה שְׁטַפּוֹן (שְׁקוּרִין) שְׁכַר
 עֵנִי), וְנַעֲשֶׂה כְּמוֹ מִבּוֹל, וְהָיָה בּוֹר גָּדוֹל, וְהֵינּוּ הוֹלְכִים
 וּבוֹסְסִים וּמְנַסִּים לְהַצִּיל אֶת עַצְמָנוּ. וְכֵן עָבְרוּ כַּמָּה שְׁעוֹת, עַד
 שֶׁרָאִינוּ אוֹר נֵר. נִכְנַסְנוּ, וּבְשִׁרְאָה בַּעַל־הַבַּיִת אֶת מַצְבְּנוּ, נָתַן לָנוּ
 מִיַּד בְּנָדִים לְהַחֲלִיף, וְהַגִּישׁוּ לָנוּ יְתָה. וְר' יִשְׂרָאֵל עָמַד לְהַתְפַּלֵּל
 מֵעָרִיב. חֲשַׁבְתִּי בְּלִבִּי, כִּי בַּלַּיְלָה תִּזְהַ וְדַאי לֹא יוּכַל לְקוֹם
 לְחִצּוֹת' אַחֲרַי כָּל מַה שְׁעָבַר עָלֵינוּ, כִּי אֲנִי, אַף שֶׁהֵייתִי אַבְרָהָ,
 לֹא הֵייתִי יָכוֹל לְהַנִּיעַ אֶבֶר. סִדְרוּ לָנוּ אֶת הַמַּטָּה. וְהִנֵּה לֹא עָבַר
 חֲרִיבָה זְמַן, וְר' יִשְׂרָאֵל הִתְנַבֵּר בְּאָרֵי וְקָם. וְ'חִצּוֹת' כְּזֶה שְׁעָרָךְ
 אִזּוֹ, לֹא רָאִיתִי בְּכָל יְמֵי חַיֵּי. אַחֲרֵי־כֵן נִגַּשׁ לְשִׁלְחוֹן וְהַדְּלִיק נֵר.

ספור התקרבות

רפה

ואני התהפכתי על משכבי ולא יכולתי למצא מנוח לנפשי.
עמדתי אף אני ונתקרבותי לדלת בחדשאי, וראיתי את השלחן
רועד, וכאלו היה מבונה גדולה ועצומה, והכל הודעו. נפלה
עלי בושח וחרפה ונתבישתי לגשת אליו. התנברתי ונגשתי אליו,
וראיתי כי פניו זוהרים. וכשראיתי את הצורה, נסתלקתי מרב
בושה. בבקר התפלל בדרךכו ותיקון, והתפלה היתה במתיקות
כזו, שקל בני המושכת, שיצאו לעבודה, נעצרו ליד הבית והיו
מאזינים בחרדת-קדש לתפלתו. ואני הייתי עמו בבית אחד. ואני
חשבת, הן עוד מעט יגוע מרב מתיקות, וכיחוד בשאמר פרבות
וקריאת שמע. הוא היה גווע בתינוק המגיע לכלל בכיה עצומה
(שקורין 'פארגעהן'). אחר התפלה נכנס הפעל-הבית ועמד
לפניו כמו בפני מלך, והכין לו שלחן מכל טוב, ובקשו לבוא
ולסעד. ובני הבית, הנשים, פסו את זרועותיהם ככל שבא לידם,
במנבות וכיוצא בזה, מרב חרדת-קדש. ר' ישראל אמר
לפעל-הבית שישלח לו, כי אינו סועד אלא לחם ותה; ולא
מחמת חשש של פשרות שהוא חושד, חם ושלום, אלא והו

מנהגו.

בנעוריו היה ר' ישראל אהוב על כל בני עירו. אביו היה סוחר
גדול, ור' ישראל היה מנהל את כל המסחר, כי היה
פעל צורה. וספר לי, שכלבו היה בוער תמיד ומשתוקק ליראת
שמים. ויהי נכנס למחסן הסחורות, ובין החביות היה מתבודד

וצועק מעמקי הלב, ומתחנן שיזכה להיות איש כשר באמת. כל אחד מן הפעל־הפתיים רצה לקח אותו לחתן. הוא היה מבקש רחמים בהתבודדות עוד לפני שנתקרב לרבנו רבי נחמן, וברונו לכרבה, מברסלב, והתפלל על יראת שמים. ופעם חפש בין ה"שמות" ומצא דבר מרבי נחמן, ואף הוא לא ידע מיהו מחבר הספר, ורק אחר־כך גודע לו, שזה מספרי רבנו רבי נחמן מברסלב, וקבל השם: "חסיד ברסלבי". ואביו בקש ממנו להמנע מזה, ולא היה יכול לפעל, עד שתדיר ממנו הנאה מירשתו. ואז הלך לאומן וישב שם הרבה שנים, ושם נשא אשה. אחר־כך חזר בו אביו מהתנגדותו.

לר' ישראל היו כמה פנויים. שם משפחתו היה הלפרין, וקראו לו גם 'תקרדוני', על שם עירו. בירושלים, צפת ומבריא היו קוראים לו ר' ישראל ברסלבר, וכן על מצבתו: "פה נטמן ר' ישראל ברסלבר בר' יהודה הלוי".

ורוצה אני עוד לספר פרשת התקרבותו של גר אחד, וכן היה מעשה:

במבריא היה גר אחד, שפא מרוסיא. הוא היה צדיק גדול. הוא היה נוהג לומר את כל הסדור, ופניו היו מאירים מיראת שמים. הוא היה פעל גוף גדול. פניו היו בפני הארי, והיה מתגולל בבית של הכנסת אורחים, כי אז היה רעב גדול, ואיש לא קבלו לביתו, כי מאכלו היה כפר־לחם לסעודה, ומי

הָיָה יָכוֹל לְעֹמֵד בְּזוֹת בְּאוֹתָם הַיָּמִים? וְהוֹאִיל וּמִדַּת הַכְּנָסֶת
 אוֹרְחִים שָׁל ר' יִשְׂרָאֵל הָיָה עַד אֵינן לְשַׁעַר, קָבַע לְאוֹרַח מְקוֹמוֹ
 בְּבֵיתוֹ. וּבְהִיּוֹת שְׁלֵא הָיָה לוֹ לְהַחֲלוֹף בְּתַנְתּוֹ, הָיָה נוֹרָף רִיחַ וְעַה
 אִים מְמַנּוֹ, וּבְתַנְתּוֹ נְעַשְׂתָּה עֲבָה כְּמוֹ עוֹר, וְאִישׁ לֹא הָיָה יָכוֹל
 לְעֹמֵד עַל-יְדוֹ. בְּשִׁחְזִיעַ עָרַב פֶּסֶחַ, הִלְךְ ר' יִשְׂרָאֵל אֶצֶל סוֹחֵר
 וְהוֹמִין עֲבוּרוֹ מִלְּבוּשִׁים חֲדָשִׁים, וְהוּא תִּתְלַבֵּשׁ וְרַחֵץ וְהָיָה אוֹרְחוֹ
 כֹּל יָמֵי תַפְסֹחַ. בְּלֵיל הַסֶּפֶד נִוְדַרְוֹתִי לְגַמֵּר אֶת הַהַגְדָּה, וְהִלְכְּתִי
 אֶצֶל ר' יִשְׂרָאֵל. רָאִיתִי קָהֵל עוֹמֵד שָׁם, וּבְבֵית פְּנִימָה שְׂרוּי אוֹר
 גְּדוֹל וְרַקוּד וְשִׁמְחָה; כִּי תִגַּר תְּזוּה, מֵרַב שִׁמְחָה שְׂנַכְנַם תַּחַת
 בְּנֵי הַשְּׂכִינָה וְנִפְלַל בְּחֻלְקוֹ לְהִיּוֹת מְקַרֵּב לְר' יִשְׂרָאֵל, רָאָה
 מַתִּיקוֹת כְּזוֹת וְחַבּוּב הַמְצָנָה, תִּתְחִיל לְרַקֵּד מֵרַב שִׁמְחָה,
 וּבְהִיּוֹתוֹ בַּעַל גּוֹף, הָיָה כֹּל הַבֵּית מוֹדַעֲזֵעַ. בְּשִׁנְנִשְׁתִּי לְדַלְתִּי,
 הַתְּפִישְׁתִּי לְכַנָּם, כִּי הָיְתָה שָׁם הַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה. אַחֲרֵי-כֵן
 נִכְנַסְתִּי, וְאַף נִצְטַרְפְּתִי לְרַקוּד עַד אוֹר הַבֶּקֶר.

אַחֲרֵי שָׂר' יִשְׂרָאֵל נִפְטַר, הָיִיתִי קָם בַּחֲצוֹת וְהוֹלֵךְ לְמִקְוֹת. וּפְעַם
 אַחַת בַּחֲצוֹת, נִרְדַּמְתִּי עַל-יַד הַסֶּפֶד, וְרָאִיתִי שְׂאֵנִי בְּתוֹךְ
 הַיָּם וְהַגְּלִים סוֹעְרִים, וְהָיִיתִי כְּכֹר לְאַחַר יְאוּשׁ, כִּי אָמַרְתִּי תִנַּח
 אֶטְבַּע. פִּתְאֹם רָאִיתִי בְּתוֹךְ הַיָּם, בְּנִינָן, וְנִכְנַסָּה בְּלִבִּי קֶצֶת נְחֻמָּה,
 וְחִשְׁבְּתִי אוֹלֵי אֶצְלִיחַ לְכַנָּם לְתוֹךְ הַבְּנִינָן. עָלִיתִי בְּכָל כַּחַי
 בַּמְדַּרְגּוֹת, וְשִׁמְחָתִי שִׁמְחָה גְּדוֹלָה שְׂנַצְלִתִּי מִן הַיָּמִים. נִכְנַסְתִּי
 לְאַכְסְדָּרָה, וְשָׁם הָיוּ תְרַבָּה חֲדָרִים. עֲבַרְתִּי כֹּל תְּחַדְרֵים עַד

הסוף, פתחתי את הדלת האחרונה, וראיתי זקן, שזקנו תלכן
 יורד לו על-פי מדותיו. היה בהם חן ויפי כנה, שאין רואים, ופניו
 היו צעירים ונאים. נכנסתי, ותזקן היה יושב על הכסא, ואיש
 אחד היה מסתובב אנה ואנה. כשנכנסתי, נתן לי הזקן 'שלוש
 עליכם', ותפס ידי באהבה כזאת עד שנתעוררתי. התחלתי
 לחשב מה אפשר החלום הזה, ולא עלה בידי הפתרון. נכנס לי
 במחשבה ובקשתי רחמים מאת השם יתברך, ולקחתי ספר אחד
 מן השלחן. פתחתיו, ומצאתי "חיי מורנו הרב רבי נחמן",
 ומצאתי מה שכתוב שם, כי יהיו מעשיו שיראו אותו בדמות
 זקן.

ורוצה אני לספר עוד על הימים שהייתי מקרב לרפנו, וזכרנו
 לברכה:

במבריא היה גר תלמיד-חכם אחד, מפלג בתורה ויראת-שמים
 מאד, מתלמידיו של ה'חפץ חיים', וזכרנו לברכה,
 שהיה לומד בכל חדש ה'ראשית חכמה' וגומר, אף שהוא ספר
 רב כמות, מלבד שהוא רב האיכות. הוא היה סוגר את עצמו
 בתוך החדר ונוהם בארי, בתוך שהיה לומד ה'ראשית חכמה',
 וכל חדש היה עושה סיום על 'ראשית חכמה'. ומאחר שאני
 חפשי מזור לנפשי, לפני התקרבות לר' ישראל, וזכרנו
 לברכה, נקשרה ידידות בינינו, והייתי הולך אליו ולומד עמו.
 שמו היה ר' צבי רזנטל. ואחר-כך, כשראה את התנגדות

ספור תהתקרבנות

רפט

לחסידות ברסלב ואת גדל מלחמתי וסבלי, נתעורר גם בו החשק והתחיל להתקרב לחסידות ברסלב, והיו לו געגועים להתקרב לר' ישראל, זכרונו לברכה. ואני שהייתי מודד עמו, הייתי נכנס לביתו ואמרתי לו: אם רצונך למעם מעם חסידות, אנלה לך על אור כזה, שאין דגמתו! ושפחתי מאד את ר' ישראל, זכרונו לברכה. ואברך זה, דרבו הנה לילך בכל ליל-שבת אצל חסידי סלונים, שם היו שומעים ספורי חסידים. אני הייתי הולך לר' ישראל, זכרונו לברכה, בפרהסיא, והוא הנה הולך בצנעא, כי הנה אומר בביתו שהולך לחסידי סלונים, והוא הולך לר' ישראל, זכרונו לברכה. פשעברו כמה שבתות ולא הופיע, התחילו חסידי סלונים לשאל עליו. התחילו לעקב אחריו, ומצאוהו הולך לשם. ואז התחילו חוששים, פן כל בני הנעורים יתקשרו עם ר' ישראל, זכרונו לברכה, ואז הפעילו כל הכחות כדי לנתקו משם, והיו שומרים את צעדיו, ולא היה יכול להכנס עוד לר' ישראל, זכרונו לברכה. אבל לבו פער בו פאשקדש, והחליט לילך לירושלים, להצטרף שם אל חסידי ברסלב. הוא גלה לי את הדבר בצנעא. הוא היה עני מרוד, אבל גבור בתי, והלך ברנל לירושלים, מחסר פסח לנסיעה. חזתנו של ר' צבי, זכרונו לברכה, פששמע זאת, הלך למכתר והתלונן על חתנו, שהניח אשתו ובניו ונסע. אמר: יש לאסר את ישראל בר, שפודאי יודע הוא להיבן הלך. ר' ישראל, זכרונו

לְבָרְכָהּ, הָיָה אֲזָרְחָה אוֹסְטְרִי, וְהָיָה חֵק שְׁאָסוֹר לְאָסֵר אֲזָרְחָה
 אוֹסְטְרִי אִם הוּא בְּבֵיתוֹ, וְרַק מִן הַרְחֹב אֶפְשָׁר לְקַחַת אוֹתוֹ.
 אֲבָל אֲנִי, שְׁהֵייתִי אֲזָרְחָה מוֹרְקוֹ, לְקַחוּ אוֹתִי וְאָסְרוּ אוֹתִי.
 וְאַחַר־כֵּן הִלְכוּ כָּלֵם לְבֵית ר' יִשְׂרָאֵל, וְזָכְרוּנוּ לְבָרְכָהּ, וְהִתְחִילוּ
 לְיַדוֹת שָׁם אֲבָנִים, וְשָׁבְרוּ תַחֲלוֹנוֹת וְעָשׂוּ תְרָפָן. וְהוּא הָיָה
 מִתְפַּלֵּל בְּקוֹל בּוֹקֵעַ רְקִיעִים, כְּאִלּוּ לֹא קָרָה דְבָר, וְכָלֵם שִׁשְׁמָעוּ,
 קָבְלוּ תְרַחוּר תְּשׁוּבָה. וְהַמְכַתֵּר פֶּא עִם שׁוֹמֵר, וְחָשַׁב שְׁיִמְתִּין עַד
 שְׁיִנְמֹר תְּפִלָּתוֹ, אִזּוּ יִקְרָא אוֹתוֹ לְחוּץ וְיֵאָסֵר אוֹתוֹ. כָּל הַמְתַּפְּלָלִים
 מִשְׁנֹמְרוּ תְּפִלָּתָם, יֵצְאוּ מִבֵּית־הַקְּנֶסֶת וְרֵאוּ אֶת כָּל הַמְתוֹמָה,
 שְׁאֵלוּ לְפֶשֶׁר תְּדַבֵּר. הָיָה שָׁם הַרוֹקֵחַ, וְעוֹד שְׁנֵי פְעָלֵי בְּתִים,
 שְׁנַחֲשָׁבוּ כְּבָר מִן הַחֲדָשִׁים. אֲבָל מִשְׁשִׁמְעוּ אֶת תְּפִלָּת ר' יִשְׂרָאֵל,
 וְזָכְרוּנוּ לְבָרְכָהּ, נִתְרַגְּשׁוּ מְאֹד וְאָמְרוּ לְמַכְתֵּר, שְׁיִרְפָּה מִמֶּנּוּ,
 וְנִכְנְסוּ וְדִבְרוּ עִם ר' יִשְׂרָאֵל, וְזָכְרוּנוּ לְבָרְכָהּ, וּמֵאֵז נִקְשְׁרָה יְדִידוֹת
 בִּינֵיהֶם.

אֲנִי נִשְׁאַרְתִּי ב'תְּפִיסָה'. נִכְנְסִים הַקְּצִין, וְקָשְׁרוּ אוֹתִי, וְשׁוֹמְרִים
 עֲמָדוּ עַל־יְדֵי וְשְׁאֵלוּ אוֹתִי: הֵיכֵן נִמְצָא צְבִי רוֹזֶנְטַל? אָמַרְתִּי
 לָהֶם, שֶׁהוּא הֵלֶךְ לִירוּשָׁלַיִם. הִלְכוּ, וּמְצָאוּ אֶת ר' צְבִי עַל־יַד
 עֲפוּלָה. אָמְרוּ לוֹ: ר' יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי נִמְצָאִים ב'תְּפִיסָה', וְאַתָּה
 מִכְרַח לְבוֹא! כְּמוֹצְאֵי־שַׁבָּת חֲזְרוּ עִמוֹ, וְאִזּוּ שִׁחַרְרוּנִי מִן
 ה'תְּפִיסָה'.

ספור תהתקרבנות

רצא

ביום א' נקראה אספה, ובמעמד גדולי הרבנים, ובראשם ר'
מאיר קליער, זכרוננו לברכה, נחתם כתב, שלפיו מתחייב
ר' צבי, שלא לעמוד בתוך ד' אמות של ר' ישראל, זכרוננו
לברכה. ונתן ר' צבי, זכרוננו לברכה, תקיעת-כף על זה. אחרי
המעשה בא לישיבה ואמר לי, שיש לו מה לספר, וספר לי
הדברים בחשאי, ואני נצטערת על שלא הייתה לר' צבי מסירות
נפש. נכנסתי לעיר וספרתי הדברים לר' ישראל, זכרוננו לברכה.
כששמע זאת, הוציא אנחה מלבו. לא עברו ימים אחדים, וספרו
שר' צבי נכנס לחלשה גדולה על הראה, והרופאים אמרו שהוא
מסכן. וכל התינוקות של בית רבן הלכו לקבר הרמב"ם להתפלל
לרפואתו, וגם אני ור' ישראל, זכרוננו לברכה, היינו שם, וגם
אשתו של ר' צבי הייתה שם. כשספרתי זאת לר' ישראל, אמר
לי: רויץ ואמר להם, שיקרעו מיד הכתב! ובהיות שעשה אותי
שליח, רצתי מיד לקיים שליחותו, ושם מצאתי כל בני המשפחה,
וגם זקן מפלג אחד ור' קהת שמו, שהיה מחסידי קרלין.
וכששמע שר' ישראל אמר כן, אמר לחותן ר' צבי: שמע בקולו
וקרע את הכתב! אבל חותנו לא רצה בשום פנים ואפן.
באותו לילה חלמתי שהייתי בשוק, וגם ר' צבי היה שם ודבר
עמי. אמרתי לו: מה אתה עושה, והלא יסלקו אותך?
אמר לי: החלמתי לעבר על התקיעת-כף, ושום דבר לא יפריד

בינינו. ופתאום נתעוררתי ושמעתי קולות שאומרים: נפטר ר'
צבי! ונפטר ר' צבי אן.

ואני מבקש רחמים מאת הקדוש ברוך הוא, שיזכני לראות באור
ה', ואזכה להתקרב ולהשיג משהו מן אור הגדול שזרח בעולם,
ונזכה לביאת משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן.
ובמובא ב'ספר המדות' (אות 'צדיק', סימן קנא): "ביאת
המשיח תלוי בקרבת הצדיק". (ובסימן קנב): "עקר
שלמות הנפש תלוי בקרבות הצדיקים". והשם ותברך וזכני לזה
במהרה בימינו אמן.

ספור גם הפתק מרבי נחמן מברסלב זיע"א
 כפי ששמענוהו מפי בעל הפתק רבי ישראל
 דוב בער אודסר זיע"א.

המעשה היה בשנת תרפ"ב, ושנים שנה היה לגמרי בסוד. רק
 תלדים שלי ספרתי להם העניין; וגם-כן היו אחדים
 יחידי סגולה, שהיו צדיקים קדושים וחברים שלי, אני ספרתי
 להם, והם קבלו את זה. איך אפשר לקבל את זה?, זה למעלה
 למעלה מן הטבע, והם קבלו את זה.

העניין היה, אני מכרח לספר בקצור, תמצית, היה מעשה כזה:
 אני נבשלתי. נבשלתי ונפלתי. זה היה ביום שבעה-עשר
 בתמוז. זה צום חמור של ארבעת-תעניתים, לפני תשעה באב
 וזמן חחרבון, ואני הייתי רגיל להתענות בכל התעניתים, בכל
 שני וחמישי, בכל ערב-ראש-החדש, וגם-כן אני עשיתי תענית
 בכל יום ויום: מחצות לילה עד אחרי התפלה לא טעמתי אפלו
 מים, כמו שנהג מורי הקדוש רבי ישראל קארדונוער. וכיום
 שבעה-עשר בתמוז נפלתי ונבשלתי.

היה נדמה לי שאני מרגיש לא טוב, שאני מכרח לבטל את
 התענית. על-כל-פנים, יהיה איך שיהיה, אני מתבייש
 לספר הכל, ואני על-כל-פנים נבשלתי. וירדה. וירדתי וירדה
 גדולה, ואכלתי בפקר במצב כזה. וזה היה מעיק עלי, והיה לי

צער גדול, ונפילתי לעצבות בזה, שהיה פחד; כל מי שהיה מסתכל עלי, היה נופל עליו פחד, מזה שלא עשיתי תענית. והם בלם היו מתנגדים, ואמרו שזה הסוף של פרסלב, שסוף-כל-סוף הם געשים משגעים. הם אמרו, שאני געשיתי משגע. אני הייתי תמיד בשמחה, פתאום כל השבוע, יום ראשון, שני, שלישי, רביעי. על-כל-פנים, אני היה לי צער גדול, וגם-כן לא יכלתי לעבד את השם. הייתי בחשך ובצער גדול ובצעבות בזה, ממש כמו שיוצא מן הדעת. והם בלם שמחו ואמרו: זה הסוף של חסידי פרסלב!

אז התפללתי להשם, שירחם עלי ויוציא אותי מזה, ושאני גורם בזה בויון וחלול השם לפרסלב. אז נכנס לי במחשבותי מחשבה תקיפה, כמו שאחד עומד ואומר לי דבורים: "תפנס לתדר ש'ד', ושם היה לי ארון, "תפתח את הארון ותוציא איזה ספר שהוא. לא תכונן שום דבר! תנקח את הניד על ספר ותוציא אותו, ותפתח אותו, ותפתח אותו איפה שתפתח, ושם, תמצא רפואה לנפשך!"

היתה לי מחשבה תקיפה כזאת. אז אמרתי: מה אני יכול להפסיד? אני אכנס לתדר ואני אעשה את זה! נכנסתי לתדר, ופתחתי את הארון, והוצאתי ספר ופתחתי אותו, והיה שם זה החתיכת-ניד בתוך הספר. אני לא שמתי לב לניד, מהניד יהיה לי רפואה?!, אז קראתי החלכה איפה שפתחתי, אולי אני

ספור גם הפתק

רצה

אמצא שם דבורים באלה, שהם יעזרו לי. או קראתי, וזה החיה אותי. אבל בשגמרתני, חזרה המחלה כמו שהיתה. או נפלתי בדעתי. חשבתי, חם ושלום, שאין לי שום תקומה, שום תקנה. או רציתי להחזיר את הספר על מקומו.

טרם שפגמתי את הספר, הבחנתי שיש פה שורות בתובות, והתחלתי לקרא. רק התחלתי לקרא, ראיתי שזה מעשה פלא: מאד היה קשה לי לרדת אליה, תלמיד... תכה, ובכלל, אני לא יכול לספר, אפילו אם הייתי יכול לדבר, מה שהרגשתי בזה ומה שהאיר לי מה שיש בזה. אי אפשר לגלות! אי אפשר לספר! אי אפשר לדבר!

אבל, טוב. התחלתי לקרא, וקראתי אותו כלו, עד הסוף קראתי. תכה בשגמרתני לקרא, נכנסתי בשמחה בזאת, שלא בעולם הזה רק בעולם הבא. שמחה בזאת. התחלתי לרקד ולמחא בפנים בנגונים באלה של שמחה.

והם מהשיבה שמעו. הם ידעו, שאני כל השבוע בעצבות, ועכשו הם שומעים שאני בשמחה בזאת מרקד. אז הם אמרו: עכשו הוא כבר בסדר גמור, הוא כבר, יש גושפנקא עליו, הוא משגע. הם נכנסו לחדר, והוציאו אותי לחצר ועשו עגול, כל הישיבה, ואני הייתי באמצע ורקדתי. כלם שמחו וכלם התלווצעו ממני: המשגע הוא מרקד! הם עמדו פמה שעות. הם אמרו: "הוא לא ייעת, אנחנו יותר עיפים, אנחנו לא יכולים

לעמדו!" הם הלכו בלם, ואני נשארת ורקדתי כל הלילה. ואני, מאז הלילה הזה קבלתי שם בכל העיר מבריא. כשאני נכנסתי מהשיבה לעיר, אז בלם אמרו ידעו, שהפרסלבר הוא כבר נעשה משגע.

וזהו הפתק, הוא עד לעצמו. רק לראות את החתימה של רבנו, עם הנקודות: נ נח נחמן מאומן, זה החתימה, זה התגלות חדש בעולם. כי רבנו הקדוש מדבר בלקוטי מוחר"ן, שיש שיר פשוט, כפול, משלש ומרבע, שיתגלה לעתיד על ידי משיח צדקנו. 'שיתגלה לעתיד', אני לא יודע להגיד פרושים. רבנו הקדוש אמר על המעשיות: משיח יגיד פרוש על המעשיות! וגם זה, גם כן פלא כזה: משיח יגיד. הוא יגלה, שרבנו הוא זה השיר, שהוא יחזיר כל העולם להשם יתברך. כל העולם יתהפך, ויהיה נעשה מכל הפהמות בני-אדם. ופה מגלה רבנו, שהוא השרש של הגאולה, להוציא כל העולם מהצרות. הצרות הם התאוות, והכסף, ותענוגי עולם הזה. לא צריכים את הכל, צריכים לאכול חתיכת לחם. בשביל מה כל הכסף והבגנים, בשצריכים רק לאכול חתיכת לחם? רבי נחמן הוא השרש שלנו ושל כל העולם. בו ובשמו, נ נח נחמן נחמן מאומן, זה השרש של כל התורה, של כל הבריא, וזה מסגל לכל, לחזר בתשובה, ועוד ועוד.

ספור גם הפתק

רצו

וְזֶה הַפֶּתֶק בָּא לְעוֹלָם עַל-יְדֵי מִכְשֵׁלָה, עַל-יְדֵי מִכְשׁוֹל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וְהַמִּכְשֵׁלָה הַזֹּאת תַּחַת יָדְךָ". עַל-יְדֵי הַמִּכְשֵׁלָה נִעֲשִׂים פְּלָאוֹת. בְּכֶרֶם רַבְּנוּ הַקְדוֹשׁ, הוּא מִכְּנִים וּמְהַפֵּךְ כָּל הַרְחוּקִים וְכָל הַפּוֹשְׁעִים וְכָל הָעוֹלָם, מְהַפֵּךְ כָּלם לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ. רַק דְּבוּר אֶחָד שָׁלוֹ, הוּא מְנַצֵּחַ כָּל הָעוֹלָם, הוּא מַצְחֵק מֵהֶם, וּמְכַנְיָם שֶׁהֵם בְּטָעוֹת. עַל מָה הֵם עוֹבְדִים כָּל-כֶּף וְרוֹדְפִים כָּל כֶּף? בְּשִׁבִיל מָה? בְּשִׁבִיל מִי? בְּשִׁבִיל מָה? הָעֵקֶר הוּא: גַּח נַחְמוּ נַחְמוּ. זֶה דְּבַר קָל לְהַגִּיד. וְזֶה, בְּשִׂאֵמוּרִים גַּח... אֲזוֹ מַחְזִיקִים בְּשִׁרְשׁ שָׁל כָּל הַבְּרִיאָה, שָׁל כָּל הַתּוֹרָה וְשָׁל כָּל הַצְּדִיקִים; נִכְנָסִים בְּעוֹלָם אַחֵר, רַק בְּשִׂמּוֹפִירִים שֵׁם רַבְּנוּ רַבִּי נַחְמוּ. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּחֲתִימָה בַּפֶּתֶק הַזֶּה, גַּח נַחְמוּ נַחְמוּ מֵאִוְמוֹן. זֶה צָרִיךְ לְהִיזוֹת בְּכָל מְקוֹם, בְּכָל חֲנוּת, בְּכָל בַּיִת, בְּכָל הָעוֹלָם. אֲזוֹ הֵם יִדְעוּ שֶׁהֵם בְּהַמּוֹת, וְהוּא מֵתְהַפֵּךְ לְהִיזוֹת אָדָם. בְּכָל אָדָם יֵשׁ מִזֶּה. וְזֶה הַמִּזֵּב, אֶף-עַל-פִּי שֶׁהוּא מְעַט מְאֹד, אֲבָל זֶה יֵשׁ לוֹ כַּח לְהַפֵּךְ אֶת הָאָדָם. הַמִּזֵּב שֵׁיֵשׁ בּוֹ, יֵשׁ בּוֹ כַּח. רַבְּנוּ הַקְדוֹשׁ גָּלָה, שֵׁיֵשׁ בְּכָל אֶחָד, בְּכָל אֶחָד יֵשׁ נִקְדָּה מִזִּכָּה כְּזוֹאת, שֵׁיֵשׁ בְּחִבְרוֹ.

